

יִרְאִיךָ יִרְאוּנִי וַיִּשְׁמְחוּ בִּי לְדַבֵּרךָ יִחַלְתִּי

ספר

דבר טוב

יבנה

ישראל

נחמ

ה'

ירושלים

בנת

עין

חיים

חיא

למחוקקים

בה

ותומכיה

מאוישך

דבר טוב רחש לבי הני סילי סקטני חסנ'ה סנת חלקי אשר חלק לי ה' בתורתו עדות ה' נאמנה, דרושים אשר דרשתי בדבים בקהל עדתי העי' מידי שנת בשנה, הקול קול

דבר בעתו בחנים וכמועדים ובראש השנה, דברי אנדה ותוכחות מוסר ליסר את עצמי עיניך חראינה, ולבר מצוה בהניעו אור ליד יום לשנה, מה' סני יהלוך קטון הערך אתינא מורעא

דבר קטון אטינא ידענא בנפשאי ידיעה נאמנה, נברא דלא ידע סאי קאמרי רבנן לא סקרא ולא משנה, וביע סחכו עלי מי זח אשר כמה בנה, לערוך שולחן חובר חבר מול רבנן ותלמידהון וערך

דבר גדול אשיב תשובה ניצחת כל קיבל דנה, כי לא לגדולים ערכתי את שולחני מה' שהנני ה' כ"א לקטני הערך כמוני מהם אבקשה לתת לי הנינה, לזכות את נשמתו אהרי גייעתי וכפרת אשמתי תו' אנוני מננא

אסרתי באוסר'ים
דבר כפי אדבר עת לחננה, קולי אל ה' אקרא יהיו לרצין אמרו פי והוא יעורני ע"ד כ"ש להוציא לאור יתר הפליטה תו' בעידנא, ויזכני ללמוד תו' לשמה בעיה"ק ירושלים בבנינה, אנא ה' הושיעה נא אתה הוא מלכי מושיע

פי הסדנה, קטן הסחבה, זעירא דבי רב, הצעיר יעקב יוסף הכהן טראב ס"ט.

נדפס

בעיה"ק **ירושלים** תונב"א

קולי אל ה' אקרא ויעניי מהר קדשו סלה

דרוש א' לשבת זכור

ישבוחו ה' אלהים ויגילו היודים זרע ישראל עשו בני יעקב בחייו ופיהם מלאה הבלית והדלות להל אשר עשה עמם להפליה להגילם מיד הויציהם הנרים אותם תמיד. הלא מראש האב נר'ס עמלק אשר בא עליהם בדרך בלאתם מונגרים והקב"ה הגילם מידו וקבע זכרו לעולם שכל שנה וזכה חיובת רמזת ע"כ ח"ס ישראל לזכור מחיית עמלק בפה מלא. אשר מזה העטס קצבו לקרות פרשה זכור בשבת שלפני פורים שהוא שבת זכור לזכור מחייתו לזמנה בש"ס בלבוש כדי שעי"ז ימחה הקב"ה שמו מלמעלה. והעטס שקצבו אותה בשבת זו ולא בשבת אחרת דלפי הזמנים עמלק בא על ישראל בלאתם מונגרים ח"כ הי"ל לקביע פ' זכור בחייר או בסיון לפי זמנה כמו שהר מועדים שקצבו כל קריאת בזמנה. הכן העטס הוא להיות שמכירש נחש ילא לפע המן הרע אשר החזי מעשה הדיכוי בידו ורנה לקרקע ביותם אל ישראל להשמיד להרוג ולהבד והקב"ה עשה להם נסים ונפלאות שהגילם מידו ורחו כל ישראל בנפלתו עד אשר קיימו וקצבו עליהם לעשות ימי הפורים בזמנם ולא יסופו מזרע ישראל לעולם. לכן סמכו ג"כ לקרות פרשה זכור לזכור מחיית עמלק בשבת זו ולא בזמן אחר כדי שעי"ז זכירת מחיית עמלק זכרו ג"כ למחיית המן שבה מזרעו והקב"ה הגילם ברוב רחמי וחסדיו מידם. אשר בזה חפ"ל בדרך לחות טעם שבה בתיבת זכור העטס למעלה זקף גדול אשר נריך להרים קולו למעלה הלא דבר הוא. הכן כפי"ה ח"ס דעה לרמז שהגב. שהזכור עמלק גם הזכור המן שמקף על זקף גדול ר"ל שסופו נהלה על עץ גדול גבוה חמשים אמה לכן בא הכעס דוקה זקף גדול רמז על המן ג"כ שזקף על ברנה לשלוח יד בזרע ישראל. לכן נריך להודות ולהלל לה' על הנסים ועל הפורקן שפדאטו מיד הויציו. נרים לורדים הזורים ובמ"ש בננס' מגילה ר"ן פתח לה פתחה להאי פרשתה מהבה לולי ה' שהיה לנו יאמר נה ישראל לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם אדם ואלה מלך זה המן ע"כ :

שמים וארץ ע"כ. דיל"ד דבתיבה קאמר חזי חיים בלעטו במרות הפס בו נראה שדוקה חרון רף יש עלינו מהוה"ע. ובהוך כדי דבור אומר נהלה עבר על נפשנו כנראה שכונתם היא על נפשנו. גם למה כפל ואמר חזי עבר על נפשנו המים הזדונים. גם מה שסיים ואמר עזרתו בשם ה' הול"ל עזרתו בה'. גמ"ש עושה שמים וארץ למה לא אומר שבח להקב"ה כ"ה זה דוקא שהוא עושה שמים וארץ :

אבן כדי להבין זה נקדים להבין דברי הגר האורר שהמר בלה"ר שלו ישט עם אחד וכו' חס על המלך טוב יכה להבדס לו לדעת מהו סוגו באומרו עם אחד מפוזר מונ"ו בזה. גמ"ש ולמלך חין בזה להניחם תיבת להניחם חין לה מוצן. ובפרט דמלבין זה מבמע סוגו שהין רחוי להניחם בעולם ואין יסון זה עם מ"ש חמ"כ חס על המלך טוב יכה להבדס וכה ה' מהר"ס חלביך ז"ל שבהחילה אומר לעבדס בעי"ן וחמ"כ כהב להבדס חל"ך. ועוד מהו סוגו בהחילה כהב לעבדס לשון עבודה וחמ"כ להבדס. גמ"ש חסתר המלכה חמ"כ כי ממכרתו חני ועמי להבמיד וכו' והלו לעבדים וכו' החרבתו. ז"ל חס ימכרו לעבדים היא החריש. לא זו חף זו מ"ש המלך מי הוא זה ואי זה הוא אשר מלאו לבו לעשות בן והאמר חסתר ח"ס לר וחויב המן הרע היה. לטי לדעת חף עשה עלמי מעלומי הפין והלא הוא היה המוכר שמכרם להמן וגמק לו עפעתו ואמ"ל אתה רשאי לעשות בזה כדטק והעטס לעשות בו כטוב בעיניך ואין עתה שכח כ"ז ואמר מי הוא זה ואי זה הוא. הא ודאי לתמכה :

אבן אפשר להבין כ"ז בהק' מה שפי' הרב דרכי ח"ס ז"ל משם מר חזיו ז"ל ד' י"ד ע"ד סוגה מדרש ח"ל אדם ובהמה תוביט ה' כהדס חנו וכבהמה תוביטט לפי שאנו נמשכים אחרין כבהמה ע"כ. והוא סגוה דמנו כונתם בזה. הכן פירש ה' ז"ל במ"ש במד' אומר הקב"ה עלי לפיים את בני לוי שבערתי על לא תעבד בצבור שוך ולא תנח בצור חףק ובעבדתי אותם בחוה"ע. וז"ל דכ"ז חס ישראל יב להם דין בצור כור או חן דברי אמרו מנין ליקן חס כל האומר בזה צור ת"ל ולא תנח והקב"ה קראם חן כמ"ה וחתנה לאני חן מרעייתו. אבל חס יש לו דין אדם הכי אמרו לא תעבד בצבור שוך אבל חס תה עובד בצבור אדם. ח"ש כהדס חנו חף כבהמה תוביטט מהסלוח דקעבד על לאו דלא תעבד וכו' לפי שאנו נמשכי' אחרין כבהמה ועובדים בלב בלה. יבזה הוא היה אומר

אבן דלטו לדעת דלמה כטו חוטי בשם אדם דחס כדרשה הגמ' אדם ולא מלך הו"ל לקרותו בשם הדיוט לאפוקי שאינו מלך. ואגב גבין סיים הנזמור שהמר חזי חיים בלעטו בהרות הפס בו חזי המים שפסונו נהלה עבר על נפשנו חזי עבר על נפשנו המים הזדונים ברוך ה' שלא נתנו וכו' הפח נשבר וכו' עזרתו בשם ה' עושה

טנה הפ' בהלים תתנו כללן מחלל ובגוים זריתנו. והוא דהכתוב מקשה תתנו כללן מחלל נמלא דהקב"ה קראס לאן וא"כ ובגוים זריתנו התמהה הרי קעבר על לא תעבוד בצבור שורך ואם היה לנו דין אדם החרשתי ע"כ וש"י א"ד ז"ל :

ובין הבאר ים לחקור על המן הרשע חכם להרע שהיה יודע בטיבן של ישראל וכל דרכיו היו שיהיה מכירתו עולה כהוגן לפ"ד איך מלאו לבו ליקח את ישראל בדמיו' בין מוכרים וקונים והוא לא ידע דישאל ים להס דין לאן קדשים וקרא כתיב לא תעבוד בצבור שורך. ואף אם נאמר דנכנס בצבור דכיון שראה שהקב"ה בעלמו פיזרם בין האומות לשעבודם והיך קעבר ח"ו אללו דלה תעבוד וכו' מזה דן דישאל איך להס דין לאן אלא דין אדם וקרא כתיב לא תעבוד בצבור שורך אבל אתה עובד בצבור אדם ולכן הקב"ה פיזרן בין האומות לשעבודם. ומיניה יליף כביכול ולכן גם הוא מכרם. מ"מ למטוייה דדין אדם איה להו ויכול לשעבודם אבל למוכרם להשמיד להרוג ולאבד זה דבר דלא אפשר דהס אמרו אבל אתה עובד בצבור אדם עבודה דוקא אבל לארנו זו לא אמרה אדם מעולם. ולא ידע כי בנפשו דיבר כמ"ס במדרש ה"ר חייא פורפירא דמלכא מדבנה בשוקא ווי ליה למצני ווי ליה לזבני. כך ישראל הס פורפירא שהקב"ה מתפאר בהס שג' ישראל אשר כך התפאר איך לו למוכר איך לו ללוקח וע"ש לה' ז"ל שנגמם בזה לפי דרכו יע"ש :

הרי מעתה נבא"ה דהמן טנתו לאבד לישראל אלא שחשש שאם יאמר לאחשורוש שרולה לקנותם כדי לאבדם לא יאבה ולא ישמע לו משום דקעבר על לא תעבוד וכו' ואף שדרז"ל אבל אתה עובד בצבור אדם דוקא עבודה אבל הריגה זו לא אמרה אדם ובידאי שהוא לא ישמע לו יהוא יהיה מעונש מאלההון כמ"ס במד'. לא זו אף זו אפי' אם ישאל ממנו לקנותם כדי לשעבודם עכ"ז אפשר שלא יתרגה דיאמר לו מי זה אמר דישאל דין אדם יש להס דילמא דין לאן קדשים איה להו ואף אם ימכרם לעבודה עכ"ז קעבר על לא תעבוד בצבור שורך. לכן חכם להרע מה עשה בא בערמה ועשה כמערכת אל הדרוש וכה אמר בלה"ר שלו ישנו עם אחד ר"ל אחד המיוחד שקראס אלהים בני צבורי ישראל והן ענה מפחד ומפורד בין העמים בכל מדינות מלכותך והקב"ה מסרם בידך לשעבודם. וקשה איך אלהים כביכול עבר על לאו דלא תעבוד בצבור שורך א"ו מזה מוכח דהקב"ה דן אותם דדין אדם יש להס והכתוב אמר לא תעבוד בצבור שורך אבל אתה עובד בצבור אדם. וכיון שכן גם אתה תעשה

כן כיון שאת דתי המלך חונם עושים לכן ולמלך איך שיה להגיחם ר"ל איך שיה לעשות להס מנוחה אלא אם על המלך עוב יכתב לעבדם ר"ל לשעבד בהס ולידה עליך שום חסור בזה דאתה עובד בצבור אדם כמו שעשה אלהים שחסרם בידך. ולכן ארז"ל בתחילה לעבדם. ושבו אח"כ בינו לבין עלמו שלא ברשות אחשורוש החליף עי"ן באל"ף וכתב לאבדם. אבל התמה עיקר טנתו בינו לבין המלך הוא לשעבוד דוקא. ולכן אח"כ אמרה לו אסתר למלך כי נמכרנו אני ועמי הידועים אלל המקום וקראס בני צבורי ישראל נמכרנו להשמיד וכו' יאלו לעבדים וכו' החרשתי כי יבא בטענה דקרא כתיב לא תעבוד בצבור שורך אבל אתה עובד בצבור אדם. אבל להשמיד וכו' זו לא אמרה אדם ובידאי שהוא ואתה רחויס לעונש. כמ"ס במד' איך למוכר איך ללוקח. וז"ש כי איך הגר שיה במק המלך. לכן כששמע המלך דבר זה נער פורפירא דיליה ואמר מי הוא זה ואי זה הוא אשר מלאו לבו לעשות כן דאני לא מכרתי אלא דוקא לשעבודם. אבל לאבדם זה לא עלה על דעתי כלל. אז אמרה לו המן הרע הזה ואי נתמלא עליו חימה ידו"ק :

ובדי להבין טנת המזמר נק' עיד מ"ס במגילה דמה שנחתיבו ישר' בלייה בימי המן הוא משום שהשתחוו לאלים. אכן ה' מנות הלוי ז"ל כתב דמה שהשתחוו לאלים ג"כ היינו דבללם היה עליו הלוי ובה המפורש כתוב עליו ומה שהשתחוו הוא לשם המפורש ע"ד יעא"ע שהשתחוו לעשיו והוא עבר לפנייהם דהיינו השכינה כדוע :

אשר בזה ראיתי לה' דרכי איב ז"ל שס שפי' בו הפ' כל זאת באהנו ולה שכתנך וכו' ע"ס המזמור. הטנה שאומרים ישראל כל זאת באהנו ולא שכתנך אפי' דהיה פירוק הדעת מתוך הגרות לה שכתנך ולה מצטייא מעשה אלא אפי' מתשבה דע"ז דהקב"ה מלרפה למעשה ח"א לא נסוג אחור אפי' לבנו כי היכי דתימא דהרי הוא כאלו ותם שוריתו מני ארתיך. כי דתימא במקום הניס ותכס עלינו בללמות כלו' אפי' דהגליתנו בין אוה"ע וכמ"ס במד' כיון שהגליתנו בין האומות בדין הוא לעפ"ז ח"ו ע"ד עבד שמכרו רבו וכו' ואפי"ה לא כך היה חלילה. וכ"ס הרי הם השתחוו לאלים כ"ג. לז"א איך יתכן דשם המפורש וללם כ"ג לפנייהם וחדה השתחוייה הואי שישתחוו לאלים ולא לשם המפורש הא קי"ל כל היבא דאיכה אסורא והתירא לה שזיק התירא ואכיל אסורא. וזה דקא מתמה אם יצויר ששכחנו שם אלהינו ושצקנו התירא וכפרוש כפינו לאל זר זה לא יצויר ודברים שבלב נאמר בהס ויראת מאלהיך הלא אלהים יחקור זאת כי הוא יודע תעלומות לב. כלומר

עושה ש"ו זכרון שהוא צרה כל העולם והאדם בכלל
 צודתי שהוא יודע נוחשות אדם כמשל שהציוו רז"ל למלך
 בצנה את העיר ועשה להם מלפניה וכו' כן הקב"ה יודע
 נוחשותיו ופולחניו שהיתה לנך זו היא בעמדה לנו
 שהגילנו ה' לכן רהוי להודות לו על הנסים ודו"ק :

בא"ו חפ"ל כו' המומד הני' צהק' לפ' תחילה כו'
 הפ' פ' בשלח ויחלוב יהושע את עמלק ואת
 עמו לפי חרצ. ויהנה ה' אל משה כהוב זאת זכרון בספר
 ושים צהוני יהושע כי משה אמנה את זכר עמלק מתחת
 השמים. ויל"ד צבו טובא. חדה מנ"ג להודיענו שהנה ארמו
 בהרצ. ופנ"ה כהוב זאת זכרון בספר מהו זאת דקאמר.
 נמ"ג ושים צהוני יהושע למה לרדך ללחוב צהוני דצ"ז
 ולא יהיה הדבור צקו"ר כדי שיבמשו כל ישראל שהלוי
 הוא להם למחות זכרו מן העולם. נמ"ג כי משה אמנה
 הכפל למה. גם הומרו את זכר עמלק הול"ל תמחה זרע
 עמלק :

זכנ יופן צהק' מה שפ"ו ה' נמרה"ה פלחני ז"ל בס'
 זכותיה דאצרהס בדרוש צ' לזכור כו' משרז"ל ע"פ
 זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך צלההכס ממו"ל באסף
 ויקיבן לשאר אומות עמו לבח' על ישראל על ביאור קוה"ז
 ולה' השלימו זמן הגלות ע"כ. ויל"ד מהו כוננו לריב על
 ריב לה' לו. והם היה פרעה הררשט חך משה לו לעמלק
 לבח' על ביאור קוה"ז וכן יל"ד צמה שדרשו בילקויו ס'
 הגח ח"ל כ' תנחום פחה זכרויכס מבלי הגר לגבי חומר
 גביכס. אמר הקב"ה הווי זכרון צב' זכריות הללו
 כהצבתי לכם צהו' תמחה את זכר עמלק כי משה אמנה
 את זכר עמלק. הם זכיות הרי הם צנו כל הצרהס.
 מבלי הגר שנמשל להפר דכהיב יחנני עפר ואפר. והם
 לחו הרי לגבי חומר גביכס הקיט עמויכס לבעבוד
 מגרים דכתיב וימררו את הייבס ע"כ. והמאמר הזה הוא
 תמוה דמה הלוי זצ"ז דלכחו' קשה לזונס בני הצרהס
 לבעבוד מגרים. חכן פי' ה' ז"ל צמו"ש ה' חלק בטעון
 ז"ל ערך לוי כו' נ' דהציה מ"ג צהולין ד' ג"ח פלוגתה
 דר' חליעור וכו' יהושע דלר"ה עובר ירך חמו ולר' יהושע
 עובר לחו ירך חמו. והנה הנשמה היא כמו עובר באשה
 יח"כ לדעת ר"ה דס"ל דעובר ירך חמו ח"כ גם הנשמות
 שהיו כולם נכללים צאה"ר הו"ל גופו ממש ונחשב להם
 דהס ג"כ חטאו בחטאו של הרה"ר ובריכיס להכלים גלות
 מול"ת לפי מה שכתב חדה"ה דפנס צד' שמות. ולדעת
 ר"י דעובר לחו ירך חמו הגלות יהיה לכפר עונות אחרי'
 ואם יעברו קודם ת"ש לא יב להם עיניב שלה ללאת
 מהגלות דמה להם לבניו של חא"פ"ה לסבול גלות מנ' שבבול
 חמ"ה

כלומר דמי תימה דילמא שזירת הנון צה על חמ"ה כמו
 שבה עמלק והם לאו לא נעבדו ח"ו וסיבה ציאת עמלק
 היה שבבול זה וה"ג היה קו. לו"ה דהא ליתא דהרי חמו
 מודים כי הוא יודע העלמות לב' שלה היה כלבנו הלה
 לשם המפורש ואדרבה כי עליך הורגנו כל היוב. וח"כ
 אחר כ"ו שלה עבדנו ע"ז מי הוא זה שנוטב בלחן קדוים
 דמחי דמשלו ישראל ללחן היינו לשבח ולה לנרעון דהמרו
 צמד' הי מה לחן לצביחה חף ישראל וכו' נמנה דלענין
 חשיבות שיש בלחן נמשלו ישראל ולה לצביחה. וחוי דקה
 מהמיה אחר דנחשבו לחשיבות ללחן. השהה מן הקנה
 אל הקנה עובים חוה"ע ח"ו לגריעותה שהוא לצביחה.
 ח"ש נחשבו בלחן עבחה התמחה. וכ"ז צה לו להמן לומר
 קן בעשות שחמר ימן הוא כדחיתה צמד' לכן רצב"ע
 עורה למה הימן כלו' חך יהמר עליך ח"ו ימן כיון שלה
 עז"ז חמור קשה עוצה למה פיך תסתיר דהסתה פניס
 צה על ע"ז דמלבד מ"ש דמה שהשתחוו הוא לשם המפורש
 שבנין. עוד צה ק"ט השכה ענינו ולהגנו שבמלרכס דהפי'
 דלה היה סכנה נפשות דן את הדין דהיה צהונס ולה
 ברעון כ"ש פחה כי שחה לעפר נפשו כהיה סכנה נפשות
 ח"כ קומה עזרתה לנו כלו' הפי' מדה"ד שהוא לג"ו
 ג' חלה"ס שהיה לעזרתה ח"ד ז"ל חיים וקיימים :

דה"ה מעתה נבה לביאור הפ' לולי ה' שהיה לנו יהמר
 נה ישראל שהם כללות ישראל מודים ומבצחים
 לה' שהיה לנו והגילנו וחימתו זה לולי ה' שהיה לנו צקוב
 עלינו אדם שהוא המן כמו שדרשו צנו' אדם ולא מלך
 זה המן וטענתו צקוב עלינו מטעם אדם ר"ל באף
 שכהוב צהורה ל"ת צצבור שורך עכ"ז דרז"ל אדם
 מותר לעבוד בצבור אדם וישראל דין אדם להס ח"ש
 צקוב עלינו מטעם אדם דהתה עובד בצבור אדם. חזי
 חיים כלעונו צחרות הפס צנו ר"ל צהחילה כהב לעבדס
 דוקא ויניהו חותנו חיים וישעבדו צנו חבל חח"כ חו'
 עבר על נפשו דייקה שהחליף עי"ן בחל"ף וכהב להבד
 נפשו. ומי הוא צה צרמו ג'פשו מ"יס ה'חזונים ר"ה
 המ"ן דחות ה"ה דחמים היא שמוכית. חכן צרוך ה'
 שלה נתנו טרף לשיניהס והפיר ענתס וקלקל מחשבותס
 אלה נפשו כלפור נמלטה וכו' ואדרבה צבה מחשבותו
 על ראשו ותלו חותו וכו'. ח"ש הפס שהוא המן נצבר
 ואנחו נמלפטו. וצה צרמו הפ"ח עס ג' חותיות יעלה
 ג' המ"ן ע"ה. וכ"ה וכי משות פניס יב צדצר כיון שיש
 עלינו גלס ג"ג. עז"ק עורנו צסס ה' ר"ל צעה שהשתחוו
 לללס כונחיו היתה לנין שכהוב עליו קדש לה' יהקצ"ה

חטא אדה"ר כיון דעובר לאו ירך אמו עש"ב והבאתי דבריו בארובה בס' אברהם אנכי פ' ב' ס' טו"ב שו"ן מ"ג ה' זרע אברהם עמ"ס צמד' ע"פ ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה שלח לו המן למרדכי זקנך בנימין השתחוה לזקני עשו שלח לו מרדכי עדיין לא נולד בנימין והיה במשי אמו כשיגיש יוסף ורחל וישתחוו ע"כ. פי' ה' ז"ל דהו' חלוקין מרדכי והמן בענין זה דהמן ס"ל כר"ה דעובר ירך אמו וכשהשתחוו יוסף ורחל היה בנימין צבטן אמו וגם הוא השתחוה לכן אמ"ל זקנך בנימין השתחוה לעשו זקני. אבל מרדכי ס"ל כר"י דעובר לאו ירך אמו וא"כ בנימין לא השתחוה לעשו ולכן אמ"ל עדין לא נולד והיה במשי אמו וקי"ל דעובר לאו ירך אמו יע"ש :

דב"ט לפי"ו ט' הפ' הגילוי נה מיד אחי מיד עשו וכו' ורמז הריצ"ד ז"ל ה'גילוי נה מיד ר"ת המ"ן. הכונה דכשתלק יע"ש"ה המחנה לשהי מחנית שיסתחו לעשו ואחר נגיש יוסף ורחל וישתחוו ר"ה צרו"ק דנוהשתחוה זו י"ה המן לעשו למרדכי זקנך השתחוה לזקני בטענה דעובר יר"ה. לכן לקיים מ"ש לעולם יקדים אדם תפילה לגרה אמו הגילוי נה מיד אחי מיד עשו ובכלל הגילוי מהמ"ן דהוא מבחי כחו. כי יר"ה אנכי איתו פן יבא והכני בטענה דאם על צדיק שהשתחוו דישבז דאם על הצדיק כאלו השתחוו והם עמוסים מצטן דס"ל כר"ה דעובר יר"ה והו"ל כאלו השתחוה בנימין והוא איתו אל תטוש תורת אמן דזה המן הרע גין עמלק בא מכה סברה עמלק דס"ל כר"ה דעובר יר"ה וצ"ה להלחם עם ישראל למה ילאו קוה"ו. **והשתא** זהו ט' המד' שדרש ר' תנחום והוא דרו"ל דרשו תמחה את זכר עמלק זכר זה המן עמלק כמשמעו. וז"ש זכור את אשר עשה לך עמלק מכה דסדר דעובר יר"ה כדי לומר דגם בנימין השתחוה לעשו לכן בסברא זו אזיל בלאחזקס ממל' לערער דלמה ילאחזק קוה"ו כיון דעובר יר"ה לריך להשלים לכפר חטא אדה"ר ובכן תמחה את זכר עמלק זכר זה המן דהפס ס' זקנו סב"ה רב דעובר יר"ה ועמלק כמשמעו שבה בסברה זו להחזירם למל' והקדים להמן דבה מעשו שהוא זקנו של עמלק ותלתא דפורענותה עשו ועמלק והמן כולו ס"ל דעובר יר"ה לכן תמחה את שמש כי באמת הלכתא חולה כר"י דעובר לאו יר"ה. ובכן יפה דרש ר' תנחום הו' זהירין צב' זכירות המן ועמלק דאם תזכרו ותמחו את שמש מטעם דעובר לאו יר"ה הרי אהם בניו של אהע"ה ומה להם לבני אברהם לכפר חטא אדה"ר כיון דעובר לאו יר"ה א"כ יכולים ללאחזק קוה"ו. ואם לאו שחסברו דעובר יר"ה ולא תמחו את שמש להמן ועמלק

ותאמרו דהאמת אהם דעובר יר"ה הוא א"כ הכינו את עמלקם לשעבוד מל' והוא פשוט ומבואר זה"ד ז"ל ע"ש : **אשר** בזה אפ"ל ט' מד' ח"ל כשלאמר המן א"ס על המלך טוב יתבז לאחדם אמ"ל הקצ"ה שומה שבעולם חילו לא מה משה יפה אמרת עכשיו שמת משה ותלו אותו והת בניו על הפך ע"כ. וכל המפ' המה ראו כן תמהו דמה תלוי זכ"ו. אכן עפ"י"ה יע"ן ובהק' עוד מ"ש המפ' דטעם שגעגש משה שלח יבנס לארץ מפני שסירב בשליחותו של הקצ"ה. והוא סדר דעדין לא נשלים הזמן ומשו"ה סירב כמ"ש מי אנכי וכו' מה זכות יש בידם להוליאם מזה מוכח דס"ל דשלא בזמנס ילאו. ומדנעגש מוכח דחין האמת איתו אלה בזמנס ילאו. וא"כ לפי"ה מרע"ה הוה ס"ל כר"ה דעובר יר"ה ולריכוס להשלים הזמן כדי לתקן חטאם שהיו עם אדה"ר. והאמת הוא דהלכתא כר"י דעובר לאו יר"ה הוא והשלימו תקונם וילאו והוא סירב שלח דין ולכן נעגש. וא"כ ממה שר"ש טענש משה נר' דהלכתא חולה כר"י דעובר לאו יר"ה. וא"כ המן שבה בטענה על מרדכי להשתחוה לו בטענה דבנימין זקנו השתחוה לעשו ועי"ו כהנ עליהם שונה לאחדם חין האמת איתו וגמולו ישוב בראשו. ח"ש אלו לא מה משה ר"ל שלח נעגש והדין עמו שסירב שעדין לא נשלים הזמן משום דעובר יר"ה. א"כ יפה אמרת דהדין עמך דלריך שיסתחו לך כמו שהשתחוה זקנו בנימין והוא שלח עשה כן יפה אמרת לאחדם. אכן עכשיו שמת משה ר"ל שגעגש מזה נר' דחין האמת איתו אלא הלכתא כר"י דעובר לאו יר"ה וא"כ איתו מן הדין שיסתחוה לו מרדכי כמו שהשתחוה זקנו בנימין דלפי האמת זקנו לא השתחוה והוא עושה עמהם שלח דין וגמולו ישוב בראשו ותלו איתו וכו' ודו"ק :

ג ב"ו ט' הפ' בתהלים הסר מעלי ענך וכו' בתוכחות על עון יסרת איש ותמס כעש חמודו אך הבל כל אדם סלה. דהנה ר"ת ה'סר מ'עלי ל'גנך המ"ן וז"ל מהו קשרן של כחובים שאמר א"כ בתוכחות על עון יסרת איש ומי הוא זה האיש. גמ"ש אך הבל כל אדם מי לא ידע בכל אלה דאדם להבל דמה. אכן לפי"ה אפשר דיובן בדרך רמז דהוא אומר על נרשו של המן ואמר ה'סר מ'עלי ל'גנך ר"ת המ"ן ר"ל שהגילוי מגזירת זה הגנע שהוא המן שבה בטענה על ישראל לאחדם מסיבה שלא השתחוה לו מרדכי כמו שהשתחוה זקנו בנימין וס"ל דעובר יר"ה ולכן כהנ צ"מ לאחד את ישראל הגילוי מגזרתו. דחין האמת איתו אלא עובר לאו יר"ה ור"ה ליה בתוכחות על עון יסרת איש זה משה שנקרא איש האלהים יסדה

ברוך ה' שלא נתגנו ערף לשיניהם שהגילנו מקף אויבינו. ראשונה נפשנו כלפניו נמלטה מפח יוקשים שהגילנו מיד עמלק ופסק הדין כר"י דעובר לאו יר"א וזוה נמשך ג"כ דהפ"ת שהוא המן גשבר והנחנו נמלטנו דלא דק בטענתו והדרכה נהפכה שלייתו ע"פ וכשבר מן העולם כאמור ודו"ק :

וע"ד הרמז אפ"ל כו' הפ' הגילנו נא מיד שרמזו בו ר"ת המ"ן למה אמר מיד הול"ל ה'לילני נ"א מ'אחי ויבא ר"ת המן ומלוקף לזה נבין ג"כ מה שדרז"ל ע"פ וילחם עם ישראל ברפידים שריפו ידיהם מן התו'. דלמה נקט לבון זה ידיהם הול"ל שריפו עממם מה"ת. חכן יוצן בהק' זוה שר'חיהי לה' זרע שמשון ז"ל צפי' על מגילת אסתר שדקדק צפ' שאמר ועשרת אלפים ככר כסף השקול על ידי עושי המלחמה להביא אל גזוי המלך דמה היה טרף לשוקלם ע"י ממש והיה די לומר השקול אל גזוי המלך וחו לא. חכן הדבר ידוע שיש סוד גדול באלה העושה הידים של אדם שהם עשרה ובכמה ענינים חייב אדם ליבול ידיו שהעומאה אינה מתדבקת אלא בהם והאלה העושה הם י"ד פרקים שהם עולים צין ב' ידים כ"ח והם נח או לעומאה או לטהרה כפי השגת הכנה המקבל ההוא חס לעיניו הם להופכו וסודם רס ונישה ועיין בטומה נע"י וברכה כהנים ותמיד בעינין לארמא יד ימינא על יד שמאלא דאחיאה צוהר ועו"ש הגה בקרבא דה דעמלק אשתכחו עלהין ותהלין וע"ד ויהי ידיו אמונה וכתוב והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכו' ולכן באותו הדור צבצול עונות ישראל גבר השמאל על הימין וכל הכ"ח היה בחלקו של המן ואיתרע מזליהו דישראל דהיינו כח הקדושה המשפיע עליהם ונפלה העומאה על הידים והיו ידי המן שולטות ופרושות בצורה של העומאה וידי ישראל מקומות ועניות. ומשו"ה אמר למלך לשקול סך של עשרה אלפים ככר כסף לרמזו שהי"ל הכח הדרך כלל שהי יהודה ובעשר כחות של העומאה וזהו על ידי עושי המלחמה על ידי דייקא. וזהו סוד והידיים ידי עשו. ואף צימי משה מנינו כך והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וסיים הכתוב כי יד על כס יי מלחמה לה' בעמלק. וחפשי שזה גמי העעם שאמר הפ' ובצוה לה שלחו את ידס. דקשה דבתחילה כתבו להם מרדכי ואסתר ושללם לבון ולמה הם לא שלחו את ידס. אלא מרדכי ואסתר כתבו להם ושללם לבון לרמז להם שהי שמאל היתה משועבדת ליד ימין וישלטו ישראל בכל הבתי ידות הפך סברה המן. אבל צשעת המעשה לא רנו ישראל לשלוח ידס דהיינו יד ימנית שלהם ליקח הצוה דהיינו כח העומאה והיה די להם להחליט כמו ולהכניעו

יסרה חותי ותמם כעש חמודו שנתאוה ליכנס לארץ גזרה עליו שלא יכנס מזה ער' דעובר לאו יר"א וה"כ אך הכל כל אדם זה המן כמ"ש בגמ' אדם ולא מלך זה המן כל טענתו הכל. ומ"ש כל לרבות עמלק ג"כ שבה בטענה זו כל טענתם הכל וריק כאמור :

מעשה נחזור לבאר כו' הפ' ויחלוש יהושע וכו' והוא דכבר כתבנו דעמלק היתה סוגתו להחזיר ישראל למצ' דס"ל כר"ה דעובר יר"א ולכן נריכים להשלים הזמן מאחר דלא ישבו כ"ה רד"ו וכמו שרמזו המפ' צפ' כ"י בר"ח העס גי' רד"ו וגם כ"י בר"ח גי' עמלק ולכן מכ"מ ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרצ שחר"ב גי' רד"ו דדינא הוא כר"י דעובר לאו יר"א. ח"ש ויאמר ה' אל משה כתוב זאת זכרון בספר שמכתוב ויחלוש יהושע וכו' לפי חרצ. ויש בלחזי ר"ל תאמר להם הטעם. יהושע ר"ל סברה ר' יהושע דס"ל דעובר לאו יר"א וה"כ הם שהשלימו תקומם ילאו ולכן עמלק שבה עליהם שלא כדון נענש לפי חרצ כאמור. וזוה נמשך כי משה אמחה ורמזו המפ' מח"ה מ'רדכי ח'רצוה ה'דסה. אמח"ה ח'הרן מ'שה ח'זר ה'ושע. רמז דמכח שנענש עמלק מזה נמשך שניטלו מיד המן ע"י ג' אלו שהם ר"ת מח"ה דהמן שבה בטענה על מרדכי להשתחוות לו כמו שהשתחוה זקנו לעשו חין האמת אחר וימחה שמו מן העולם דכיון דעובר לאו יר"א חין טענתו טענה. ח"ש חת זכר עמלק זכר זה המן עמלק כמשמעו כמ"ש צילקונו שזה נמשך מזה וסנייהם שלא דין בלו כאמור :

הר"א מעשה נבא לביאור המזמור שאמר דהע"ה כמערכה אל הדרוש סיבה הללה ישראל מעמלק והמן היא היתה הפילה יעלע"ה שהקדים הפילה לנרה ואמר ה'לילני נ"א מ'יד אחי מיד עשו. שרמזו בר"ת ג"כ ה'לילני נ"א מ'יד ר"ת המ"ן. גם חנו נאמר שרמזו לעמלק בתיבה אח"י שהיא ר"ת ח'הרן ח'זר ה'ושע. שסיבה ביהתם לעורר על שהשתחוה בנימין לעשו כאמור. ח"ש לולי ה' שהיה לנו והגילנו מידם והיתה הסיבה יאמר נא יבראל שהוא ישראל סבה יעלע"ה שאמר ה'לילני נא חוהו יאמר נ"א דייקא שאמר יעקב ה'לילני נא. לולי זה לולי ה' שהיה לנו והגילנו בכח זה אחי בקום עלינו אדם שהוא עמלק שבה להחזירנו למצ' בטענה שילחנו קוה"ז. חזי חיים בלפוט בחרות חפס בנו אחי המים שפוטו שהם המלריים וגם נחלה עבר על נפשנו שהיינו כנענים צנש"ע. וגם חזי עבר על נפשנו המים הזכוכי' שהוא המן הרשע שבה בטענ' זו. וטמון ברמזו נ'פשו מ'ים ה'זדונים ר"ת המ"ן כי ה"ה דהמים שמושיה. גם תיבת המי"ם גי' המ"ן. חכן

ולהכניעו. וא"ש שהיבנה צו"ה גי' י"ד ה"ד ז"ל. מעשה ז"ש על שריפו ידיהם מה"ת ידיהם דייקה ר"ל ע"י שלא עסקו בתו' גרמו להגביר יד שמאל על יד ימין וב' הידים נחרפו וגבר כ"ח עמלק בעבור שנהרפו הב' ידים שהם גי' כ"ח ודו"ק :

וידרו שדקדק יעלע"ה בלומרו הילג"י נא מ'ד אחי בא לרמוז ה'לילג"י כ"א מ'ד ר"ת המ"ן שהוא רונה להגביר יד שמאל על יד ימין וזהו מ'ד ועי"ז רנה לשקול עשרת אלפים ככר כסף שהם צנ"י אח"י צמ"ק עשר אחי מהפלל בעדם להילקס מידו ודו"ק. וזהו העעס שקבלו על עצמם לתת נדקה ולהרבות במהות ביום פורים לעניים ולהציונים ולבעלי תורה. להורות שע"י הנדקה שעושים צי"ד שנותנים לעניים יבטלו כ"ח החיובים והמקצורנים שרונים להתגבר עליהם צב"ד ידים ע"י בעושים נדקה צי"ד ר"ל צי"ד שהם גי' כ"ח יבטלו כחם וכמו שהיה ציני המן שרנה להגביר הב' ידים והקצ"ה הילג"י מידו. וגם ביום פורים שהוא י"ד לרוב העולם לרמוז לתגבורת יד ימין כאמור ודו"ק :

המן וצניו ואינס. ובית לדיקים שהם מרדכי והסתר וכל ישראל יעמוד ודו"ק :

אבן לנו לדעת איך לא ידע זה המן שכיון שהפך הגורל ח"כ דוד למעלה ובודאי שסופו דע. אכן לה' כמהר"ח ז"ל צ"ס קרן ישועה שכת' ח"ל אכן שמעתי שהעצמו היה שהוא חשב דמה שעלה אח"כ דוד למעלה אין הרמוז על דוד כ"ה שחשב שהוא על עצמו כי דו"ד מספר י"ד והמ"ן צמ"ק י"ד ח"כ חשב שבחילה עלה אנ"ג למעלה שהוא זקנו יאח"כ עלה המן צמ"ק למעלה שהוא י"ד ח"כ למעלה ולמטה מורה עליו ולכן שמח. והוא לא ידע שמספר דוד הוא מספר פשוט אכן מספר המן הוא מספר קטן ואינו פשוט. ועוד אהותיות דוד שיש עם הנקודות הרבעה וששה וארבעה כאותיות דוד ממש. אבל המן אינו כזה עם הנקודות הפי' שתשובו איתו צמ"ק הם חמשה וארבעה וחמשה ואינס שיש לנקודות לכן זו היתה מפתחו. **ובזוה** פי' כו' הפ' יול מים מדליו חרשו במים רבים וירוס מאנג מלכו ותגשח מלכותו. רמזו על מרדכי והסתר וזהו יול מים שהם חסדים מדליו שנגשכו חסדי' מלמעלה ומתקו הגבורות. והוא ע"י חרשו שהם ישראל במים רבים רמז להורה שע"י שעסקו בתורה זה הזכות גרם אז כי וירוס מאנג מלכו שנהפך הגורל ועלה דוד למעלה מן אנג וזה גרם ותגשח מלכותו של מרדכי וגילו ישראל. וזהו כו' הפ' לדיק מורה נחלק העעס הוא משום יוצא רשע שהוא אנג תחתיו של דוד. ח"ש הסתר ואלו לעצדים וכו' החרשה. וכ"ה עינו העעשו בראה הגורל שעלה למעלה כמספר המ"ן לז"ק כי אין הנר כזה ר"ל דלדרכה ה"ל לידע מן הגורל שהוא רמז על דוד שמספרו כזה עם הנקודות אבל הנר שהוא המן אינו כזה עם הנקודות. ח"ש ג"כ וכ"ז אינינו כזה לי והוא פשוט ח"ד ז"ל עש"ב :

בעתה ח"ש הרמז הרמז אבינו יעקב ישראל כבא רב צמ"ש ה'לילג"י כ"א מ'ד ר"ת המ"ן שציקש מה' שיגיל את צניו מנזירת המן שכל נזירתו היתה. מ'ד. ר"ל מחמת בראה המספר שעלה למעלה שמספרו י"ד וחשב שהוא על עצמו שהיה מספרו י"ד ולא ראה כי מספרו אינו כזה כמספר דו"ד שהוא כזה לנקודות ממש וח"כ הרמז בא על דוד שהוא למעלה מאנג כאמור ודו"ק : **וזהו** העעס ג"כ שנותנים נדקה ומהות להציונים צי"ד. וגם ביום י"ד. הכל הוא לזכור שכל מנמת המן היתה על מספר י"ד שחשב שמספר הנקודות שעלו למעלה מספרם י"ד שהוא המ"ן צמ"ק רמז עליו שמוספרו י"ד. והחמה שהוא צכיון למספר דו"ד שמספרו

א יובן באו"ה מ"ש ה'לילג"י כ"א מ'ד מה שרמז ענין המ"ן צמ"ש כנו' ואחר מ'ד הול"ל מאחי. אכן יובן צמ"ש ה' מדרש תלפיות ז"ל ח"ל אמרו המפ' שהגורל שהפיל המן היה ע"י זה"ר ששיחקים צו והפור הזה יש צו נקודות מול שיש צו ג' נקודות כנגדו למטה יש ד'. ימן הגד שיש ו' נקודות יש כנגדו למטה נקודה א'. והוא הפיל פעם א' ד' ושנייה ו' ובלשית ד' והם כמנין דו"ד וכנגדם למטה כנגד נקודת ד' יש ג' וכנגד השני שהוא ו' יש כנגדו למטה נקודת א' וכנגד השלישית שהיא ד' יש כנגדו ג'. ובתחילה כשהפיל הגורל עלו אנ"ג למעלה ושמה כי עלה למעלה והנה להפכם לראות מה למטה ומנה מנין דו"ד נמנח דזהופכם נשאר הוא למטה והוד למעלה. וזהו רמז המד' הפיל פור הוא הגורל עליו נפל הגורל ופשוט. **ובזוה** פי' ה' הן רב ז"ל כו' הפ' אש מורע היהודים מרדכי אשר החילות לנפול לפניו לה הוכל לו. דבנמ' אמרו הים יהודי דמיהודה קאתי שבה מורע דוד וא"כ היתה גרמת לעמך שבתחילה היה אנג למעלה וע"י שאתה החלות לנפול שהפכה הגורל עי"ז עלה דוד למעלה וא"כ לא הוכל לו. **ובזוה** פי' ה' אש הנחלים ז"ל כו' הפ' ביום אשר שיצרו וכו' וע"י שונהפוך הוא שהפך הגורל עי"ז נשאר דוד למעלה ולכן אשר ילגמו היהודים ע"כ. **ובזוה** פי' מיה"ר עזרה הכהן טראב יל"ז כו' הפ' הפוך רשעים ואינס ובית לדיקים יעמיד. ר"ל ע"י הפוך שהפך הגורל זה גרם רשעים שהם

שזה עם הנקודות וכו' נולדו ישראל כאמור :
ומן האמור צענין פי' ה' דרכי איש ז"ל ד' י"ז ע"ד
 כו' הפ' וכי חשיב יד גר והושב עמך ומך אחיך
 עמו ומכר לגר הושב עמך או לעקר משפחה גר אחרי
 נמכר גחולה תהיה לו אחד מאחיו יגאלנו או דודו או
 בן דודו יגאלנו או משאר בשרו משפחתו יגאלנו או
 השיגה ידו ונגאל ע"כ. ובמד' דרשו זה הפ' על ענין המן
 ומרדכי. ואפ"ל עפי"ה יצהק' עוד מ"כ בגמ' ע"פ לולי
 ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם ולא מלך זה המן וכתב
 ה' דברים אחרים ד' קי"ד דכל הישועה היתה מכיבה
 שהמן הדייט. אך חס היה החשורש עלמו לה היה הקומה
 דמאמר המלך אין להשיב. עו"ן מ"ש המפ' ז"ל דקניית
 המן לישראל לא היתה עולה כהוגן כיון דבלאו"ה היה
 קניי המן לעבד למרדכי ומה שקנה עבד קנה רבו כידוע.
 ח"כ וכי חשיב יד כל' עשה דמנינו דהשיג יד בגורל
 שהפיל וארווח ליה ולא ידע כי לא חשני ליה מידי דאדרבה
 הגורל הוא רמו לדהע"ה וה"כ מלך זה מחשבתו בטילה.
 ועוד רשותא אחרת שהיה גר והושב ולא היה מלך. ועוד
 שהיה עפל לך חזו עמך ע"ד יחי אחיך עמך חייך קדמים
 שהיה הוא עבד לך. ואפ"ל שהי שלשה חלקי יען וציון ומך
 אחיך שהיו מנין מן המנוה אפי' שהוא היה הסיבה להחמי"א
 את ישראל חזו ומך אחיך ואפי' דמה שנעשה מך היה
 עמו. אפי"ה ומכר לב' סיבות. חדה לגר הושב והוא
 דאמרו צילקו צ' גרים הם יב גר שנהגייר לבוס הכליה
 ושתייה הרי היא נהונה לו של' לגר אשר בשערך תהננה
 ואכלה וכו' נמנה שגר הושב מהוהו לאכליה ובהייה. ח"ש
 לגר חושב עמך מה שהיה לגר חושב היה עמך. ועוד
 סיבה אחרת או לעקר זו ע"ז שהשתחויו לללל נ"ג. חכן
 אחרי נמכר ר"ל אחרי שנמכר כזר למרדכי לכן גחולה
 תהיה לו. וכ"ת מה היוקון יב לב' העבירות. לז"א אחד
 שהוא משה אחד המיוחד ועוד מאחיו יגאלנו שהוא מרדכי
 א' גשמי וי' רוחני ברו והקטו שהיס רעות. וכיון שהקטו
 בזה הגחולה ע"י חסרה או דודו וכו'. וכ"ת למ"ז היה
 ע"י חסרה דוקה לז"א או משאר בשרו משפחתו דבא
 להקן עון שאל שהחייב את חג וממנו ילא המן וע"י
 ישועה חסתר יגאלנו ר"ל יהוקן עון שאל. או השיגה
 ידו ונגאל. והוא דאמר' בגמ' אחיו ליה ההוא מינא
 לריב"ח עמא דאדריגאו לאפיה מניה כלום יב חקנה.
 אחיו ליה ועוד ידו נטויה עלינו. וא"כ המן היה עשוהו
 דכיון דבאוחו זמן היה הסתר פניס ח"כ אין להס תקנה
 וליהא דעיד ידו נטויה עלינו חזו והשיגה ידו ונגאל
 חס"ד ז"ל :

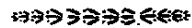
יג

מערתה חנני הרוחה שהיה למשה כבד ע"פ ער"ת
 על מע' מו"ר אמרתי טוב אשוב לנושאי
 מקדס ב' יבא צריעה נושא. וגממע קולו בצואו אל הקדש
 לפני ה' ובלאחיו. שם רמו על הייב מטה זו לקרות פ'
 זכור ציוס הזה קדוש הוא להלוינו למחות זכר עמלק
 מלמטה ועי"ז ימחה שמו מלמעלה. וכבר כתבו המפ' ז"ל
 שעיקר הזכירה היא לזכור עבירות שהיו צדיקו שבסיבתם
 היתה ביאת עמלק כדי שעי"ז נביב בכתבו בלינוה וכוה
 יכנע חזו למעלה. זו ינחה ראשונה שעיקר ביאתו היתה
 על חילול שבת שינחו מחוץ להחוס כמש"ה ויהי ציוס הז'
 ינחו מן העם ללקיט וסמ"ל יבא עמלק. האדם יראה
 לפניו כמה גדלה שמירה שבת שבסיבה בלא שמרו שבת
 כהלכתו ב' זדון עמלק ראש גרים. והן בעון בעקבות
 משיחא אשר אנחמי מנפיש לביאה משיחא ע"י שניירה
 שבת כהלכתו כל בחר היפכא עמה דהרעא אולא ומדלדלא
 כמה וכמה שאינם נהנים לב והן מחללים שבת. הן בדין
 עסק ציב. הן בהולאה ועלשול מרה"י לרה"ר אשר היא
 אסורא דאורייתא. מה נענה ומה נאמר שבת החמורה.
 אשר היא עיקר דה ישראל וקיום התורה. נתחללה מקדושה'
 וחסורי מהסרה. הלא תראו כמה מהשבח הנוגע משמירה
 השבת שאמר הקב"ה ענגו את השבת במאכל ובמשקה
 ובכסוה נקיייה ובגרוה דולקיס בצאורים כבדו ה' וקבלו
 שכר צעוה"ז וצעוה"ב. וכמו שפי' בזה ה' זרע צידך ז"ל
 כו' מסרה צפ' הטה. ה' פסוקים ואחיה. והתה דבר אל
 בני' אך אתה שבתותי השמורו. והתה הטה את בני' ויקחו
 חליך שמן. והתה הקרב חליך את חכרן לכהנו. והתה
 הדבר אל כל חכמי לב ועשו את הבגדים. והתה קח לך
 בשמים ראש. ע"כ. והוא כמה שידוע שצריך להדליק
 נרות בשבת. עו"ה יקראת לשבת שונג ענגוהו במאכל
 ומשחה וכסוה נקיייה. ובמס' שבת אמרו מ"מ ריש
 המאכל של שבת נודף אמ"ל הבלין יב לנו ושבת שמה.
 מעתה גדרוב כל המסרה לכבוד שבת. בהחילה אמר
 והתה הטה את בני' ויקחו חליך שמן רמו לרצוי גרוה
 בשבת. ולפי שדרו"ל דמחלליה מוה יומה וצייס השבת ב'
 כשבים בדבור א' נאמר ללמדך שדוחים את השבת. לז"ה
 והתה הקרב חליך את חכרן לכהנו לי אפי' בשבת
 וכאמור. ואח"כ נגד עונג שבת בצגדים נקיים אמר והתה
 הדבר אל כל חכמי לב וחלה הבגדים אשר יעשו. וכנגד
 עונג המאכל אמר והתה קח לך בשמים ראש רמו למ"ש
 ריש של שבת נודף וכו' והימתי העשו כל זאת עו"ק והתה
 דבר אל בני' אך את שבתותי שמורו שכל הדברים העשו
 בשמירת שבתותי א"ד ז"ל :

חייך

ותיבה קו"ל כתי ללדקה שהיא בממו"ן גי' קו"ל גם אמרו שלשה קולות משמחים קול תורה וקול כספים וקול גשמים. ובפרט בלדקה שעושים צפורים שהוא גילוי הארת מרדכי שהוא יסוד דאב"ה הנקרא קדש כידוע מדברי האר"י ז"ל. וזהו שרמזו והי"ה אותיות הוי"ה הימתי יושלם גם הוי"ה ויגאלו ישראל ויהיה על ההרן לשרת. בזמן יבשמת קולו שם רמז לקול תורה וקול כספים ששניהם מקרבים את הגאולה כמ"ש זכרו תורה נושה עבדי וכו'. ובפרט בבואו אל הקדש בלדקה שעושים ציוס פורים שנקרא צח"י קדש. וגם רמז שיעשה לדקה עם צעלי תורה שהם נקראים קדש. חז"ל צדא"י ובלא"הו שהם גורמים ללח"ה מהגלות ולה ימות שיקויים מקרא שכתוב בלע המות לגנת. וגם בה ברמז אל ה'קדש ו'בלא"הו ר"ה הוי"ה שיושלם ה"ו של הוי"ה ואל"ף של כסא יה"ר שיצב"ה :

דרוש ב' לשבת זכור

ידוע הומ"ה גדול מלות זכר מחייה עמלק. והוא ענין הכרחי מאד וכל אחד מישראל חייב לזכור בפה מלא ענין מחייתו. וכמ"ש בפ"ק דמגילה ד' י"ח ח"ל זכר את אשר עשה לך עמלק יסוד בלב כשהוא אומר לה השנה הרי שכחת הלב אמור ה"ה מה אני מקיים זכור בפה ע"כ. וכתב הרמב"ן ז"ל זכור בפה שנקרא פ' עמלק בלצור וכ"כ בס' החינוך פ' תלח סי' הקד"ו דעל סמך זה נהגו כל ישראל לקרות פ' זכור בשבת הסמוכה לפורי' בלצור הוא מפני זה דכתיב זכור בפה יע"ש :

וראיתו לה' דרכי הים ז"ל ד' קכ"ח ע"א שכתב ח"ל דדברי החינוך הללו לכא"ה הם סותרים למ"ש איהו גופיה בריש פ' בהר סי' שכ"ו ח"ל ואם תשאל למה חייבו חז"ל למנות בפה השנים של השמיטה ולצדק עליה ולה ראינו מעולם שימנה הזב את ימי ספרו והזב ג"כ הפ"ג דכתיב וספר וספרה זולת שחייבים ליתן לב על הימים ולה חייבו רז"ל למנות בפה. השו"ב דכ"ז מה שהקדמתי לך כי כל ענין ההו' תלוי בפירוש המקובל לחכמים וכמה כתובים נראים הפך זמ"ז וכו' וכן בזה הקבלה שליווי וספרת דיוכל לריך מנין בפה וספירת הזב והזב חינו הלא השגחה צימים. וכעין זה מלאנו בתו' פלבין זכירה דכתיב בענין עמלק זכירה וכתב ג"כ זכיר' בענין יצ"מ ועל זכירה מלרים בזה הקבלה לעשותה בפה ושהר הזכירות די לנו בהם זכירת הלב לצדו השגחה על הדברים עכ"ד. וזה נר' לכאורה סותר ממ"ש בס' חקנ"ו

זכירת עמלק לה די שתיבה בפה אלא לריך ג"כ שתיבה קריאה בס"ת. והילו הכא כתב שאין לריך זכירה אפי' בפה כ"ה בלב דוקא. ודרך לה ה' ח"ל ולענד"ן דמ"ש בפה בהר דשאר זכירות די בהשגחה הלב הכונה דאף זכירת עמלק הלמלא קרא דלא השכח אילו היה כתיב זכור לחוד דומייה דל"מ ומרים דלא כתיב בהו יתורא היה די לנו בהשגחה הלב לצד והילו צי"מ אע"ג דכתיב זכיר' לצד בלא יתורא דלא השכח אמרו חכמים שדרך שתיבה בפה כנלע"ד ברור בטובה הרב עכ"ק יע"ש :

אשר עפ"י חפ"ל בדרך רמז ט' הפ' ויתאר ה' אל נושה כתוב זאה זכרון בספר וסיס בלח"ה יבוסע כי מזה המחנה את זכר עמלק מהתח השמים ע"כ. ויל"ד מהי זאה דקאמר. וכו' מ"ש בלח"ה יבוסע למה ליהושע דוקא ולה לכל ישראל. ועוד דהול"ל ויתאר ליהושע למה אמר שישים הדברים בלח"ה. גמ"ש כי מחנה המחנה למה הכפל מחנה המחנה והב' בלשון עתיד. חכן לפי"ה יע"ן ובהק' עוד מה שחקר מהר"י אגא"ו ז"ל בס' נאות יעקב בדרוש לזכור המאחר דכתיב מלח ז' להעלות זכרון זה בפה ובלב וכל הפוס' ס"ל דכתיב קריאה פ' זכור בס"ה בלצור היא דאורייתא א"כ מדוע לא תקנו בקריאה זו ברכה כשאר מלות שבתורה. ואין לומר מבוט שאין זה מעשה שהרי מגילה תוכיח דליה זה מעשה ותיקנו לה ברכה וכן בהלל. ודרך לה ה' צ' פנים חדא עפ"י מ"ש הכנה"ג ז"ל בעם שלא תיקנו ברכה על ד' מיתות ב"ד ועל המלקות נושם דכל מלח ביש זה קלקול לאחרים אין מצרכים עליה כמ"ש מעשה ידי עובדים צי"ס וכו' וכן אמרו אין מפסיקין בקללות מפני שאין אומרים ברכה על הפורענות הפי' בלח"ה. עוד תי' רז"ל ע"ד מ"ש הר"ן בפ"ק דכתובות ע"מ שהקשו למה אין מצרכין בקדושין חקב"ו על הקדושין כשאר מלות. ותי' שאין מצרכין על מלח שאין עשייתה גמר מלאכה כי הא דלחתי מחסרה מסירה לחופה ובשעה כניסתו לחופה א"ה לצדק על הקדושין שכבר קדש. וכיוצא בזה כתבו הפוס' מדוע אין מצרכין שהחייט על הגשואין מפני שתיקר מלות כשואין היא לקיים המין לחיות זרע ע"פ כל הארץ ואין הגשואין תכלית המלח רק תכליתה כשיהיה לו בן ולא מצד שהחייט. אמור מעתה כאן כמי חף שמלות זכור דאורייתא מ"מ אין זה תכלית מכון המלח אלא זכרונה חינו אלא לבח לדי מעשה למחות את שמו וזכרו מן העולם ולפיכך לא תקנו לה ברכ' להורות לכל כי לאו עיקר המלח לא זכרו' חינו לא לבח לדי מעש' לך אין מצרכין עכ"ד ז"ל :

והרב דרכי היס ז"ל ד' קב"ח ע"ד ה' לחקירה זו ח"ל ולעגד"ן ליישב עפ"י מ"ש הרשב"א ז"ל ח"ה סי' ח"י שכת' שאין לברך על מלות השבת הנזל משום דהוי מליה הבאה בעצירה יע"ש ה"ג במלות ד' מיתות ב"ד ומלקות וזכירת עמלק היא מה"ב שאם לא היה עובר זה עבירה זו לא היה מיתה ומלקות וכו' וכן בזכירת עמלק חלו לה היו מרפס ידיום מה"ת לא היה זה עמלק כמו שדרשו ברפידים על שריפו וכו'. ואמרו בתגומה בפי' זכור את אשר עשה לך עמלק מלה"ד לנגד בה"ל כרס והקיסה גדר והשיב בו המלך בלז נשקן. אמר המלך כל מי שיבא ויפרוק הגדר ישכנו הכלב. לימים זה בני של מלך ופרץ את הגדר וגשטו הכלב כ"ז שהיה המלך מבקש להזכיר וכו'. ק"ו שהיה המלך מבקש להזכיר מטאם של ישראל שחטאו ברפידים אמ"ל זכור את אשר עשה לך עמלק ע"כ:

על חיזה ענין הוא מדבר. גמ"ש עד' אבא אל מקדשי אל יכו' לה ידעטו מה יתייבב לו בראותו ביהמ"ק. והו' מ"ש אך בחלקות וכו' אין לו מובן. אכן עפ"י ח"ש והוא דדעה"ה ברוח קדשו נכנס בחקירה זו דלמה אין מצרכין על מלות פ' זכור כיון שהיא מדאורייתא מ"ש מכל מלות שבתו שמצרכין עליהם. ח"ש ואחשבה לדעת זא"ה שהיא זכור ח"ל ת' שכח למה אין מצרכין עליה. לכאורה עמל היא בעיני דמ"ש מכל מלות שבתו. אכן עד אבא אל מקדשי אל ר"ל שיצ"ה ויהיו נוהגים אז כל מלות שבתו כמו מיתה ב"ד ומלקות שאין מצרכין עליהם וק' למה אין מצרכין עליהם כיון שהם מלות דאורייתא אז חביבה לאחריהם. אך בחלקות השי"ת למו ר"ל שהם חלוקים משאר מלות שבתו והוא משום הפלגם למשואות כמו שתי' הכנה"ג ז"ל דכיון שהם פורענות אין מצרכין על מלות שיש בה פורענות וקלקול לאחרים ח"כ ה"ג במלות קריאת פ' זכור אף שהיא מדאורייתא עכ"ז אין מצרכין עליה כיון שהיא פורענות כאמור:

דל"א מטעם וכן כו' הפ' שאמ"ל הקב"ה למשה כתוב זאת זכרון בספר ר"ל כתוב בסורה זכור אל תשנה. זהו הרמז בר"ת זא"ה זכור ח"ל ת' שכח ועי"ז זכרון בספר ר"ל ע"י שתכתוב שיהיה בסורה יבטי ישראל שחייבים לקרות פ' זכור בס"ה בלבוז זהו זכרון בספר. דאלו לא היה כתיב אלא חדה הו"ה דתיבת זכור הוא בלב כמו בשאר זכירות. אכן כיון דכתיב לה השכח שהיא מורה על שכחה בלב מזה יולא זכור הוא בפה וכו"ש ה' דרכי היס ז"ל. וכת' כיון דפרשה זו היא מדאורייתא חייבי לקרואה בלבוז ח"כ למה אין מצרכין על קריאתה כמו בשאר מלות. לז"ק ושי"ס ר"ת ויעש ש'אין ישראל מ'צרכין יש ג' טעמים. חדה באוני יהושע לרמוז שלא תאמר טעם זה אלא ליהושע דוקא לה לכל ישראל משום שאינו לפי כבודם. והוא הטעם שאמרו במד' משל למלך וכו' והיינו משום דהוי מלה הבאה בעצירה. ועוד טעם ב' כי מחה רמוז לחי' הא' שתי' ה' גלות יעקב ז"ל דאין מצרכין על מלה שיש בה קלקול ופורענות לאחרים ח"ש כי מחה וכיון שיש פורענות לכן אין מצרכין. ה' ג' אמחה את זכר עמלק כמ"ש ה' גלות יעקב ז"ל בתי' שני שכיון שתכלית מלה זו הוא למחות זכרו מן העולם ועדיין לא באו עד תכליתה לכן אין מצרכין ח"ש אמחה לעמיד משמע לכן מג' טעמים הללו אין מצרכין על מלה זו כאמור:

ועפ"ז פ"ה' מטעם המלך ז"ל כו' מהרז"ל בפרקי ר"א ח"ל אמרו ישראל למשה כתיב זכור את יום השבת לקדשו וכתיב זכור את אשר עשה לך עמלק כילד יתקיימו ב' כחוצים הללו הנו"ל אינו דומה כוס של קינדיטין לכוס של חומץ זה זכור לקדש ולשמור את יום השבת וזה זכור להשמיד להרוג ולאבד שג' זכור את אשר עשה לך עמלק וכשתבא לארץ לא תשכח ע"כ. והוא תמוה דמיו כו' ישראל בשאלתם ומה השיב להם מרע"ה. אכן עפ"י ח"ש רבונת ישראל היחה שאלו למשה דמה בשתיים מזה זו דמחייית. עמלק שאין מצרכין עליה כמו שהיו מצרכין בקדוש היום על השבת כיון דשניהם שוים דחיובה דידהו מדאורייתא. ח"ש זה זכור וזה זכור מה נשתנה זמ"ז זכור דשבת מצרכין וזכור דמחייית עמלק אין מצרכין. לזה השיב להם משה אינו דומה כוס של קנדיטין לכוס של חומץ זה זכור לקדש ולשמור את יום השבת וזה זכור להשמיד וכו' רמוז להם התי' המ' דכיון דמחייית עמלק היא פורענות לכן אין מן הראוי לברך אף שהיא מדאורייתא ח"ש וזה זכור לאבד וכו' ושנייה דא מן דא' כאמור עכ"ד ז"ל:

באו"ה הפ"ל כו' המד' המ' ונדקדק עוד דמיו כונתם כאומרים כילד יתקיימו וכו' כנראה שכוונתם היא דהם סותרים זא"ז ולנו לדעת מהו סתירתם. גמ"ש וכשתבא לארץ לא תשכח למה תלה הענין דוקא בביאתם לארץ: **אכן** כדי להבין זה נק' עוד לפרש חיזה מדרשי' אחרי' האחד משו"ל מ"פ ח"ל למה עזבהני שאמרה אסתר

אסתר חלי צים חלי כסיני למה עזבהני ע"כ. ולנו לדעת מהו כוונתה שהזכירה בהפילתה גם היא וגם סיני דוקא. מדרש שגי ח"ל ע"פ ה' זורי וגואלי זורי צים וגואלי בעמלק ע"כ. וז"ל דמה הלוי זכ"ז דנראה דמכח הים ענאלנו מעמלק. יצה ה' מז"ל ע"פ אס על המלך עוב וכו' אמ"ל הקב"ה שטיה שבטולם חילו לה מה משה יפה אמרה עכשיו שמה משה ותלו אותו וכו' ע"כ וכל המפ' כמה ראו כן המהי דמה הלוי זכ"ז מיתה משה עם הליית המן. וברדי להבין הכל גמין ס' הפ' שאמר המן בלה"ר שלו ישנו עם אחד וכו' והוא דהו המלך וכו' אס על המלך עוב יכהב להבדס ויאמר המלך הכסף נתון לך והעס לפטות צו כעוב בעיניך ע"כ. דיל"ד מהו אומרו ישנו עם אחד ורז"ל דרשו יבטו מן המנות. לנו לדעת מה לו ולגרה האתה אס הם ישנו מן המנות מה לו ולהס וכי גואל הדס הוא. גמ"ש אס על המלך עוב יכהב להבדס ודרז"ל שבהחילה אמר לעבדס צע"ן ואח"כ סינה הוא וכפז להבדס צהל"ק. וז"ל מהו כונתו לשעבד אומה שלימה ובחזה עענה הוא צה לשעבד צהס. גמ"ש והעס לעשות צו כעוב בעיניך מהו אומרו לעשות הול"ל לעבדס כעוב בעיניך. גם ז"ל מ"ש אסתר כי נמכרנו חגי ועמי להשמיד וכו' וחלי לעבדים וכו' החרשהו לנו לדעת מה עעס חלו היו נמכרים לעבדים היתה שיהקת. גמ"ש אח"כ מי הוא זה וכו' וכי שכת מה היה צינו לבין המן שנתן לו העענה והכסף ואמ"ל והעס לעשות צו כעוב בעיניך ר"ז נפלה ממני ולה צה בצכרנו כלל מה היה. זה דבר פלא :

הבן אפשר שיוכן הכל בהק' הק' אחת משז"ל. דעמלק ביאתו היתה לערער על הצבורה שמכר עשו לעקב כשראה שהקב"ה קרה איהם צמ"ז צני בצורי ישראל צה לערער על הצבורה. וכ"כ צס' הורה חיים ד' ס"ג ח"ל לכי שראה שחתם הקב"ה על הצבורה וקראס צני בצורי ורנה להנחילס פי שנים לתה להס ח"י חנו"ל עמלק חגי צן צנו של עשו וחגי הוא הצבור חכ"ה רחביה גויס עמלק שחשב שהוא רחביה והוא הצבור. וכן חיתה צתרגוס ע"פ אחזו לנו שועליס צתר דעברו יה ימה אחת עמלק די נער דצצו על עיסק צבורתה דשקול יעקב מן עשו יע"ש. וכן המן אמרו צתרגוס שני דהוא צה להצוע עלצון עשו זקנו שמכר הצבורה ליעקב יע"ש. וקנה לנו לדעת מהי דעתייהו דעמלק והמן לצטל מצירת הצבורה ומה הנאה יש להס. ובצלמח עמלק נוכל לומר דלהנחתו מכיון ליעול חלק צה"י וכמ"ש החו"ח הגו'. חלה המן מה הנאה יש לו ענה דישאל. הס מגורשים

מחלסס ויונחלתס והס מפוזרים צין החימות ח"כ מה חיכפה ליה אס הצבורה ליעקב או לעשו. ועוד דבר שכבר נגמר צין המוכר והקונה המוכר נוכר והקונה קנה ח"ך עתה אחר כנוס שנים יוכלו לבטל דצ"ז. חמנס אפשר שנוהס היתה לרעה להפוש בישראל לשעבדס שיהיו להס לעבדים. והוא בהק' ח"ש צמ"ז מה ראה יעקב שנתן נפשו על הצבורה דהגייה על בלה הוקס המשכן היה העבודה בצבורות. חמה. יהא רשע זה עונד ומקריב ע"ג המזבח לכן נתן נפשו עליה וקגרה. וק' מה זו שאלה מה ראה חטו מלתה דצבורה זוטרהי היתה. חקן פי' ה' שח"י ז"ל כלפי דבר ה' שאמר לרבקה ע"י שכ צן נח ורב יעבד לעיר. וע"ז היתה התמיהה דמה ראה יעקב וכו' דהשחח חסעבד חיהו רב יעשו לעיר. וישבו לעבד לו והון כל מחומה צידו דמה שקנה עבד קנה רבו. והשיב דכל כונה יעקב היתה בקנייה זו לה היה חלא על כי נעשה רשע נמור צעבירות דלה יוכל לתקן ונעטלו לפניו בערי השובה עד כי קינה לחמר יהא רבע זה וכו' ואמטו"ל לא חש להא דרצ יעבד לעיר שהרי חרו"ל כתיב יעבד וקריקן יעבד וזה יעבד לה וזה יעבד. נמלה דבזכות חלי רחמנה וכל שהיא רבע וחגי זכאי וחלי יעבד לי דכי חכי דכשאינו זוכה יעקב חק כי הוא היה הנעיר יצוב לעבד לו ח"ג כי הוא הנעיר וחגי הרצ כשהוא רבע וחגי זכאי יהיה לעבד לי דחוליקן צתר הכתיבה ירצ יעבד כאמור ח"ה"ד ז"ל :

אשר צזה חיותי לה' חג"ן הסתר ז"ל צס"ה חיים מירושלס שפי' ס' מסרה ו' פסוקים שיש צהס ה' חיותה של שני חיותות. והס כי גם זה לך צן. חין זה כי אס רע לצ. גם לי גם לך לה יהיה נצורו. על קן לה צה אל שולתן המלך. נח את שס את חס. כי יד על סס יה. ולנו לדעת קשר לפסוקים חלו. ולפי"ה יע"ן והוא דעמלק צה לעורר על ישראל דלמה לה יהיה לו הוא חלק צה"י. ח"ש כי גם זה לך צן גם הוא צנו של יחק וגס הוא לרבות שהוא צנו הגדול ליעול חלקו פי שנים. ח"כ חין זה כ"ח רוע לב להניחו לעשו אחיו חלק. ולפחות. גם לי גם לך לא יהיה נצורו. ר"ל מאחר דחיתה עענה צמכר יעשו פשרה ויעול גם הוא חלק צה"י. צאופן שהג' פסוקים הס עענה עשו ועמלק. וע"ז משיבים ישראל. נח את שס את חס. ר"ל מהי דחית להו נייחא גם צעוה"ז לה לחינס רק אתה שס שקניתי שס עוב ע"י מעשי העובים את חס בנחממתי צמטת. לה קן עשו עבד כל צתר חיפכא כמ"ש מה ראה יעקב וכו' והיינו שצאורו יוס רלח וניחא וכו' כי ע"כ לא צה אל שולתן המלך

המלך ר"ל ח"ו זוכה בח"י. וגם כי יד על כס יי כי עי"ז פגם נסם וכנסה לך נשבע הקב"ה שימחה זרעו של עמלק שעל חנם צה להלחם עם ישראל ויגן-חה הקדירה לך מלחמה לה' בעמלק מדור דור ח"ד ז"ל :
והנה ידוע דמכירת הבטרה תלייה אי חוליק בחר מחשבה או בחר מעשה כמ"ש המפ' ז"ל דיעקב היה צכור במחשבה ועשו היה צכור במעשה דיעקב היה טיפה ראשונה ועשו טיפה אחרונה ולכן ינא תחול' כידוע ממשל השפופרת. וח"כ אי אמר' דמחשבה עיקר מן הדין הבטרה ליעקב היא רחוייה ולא לעשו. לא כן אי אמר' דמעשה עיקר הבטרה רחוייה לעשו דיקה שהיה ינא ראשונ' ובטור למעשה. עו"ן משרז"ל הו"ס סירב ולא רצה ליקרע משום שילאו קו"ז. אכן תי' המפ' ז"ל דישאל בזמנם ינאו והוא ע"י שהיו מחשבים המגריים כלילה לשעבדם ומחשבה חשיבה כמעשה ונחשב להם כאלו נשתבדי כלילות בפועל והלילות השלימו הזמן. וכ"ז אי אמרין דמחשבה כנועשה. לא כן אי אמר' דמחשבה חונה כמעשה ח"כ תי' זה לא ניתן ליהמר וה"ן נסת' מחמת'ו. ומדחויק דהיס נקרע לפני כנ"ו ולא זכה במענתו דעדין לא נבלס הזמן מזה מוכח דחול' בחר מחשבה והלילות השלימו הזמן כידוע כ"ז במפ' ז"ל. עי"ן חת הידוע דהמלאכים רונים היו לקבל חת התו' משום שהם קדמו בצריחה לישראל יס"ל דחול' בחר מעשה. אכן מחמת שישאל עלו במחשבה תחילה לכן זכי ישראל דוקא בקבלתה דחוליק בחר מחשבה :

בז"ו כו' המד' דכשראחה אסתר נרת ישראל שהם כחונים צדי המן וידעה שכל מענתו לעורר על הבטרה ולתבוע עלבון זקנו עשו ולדעתו שהדין עמו שהבטרה רחוייה לעשו דחוליק בחר מעשה. לכן אמרה בתפילתה רצש"ע. אלי בים. דמקי"ס מוכח דחוליק בחר מחשבה. וגם אלי צטינו. שניהנה תי' לישראל מחמת שהם קדמו במחשבה. וח"כ כיון דמסתים אלי מוכח דחוליק בחר מחשבה ח"כ הבטרה רחוייה ליעקב ולא לעשו ח"כ למה עזבתני צדי הגר הו"ס מאחר דהין הדין עמו כאמור :

ג צו"ו כו' המד' ארי בים וגוהלי בעמלק. הכונה מנח שה' ארי בים שעה לו נסים בים ולא לך היס במענתו נר' דחוליק בחר מחשבה. מזה העעם בעלמו היה לו לנחל בעמלק ויהי וגוהלי בעמלק שהדין עם יעקב דחול' בחר מחשבה והבטרה רחוייה ליעקב והוא צה לערער שלא כדון לכן מחה ה' את שמו כאמור :
וזדור ג"כ כו' המד' אלו לא מת משה וכו' ובהק' עוד

מ"ש המפ' ז"ל טעם שסירב משה בשליחותו ש"ו ואמר שלא נה ציד השלח משום דסבר לחלוק כבוד לאהרן שהיה גדול ממנו במעשה. אכן כס' כנפי יונה כהב שנשמת משה היא גדולה מנשמת אהרן במחשבה ולכן נענש על שסירב משום דחול' בחר מחשבה כידוע. או מה שסירב היה דסבר דעדין לא נבלס הזמן ומה שנענש הוא משום דחול' בחר מחשבה והמגריים אשר חשבו כלילות לשעבדם נחשב להם כמו מעשה וח"כ הלילות השלימו הזמן וכאמור. וח"כ כיון למעס הח' ובין למעס הב' ממה שנענש מרע"ה נר' דחול' בחר מחשבה וח"כ הבטרה רחוייה ליעקב מדד המחשבה. והמן שצח לערער על הבטרה שלא כדון צה ולכן הוא רחוי לעונש. וי"ש כשאמר המן אס על המלך טוב יכתב לאבדם וכל טענתו בעבור המכירה של הבטור' שמכר זקנו עשו ליעקב שהיה שלא כדון משום דסבר דחוליק בחר מעשה. או אמ"ל הקב"ה שוטה שבעולם או לא מה משה ר"ל שלא נענש ע"מ שסירב בשליחותו משום דחוליק בחר מעשה היה הדין עמו שהבטרה רחוייה לעשו והמכירה שלא כדון היתה ויפה אמרת. אכן עכשו שמח משה ר"ל שנענש ע"מ שסירב נר' דמחשבה עיקר והוא צה לעורר עליהם שלא כדון ולכן היה רחוי לעונש ותלו אותו וכו' הי"ק :

ובד"ו לצה לביחור המד' הראשון שהמרו ישראל כתיב זכור וכו' כינר יתקיימו וכו' נק' עוד מ"ש המפ' ז"ל דהמתלוקת שהיתה בין השבטים ליוסף הוא שרע לדון אותו על המחשבה שהיה חושב ציוס למלך עליהם ורעיוניה על משכניה סליקו וח"כ אי אמר' חוליק בחר מעשה ח"כ שלא כדון עשו עמו השבטים והם לריכיס כפרה כיון דבמעשה לא חטא. לא כן אי חול' בחר מחשבה אז כדון עשו עמו ואין לריכיס כפרה. עו"ן מ"ש המפ' ז"ל טעם למה שליומו ה' לשמור שבת כהלכתו. בזו"ח אמרו דהשבת לכפר על מכ"י. אכן העעם הפשוט הוא להורית על חידוש העולם ויקדש שמו ית' שהוא בעל היכולת וצרה עולמו בששת ימים וציוס הו' שבת וינפש כמס"ה כי ששת ימים וכו'. עו"ן מ"ש המפ' ז"ל דח"י הוא מוחזקת לו מאבותיו והיינו שהקב"ה אמר לאברהם קום התהלך בארץ לארצה ולרחבה כי לך אחננה ואחע"ה קנאה בהבטה דהבטה בהפקר קני ומה מוכח דחוליק בחר מחשבה כיון דחאע"ה לא עשה מעשה כ"ח צראייה בעלמא נר' דמחשבה עיקר כידוע כ"ז במפ' ז"ל ע"ע :

דל"ה מעתה זהו כו' המד' שאמרו ישראל למשה כתיב זכור את יום השבת וכתוב זכור את אשר עשה לך עמלק כינר יתקיימו ב' כתובים הללו. כונתם היא דישאל

דישראל סברי דשמירת שבת היא לכפר על מ"כ ח"כ מזה נר' דהשצמים תטלו במכירתו משום דתטלו היה במחשבו' אבל במעשה לא עשה כלום והם הטלו במכירתו ולריכוס כפרה לכן נלמדינו על שמירת שבת כדי לכפר על מ"כ. ח"כ מזה נר' דחזלין בזה מנעשה. יכתוב זכור את אשר עשה לך עמלק שבה לעורר עליהם על מכירת הבכורה ולדעתו דבמעשה עשו הוא הבכור ולכן נלמדינו למחות זה שמי משום דחזלין בזה מחשבה והבכורה רחיה ליעקב מגד המחשבה. וח"כ כינר יתקיימו שניהם דהיי הרי דסברי חזדי דמכירת שבת שהיא לכפר על מ"כ נר' דחזלי' בזה מעשה ימזכרת מהייה עמלק נר' דחזלי' בזה מחשבה ח"כ הו הרי דסברי חזדי וכינר יתקיימו שניהם. לזה חמ"ל משה חינו דומה כוס וכו' זה זכור לקדש וכו' כוננו רחיה דלעולם חזלי' בזה מחשבה ולכן לריך למחות זכר עמלק דשלא כדן בל. וטעם לשמירת שבת הוא זכור לקדש ר"ל לקדש שמו ית' בעולם להורית על חדוש העולם כאמור. ורחיה לזה דהמחשבה פיקר. וכשתבא להרץ לא השכח ר"ל מכה נתינת הרץ לכס צירוסה מהצרהם שקנה אותה בראיה מזה נר' דהמחשבו' עיקר ולכן לא השכח דו"ק :

מערתה חקומה נא וחשובה לצאר דלה"ר של המן שאמר ישנו עם אחד וכו' והוא דהמן בל עשו'ן לעורר על הבכורה כדי להפוש אותם בממ"נ והיא דהמכירה שלא כדן היתה משום דחזלי' בזה מעשה. וה"ה דחזלין בזה מחשבה והמכירה היתה כדן הרי בנבואת שם בן נח כתיב ורצ יעבוד לעיר וכיון שהם הגדולים מחמת שקנה יעקב את הבכורה והוא הרצ לריכ' לעבוד אותנו. מה תאמר דיעבוד קרינ ויעבד כתיב הא הנה אס הם עושים רש"מ אז וכה יעבד. אכן כיון דחינם עושים רש"מ והא רחיה דפיוזן הקב"ה בין האומות ח"כ חזר הדין לא וכה יעבוד קרינ ולריכוס לעבוד אותנו. וז"ש ישנו עם אחד ר"ל בני אחד המיוחד הוא יעקב אביהם שהוא ובניו י"ב שצמים גי' אח"ד והיו בהחילה עושים רטון אביהם שצמים אבל ענה ישנו מן המנות שאינם עושים רש"מ. ורחיה לזה שהוא מפחד ומפורד בין העמים בכל מדינות מלכותך. וכיון שאינם עושים רש"מ הייבום הם לעבוד אותנו שך כתוב בתורתם ורצ יעבוד לעיר. דבשלמא אלו היו זוכים היו אומרים וכה יעבד כתיב אבל כיון שאינם זוכים וגם עתה ואת דתי המלך מש"ע אינם עושים ח"כ ורצ יעבוד קרינ לכן ולמלך אין שוה להניחם לשון מנוחה אלא לריכוס הם. לעבוד אותנו. לכן אס על המלך טוב יכתב לעבדם ר"ל לשעבד בהם

דכתיב ורצ יעבוד לעיר. לכן המלך צומועו ראה שהאמת חתו לכן השיבו הכסף נהון לך והעם לעשות צו כטוב בעיניך לעשות דייקה ר"ל לשעבדם לעשות מלחמה לקיים תורתם ורצ יעבוד לעיר. כיון שהם מחזיקים הבכורה ליעקב. וכשנהרלה המלך בזה אז הוא עשה שלא כהוגן וכתב ח"כ במקום עי"ן לאבדם. ולזה שלחה חסתר למדכי מה זה ועמ"ז ואז"ל שמה עבדו על הלוחות שכתוב בהם מזה ומזה הם כתובים כונתה רחיה לשאל למדכי שמה כונת המן משום שעבדו על הליחות שכתוב בהם מזה ומזה הם כתובים לריך לשעבד בהם. אז ויגד לה מדכי את כל אשר קראו ואז"ל בן צנו של קראו שהוא עמלק ר"ל שטענתו היתה כמו טענת עמלק שבאו לערער על הבכורה ולהפוש אותם בממ"נ כאמור. אז חמ"ל בתחילה לך כנוס וכו' ועמו וכו' שיחזרו ישראל בתשובה שלימה כדי שלא יאחר שום ערעור עליהם דחזרה וכה יעבד. ויהי כדברה אל המלך פיה פתחה בנחמה וכה אמרה כי נמכרנו חני ועמי זרע יעקב הידועים שהוא בכור ונמכרנו להשמיד וכו' וחלו לעבדים ולשפחות נמכרנו החרשתי משום שהיה בא בטענה חלימתה דכיון שאנו מחזיקים הבכורה ליעקב והם אינם עושים רש"מ לפי דעתו לריך לקיים קרא דכתיב ורצ יעבוד לעיר שהגדול ישעשע לקטן. אכן להשמיד וכו' זה לא אמרה אדם מעולם ולא לך היתה נבואתו של שם. אז כשמוע המלך את דבר המלכה. אז נער פורפירא דיליה וכה אמר מי הוא זה ואי זה הוא אשר מלאו לבו לעשות כן דמעולם לא עלה ע"ד דב"ז חלל דוקה לשעבדם לא לאבדם מחמת שרחיני טענתו אמיתית שך כתוב בתורתם ורצ יעבוד לעיר. אז ותאמר חסתר חיש לר וכו' ואז נתמלא עליו חיימה והשיב לו גמולו בראשו דו"ק :

ואם כנים חטו בזה נוכ"ל דהו הטעם למש"ל דעמלק בא על שריפו ידיהם מה"ת. אז על עון חילול שבת. אז על עון משקלות כידוע מדברי רז"ל. ולטו לדעת אס ישראל אינם עושים רש"מ הוא מי הכניסו בתגר זה להלחם עמהם. אכן עפי"ה ח"ש דכל כונתו לעורר על הבכורה דשלא כדן היתה ואם תאמרו שהי' כדן משום דחזלי' בזה מחשבה ח"כ לריך לקיים הפ' ורצ יעבוד לעיר וחייבים הם להשתעבד לנו. ובשלמא אס היו עושים רש"מ אז היו אומרים וכה יעבד. אכן כיון שאינם עושים רש"מ חילול שבת וריפוי ידיהם מה"ת וכיוצא ח"כ לריכ' להשתעבד לנו כמ"ה ורצ יעבוד לעיר. וזהו כל כונתו. לכן כיון שחזרו ישראל בתשו' ותענית ע"י מרע"ה כמ"ה רז"ל אז ויחלוש יחושע וגבר ישראל דוכה יעבד כתיב דו"ק :

ואפשר

ואפשר דזהו הטעם שפרשה ויבא עמלק התחלת הפסוקים כולם צרות וי"ו. לטו לדעה מהו הרמו צווי"ן הללו. וע' להרה"ג מהר"פ ז"ל צט' ברכה מו"ל דרוש שנתן כמה טעמים לזה יע"ש. ועפ"י יע"ן דבא לרמוז דכל טענהו על עמלק היתה בעבור היות הוי"ו דכתיב ורב יעבוד לעיר וצו"ו קרינן ולא כחבר כהוב יעבד בלה וי"ו אלא יעבוד צו"ו. ולכן כיון שכל טענהו בעבור היות הוי"ו נכתב ראש הפסוקים של פרשתו היות וי"ו לרמוז לזה :

באו"א חפ"ל כי הפ' ישנו עם אחד וכו'. ומתורף לזה נבין ג"כ מאמר הפסוק וצבאה לפני המלך אמר עם הספר ישבו מחשבתו אשר חשב על היהודים על ראשו ותלו אותם וכו'. והיא צהק' מ"ש במניעה פ' השואל ד' ק"ה ע"ב ההוא נצרה דופן הרבא דתמרה לה חשבת דוכתא לחותבי אמ"ל להיהא חיהתא חיה לך דוכתא להגורי אמ"ל לא הול קדשה יהבה ליה דוכתא לפייליה חול לביהיה כהב לה גיטא שדר לה חולא חיהי חגרה שקולחי מניה וביה חפיקתיה וחוחביה בשבילא. ה"ר הגה' צריה דר' יהושע כאשר עשה כן יעשה לו גמולו ישיב בראשו. לה מצטייה חגר דלא קיימא לאגרה אלא חפי' חגר דקיימא לאגרה אמ"ל לכ"ע גיט' לחגורי ולך לה גיח"ל דדמיה עלי כי חריא חרבא ע"כ. וכתב הג"י ח"ל הא דמנייה חמרה כן ה"ד כה"ג שלא היה מדעתה לחגורי להאי אלא מפני שקדשה. הא חילו השכירה לו סתם קודם קדושיה ואח"כ קדשה לחו כ"כ למעבד הכו. חמו המשכיר או המשאל בית לחצירו לזמן ידוע כשהוא חובו ואח"כ היתה מריבה צניעה יכול להוליא מן הצית שהשאל או השכיר לו הא ודאי ליכא למימר הכי וכ"כ הריעב"ה ז"ל ע"כ. ודין זה פסקו המור בחו"מ סי' שי"ט ח"ל מי שביקש מחצירו שיכיר לו בית והטעהו וכו' שהי' ליקח מהפירות להשכיר פועלים שישליכס לשוק חפי' חס היה חגר דקיימא לאגרה וכו' ע"כ. וכת' הב"ח ז"ל ח"ל מי שביקש וכו' עיצדא ס"פ השואל. וכתב הב"י סי' שי"ב מלחתי כתיב על ראינן שהיה דר צבית לזה ורנה להחזיק צבית ולה עלה צידו והיא עושנה שאינה יכולה לדור עמו. שפיר טענה דמיה עלה כאריא חרבא עפ"י כל חלה החוהנים והקנטורין שנעשו צניעה חין חרס דר עס נתב ככפיפה ע"כ. ונר' דמכתן למד דין זה מדקתמר הלמודא הכא אלא חפי' חגר דקיימא לאגרה אמ"ל לכ"ע גיח"ל לחגורי וכו' ומשמע ודאי דחפי' חו"ז יכול להוליא היכא דנעשה שוגאו וכו'. חבל כג"י כתב ח"ל דוקא כה"ג דהך התחא הא שלא היה מדעתה לחגורי להאי אלא מפני שקדשה הא

חילו השכירה לו סתם קודם ואח"כ קדשה לחו כ"כ למעבד הכי חמו המשכיר או המשאל בית לחצירו לזמן ידוע כשהוא חובו ואח"כ היתה מריבה צניעה יכול להוליא מן הצית שהשאל או שהשכיר לו ודאי ליכא למימר הכי וכ"כ הריעב"ה ז"ל עכ"ל. והר"ב צהגה שו"ע פסק כמוהו בס"י שי"ב ס"ט ע"ש עכ"ל הב"ח ז"ל :

הנה מדבריו נר' דהג"י פליג על המ"כ שהציה מן דלדעה הג"י חס השכיר בית לחצירו צתס כשהיה חובו ונעשה שוגאו חין יכול להוליא חו"ז. ולדעת המ"כ יכול להוליא. ומור"ס ז"ל פסק כהג"י ז"ל. וכן ראייה לה' דרבי חוש ז"ל דל"ו ע"ד שהציה דברי המ"כ הו' ואח"כ כתב ח"ל וכתב הב"ח ודעת הגמק"י מנגדה לזה וכו' ע"כ. וכמו כן ראייה לח"ש ירושלם מופ"ד הרב ראש"ל כמהר"ר יש"ה צרכה ז"ל צט"ה ח"ס חמונים ד' קב"ה ע"ב הביא מחלוקת הגמק"י והמ"כ וכתב ח"כ ח"ל והב"ח צט"ה ח"ס ח"ש הביא פלוגתייהו של הרבנים הגז"ל וכתב שחס השכיר לו ע"מ שהוא חובו וכו' חליצה דכ"ע יכול להוליא בטענה דדמיה עלי וכו' וכן חס השכיר לי כשהיה שוגאו פשיטא חליצה דכ"ע חינו יכול להוליא דסבר וקביל וכל פלוגתייהו כשהשכיר לו סתמה דלדעת הגמק"י חינו יכול להוליא ולדעת המ"כ יכול להוליא בפשיטות ח"ד ז"ל :

ואנכי העבד אחרי ההצדק בעפר רגליהם המהני דמג"ל הא להב"ח ז"ל לחשווי פלוגתא בין הגמק"י ז"ל ובין המ"כ. ולפקט"ד חמונה דדין הגמק"י ז"ל חס השכיר לחצירו בית צתס והיה חובו ואח"כ מחמה חוזה מריבה שהיתה צניעה נעשה שוגאו חין יכול להוליא. חפי' המ"כ מודה לזה וליכא מחן דפליג. וגדון המ"כ שאני משום שהמריבה שהיתה צניעה על הצית עלמו היתה שרנה רחובן להחזיק צבית וע"ז היה מריבה צניעה וקנטורין ועמדו צדן ולא עלה צידו. כצנ"ד דהאי יכולה להוליא חפי' חו"ז בטענה דדמיה עלי וכו' והין חרס דר עס נחש וכו' כיון שהיה רגזה להחזיק צבית להיות שלו וככה"ג חפי' הגמק"י ז"ל מודה דיכולה להוליא. חבל בעלמא צמו שכתב בית מחצירו צתס והיה חובו ונעשה שוגאו מחמה חוזה מריבה לכ"ע חין יכול להוליא וחפי' המ"כ מודה בזה ומג"ל לחשווי פלוגתא צניעה. וכלע"ד דמור"ס ז"ל הכי ס"ל דלא פליגי וראייה לזה דבסעיף ע' כתב ח"ל מי שכתב בית לחצירו והיה חובו ונעשה שוגאו חינו יכול להוליא ח"ס אמ"ל מחליה יכול להוליא. גמק"י פ' השואל ע"כ. ובסעיף י"ד כתב ח"ל הגהה צ' שכו דריס צבית והיו חולקים על הצית ח"כ נחתיב

דבנמרה אמרו להדייה ל"מ חנר דלה קיימה להגרה חלא
 הפי חנר דקיימה להגרה אמ"ל לכ"ע ניח"ל לאגורי
 ילך לה ניח"ל משום דדמית עלי כאריא ארצא. הכי
 להדייה דבין קיימה להגרה בין לה קיימה להגרה דדין
 שיה דבין דלה הבכירה לו הלה מוחמת הקדושין יכולה
 להוליו. מניה נ"כ דהמשכיר יאנו"ל בתחילה משום שהוא
 אוהבו וכו' בין שהבית עומד להשכיר בין אינו עומד
 להשכיר דדין שיה דיכול להוליו ומנ"ל להרב ז"ל לחלק
 בזה הפך דברי הגמרה וכמה דבריו ז"ל נפלאו ממני ולא
 זכיתי להבינס יודו"ק :

אין כיהיה היגה לנו מזה דאם השכיר בית לחבירו
 ע"מ שהוא אוהבו ונעשה שונאו אליבא דכ"ע יכול
 להוליו. וחס השכירו כשהיה שונאו אין יכול להוליו דסבר
 וקביל. ואם שכרו בסתם ויהיה אוהבו ונעשה ח"כ שונאו
 לדעת הב"ה ז"ל יבדענים הגמשים אחריו בזה פליגי
 הגמק"י והמ"כ לדעת הגמק"י אינו יכול להוליו ולדעת
 המ"כ יכול להוליו. ולפי מש"ל נ"ל דאף בזה כ"ע לא
 פליגי דאין יכול להוליו ואף המ"כ מודה להגמק"י ודון
 המ"כ שאני כמדובר לעיל :

דה"א נעשה טובין ודון בענין הקצ"ס וישראל שנתן
 להם ארלות נזים והיו בתחילה אוהבים לו שהיו
 עושים רש"מ וכו' ח"כ חפאו ונעשו ח"ו שונאים ח"ך
 יכול הקצ"ה לגרשם מעל ארמיתם מאחר דדין זה במחלוקת
 אה שנו לדעת הב"ה ז"ל דלס' הגמק"י ז"ל אין יכול
 להוליו. ולדבריו אף המ"כ מודה בזה דאין יכול להוליו
 ח"כ ח"ך הקצ"ה גירשם מביתו שהיה ח"ו ופזרם בין
 אוה"ע. אכן ה"ה לה דמייה אלא למי שהשכיר לחבירו
 ע"מ שהוא אוהבו ונעשה ח"כ שונאו דאליבא דכ"ע
 יכול להוליו. ה"ג בג"ד הקצ"ה התנה עמהם שלא נתן
 להם את הארץ אלא ע"מ שיהיו עושים רש"מ כדכתיב
 ויהן להם ארלות נזים בעבור ישמרו חוקיו. וכן בתורה
 כתיב כי תיליד בניס וכו' והשחתם וכו' העידותי בכם היום
 כי תבדו תאבדו מעל הארץ ה"כ ה"ל כאלו התנה עמהם
 בפירוש שלא נתן להם את הארץ אלא בעבור שהם
 יהיו יושביו שונאים יגרשם דבזה אליבא דכ"ע יכול
 לגרשם מעל ארמיתם והול"מ :

מע"ת נכ"ל דהמן הרשע סבר דדין ישראל עם הקצ"ה
 הוא כמשכיר בית לחבירו בסתם והיה אוהבו
 ונעשה שונאי דלס' המ"כ דיכול להוליו ולכן הוליאם
 הקצ"ה מביתו שהיה ח"ו ופזרם בין האומות. ומינה ראה
 לדמיה ג"כ הענין בין ישראל לאחשורוש דמתחילה כשקבלם
 תחת מלכותו היו אוהבים ועשה נחבדר שהם שונאים ואת
 דהי

אחד דדין לריך לנאח אפי' באמצע החורף אעפ"י שלא
 הודיעו חבירו מקודם. עיין ב"י ע"כ. וכ' הסמ"ע בס"ק כ"ב
 הטעם דהו"ל למידע בעלמו דכשהחייב דדין לא יהיה
 ניחא לשכנגדו להחזיקו דדמי עליה וכו'. ובבאר הגולה
 כהז ג"כ ח"ל וביאר שם הטעם דבין דימים רבים הוא
 שפענה עמו ה"ל למיחש שמה הוליאנו ע"כ. והו דדין
 של המ"כ שהביא מנ"י ז"ל ואלו הטעמים שמכרו שם
 כע"ש ככ"י. **ואם** איתא דס"ל למור"ם דהגמק"י והמ"כ
 פליגי הו"ל בתחילה בס"פ כשהבית ס' הגמק"י דאין יכול
 להוליו הו"ל להביא ס' המ"כ ולומר דחולק על הגמק"י
 ומדעבא ס' הגמק"י בסתם בלי שום חולק ואח"כ בסמיק
 י"ד כתב ס' המ"כ שהביא הב"י בסתם ג"כ בלי שום חולק
 נר' דסבר דלה פליגי וכ"ע מודים דאם השכיר לו בסתם
 והיה אוהבו וכו' דאין יכול להוליו ודין זה דהמ"כ שנה
 ושנא. ולכן הביא מור"ם הב"י דינים בסתם בלי מחלוקת
 בס"פ ובס"ד. ומסתומה על הב"ה ז"ל שכתב בסו"ד
 והרב בסנה"ש ע"ע פסק כמותו כס"י ש"כ ס"ע ע"כ.
 ח"ך לא הביא ג"כ מה שפסק מור"ם שם ג"כ בסו"ד דין
 זה של המ"כ וכמה דבריו לא"ה :

והנה ע"מ שכתב מור"ם ז"ל שאם אמ"ל מתחילה
 שאינו משכיר לו רק משום שהוא אוהבו ונעשה
 שונאו יכול להוליו רחמי לה' משפט האורים סק"ז שכתב
 ח"ל לפענ"ן דאין ג"כ מיירי דוקא שהבית לא היה עומד
 שאלו להשכיר רק לזה השכיר משום שהוא אוהבו. גם
 בילה דעמו שהשכיר לו רק משום שהוא אוהבו או יכול
 להוליו דדמייה להה דסו"ר ר"ז ס"ג דאיכא אומדנה דמוכח
 וכן בבורש הדין גבי האשה פ' השואל ד' ק"ח גבי האי
 אסתא שלא רלעה להשכירו עד שיקדשנה תחילה. אבל
 משכיר בית בסתם ששומד להשכיר אפי' אם אומר בפירוש
 פחתה שהוא אוהבו ואפי' אמר הנאי בפירוש לא מהני
 עד שיוכל התנאי וכו' וכן גם אם האשה משכירה לו
 קודם שקדשה הפי' אם היתה אומרת הריני משכירה לך
 אם תקדשני התנאי בטל והמעשה קיים כל שלא היה
 כדתי וליבא אומדנה דמוכח כגון שהדבר עומד להשכיר
 ח"ד ז"ל :

ואחרי גע"ר לא זכיתי להבין ד"ק דמאחר דדין זה
 של מור"ם שכתב שאם אמ"ל מתחילה וכו' הוא
 עיקרו מעובדא דהיה אסתא שאמ"ל חי מקדשה לי וכו'
 מזה למד הגמק"י ז"ל דאם אמ"ל מתחילה וכו' יכול
 להוליו. ח"כ ח"ך אפ"ל דדוקא שהבית לא היה עומד
 להשכיר. רק לזה השכיר וכו' אבל אם עומד הבית להשכיר
 אין יכול להוליו והתנאי בטל והמעשה קיים מאחר

דתי המלך הינס עושים ה"כ יטל להוליאם מהחה ידו כמו שפסק הדין הקב"ה שגירסם מעל אדמתם כס' המ"כ דיכול להוליאיו ומחמה שהחשורש מלך בכיפה וכל מקום שהולכים שם הם תחה רשות החשורש לכן לא מלאה הקנה כיון דנעשו שוגחים ויכול להוליאם מארעו ה"כ נוליאם מן העולם. זו היתה פענתו. והוא לא ידע דקדון הקב"ה שחגי שהיה ע"מ שהיו הוהבים ונעשו שוגחים לכן יטל לגרסם מן העולם ר"ל מעל אדמתם. חכן בנדון החשורש שהושיבם צפתם והיו הוהבים ועתה נעשו שוגחים. חף לדעתה הב"ה ז"ל במחלוקת היא שגויה ולדעת המ"כ יטל להוליאם עכ"ז כבר הוכחו למעלה דחף בזה חליבה דכ"ע חין יכול להוליאיו. וחף לפי סברתו דלס' המ"כ יטל להוליאיו חבל להוליאיו מן העולם זה לא יעלה על הדעת כלל :

על ישראל כס' המ"כ דיכול להוליאיו וכיון שכ"מ הוא רשות המלך לכן זיקש להוליאם מן העולם. היה היתה בעיניו שגם הוא בתחילה היה חובב למלך וגידלו מעל כל השדים ואח"כ נעשה שוגחו וה"כ לס' המ"כ יטל להוליאיו ולהיכן יוליאיו כיון שכ"מ רשותו הוא לכן הוא לוח לעשות לו כמו שפסק הוא הדין לעלמו להוליאיו מן העולם והלו אותו וכו'. וז"ה ובצוה לפני המלך שבחה פענה זו של המן וסברתו לפני המלך מש"ע אמר עם הספר ישוב מתשבתו אשר חשב על היהודים לפסוק הדין דיכול להוליאיו היה על ראשו דגם הוא שנעשה שוגח יטל חגי להוליאיו ולהיכן חוליאיו כיון שכ"מ הוא רשותו חין לי כ"ח להוליאיו מן העולם לכן גזר חומר ותלו אותו ואת בניו על העץ ודו"ק :

וידו ט' הפ' ועת נרה היה ליעקב וממנה יושע. דתיבת וממנה צהיפוך וממנה. צה לרמוז ועת נרה ליעקב צימי המן שגזר עליהם להשמד וכו'. חכן וממנה עלמו יושע היתה החשועה לישראל דכפי מה שחשב הוא על ישראל כסברתו דנו אותו ותלו אותו וכו' והיתה החשועה גדולה לישראל כאמור :

והרב ח"ס ירושלם עט"ר ראש"ל כמכר"ר יש"ח זרכה צס"ה חיש חמונים בדרוש צ' לזכור שהוא מהרב בנימין נבון ז"ל פי' משם מר חביו ז"ל כו' הפ' ובצוה וכו' בדרך רמוז. והוא עפ"י דברי הרב מהר"ש עבדללה ז"ל שפי' מ"ש התוס' במס' מגילה ע"פ הכסף נתון לך הכסף צגי' העץ חושבנא דדין כחושבנא דדין. וק' מה צאו ללמדיו בחושבנא הדין. והוא ז"ל פי' עפ"י משז"ל דכל מלך סתם החומר במגילה הוא רמוז למלכו של עולם. ולזה הוק"ל להתוס' דנמלא דהסכים הקב"ה בצוירתו של המן בחומריו ויאמר המלך הכסף נתון לך ואיך חזר צו ויאלו ישראל. לזה תי' דהכסף צגי' העץ ונמלא דהסכמה היתה על העץ ולא על הכסף :

ובזה פי' ג"כ כו' רז"ל צקוס עלינו אדם ולא מלך ר"ל מלכו של עולם דאמר לשון דנראה דהסכים. חבל חיש חגי דעל העץ הסכים ולא על הכסף. ובוה פי' מר חביו כו' הפ' המ' צהק' עוד מ"ש ה' נאות יעקב ז"ל צס' מענה לשון דלשון ספר מתפרש לשון מספר וחשבון. וד"ק ובצוה לפני המלך ר"ל כשבח מתשבת המן לפני המלך דהיינו לפני מלכו של עולם. חנור הקב"ה כדי לבטל זאת המתשבת דהכסף עם הספר ר"ל עם המספר שלו דהיינו העץ ועי"ז ישוב מתשבתו על ראשו ועל בניו ותלו אותו ואת בניו על העץ ח"ד ז"ל :

אשר צו"ו דרך מליה כו' מארז"ל צמס' צתרא חמר

בנא"ד ח"ס צלה"ר שלו ישט עם אחד ר"ל שבחילה היו עם אחד המיוחד שהיו הוהבים למקום ונתן להם ח"י ושוב חח"כ ישט מן המלוא ונעשו שוגחים וגירסם הקב"ה מעל אדמתם. והנה בעיניך תראה שהוא מכור ומפורד בין העמים. וק' דחף גירסם כיון דלס' הנמוק"י הנשפיר בית לחביו צפתם והיה חובבו ונעשה שוגחו חין יכול להוליאיו. ח"ו דפסק הדין כס' המ"כ דיכול להוליאיו ולכן גירסם משוב דמנו עליו כאריא חרבא. וח"כ כיון שהיה פסק הדין דיכול להוליאיו. גם חנחו כיון שהם בכל מדינת מלכותו והיו חובבים ועתה שוגחי' ואת דתי הנולך חינס עושים והשגחה גוצרה ציינו ח"כ ולגלך שכמותך שמולך בכל העולם וכ"מ הם תחת רשותך ח"כ חין שיה להניחם ויכול חתה להוליאם כמו שאהיהם פסק עליהם חת הדין וח"כ לפחות כיון שכ"מ הוא רשותך חס על המלך עוב יכה צלצדס. והוא חמר לעבדס. לכן המלך כשראה דצרים של עעס חמ"ל הכסף הוא נתון לך והעס לעשות צו וכו' לעשות דייקא דהיינו לעשות בהם מלחכה. חבל מעולם לה עלה ע"ד לחצדס מן העולם. לכן כשאמ"ל חסתר כי נמכרתו חגי ועמי להשמד וכו' וחילו לעבדים וכו' חחרשתי דהי"ל מקום פעור לפסוק הדין כהמ"כ דיכול להוליאיו וכיון שחתה מולך בכיפה ח"כ להיכן חוליאם לפחות ימכרם לעבדים וח"כ חחרשתי. חכן כיון שנמכרתו להשמד להרוג ולהבד חין חגר שיה צנוק המלך כמ"ש צמד' חוי למכר חו ללוקח. לכן בחותה שעה נער פורפירא דיליה וחמר מי הוא זה וכו' חשר מלאו לבו לעשות כן דמעולם לא עלה ע"ד דצ"ו. חו חמ"ל המן הרע חזה ונתמלא עליו חומה ודו"ק :

והנה יודע מתשבות הכנים בלבו עיפה זו לפסוק הדין

אמר משה להקב"ה צמה תרום קרנם של ישראל המ"ל
 כפי תש"ה את ראש ע"כ. וכל המופ' המה ראו כן תמהו
 דמיו כו' השאלה והתשובה. הכן עפי"ה ח"ש והוא
 דהתרגום תרגם כי תש"ה את ראש חרי הקבל ית חושבן.
 ח"ש משה להקב"ה צמה תרום קרנם של ישראל צימי
 המן שיגללו מגזירתו מאחר דכתיב ויאמר המלך הכסף
 נתון לך והמלך סתם היא על מש"ע נהמרה וה"כ נראה
 דהסכמת לענת המן להבדל וא"כ ח"כ נילולו ועשיית להם
 הרמה ראש. לזה השיב לו השי"ת צבי תש"ה את ראש וה"ה
 ארי הקבל ית חושבן ר"ל שלה הפרש היבט הכסף כפשטה
 ותאמר ח"ו שהי' הטכמתי הלה קח אותה לפי חושבנה
 שהיא עלה בגי' העץ והו מה שהסכמתי להלותו על
 העץ וצוה יהיה הרמת ראש לישראל ודו"ק :

באו"ה הפ"ל כו' המאמר המ' בדרכי רמו. והוא צהק'
 לפ' מארז"ל ע"פ ויחטו. צרפידים שביהת עמלק
 היה על שריפו ידיהם מה"ת. הו על שהיה ציניהם
 פירוד לצבות כמ"ש אל תקרי צרפידים הלה צרפידים
 לשון פירוד. ולנו לדעת למה נקט לשון זה הול"ל שנתעללו
 מד"ה מהו הלשון פרידים והוכרחו דו"ל לדרוש שריפו
 ידיהם הו פרידים. ודרך הגב נבין ג"כ כו' מאמר אסתר
 שהמרה למרדכי לך כטס את כל היהודים וכו' למה אמרה
 היהודים ולא אמרה לך כטס את כל ישראל. חק אפשר
 שיוצן טעם לכל זה עפ"י מה שראיתי לה' בית היין ז"ל
 ד' קב"ח ע"ד שפי' כו' הפ' הקול קול יעקב והידיים ידי
 עשו. והוא צהק' מה שפי' ה' מטעם המלך ח"ד סו'
 תר"ד משם מפרש אחד כו' מ"ש בשבת י"ד אמר שמואל
 בשעה שתיקן שלמה ערוצין ונמ"י ילאה צ"ק ואמרה בני
 חס חכס לבך ישמח לבי גם אני. והוא צהק' מ"ש ה' לב
 אריה ז"ל משם המק' דכמו שחסר ו"ה משם הוי"ה כן
 נחסר י"ד מאדג"י וי"ס משהי"ס והס אותיות ידי"ס כביכול
 כאלו חין לו ידים שג' השיב אחור ימינו. והטעם למה
 שנחסר ו"ה מהוי"ה כחצו הקדמונים כי חין שמחה בגלות
 וחין חנו משתמשים כ"ה באותיות י"ה שהס אותיות עלבון
 כי י"ה הס ה"י בהפוך אהוון והוא מלשון תוגה כדכתיב
 קינים והגה וה"י. ואותיות ו"ה הס מורים על השמחה
 שאמרו צמד' בריב"ז שאמר בשעה שצן אחותו סרף אולרור
 האוכל אמר ריב"ז וי והלשיט עליו ואמר ו"ה אמרתי.
 וידוע כי ערוצין מורה על אחדותו ית"ש כי ע"י עירוב
 נעשה רשות אחת יחיד ומיוחד. ותיבת עירוצין מורה
 שהס"ט"א נכנסה תוך מחנה הקדושה ועבר זה מקום קדש
 והשכינה תוך הקל"י והקל"י. תוך הקדושה כדחית' בגלגלתי
 ז"ל ע"פ כ"י ראח"ה גויס צה"ו מקדש'ה ס"ת הוי"ה גויס

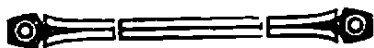
מפסיק הרי צהורצן היה הערוצת וגם ער"ב רב. והו סו'
 הש"ס כשהיקן שלמה ערוצין דהיינו ההערוצת והבדיל
 פסולת מתוך הכול. וגעילת ידי"ס שניטלו מאדג"י להי"ס
 שהס י"ד י"ס. ילאה צ"ק ואמרה בני חס חכס לבך ישמח
 לבי גם אני שהו נתקן ג"כ שם הוי"ה ושבו אותיות ו"ה
 שהס אותיות השמחה וע"כ ישמח לבי עכ"ד ודפח"ח. אמור
 מעשה זהו כו' הפ' הקול קול יעקב. כשקול יעקב הוא קל
 שאינם לומדים צהורה דעי"ז הס בגלות. אז והידי"ס ר"ל
 ו"ה י"ד י"ס מהוי"ה והדג"י ו"הי"ס כ"ז הס חסר והאדרבה
 והידיים ידי עשו שהס מהערכים בקדושה. הכל חס עוסקי'
 צהורה אז והידי"ס שלמים והו חין הידיים ידי עשו ודו"ק
 כי נכון ח"ד ז"ל :

והגה ידוע דעמלק צה על שריפו ידיהם מה"ת הו על
 פירוד לצבות ועי"כ גרמו שעשו פירוד צהדג"י
 הוי"ה להי"ס כהמור. והו שרמו ז"ל צדצריהם אל תקרי
 צרפידים הלה צרפידים שעשו פירוד. ומהו הפירוד הפרידו
 י"ד מאדג"י וי"ס משהי"ס ועי"ז הגבירו עליהם הפ"ר
 דינים. והו פרידי"ס פ"ר י"ד י"ס שהגבירו הפ"ר דינים
 ע"י שעשו פירוד באותיות י"ד י"ס. וכן צימי המן דרו"ל
 בגמ' ע"פ בעללחים יתך המקרה ע"י עללות שזהס
 שנתעללו צהורה גרמו ללרת המן והיינו שעשו פירוד
 צו"ה דהוי"ה וצו"ד דאדג"י וצו"ס דלהי"ס. לכן אמרה
 אסתר צחכמתה למרדכי לך כטס את כל היהודים רמוה
 לו שיחזיר העס בשה' כדי שעי"ז יחצרו מה שהפרידו
 שהס ע"י מעשיהם הרעים הפרידו ו"ה י"ד י"ס. יעלו
 אותיות יהודי"ס ה"ו י"ד י"ס. לכן כטס אותיות היהודים
 למקומם והוא ע"י שתחזרו בשה' ולמו וכו' וצכן אצח
 אל המלך. ודו"ק כי נכון הוא :

ואב"ש דהו העעס דהיה ההשועה לישראל ע"י ג'
 חלה. מרדכי חרצונה הדסה היא אסתר וכמשו"ל
 ע"פ כי מח"ה חמח"ה. מח"ה ר"ת מ'רדכי ח'רצונה ה'דסה
 חמח"ה ה'הרן מ'שה ח'ור ה'שע. הטעם הוא כי ג' חלה
 נגד ג' לירופים הנו'. מ'רדכי יהולת שמו וסוף שמו
 מ"י נגד י"ס דלהי"ס. חסת"ר נגד י"ד דאדג"י דחסת"ר
 ג' תרס"ה ועס הנקודה הפנימית שהיא יו"ד הרי תרע"א
 כמספר אדג"י צמלואו כידוע צדברי רבינו האר"י זלוק"ל
 בשב"כ פורים ע"ש. חרצונה יש צו אותיות ו"ה נגד לירוף
 ו"ה דהוי"ה וגם חרצונה הוא אליהו שסוף שמו ה"ו נגד
 לירוף הנו' :

וגב אפשר דהו כו' הפ' כימים אשר נחו צהס היהודים
 והחדש אשר נהפך זכו' לעשות אותם ימי משחה
 ושמחה ומשלוח ממת ומתנות לאחזיונים. הכונה כאשר
 חזרו

יחין הדבר תלוי אלה בתשובה ומע"ט ועי"ז יתקרבו אלהיו
 הוי"ה כדוע. ח"ש אימתי יהיה זה ויקרא אל משה וידבר
 ה' אליו שיקרא למרע"ה לגאול את ישראל כשיעסקו
 ישראל בצורה וזה הסיבה מאהל מועד שם רמו לתו'
 שהיא רמוזה באהל כמ"ש זאת התו' אדם כי ימות באהל.
 יאזו לאמר יתקיים הפסוק לאמר לאסורים לאזו לכן דבר
 אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב ר"ת אדם אדם
 ד"ד משיח אימתי יקריב ויבא משיח לדקנו. מרס אדם
 הסיבה שאין הדבר תלוי אלה בתשו' ועי" שמתורו בתשו'
 יקריב ביאה המשיח ואז יהיה קרבן לה' ר"ל שיתקרב
 אלהיות הוי"ה ב"ה ויהיה יחוד גמור שימחה זרע עמלק
 מן העולם יהיה ה' שלם והכסף שלם ואז ישמח ישראל
 יגל יעקב. ב"ה:

דרוש ג' לשבת זכור

יום ה' גדול והנורא ה' זה אשר נתן לנו זורינו וזריתו
 בכל שנה ושנה. חייבוא רמייה עלינו לזכור הכסים
 והנפלות אשר הללנו מיד אייבינו ומבקשי רעיותי אשר
 המיד חושבים עלינו שנה. ראשון הבא עלינו הוא עמלק
 ראש גרים אשר חשב דעתו לשרש אתרינו בכל זויה ופינה.
 לולי ה' שהיה לנו המלילנו מיד אייבינו מחה את שמו
 והחליש כחו ויטו ה' לזכור מעשיו ביום הזה דקרו ליה יום
 'שבת זכור מדי שנה בשנה. ומ"ע היא מדאורייתא
 לקרות פרשת זכור בס"ת בלזור וכמ"ש התוס' בצרכות
 ר"ש פ' היה קורא דקריאת פ' זכור היא מדאורייתא וכ"ב
 מן ז"ל בשי"ע סי' תרפ"ה ח"ל יש אומרים שפ' זכור ופ'
 פרה מדאורייתא לפיכך בני היסודים שאין להם מין
 גרידים לבא למקום שיש מנין בשבתות הללו כדי לשמוע
 פרשיות אלו שהם מדאורייתא ע"כ:

וראיתי להמנ"א ז"ל שכת' ח"ל ובמגילה די"ח משמע
 ששטא דתלמודא דפרשת זכור דאורייתא ומשמע
 בס דה"ה בפ' יבא עמלק ילא ע"כ. וביארו דבריו המחל"ה
 ז"ל וה' כסא שלמה חכים ז"ל בדרוש ה' לזכור דסנתו היא
 ממאי דאמריין במגילה שם קראה ע"פ לא ילא מנגל' אמר
 רבא חתייה זכירה זכירה כתיב הכא והימים הלא מכריב
 ונעשים וכתיב התם כחוב זאת זכרון בספר מה להלן בספר
 אף כהן בספר. ופריך וממאי דהאי זכירה קריאה היא
 דלמח עיון בעלמא ומשני לא ס"ד דכתיב זכור צפה.
 יאימה בלב כשהוא אומר לא תשכח הרי שכתה הלב אומר
 הא

חזרו ישראל בתשו' ותיקנו הג' לירופים הגו'. ח"ש כוונים
 אשר נחו בהם היהודים דייקא שהאז לירוף ה"ו י"ד י"ס
 ועי"ז נהפך להם החדש וכו' לכן קיבלו עליהם לעשות ג'
 דברים אלה והם לעשות אותם ימ' משתה ימ' נגד לירוף
 י"ס דל"ה"ס. ושמתה נגד לירוף ו"ה שהיא לשון שמחה
 כאומר ומשלוח מנה ומתנת לאזינוים שעושים הדקה
 כ"ד נגד לירוף י"ד דאורי' ודוק הטב:

ביערתה זהו כו' המאמר אמר משה להקב"ה במה תרום
 קרבן של ישראל שתגאל אותם מבין האומות
 ותחזיר עטרה לזונה. אמ"ל בני תש"א ר"ת תורה ש"בת
 ח'חדות ע"י עסק התו' ושמירת שבת וחמדות יתייחדו הג'
 לירופים הגו' ויחזור הכל לחיתו ויגאלו ישראל צב"ה:

ביערתה אנכי הרואה שהערחתי בכדי על מע' מו"ר
 אמרתי אחזור לגשאי מקדם בא יבא זרינה
 נושא. ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר
 דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכס קרבן לה'.
 שם רמו למ"ש במד' בשעה שנחתמה הגזירה למעלה
 הך אליהו ז"ל אלל מרע"ה ואמ"ל שנחתמה הגזירה בעבור
 שגנו וכו' והשתחו לאלים. אמ"ל משה יש לדיק ה' דבור
 אמ"ל יש ושמו מדכי אמ"ל לך ואמור לו שיעמוד הוא
 משם ואני מתקן ונבעל הגזירה. וזהו הרמו ויקרא ה'
 ופירא רמו לחליבו שקרא אל משה שיעמוד צפרן על ישראל.
 ואמ"ל חליבו ז"ל למשה וידבר ה' דיבור קשה שגזירה
 גזירה קשה ב"מ על ישראל ז"ש אליו. והנעט מאהל"ל ר"ת
 מ'אכלות ח'סורות ה'שתחו ל'אלים. לכן מועד לאמר
 הגיע העת להתפלל עליהם לאמ"ר ר"ת ל'א מ'לא
 ר'חמים אז אמ"ל משה דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם
 כי יקריב מכס יש אדם לדיק מכס יעמוד הוא משם ואני
 מתקן ועי"ז קרבן לה' שיהפכו מדה"ד למדה"ר ותחבעל
 הגזירה:

אז יובן דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם שהוא המן כמו
 שדרשו בגמ' אדם ולא מלך זה המן. וזהו אדם כי יקריב
 זה המן שהקריב לעשות קרב ומלחמה עמוכם הטעם
 הוא מכס ר"ל שאתם גרמתם לעלמכם. ומה עשייתם
 שאכלתם מן הצהמה מן הבקר ומן הלאן זהו גרמא שבה
 עליכם. לכן התיקון הוא תקריבו את קרבנכם תקריבו
 עלמיכם לעבודה ה' וזוה יותם כחו:

שוב חזרתי ואמרתי ויקרא וכו' שם רמו על גאולתינו
 ועל פ"ן. והוא דידוע משז"ל מה שהיה הוא שיהיה
 שמרע"ה הוא גואל ראשון והוא גואל אחרון. וגאולה
 ישראל היא תלויה בעסק התו'. ועי" עסק התו' יתקיים
 קרא דכתיב לאמר לאסורים לאזו. גם אז"ל כלו כל הקלין

הא מה אני מקיים זכור צפה ע"כ. הרי דמגילה נלמד מזכירה עמלק מה זכירה זו של עמלק היה בספר כחובה אף דמגילה בעינן כחובה ולא ע"פ. וזכירה עמלק גופא בעינן זכירה זו שיהיה צפה ולא בלב מכח הדרשא דלא תשכח בלב הא מה אני מקיים זכור צפה ולפיכך נשקרא המגילה ע"פ לא ילא ע"כ. ובין ילא לנו מזה דפ' זכור היא מדאורייתא וזה תו"ד ז"ל:

ואנכי העבד אחרי נע"ד לה זכיתי להבין ד"ק דהן אמנה דבגמרא אמרו דלפיין במגילה שלריכה ספר ממ"ש כחוב זהו זכרון בספר וילפיין שהיא צפה לא בעינן ממ"ש זכור לה תשכח שהיא צפה לה בעינן. אכן מהיכן ילפיין דפרשת זכור זו שקוראים אותה בס"ת בלבוש היא דאורייתא לקרות פרשה זו דוקא אימא שיכחוב ענין מגילה מחיית עמלק במגילה ויקרא אותה צפה לה בעינן. אכן מהיכן נר' דפרשת זכור היא מדאורייתא. והמג"א ז"ל כתב דמשמע שפ"ט דתלמודא דפרשת זכור דאורייתא. ולנו לדעת מהיכן נר' קן דמן הגמ' לה מוכח אלא שחייב לכתוב מחיית עמלק בספר לה בע"פ וגם יקראנה צפה לא בעינן. וכמחזמה לי שזו היא כונה ה' מערכי לב ז"ל דק"ג ע"ב הבי"ד ה' כס"ט שם שכתב ח"ל על דברי הרמג"א דהכונה דכיון דכתיב זהו זכרון בספר למהו מיהא מגילה בספר בג"ש אכל פרשת זכור מנין ע"כ. וכתב עליו הכס"ט ז"ל ח"ל ולע"ד לא זכיתי להבין ד"ק דכיון דפריך וממאי דהאי זכירה וכו' ומשי לא ס"ד דכתיב זכור יכול בלב וכו' הרי מוכח היטב דבעינן זכירה צפה ובספר וכו' ודבריו לא זכיתי להבינם והאפשר שחסור לשון יש בדבריו עכ"ד ז"ל. ולא זכיתי להבין ד"ק דאף דמוכח הטע דבעינן זכירה צפה ובספר וכו' אכן מניין ילא לנו מן הסוגיא שלריך לקרוה פ' זכור אימא דכחוב מגילה שכתוב בה מחיית עמלק ויקרא אותה צפה. והו"ב מ"ש ה' מערכי לב ז"ל אכל פרשת זכור מניין. כוננו דהן אמנה דמוכח מן הגמרא דלריך בספר ובפה אכל לה פרשת זכור דוקא כמ"ש המג"א דפרשת זכור דאורייתא. וכמה ס' מערכי לב ז"ל אינו מלוי אללי לראות הדברים בשורשם ול"י:

איך שיהיה הליצה דכ"ע דקריאתה פ' זכור דאורייתא היא. ואפיקו לה ממ"ש במגילה זכור צפה יכול בלב כשהו"א לא תשכח הרי שכתה הלז אמור הא מה אני מקיים זכור צפה. אשר בזה יובן בדרך רמז כונה הכתוב בתהלים או אמרתי הנה באתי במגילת ספר כחוב עלי לעשות רעוקי להי תפלתי ותורתך בחוך מעי בשרתי לרק. בקהל רב הנה שפתי לא חללה. והדקדוק מבואר בתחילה מאי סבר שאמר ותורתך בחוך מעי ותוכ"ד חזר

כ"ז

ואמר בשרתי לרק בקהל רב. גם מהו אמרו הנה שפתי לא חללה. אכן עפ"י ה"ש וזהו אמרו או אמרתי הנה באתי לכה"ן לשמוע פרשה זכור משום במגילה ספר כחוב עלי ר"ל מפני שכתוב צהורה כחוב זהו זכרון בספר אשר מכתן הוליתו ר"ל לקרות פ' זכור בספר תורה בלבוש. יכ"ה מתן לימא לן שחובת רמייה לזכור צפה דוקא דלימא בלב. שו"ק הן אמנה דבתחילה היתה סבור לעשות רעוקי להי תפלתי ותורתך בחוך מעי דוקא בלב. אכן הדרי בי מסבירה זו אלא בשרתי לרק בקהל רב והט' הנה שפתי לא חללה ר"ל מסיבה לא תשכח דכתיב זהו נראה דשכחה הלז אמור ח"כ מה ה"ל זכור צפה. ח"ש הנה שפתי לא מוכח היבה לא נראה דזכור היא צפה דוקא לכן הנה שפתי לא חללה כאמור:

א"ר דאשקרה דדינא לנו לדעת דע"מ וע"מ הפליגה ההורה בזכירה מחיית עמלק דוקא אשר לא עשה קן לכל גוי אשר בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מילנו מידם ולא ליה לנו לזכור המיד אח מעשיהם כאשר ליה לנו על זכירת מחיית עמלק. ולנו לדעת מה נשתנה עמלק מכל אומה ולשון. וכמה פעמים נאמרו בזה. וחד מנייהו מה שחי' המפ' ז"ל דעיקר זכיר' זו היא כדי לזכור המיד העצירות אשר עשו בחומו זמן עד שגרמו לביאתו להלחם עמם כמש"ל ברפידים על ברישו ידיהם מה"ת. גם אמרו ע"י חילול שבת בא עמלק כמש"ה ויהי ציוס ה' ילאו וכו' וכתיב צהריה ויבה עמלק ובתים הנה קוראיתנו רפוי ידיו מה"ת וחילול שבת הן ביבה לאורך גלותינו ולהגביר כח עמלק. לכן ליה לנו ההורה לזכור המיד מחיית עמלק והעיקר הוא כדי לזכור הסיבות שבה עליהם עמלק שהם עסק הח' וחילול שבת כדי שפי"ז נשוב צהשו מעונות אלו ועסוק צהו' המיד ונשמור שבת כהלכתו ובהו אנו מחישים כחו למעלה ועי"ז ימחר ה' יחיש לגאולינו וזה עיקר הזכירה שהקפידה ההו' דוקא בענין עמלק שיהיה לזכרון בין עינינו המיד עסק ההו' ושמירת שבת כהלכתו. אשר בזה ישנו בנותן טעם לקריאת היום הקדוש הזה זה שמו אשר יקראו לו 'שבת זכור' דה"ל לקבוע לו שם שבת עמלק מהו שבת זכור. אלא הטי' דבאו לרמח דעיקר הטעם לזכרון מחיית עמלק הוא דוקא כדי לזכור שמירת שבת כהלכתו וזה עיקר הטעם ולכן קראו לו שם שבת זכור ר"ל דעיקר הזכירה הוא לשבת דוקא חוה שבת זכור ודו"ק:

ולדעתי המטט דלכן בא הרמז בתורה כתוב זא"ת זכרון בספר וש"ס באזני ס"ה גי' שצ"ח בדקדוק. הרמז הוא דעיקר הזכירה בספר לקרות פ' זכור

בס"ה

בס"פ צבור העיקר הוא צבור השבת ולכן בה הרמז
ס"ת ג' שבת לרמזו לנו שהעיקר הוא לשמור שבת
כהלכתו וע"ז יאושע חותיות יש"ע ו"ה ר"ל ש"י שמירת
שבת כהלכתו יגרמו ישע לישראל מבין החומות ובס הוי"ה
יהא שלם שיחזרו ו"ה וזהו יש"ע ו"ה ודו"ק :

אשר צו"ו לעג"ד כו' הפ' אשרי הנוש יעשה זאת וכן
הדס יחזיק בה שומר שבת מחללו ושומר ידו
מעשות כל רע והל יחמר בן הגבר וכו' - הבדל יבדילי ה'
וכו' והל יחמר הסרים הן אני ען יבש כי כה חמר
ה' לסרסוס אשר ישמרו את שבתותי ומחזיקים צברית
וצחרו צהר חפלתו. והדקדוקים רבים ומן הביאור יוצו
והוא עפ"י דביאת עמלק היתה הסיבה על שריפו ידיהם
מה"ת וגם על חילול שבת. זאת היתה צעורם וילא העגל
הזה עמלק גי' מ"ר ויער לישראל. הלה דלנו לדעת
דמתי שיחטיה דעמלק לצה על עטות אלו וכי אס ישרא
עברו על התו' ועל השבת חיהו מתי חוכפת ליה לצה
עליהם למלחמה על לה חמס צכפס צינס לבינו. וכי
גואל הדס הוא להס. אכן רחיתי לה' הצרחה את ידו
ז"ל שהביא מה' פני יחק זועה וזה"ד עפ"י מ"ש בס'
כלי חמדה מרו"ל דתמנע ליתיה לעמלק צנה לנקוס
נקמתה שהלכה אלל יעאע"ה לגיירה ולהדבק בזרע יעקב
ויעאע"ה לה קיבלה והלכה וניסחת להליפו בן עשו.
והיתה אלו פילגש וילא חמטו העגל הזה עמלק הרשע
וכשרה כבודם של ישראל ביחיה מל' בה זדון עמלק
לנקוס נקמת אמו ע"כ. וכתבו ז"ל דה"כ נוכל לומר
דכ"ז שהיו שומרים את השבת לה הו"ל פ"פ לצה עליהם
לנקוס נקמת אמו תמנע. והט' עפ"י משז"ל בגמ' שמתי
כל ימיו היה אוכל לכבוד שבת אבל הלל מדה אחרת היתה
לו וכו' והקשו אטו הלל למה יעשה הפך מזה. לא הפירושו
הוא דיעקב ועשו חלקו העולמות. ומה שישראל אוכלים
צבור"ז ונהגים מונגה הפי' שהיא חלקו של עשו. הטעם
הוא או צכר שמירת שבת שהיא מעין עוה"ב או צכביל
קבלת גרים כידוע. ולפי שידוע דשמתי לה קבל גרים
ודחפו לאותו הגר צחמת הבנין לכן היה אוכל לכבוד
שבת. אבל הלל מדה אחרת היתה בו שקבל גרים ודי לו
בזה להכול מפירות עוה"ז שהיא חלקו של עשו. צו"ו
דעמלק בה ממו"ג דצשלמא כשהיו מקיימים שבת כהלכתו
אז מגיע להס הנחה עוה"ז צעבור שמירת שבת ואין מן
העורך לקבלת הגרים כדי להכול צבור"ז לכן אין עליהם
הפיסה במה שלה קבלו לתמנע אמו להסנייר. לא כן עתה
שלא שמרו את השבת זכ"כ מלא מקום לגבות את חובו
דלמה לא קבלו לתמנע להתגייר כיון שהס אוכלים

צבור"ז צעבור קבלת הגרים זכ"כ ממ"ג הס נתפסים
את"ד ז"ל. ה"כ לפי"ד אף אנו נחמר דזהו הטעם כשריפו
ידיהם מה"ת אז בה עמלק. והוא עפ"י מ"ש רז"ל דמה
שישראל אוכלים צבור"ז הוא מטעם שעי' התו' הס
מקיימים השלם מדכתיב אס לא צריתי וכו' זכ"כ הו"ל
כמיל מזובו של יס וכו' דקי"ל הרי אלו שלו. זכ"כ כ"ז
שישראל היו פוסקים בתו' לה הו"ל פ"פ לצה עליהם
מטעם שלה קבלו לתמנע. לא כן כשריפו ידיהם מה"ת
לכן אז בה עליהם לנקוס נקמת אמו דמו"ג הס
נתפסים כאומר מדברי ה' ז"ל :

בוערתה יש"ן כו' הפ' אשרי הנוש יעשה זאת ר"ל
אשרי הדס שמקיים מלות זכירת עמלק שכתוב
בה כתוב זאת זכרון בספר וזהו יעשה זאת דייקה אבל
העיקר הוא וכן הדס יחזיק בה ר"ל שיזכור עיקר סיבת
ביאתו שהוא בה על חילול שבת שזהו עיקר מלות הזכירה
לזכור העוונות שבה צעבורם ולהשמר מהס וע"ז שומר
שבת מחללו וכו' עפ"י שהוא זכר שעמלק בה על חילול
שבת אז חזר בו ושומר שבת מחללו וע"ז שומר שבת
ושומר ידו מעשות כל רע דמאן דנעיר שבת כאלו נעיר
חוריייתה סלה כמ"ג צוהר. וע"ז מרויח שהוא אוכל
צבור"ז אף שהיא חלקו של עשו ואין מן האורך לקבלת
הגרים. וזהו מה שמתך לזה וחמר והל יחמר בן הגבר
הבדל יבדילי וכו' ר"ל שבה לה יהיה להס תרעומת
לגרים שלמה לה יקבלו אותם כדי להכול צעבורם צבור"ז
אל יחמר כן. והט' כי כה חמר ה' לסרסוס אשר ישמרו
את שבתותי וע"י שמירת שבת הס אוכלים צבור"ז וגם
ומחזיקים צברית שהיא התו' שעליה נחמר אס לא צריתי
וכו' וע"י שהס אלו שמירת שבת ועסק התו' בזה זוכים
ואוכלים צבור"ז ואין מן האורך לקבלת גרים כדי שיאכלו
צעבורם צבור"ז כי די להס שהס כהלכתו עסק התו'
ושמירת שבת שצעבורם זוכים ואוכלים צבור"ז ואין
לגרים תרעומת כלל ועיקר וכמדובר :

ובז"ו כו' המן הרשע צלה"ר שלו שאמר ישנו עם אחד
וכו' ואת דתי המלך אינס עושים ולמלך אין שיה
להניחם דיל"ד לפי משז"ל דכל מלך שחמר סתם הוא
מש"פ ה"כ מ"ס ואת דתי המלך אינס עושים ר"ל שאינס
מקיימים התו' והמלות. ז"ל דמה חוכפת ליה חיהו אס
ישראל אינס מקיימים את התו'. אכן לפי"ה ח"ש וצחק'
עוד מ"ס החד"ה ז"ל צס' פשא חד דרוש צ' דהמן ג"כ
נוכל לומר דבל שגסו בה לעורר על יפחאל עון יעקב שלא
קיבל לתמנע. ובהו פי' שו' מסרה ויתחזק ישראל וישב
על המנוטה. והמן נופל על המנוטה. המנה היא דיעאע"ה

היה יודע שעתידים עמלק והמן לעורר על ישראל לגרום נקמת המגנע לכן התפלל ה' עלינו ב'ה' ה' ה' ה' ומה שלא קבלה ה' בשביל שראה שהיתה מטחו בלימה לכן לא רצה לערב בזרעו מין אחר. ו"ש ויתחזק ישראל ויבט על המיטה ה"ל ברה"ה יעשה"ה שהיתה מטחו בלימה לא רצה לקבל המגנע. ויבטרה שעתידים לעורר על ישראל בשביל זה חיזק עצמו בהפילה ב"לש הקב"ה מיד המן. דין גרמא והמן יפול על המיטה הנפל בעצמו עכ"ד. "בז"ו כו' הפ' ה' ה' ה' ה' המן יבטו עם אחד כ"ל שנהון הכרצין דהיכלים דלאו דידהו בעוה"ז היה חלקו של עכו. ובשלמא הם היו עובדים צה"ו היו חומרים בע"י ה' ה' ה' ה' דין מליל מוטו של יס. אבל ומה דהי המלך חגס עיכוס וה"כ מוכרח מה שהם או. לים בעוה"ז הוא בעבור קבלת הגרים ה"כ למה לא קבלו להתמנע וה"כ ממ"ג הם נתפשים כמו טענה עמלק זקנו ממש שבה עליהם בממ"ג ולכן ולמלך חין שיה להניחם ודו"ק :

בא"ו הפ"ל כו' הפ' ה' ה' ה' ה' ונדקדק עוד כמה שדרו"ל יבטו עם אחד שבו מן המיטה. וגם דרשו לשון כינה שחמ"ל אהיהם הוא יבטו. ולמי לדעת מהו כונתו בחומרו דברים הללו ולמה כינה הכתרה פנים כל הקב"ה בלבד כינה שחמ"ר יבטו הוא. חכן להבין זה נק' לפרש מהמח הגמרא במגילה ח"ל שאלו תלמידיו לרשב"י מ"מ נתחייבו שוכחיהם ש"י שצוהו הדור כלייה חמ"ל אמרו אהם חמ"ל מפני שנהנו מסעודתו של הוהו רשע חמ"ל ח"כ שבזבון יברגו וכו' חמ"ל אמור לנו אהם חמ"ל מפני שהשתחוו לגלם חמ"ל ח"כ משוא פנים יש בדבר חמ"ל הם לא עשו אלה לפנים וכו' ע"כ. ויל"ד במחמר זה הרבה. ה' מהו שאלהם מ"מ נתחייבו וכו' נעלם מהם מה שטבו עונית צעה ההיה וכמ"ש הם חמ"כ מפני שנהטו וכו' ה"ו כונתם לומר שהק' שיש צידם עוניה עכ"ל יכולים להגיל עצמם בצחה טענה ול"ל מה היה. גמ"ש אמרו אהם חס היו יודעים טעם הדבר לא היו שואלים אושו. גמ"ש חמ"כ וכו' משוא פנים יש בדבר וכו' לדידהו מי ניחא דהק' לפי סברתם דהעון היה מפני שנהנו יקשה להו קשיא זו וכו' משוא פנים יש :

למשה וחמ"כ אמר משה למה ה' יחרה אפך בעמך קראם עמו להקב"ה. לכו לדעה מאי ציינו דהקב"ה קראם עמו למשה וימשה קראם עמו להקב"ה. גם חמ"כ אמר משה ויגחם על הרעה לעמך וגם אמר ויגחם ה' על הרעה אשר דיבר לעשות לעמו היצות עמך ועמו דחיק להו עלמא טיבא. גמ"ש ואעשה אוקף לגוי גדול וחמ"ל במד' שחמ"ל משה להקב"ה צמי אהם מקיים שבעה האבות חמ"ל כך הני מקיימה כנראה שרנה הקב"ה לאחד כל ישראל יחד ח"ו עד שהולך לומר שיקיים שבעתו במשה דוקא. ולכו לדעת דלפי מחמ"ל דהערב רב הם שחמ"ו צנגל דוקא ח"כ יקיים שבעתו צישראל שלא חמ"ו ויחרה אפך בע"ר דוקא. ולמה יאחד כל ישראל ח"ו עד שיגמך לקיים שבעתו במשה הלח דבר הוא :

אפ"ו יובן בהק' מה שפי' הר' עיר דוד ז"ל סי' ל"ד משם בנו כו' הפ' ה' ה' חמ"ה העם הזה חמ"ה גדולה וכו' ופנה חס תשא חמ"ה וכו' ויהמר ה' מי אשר חמ"ה לי חמחמו מספרי ופנה לך נחה הנה העם וכו' וציוס פקדי וכו'. דיל"ד ה' למה הגדיל את פונם בחומרו חמ"ה העם הזה חמ"ה גדולה. כ' היצות ופנה חין לה מוכן. גם בהחילה אמר הקב"ה מי אשר חמ"ה לי חמחמו מספרי כנראה שלא רצה לרחם עליהם כי רטונו בכליון חרון וחין חמ"כ חמ"ל ופנה לך נחה את העם ולא די זה חלף תוכ"ד חזר ואמר וציוס פקדי וכו'. חכן פי' ה' ז"ל בהק' מ"ש הע"מ ז"ל ח"ל כלל גדול אמרה תורה והלכה בדרכיו וההו' אמרה הם בצליו עמו לא ישלם. והדוגמא כי כל פעולה שהיה לשמה העפ"י שאינה ראויה מיקרי בעליו עמו וכפזר כמו יעל אהת הצה הקני חף שהמעט' אינה ראויה שבעולה לערל עכ"ל שיבחה הכתוב תבורך מגשים דכיון דכונתה לשמים הוי בעליו עמו ופטור. וכל שהמעט אינה לש"ש הפי' במעשה מטה מקרי חין בעליו עמו וחייב לשלם. ח"ש מתוך שלא לשמה בה לשמ'. כלל העולה כל פעולה ועבירה אשר יעשה אותה האדם לשמה מקרי בעליו עמו ופטורים מעונש וכל שאינה לש"ש הוי חין בעליו עמו וחייב לשלם וחפ"י במעשה מטה ולכן אמרו מתוך וכו' שמאחר שעשה מטה שלא לש"ש והוי חין בעליו עמו וחייב לשלם אותה מטה והיינו לעשות אותה מטה פעם אחרת לשמה חוהו מתוך של"ש בה לשמה זת"ד ז"ל. עו"ן מ"ש הילק"ר משם הזהר פ' ויקהל ה' דכתיב ויקהל משה את כל עדת בני ישראל על דאשתהפו בהדי ערובי' עש"ב ולויה ה' לבטל השופות ההוא כי היכי דלא יתחייבו ישראל בעבורם. וזהו ויקהל משה את כל

עדת בני וביטל השות' ישראל היו נמנים לבדם והע"ר לבדם. פו איהא בנמ' פ' השאל איבעיא להו השותפים שאלו בחד הו' בעליו עמו ובהו לא הו' בעליו עמו מהו ר"ל אם נאמר כיון שאחד מן השות' הוא פטור משום שבעליו עמו יזכה גם השותף שאין בעליו עמו. או נאמר כיון שהאחד שאין בעליו עמו חייב גם השני שבעליו עמו חייב ולא אפשרות. ופסק הרמב"ם דכיון דלא אפשרות הפסיק לקולא ושניהם פטורים לשלם זהו דעת הירושלמי. אבל גמרא דין לא משמע הכי אלא הו' דאין בעליו עמו חייב לשלם והו' דבעליו עמו משפיקא לא משפיקא מניה דיכול לומר הו' ראה שאני חייב לשלם מלך השות' כי המוליא מחזירו עליו הדין. אבל ה' הפס לא משפיקא מניה כי אז יכול התופש לומר להנפיש שבעליו עמו הו' ראה שאני פטור משותפות כי אתה עכשיו מוליא ממני ועליך להביא ראיה. בז"י"ן והו' מבואר כי דב"י ידוע שישראל היה שייך לומר בהם בעליו עמו שאמרנו בגמ' לא היו ישראל ראויים לאותו מעשה שהיו יודעים שפ"ז אין בה ממש ולא עשו כ"ל להורות תשו'. משא"כ הע"ר שידעו את רבונם ומכונים למרוד בו. והו' שדקדקו לומר לא היו ישראל רב' והו' ממש כדן שותפות שזכרנו לעיל בחד היה בעליו עמו ובחד לא היה בעליו עמו כי ישראל והע"ר היו שותפים עד אחר מעשה העגל כמ' והי"ל דין השות' הו'. ולדעת הרמב"ם הו' ספיקא ושניהם פטורים. ולדעת השני דין הוא שמי שאין בעליו עמו הוא חייב ומי שבעליו עמו הוא פטור ואי תפס לא משפיקא מניה. וכן יהיה המסק' הכתובים האלו בהק' עוד משו"ל אין ועתה אלא תשובה. והנה מרע"ה פסק הלכה בהרמב"ם דשניהם פטורים והיה הדבר פשוט בעיני משה שישראל הם פטורים מעצם דבעליו עמו ולא היתה הפילתו כ"ל בעבור הע"ר. ו"ש אלא חטא העם הזה שהם הע"ר חטאה גדולה ויעשו להם ג' זהו שידעו את רבונם ומכונים למרוד בו ובהם לא היה בעליו עמו. אך להיוותם שותפים עם ישראל וישראל היו בעליו עמו כי סונתם ומחשבתם היתה לטובה לש"ס להורות תשו' לרבים ובעליו עמו פטור ומדישראל פטורים גם הע"ר פטורים אף שלא היו בעליו עמו כמ"ס הרמב"ם ז"ל. ו"ש משה ועתה ר"ל בשביל ועתה שישראל עשו להורות תשו' דהיינו בעליו עמו חטא חטאתם גם להע"ר כס' הרמב"ם שניהם פטורים. ולזה השיבו הקב"ה דהדין הוא כפסק הגמרא דמי שאין בעליו עמו חייב לשלם ומי שבעליו עמו פטור אבל אי תפס למ"מ. ולכן אמר הקב"ה מי אשר חטא לי אחת מספרי לי דייקא ר"ל הע"ר שהיו יודעים רבונם ומכונים למרוד

בו אחת מספרי כי הם חייבים ובחמת מהראוי היה שגם אותם יחייב בשבילו. אך מלך הדין שהמע"ה לא אוכל לעשות להם דבר. ו"ש ועתה ר"ל בשביל שכל כונת ישראל היתה להורות תשו' לא אוכל לעשות להם דבר לכן לך נחה את העם שהמע"ה. אכן כבר הקדמנו דאי תפס למ"מ דאז נתהפך הדין והתופש יכול לומר להנפיש המע"ה. לכן אמר הקב"ה וזיוס פקדי שיהיה לי תפיסת יד עליהם ואז יהיה כמו אם תפס דלמ"מ ואז ופקדתי עליהם חטאתם את ד' ז"ל :

וַיִּזְכֹּר פ' ה' שם כו' הפ' שאמר דהע"ה פנה אלי וחנני כי יחיד ועני אני. ופי' ז"ל מחול לי עוני לגמרי אף שיהא נחשב לפניך כחטא ועון מחול לי לגמרי. וכ"ס במאי עדיף דוד מישראל הלא חטאו חטא אחד כמ"ס בגמ' לא היו ישראל רב' ולא היה דוד רב' אלא להורות השוזה ומפני מה זיקק דוד פנה אלי וחנני למחול לי לגמרי ונבי ישראל לא נמחל להם לגמרי לפי תשובת הקב"ה שאמר וזיוס פקדי וכו'. לז"א כי יחיד ועני אני ר"ל שבחמת אף ישראל היו פטורים מלך הדין בהיות בעליו עמו אך מה שנשאלו חייבים מלך השותפים שהיו עמהם הע"ר. אבל אני יחיד ואין לי שותפות כלל לכן פנה אלי וחנני א"ר ז"ל :

וַיִּבְרַן נבא לביאור הפסוקים ובהק' עוד משו"ל דהע"ר הם נקראים עמו למרע"ה שהוא קיבלם והוליאם ממל' לכן נקראים עמו. ו"ס הקב"ה למשה לך רד כי שיחת עמך הם הע"ר אשר הולאת ממל' אלו שיחתו שסנתם למרוד בו. אבל שאר ישראל אין כונתם למרוד בו אלא ועתה ר"ל כונתם להורות תשו' וא"כ הו"ל שותפין באחד בעליו עמו שהם ישראל ובאחד אין בעליו עמו שהם הע"ר. ועכ"ז הגיחה לי ויחר אפי בהם ואכלם שרוננו לתפוש השיטה ששניהם חייבים כלל הראשון שבגמ' דכוליה שואל בעיני וליכא. ולכן כשגילה דעתו הקב"ה שרוננו לחייב הכל לכן אמ"ל בני חקיים שבועת האבות כיון דטונתך לללות כל ישראל ח"ו א"כ בני חקיים השבועה. אמ"ל כך אני מקיימה ואעשה אותך לגוי גדול. אז כשהבין משה דעת הקב"ה כן בחמת שרוננו לחייב שניהם. לכן ויחל משה את פני ה' ויאמר למה ה' יחרה אפך בעמך רוננו בזה דמלבד דזה לא מליט לחייב שניהם אלא אדרבה לדעת הרמב"ם כפי הירושלמי שניהם פטורים וא"כ גם בכלן כיון דישראל הו' בעליו עמו ופטורים אף הע"ר הם פטורים לדעת הירוש'. אף גם זאת אם רואה שתחמיר בגמרא דין יעלה הדין דישראל פטורים והע"ר חייבים ו"ס למה ה' יחרה אפך בעמך שהם ישראל שנקראים

שקדחים עמך למה יחרה חפך זהם כיון ולדעה הנמר' הם פטורים לכן שיב מחרין חפך יהגחם על הרעה לעמך דייקה שהם ישראל שפ"י הדין הם פטורים. או כשחמט הקב"ס סברת משה שנינה לפסוק הדין כהלמוד הדין שהפ"ר הם דיקה חייבים וישראל פטורים או הסכים עמו יינחם ה' על הרעה חפך דיבר לעשות לעמו דייקה שהם ישראל שהסכים לסברת משה שהם פטורים יד"ק :

דל"א מעשה נבא לביחור המחמר צהק' עוד את הדוע משרז"ל דהקב"ה שומר לישראל כדכתיב הנה לא יטם ולא יישן שומר ישראל וכן אמרו במד' שאמר הקב"ה לישראל גרי בידך ונרך בידו אם אתה שומר את גרי הני שומר את גרך חכן כ"ז שהקב"ה עמנו ושומר אותנו בכל עת היינו בזמן שלא ימלא בישראל ארבע עבירות גדולות שהן ע"ז ג"ע ש"ד ולה"ר שכבשיל עבירות הללו הקב"ה מסלק שכינתו ואינו נעשה שומר עליהם. ע"ז ארז"ל בפירוש שהשכינה מסתלקת בעון ע"ז כמ"ש בפ"ק דמגילה כיון שהניעה אסתר לבית הללמים נסתלקה השכינה ואמר' אלי אלי למה עזבתני וכו' ע"ש ומקרה מפורש בתו' ואנכי הסתר אסתיר וכו'. ג"ע הכי התמר להדיח בפ"ק דסימא ד' ג' תמ"ר חסדא בתחילה קודם שחטאו ישראל הייתה השכינה שורה עם כל א' וא' של כ"ה"א מסתלק בקרב מחניך כיון שחטאו נסתלקה השכינה מהם שג' ולא יראה בך ערות דבר ובש מאחרוך ופירש"י ז"ל קודם שחטאו בעריות הייתה שכינה עם כל א' וא' בביתו כיון שחטאו נסתלקה שכינה מהם מלבד לביתם דהיינו יבול לראות בעבירות שצביתו ע"כ. ש"ד אמרו בספרי סוף פ' מסעי ע"פ ולא תמא את הארץ שבעון ש"ד מממא את הארץ ומסלק את השכינה. לשה"ר כן אמרו במד"ר ס' אמור שראה דוד שהיה דלטורין בדור אמר רומח על השמים להים סלק שכינתך מביניהן ע"כ. וע' לה' מופה"ד כמכרח"פ ז"ל בס' הרטוב החיים דרוש ב' יע"ש :

מערת יובן דתלמידי רשב"י טנתם רטוב לשאל לרשב"י דכיון דהקב"ה שומר ישראל ושכינה שרויה ביניהם תמיד א"כ חף הם עו ופשוטו בית ישראל יש מקום לפטור אותם עפ"י הדין דקי"ל שמירה צבעלים פטור ואפי' פשיעה צבעלים פטור לכן שאלו מ"מ נתחייבו ר"ל דמן הדין הם פטורים כאמור. לכן בא בתשו' רשב"י ז"ל אמרו אחס טנתו לומר להם דמה אחס סוברים העון שלהם שאינו גורם סילוק שכינתו ושמירתו ית' מעליהם עד שאחס שואלים שאלה זו מ"מ נתחייבו כיון דיש להם מקום פטור מדין שמירה צבעלים. או אמ"ל אנטו סוברים שפונס היה מפני שנתו מסעודתו של אותו רשע

שאלו צבר כסף ופתו י"ן ישון זה אינו גורם סילוק שכינה. וכפרנו לפי משו"ל דהם לא חבלו ונתו כלל כ"א שנתו דייקה שה"ל הגאה דיקה מסעודתו של אותו רשע וה"כ דצ"ז אינו גורם סילוק שכינה ועדיין שמירתו ית' עליהם לכן חף הם חטאיו ועוונותיהם יש להם מקום פטור מדין שמירה צבעלים. או השיב להם תשובה נלחח א"כ שאחס סוברים שזהו עונם ולכן אהם שואלים מ"מ נתחייבו. א"כ שצובין ירנו דיקה ולה צבמקום אחר. לכן אמ"ל אמור לנו אתה מה עשו עון בע"י יגורם סילוק שכינה ושמירתו ית' מעליהם. או אמ"ל מפני שהשתחו לאלים וע"י עון ע"ז גורמים שהקב"ה יסלק שכינתו מעליהם וכיון שכן חין להם מקום פטור מדין שמירה צבעלים ולכן נתחייבו כליות. או אמ"ל ח"כ משוה פנים יש בדבר. דבשלמא לסברתינו דהעון בלהם היה מפני שנתו וכו' נוכ"ל דכיון דעון זה אינו גורם סילוק שכינה לכן הילכס הקב"ה מחמת דים מקום לפטורם מדין שמירה צבעלים ולכן נלוו. חכן לדיך שאמרת שפונס היה מפני שהשתחו לאלים שהיה עון ע"ז בגורם סילוק שכינתו ית' ושמירתו מהם א"כ היך נלוו. לזה השיבם הם לא עשו אלא לפנים יב' וכיון בלא היה כונתם ח"ו למרוד צה' לכן הוא עשה עמהם לפנים והילכס ודו"ק :

ובזיון כו' הלה"ר של המן שאמר יטו עם אחד וכו' טנתו היא לומר כמשו"ל יטו מן המלות וכיון שהם עברו על רצון צוראם לכן אהיהם ישן הוא שאם היו עושים רטוב ית' היה הוא שומר אותם ועליו נאמר הגה לא יניס ולא יישן שומר ישראל וכיון שהוא שומר אותם הם חטאיו באיזה עונה יש להם מקום פטור מדין שמיר' צבעלים שהוא פטור. חכן כיון שהם ישנו מן המלות לכן גם אהיהם ישן ואינו שומר אותם. ורהיה לזה שהם מפוזר ומפורד בין העמים. ובשלמא אלו היו שאר עבירות בידם שאין גורמים סילוק שכינה עכ"פ יש להם מקום פטור מדין זה. חכן הדע שהעון שלהם הוא ואת דתי המלך מש"ע אינם עושים ר"ל שעברו על דתי המלך בעלמא שלייה אותם אנכי ולא יהיה לך שאלו מפי הגבורה שמשו איהם והם עברו עליהם ועע"ז והשתחו לאלים ועון זה גורם לסלק שמירתו ית' מעליהם וה"כ חין להם עוד פטור מדין שמירה צבעלים שהוא פטור אלא דתי שהם חייבים ולמלך שהוא הקב"ה אינו שיה להניחם שהם חייבים על עונותיהם לכן אם על המלך טוב יכתב לחדסם. והוא לא ידע שהם לא עשו אלא לפנים וכו' או שפונסם שהשתחו לנין שכחוב עליו קדש לה' ועדיין ה' שומרנו. לכן חף שנתתמה הגזירה נחתמה צמיט לא צדס כדוע

ממדרש

ממדרש רז"ל. וז"ש חס על המלך מש"ע ע"ב גימט' הו"ה במ"ק ר"ל שכיון שהשתחוו לשם הו"ה שהו"ה במ"ק ע"ב לכן ל"ה בדי'ס ר"ל שנתחמה צמיט לה בדי'ס ועי"ז הי"ל הללה לישראל ידו"ק :

באו"ה פי' ה' ה'נ"ן ז"ל בסי"ה חיים מירושלם ט' הפ' הגו' והוא ביהק' מה שפי' ה' מערבי לב ז"ל ט' מארז"ל ע"פ ידוע ידוע שאני מפזרן ידוע שאני מכנסן. דק' מה ענין טוב ופיצור. לכן פי' בנ"ב במליצה מלא פירות מפוזרות הרי אלו שלו ופסקו מן ז"ל סי' רס"ב דאם הם דרך הנחה לה יגע בהם והם הם דרך נפילה הרי אלו שלו. וידוע שהקב"ה חילק ע' האומות לע' ברים וישראל חלקו וגורלו וא"כ בשגור הקב"ה על ישראל להיות פזורים בגלות א"כ חס בהם השמים שבאו דרך הרגס כיון שנתפזרו דרך הרגס בין האומות והו"ל דין הגו'. אך זה אינו דיוקן שהקב"ה המפורס אינו דרך נפילה כ"א דרך הטח ועתיד לטנסס אין מי שיוכל לזכות בהם. וז"ש ידוע שאני מפזרן בין האומות ושנ"ה ח"ו וזכו בהם האומות מדין הגו'. לז"ה ידוע שאני טנסס כיון דלאו נפילה אלא דרך הטח ודין אינו מכנסן ע"כ. וצו"ו ט' המן הרבע שחמר ישנו עם אחד מפזר ומפורד ר"ל עם שהוא מיוחד יחדו של עלם נפלו לו בגורלו עמו ונחלתו עתה מפזר ומפורד בין העמים ודינה הוא דמלא פירות מפוזרות הרי אלו שלו ולז"ה בכל מדינות מלכותך לומר שאתה יכול לזכות בהם מן הדין. וכ"ה אפשר שאינם בדרך נפילה אלא בהטח ולא נתייחסו הצעלים לז"ה דזה א"ה שהרי דתייהם שגות מכל עם ודתי המלך מש"ע אינם עושים ומחמת זה פזרן לבין האומות ולזה ודתי ולמלך מש"ע אין שום לו להניחם בדרך הטח כ"א בדרך נפילה וכבר זכית בהם דהרי אלו שלו ולכן חס על המלך טוב וט' אה"ד ז"ל :

ובמדרש מדברי הר"ז ז"ל אפ"ל ט' הפ' הגו' עפ"י הקדמה הגו' בלו"ה. והוא ידוע מה שדח"ל ט' הלה"ר שלו שחמר ישנו וט' טגתו שהיו בהחילה בההנהגה והחזיה אצל עתה מפזר ומפורד שיש פרוה לצבות ביניהם. ולנו לדעת מה איכפת ליה הו"ה חס הם כפירוד לצבות. גם מהו הכפל מפזר ומפורד. גם נהו חומרו בין העמים בכל מדינות מלכותך. גם מהו חומרו חס על המלך טוב וכתב לאבדס מהו סיבה טוב. ורז"ל דרשו לא בדי'ס ר"ל שנתחמה הגזירה צמיט לה בדי'ס ועי"כ נלוו. **אכן** עפ"י יע"ן ובהק' עוד מה שראיתי לה' מקוה מים לה' כמהר"א עזריאל ז"ל ד' ג"ה ע"ב שפי' ט' הפ' ציטעיה כ"ז צועקך יליוך קצו"ך ואת

כולם יסא רוח יקח הכל והחוסה צי ינחל חרץ ויירש הר קדשי. ופי' ה' כל"י ז"ל שהוא נצו"ה לעתיד צתוקף הגלות שפי' היותם ישראל בחמדות א' וקשר ה' ינלו מלכה השעבוד ואת כולם יסא רוח היינו הו"ה ע"המשעבדי לישראל ע"כ. ואפשר לקרבי עפ"י הדין בהק' מ"ג פ' אלו מליאות דכ"ה מלא פירות מפוזרין מצות מפוזרין הרי אלו שלו הכל חס יב בהם קשר הוי סימן. וכ"פ הטור סי' רס"ב הלוקח פירות מהזכירו או ששיגן לו חזירו ומלא בהם משות חס לזורים חייב להכריז שהקשר הוי סימן. **והנהגה** בהמה יסכר פי דוברי שקר הו"ה ע' האומרים דכבר נתייחס הקב"ה מישראל דדנו לפירות מפוזרין דיון דכל ישראל הם באחדות אחד ויהי הקשר חמין הרי אמרו דקשר הוי סימן ולא מייחשי הצעלים מנייהו ומי"ט חייב להכריז וא"כ ישראל שיש להם קשר הוי סימן ולא נתייחס הקב"ה מהם ודעתיה עליוהו להשיעס מיד שגאל. עו"ן מ"ש שס פא"מ דכ"ב ע"ב הגי תמרי דשדי להו זיקא היכי אכלין להו. ומשני כיון דאיכא שקלים ורמשים דאכלי להו מייחשי הצעלים מנייהו. ויקאמר שס דאם הקוף לשה גדר גלי אדעתיה דלא מייחש מנייהו ואסירי. ופסקו הטור סי' ר"ס ע"ב :

ובזה פי' ה' עין יהוסף ז"ל ט' הפ' אשר ל"כ דוד והתנבא על ישראל בגלות החל הזה ויאמר למה פרלת גדריה והרוה כל עוברי דרך יכרסמנה חזיר מיער וכו' דהטובה דהע"ה המשיל את ישראל לגפן שהי מוקף גדר ועי"ז לא היו יכולים ליגע בפירותיה אפי' חוסם פירות שגפן הרוח כיון דיש לו גדר גלי אדעתיה דלא הייחס מנייהו. אכל עתה למה פרלת גדריה דעי"ז ילקטוה כל עוברי דרך. יח"ס ויחך ילקטו והלא איתו צבו משום גזל בקו' הש"ס. לז"ה יכרסמנה חזיר מיער ר"ל דימלאו דהיתר באומרוס הא איכא שקלים ורמשים דאכלי להו כיון שאינו מוקף גדר ודתי מייחשי הצעלים מנייהו א"ד ז"ל דפח"ת. מלא שחוסים שהקב"ה נתייחס מישראל דיון תמרי דשדי להו זיקא וגשרם הרוח דמתייחסו הצעלים מנייהו אך כבר כתבנו דטעות הוא בדי'ס דישראל עובדים אל אחד. ושבים באחדות אחד בקשרה דמהמטה דקשר הוי סימן ולא מתייחשי הצעלים. והדרבה הו"ה ע' שצובדים אהות הרבה ואין ציניהם קשר ואחדות הם דומים לתמרי דשדי להו זיקא ומתייחס הקב"ה מהם ולא זכר שמש עוד. עו"ן מ"ש שס דמקום הוי סימן פי' חס מלא אצורה צרה"י יכרוז והסימן שטתנים הצעלים הוא שהניחה במקום פ' אכל צרה"ר לח הוי סימן משום דמסתלי דדשו צו רבים וכ"כ הטור סי' רס"ב יע"ש.

ה"ג הקב"ה העלים עין מישראל בהיותם צה"י שהיה רה"י וא"כ המקום עלמו היו סימן ולא מתייחס הקב"ה מישראל כיון שהיו צה"י שהיה רה"י ידוע בדברי המקור ז"ל שחולק נקראת רה"ר יען חילק הקב"ה כל העולם לע' שרים וא"י שהיא תחת רשותו היא רה"י וא"כ המקום הוא סי' ולא מתייחס הקב"ה מישראל. והשת"ה ז"ל צועק צללת השעבוד והגלות שרונים הו"ע לבלות את ישראל ח"ו באומרת שכבר נתייחס הקב"ה מהם דומיה דפירות מפחורים ומשה מפחורת לה יבוס ה' את עמו הלא ילונך קצוניך דייקא מה שהתם באחדות ה' ויקשר ה' זה יביל אתכם דקשר הוא סימן ולא נתייחס הקב"ה מכס ויחוש לרחמנס. וארצבה את כלם יבא רוח לחו"ע דומים לתמרי דנשיב להו זיקא דמתייחשו הצעלים מנייחו והין להם שום קשר ואחדות והקב"ה מתייחס מקם. ועוד יהיב טעמא דישאל לה נתייחס הקב"ה מהם ואמר והחוסה צי ינחל ארץ וירש הר קדשי דישאל יש להם מקום צרה"י ומקום הוא סי' ומצו"ה לה נתייחס הקב"ה מהם וישיב את שבותם ח"ד ז"ל:

אשר צו"ו בו' הפ' אשרי האיש אשר לה הלך וכו' כ"ה בתורה ה' חפלו וכו' והיה שכרו והיה ענין שהול על פלגי מים אשר פריו יתן צעתו ר"ל כדון פירות הלוקטים חותם צעתם ואפי' עלהו לה יבול מכ"ש הפרי לה יבול מחמת הרוח דע"ו מייחשי הצעלים מנייחו הלא הקב"ה לה מייחס מניה לעולם ולא יוכל שום הדם לזכות בו. לה כן הרשעים דיגם כ"ה כמון אשר תדפטו רוח ר"ל שיהיה דיגם כהני תמרי דשדי להו זיקא דכיון דאכלי להו שקלים ורמשים הצעלים מייחשי מנייחו. ע"כ לה יקומו רשעים שהם חו"ע במשפט ר"ל לא יזו דיגם שהומרים והתאים מושלים צערת נדיקים שהם ישראל. לא יזו צדיגם והט' כי יודע ה' דרך נדיקים שדיגם כמי ששוכה גדר דלה מייחס. וארצבה דרך רשעים שהם חו"ע תאבד יהיה דיגם כחצידה צדק וזהו תאבד ר"ל כחצידה צדק שהצעלים מתייחשים ממנה ודו"ק:

בנא"ה צהק' עוד דטענת חו"ע שטוענים על ישראל שדיגם כמלא מעות מפחורת דהרי הלו שלו. היה צטילה דכיון דישאל יש להם סימן צצשרס שהיה המילה שהם גמולים ודאי דהו סימן גדול. וה"ו דומה למה שפסק מרן ז"ל סי' רס"ב ס"ח דהמולא חתיכת צשר הו דג שיש בהם סימן חייב להכריז. וחזר ושנה דין זה שם סט"ו שהמולא חתיכת צשר משונה בחיובו וכל כיוולא צוה הואיל ויש בהם שני חייב להכריז שלה עשה"ן צעליהם אלא לסימן. וכת' הכמ"ע סקל"א דמה שחזר

ישגלו כהן דצט"ח חמולא קאי דחייב להכריז וכהן חמאבד קאי דמחזירין לו צסימן מה יע"ס. וא"כ ה"ג כיון דישאל יש צצשרס כמי שהו חיותך הצשר צמילה ודאי דלא מייחס הקב"ה מנייחו וכל הרולה לזכות בהם ולעשות בהם כחפלו ורטנו ה' ינקום ממנו וישיב גמולו צראשו. ידוע מה שדדו"ל ע"פ ותרא חותו כי טוב שגולד נהול הרי דעוב טוב למילה. והם הל סודו הדרוש רמו למדת היסוד שנק' טוב שהוא טוב ומטיב לכ"ל שהיא המלכות ידוע. **אשר** עפי"ו יבן בו' הפ' ואף גם זאת בהיותם בארץ חוביהם אפי' שהם מפחורים צין החומות עכ"ו לא מאסתים ולה געלותם שנתייחשתי חלילה מהם כדי שעי"ו יזו בהם החומות לבלותם. והט' להפר צריתו חתם כיון צצריהו שהיא המילה חתם צגופס חין לך סימן צגוף גדול מזה ולא נתייחשתי מהם הלא עוד עכשו חני ה' להיחס ולה יוכלו חו"ע לזכות בהם ח"ו ודו"ק:

מערתה יבן בו' הלה"ר שחמר המן ישו עם אחד טגתו שהיו עם אחד באחדות חתה והקשר היה חמוק חבל עתה הם מפחור ומפורד שיש פירוד לצבות ציניהם. וא"כ צשלמא כשהיו צקשר אחד וכ"ל דקשר הוא סי' ולא נתייחשו הצעלים מהם חבל עתה שפירד הקשר והסי' חלקו הלך לו ח"כ חזר דיגם כמולא פירות מפחורים דהרי הלו שלו. וכ"ת חף דהקשר נפרד עכ"ו יש סי' חמר והוא דמקום הוא סי' הא הינח כשהיו שרונים על חדמתם שהיא רה"י הו מקום הוא סי' חבל עתה מפחור ימפו צין העמים בכל מדיונות מלכותך וא"כ דל מהכא מקום. וכ"ת שמה חניס דרך נפילה אלא צדרך הנות. זה חניס דכיון שהת דתי המלך מש"ע חניס עושים ח"כ ילמך חין שיה להניחם צדרך הנות כמ"ש האג"ן ז"ל. וא"כ מכל הגדדים שהם דרך נפילה וחין בהם לא מקום ולא קשר ח"כ ודאי דנתייחס מהם הקב"ה לכן חס על המלך טוב יכתב לחבדס. חכן הקב"ה ית"ש השיב לו גמולו צראשו והראה לו דלה נתייחס מהם חלילה מטעם דיש כניו צגופס שהיה המילה חין לך סי' גדול מזה. לכן חס על המלך מש"ע. טוב. מחמת טוב שהיא המיל' שצצשרס שחין לך סי' גדול מזה לכן יכתב ל"א צד"ס שלה נהתמה הגזירה צדס כ"ה צטיע וצוה נטלו ישראל והשיב לו גמולו צראשו ודו"ק. **אשר** מט"ו חתרה חסתר למרדכי לך צגוס חת כל היהודים וכו' ולומו וכו' דלמ"ל לומר לך כנוס ו' חכן עפי"ה ח"ש דכיון דכל עיקר טעמו של המן לזכות בהם מדין מלא פירות מפחורת הרי הלו שלו. ובשלמא חלו היו באחדות וצקשר אחד חו אמריק דקשר הוא סימן. חכן כיון שהם צפירוד לצבות ח"כ ליכא קשר

קשר וזדאחי שהקב"ה נתייחס מהם ולכן ראה לאבדם. לכן בעת ובעונה הזאת שהיא בעת גרה כה היו תחילה דבריה לך כגם את כל היהודים שיהיו כולם באחדות אחת ואלו היו קשר סימן ולומו עלי וכו' וזדאחי שהקב"ה יילנו וכו"ק :

והנה רז"ל דרשו בזה הפ' שאמר המן יכהב לעבדם ויח"כ המן החליף עי"ן באל"ף וכתב לאבדם. ז"ל מהו טעמו שאמר לעבדם. ח"ן ה' מאריה דהתרין כמח"א יעקב בנימן ז"ל פי' בהק' מ"ש הפ' בענין עמלק והיה בהניח ה"א וכו' תמחה את זכר עמלק מפשט הפ' גר' דכשיהיו ישראל במנוחה מחוייבים לאבד זרע עמלק. והנה כשנשא אחרורו לאסתר כתיב ויעב המלך משפה גדול והנחה למדינות עשה. וזה המן הרשע כשראה שפשה להם מנוחה אז יראה ופחד היה בלבו דמחוייבים הם למחותו מן העולם משו"ה קם וסיפר לה"ר על ישראל ואח"ל ולמלך ח"ן שיה להניחם שיהן להם מנוחה משום דעי"ו יקומו עליו ויאבדו אותו מן העולם ולכן אם על המלך מוצ יכתב לעבדם שהמיד יהיו בעבודת פרך באופן שלא יהיה להם מנוחה ועי"ו ימנעו למחית זכר עמלק והמן הרשע מרוז שנאסרו עם ישראל קם וכתב לאבדם והקב"ה השיב לו גמולו בראשו חס"ד ז"ל :

אבן כדי להצין בו' הפ' זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך וכו' אשר קרך בדרך וכו' והיה בהניח וכו' תמחה וכו' לא תשכח. אפ"ל בדרך רמז מוסר דידוע דעמלק כנוי לינה"ר שהוא בא נוכח ס"מ שהוא שרו של עמלק. ואחריה זו היא שתמיד יזכור האדם שיתגבר על יצרו ויכניענו ולא ידמה בדעתו שהיה חוכו שגראה כאובה אבל הוא אויב ממש יורד ומשנין עולה ומקמרג וכל כוננו להפיל האדם לבאר שחת כמש"ה לופה רשע לגדיק ומצקש להמיתו. ח"ש זכור את אשר עשה לך עמלק שהמיד הזכור מעשה ינה"ר שמושה עמך. בדרך. צעוה"ז שדומה לאדם ההולך בדרך והוא עובר אורח היום כאן ומחר בקבר. והוא בא לאדם בלאתו מרחם אמו כמש"ה לפתח חטאת רובן. ח"ש בלאתכם ממנרים בלאת האדם ממקום לר תקף בא לאדם להחטיאו. ומאו מעשיו. אשר קרך בדרך. רמז בזה כמה ענינים. ראשונה שניתן בדעת האדם שכל מה שיארע לו ביסורי גופו וממונו וצניו הכל הוא בדרך מקרה בעלמא חוהו אשר קרך לשון מקרה. והאדם לא ידע שכל בהשגחה פרטית והכל הוא מחמתו ית' שניתן לאדם כפי מעשיו. ולריך האדם ליתן בדעתו ולפשפש במעשיו ולחור ולחפש חיפוש מחיפוש מה פשעו מה חטאתו שצאו עליו יסורין כאלה כי הקב"ה ח"ו לא

עבד דינא בלא דינא כמחמר הכתוב כי פועל האדם ישלם לו. יאדרבה יתן בדעתו שאם היה הקב"ה רולה לדון לאדם ולפרוע לו כפי הראוי לו לפי מעשיו לא היה לאדם קיום בעולם לכן נריך תמיד לזכור דכ"ז. שנית. אשר קרך בדרך. שהמיד יפחה לאדם שינאח במעשיו ולא יהיה מעביר על מדותיו כדי שעי"ו ילמד אותו במדותיו כידוע כי הנאח הוא שורש פירה ראש ולענה לכל מיני עבירות. ויב לה תולדות רבות קנאה ושנאה וכעס וכיוצא שכל אלו ענפי הגאווה כידוע. וידוע שתיבת דרך היא כנוי לענוה כמו שדרשו במד' ע"פ ויהי הוא הולך בללע הכר הוד והגבו הולכים בדרך בדרך ענוה. ח"ש אשר קרך בדרך שהמיד מקרר אותך בדרך ענוה. שלישית. אשר קרך בדרך. שהינה"ר דרכו תמיד לקרר האדם בדרכי החו' והמנות שאם ירע לאדם אחיה מנוה או הפילה לילך לבהכ"ג להפלה עם הצור הוא מקרר אותו באומרו שכל היום אהה עיף ויגע בעסקך מן הצורך עד הערב לכן נריך לנח מיניעךך ולישן על מיטתך כדי שיהיה לך כח וחזק להתעסק למחר בסחורתך להביא ערך לביתך. ח"ש אשר קרך בדרך שהוא מקרר אותך בדרכי החו' והמנות. ומתן יראי וכן יעשו כל החלשים בדרכי החו' והמנות. באומרים אם פלוני עשה כך אנחנו לא נדע מה נעשה. וזהו ויזכר כך כל הנחשלים אחריו קרי בה הנחלשים שכלם יבואו אחריו. וכל טענתו היא באומרו ואהה עיף ויגע שכל היום אהה עיף ויגע לכן נריך לנוח על משכבך והוא לא ידע כי על הכל יצא האלים במשפט. וזהו ולא ירא לאלים שלא יירא האדם מן הקב"ה שהוא משגיח ע"כ פרט ופרט. רביעית. אשר קרך בדרך. רמז על מנות לדקה דידוע שתיבת דרך היא כנוי לדקה כמש"ה ושמו דרך ה' לעבוה לדקה ומשפט. והנה לפי גודל מנות הדקה ומעלתה כידוע הינה"ר תמיד מפתח לאדם להמנע ממנה. בא אליו בטענות בלות ומטולאות באומרו איך אחה עני הדעת בכל יום אחה עורח בעמל וציגיעה רבה כמה הרפתקי עזו עלך עד שתרויח מעט מעות לפרנס את עמך ותלו כך טיפלי' והם תלוי ס כך לזונס ולפרנסס ויבא זה העני חלק ותתן לו מה שהרווחת ויקח אותו בלתי עמל ויגיעה. זכור נא את עמלק. והניח מעותיך בחיקך. כי לא תדע מה ילד יום וכמה אתה נריך להולאותיך. ועי"ו האדם נמנע מלחת לדקה. ומהו ילמדו אחרים ממנו באומרים שמי שיש יכולת בידו ליתן חינו נותן ובהו יתקיים בו לא יתן ולא יתנו אחרים שכין שהוא לא יתן גם אחרים לא יתנו וגמלא חמא הרבים תלוי בו. וזהו אשר קרך בדרך שהוא מקרר אותך בדרך שהיא מנות לדקה ועי"ו ג"כ ויזכר כך

כל הגהלים אחרך קריק צה הגהלים בהם חלשים
 במטה זו כולם יצאו אחרך. וכל טענה הילך היא
 באומרו ואתה עיף ויגע בכל היום אתה יגע להרויח
 מעט חתיכה ויקח אותם על מי מנוחות. והוא לא ידע
 שעי"ז הוא מנציה עליו מדה"ד ומוגע השפע מעליו
 לאח"ל גדולה דרקה שמהפכת מדה"ד למח"ר ומגילתו
 מן המות כמח"ה ולדקה הליל ממות כמ"ש בגמ' שלה
 מתייה משונה הלא חף מתייה עלמה ולכן נרמז מות צ'
 פעמים בפסוק כי ר"ת ולדקה ת'ליל מ'מות ר"ת מו"ה
 למפרע. והטעם לזה רחיה להנחוק חיד"א ז"ל צ"כ ככר
 לאדן ד' רפ"ה ע"ב שכת' ח"ל והגב נהמר שאם עגור
 מות ח"ז ע"י עשייה דרקה נכנסת לדי"ק שרמזו דרקה
 בחוק אוחסיה מות ונעשה מלוח וגיטול ממות. והלדקה נק'
 ממות בדכתיב והעמדנו עליו ממות להם בלישיה השקל
 לשנה ששקולה דרקה ככל המלות כמ"ש פ"ק דבתרא
 עכ"ד יע"ב :

אשר בזה חפ"ל צמ" הפ' גופה רשע לדויק ומצקק
 להמיתו ה' לא יעצנו בידו. כוננו שהרשע שהוא
 יצ"ר גופה המיד לאות לדי"ק וזכו לדי"ק ר"ל שהוא
 מפה המיד לאדם על מות דרקה למוגטו ועי"ז ומצקק
 להמיתו שיהיו אוחסיה מות כסדרן ולא הבא הד"י שהיה
 הדקה בחוק אוחסיה מות והיה ממות ויגלל ממות. הלא
 מצקק להמיתו. אכן ה' לא יעצנו בידו ר"ל ה' שהוא
 שכ הו"ה צ"ה שמלרף האדם בעשייה הדקה כידוע לא
 יעצנו בידו ר"ל בעצור ידו בעצור הדקה שהוא עושה
 בידו ודו"ק. וז"ל רמז הפ' פזר נקן לאציונים
 דרקה עומדה לעד. הסנה דהיכה עומדה היה אוחסיה
 ע"ד מו"ה וע"י הדקה הוא מפריד ע"ד ממו"ה ומלרף
 אות' ל' למות ותייה ממות. ח"ה ע"י שפזר מעותיו ונקן
 לאציונים עי"ז הוא גורם דרקה ר"ל אוחסיה ילטרף
 עם מות ויהיה ממות ויגלל מן המות. חכו עומדה היכה
 עומדה תהיה לע"ד ר"ל שפריד אוחסיה ע"ד לבדם
 וילטרף הד"י"ק עם מות הגשאר מן היכה עומדה ויגלל
 מן המות כמח"ה ולדקה תלול ממות כאמור. ועוד צה
 שע"י ממות דרקה משפיעים לו מלמעלה שפע ברכה רבה
 ואם הוא מוגע עלמו חף מלמעלה לא יפיעו לו כידוע
 ממשל המשפך :

אשר בזה פי' ה' סמיכה חכמים ז"ל ד' י"ז ע"ב כו'
 המשנה מגילה נקראת בי"ה צ"ב צ"ג צ"ד צמ"ו
 דמ"ט לחמים הללו דוקא. אכן יובן במ"ש בגמ' ד' ו'
 קיימו וקבלו קיימו למעלה מה שקבלו למטה ע"כ ודקדק
 הר"ל דאל"ל הסכימו למעלה. אכן הפי' הוא דקבלתם

היה לשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאציונים שהיו
 לכלם בשנה ימי משחה ושמחה דאם לא היו המתנות
 והלדקה ארץ יקיימו העניים זה להיות להם ימי משחה ושמח'
 דאפשר שאין להם אפי' מזון סעודה אחת. מה גם מה
 איכפה ליה להקב"ה בזכר הנס שימלאו בריסם ולעשות
 מזה תקון רב זכר לדורות. הלא עיקר הענין היה לשלוח
 מנות ומתנה לאציונים דהיינו דרקה וג"ת. חיה הטעם של
 קריאה המגילה דהיה צמ"ו הואיל ופיניהם של עניים
 נשואות למקרה מגילה. וכתיבו המק' ע"פ פוסח את ידיך
 דכשהאדם מקבל עליו למטה להשפיע לעניים מיד משפיעין
 לו מלמעלה מכ"מ ומסייעין לו להחזיק ברסה במעשה דיו.
 חיה נרמז בתיבת ידך פי' יודיך שההשפעה מלמעלה
 היה הי"ד כי המשפיע למעלה על פולם ההחטוק הוא שם
 הד"י ומנהיג ומשפיע לעולם כדכתי' הד"י מעון אתה
 הייה לנו כי שם הד"י הוא המנהיג ומשפיע לעולם. ולזה
 נרמז ביו"ד כי אל"ף צ"ת עד טי"ה הוא מספר מ"ה
 ואח"כ תהוה יו"ד במילואה שמספרו כ' צין הכל ס"ה
 גי' הד"י. לכן קריק יודיך כי הפותח יד מלמעלה ומקבל
 עליו להם לעניים משפיעין לו מלמעלה ע"י הי"ד שהיא
 שכ הד"י. וז"ש קיימו למעלה שפתחו להם שערי רחמים
 להשפיע להם ברסה עד בלי די מה שקבלו למטה לעשות
 דרקה וג"ח דהיינו לשלוח מנות ולהת מתנות לאציונים.
 חיה רמז המשנה מגילה זו נקראת לקיים משלוח מנות
 ומתנות לאציונים כמ"ש פיניהם של עניים נשואות למ"מ
 ועי"ז יהיה להם השפעה משם הד"י שהוא צמ"ו י"ה י"ב
 י"ג י"ד ע"י שהם עילים צין הכל ס"ה גי' הד"י שהוא
 המשפיע את"ד ז"ל :

ובי"ז גו' הפ' בתהלים ק"ד כולם חליך יעברון להת
 חללם בעתי תקן להם ילקומון הפתח יד יעצנון
 טוב. הסנה כל העולם כולו עיניהם תלויות צמי שאמר
 והיה העולם לתת להם שפע ופרנסה וזכו ע"י שפתח
 יד קריק יודיך ר"ל שהשלח להם שפע וברכה ע"י
 הד"י כמ' יעי"ז יעצנון מוצ ודו"ק. וז"ל ג"כ מ"ש
 במס' דקן ארץ זומא פ"ט ח"ל תהוה את העטה כדי
 שהמלאך ידך ע"כ. צהק' עוד מ"ש החיד"א ז"ל צ"כ
 יוסף לחק פי' משפיעים יוס ה' ח"ל כי מי שהוא עניו
 יהיה מרכזה לשכינה וירצה השפע והוא יהיה לטור
 להמשך השפע מלמעלה ויהיה הוא נגור ושביל לחיות
 העולם עכ"ד. ח"ה תהוה את הענו' כדי שהמלאך את ידיך ר"ל
 שע"י שתייה עניו תמלא את ידיך ר"ל תיבת ידיך חתי' מלאה
 ביו"ז ויקרא יודיך והכו' תרצה השפע על ידך שהוא צה מ
 הי"ד שהיה הד"י שע"י צה השפע מלמעלה כאמור ודו"ק
 ה"ך :

איך שיהיה מחזור לביאור הפסוק אשר קרך בדרך זכור זכור שכל הדרכים בחזקת סכנה רענו לומר כל הרמזים שרמזנו בתיבת דרך הם בחזקת סכנה לאדם שאם יחזיק בהם צעוה"ז ויתפתה אחר עלת הילה"ר הוא בא לידי סכנה צעוה"ז מכל המשטינים לכן לא ישמח בהענוגי העוה"ז שהם הכל וריק. אלא והיה אין והיה אלא לשון שמחה שהשמחה היא שיטשה רענו ית' צעוה"ז כדי שעי"ז בהגות ה"א לך מכל אויביך מסביב יתן לך מניחה צעוה"ז ואימתי יהיה זה בארץ אשר ה"א נטות לך נחלה לרשתה ר"ל אחר מיתתו בשיקבר בארץ שהיא הירושה האמתית אז יהיה לו נח"ר לעוה"ז. לכן זכור כל זה ועשה כל טעמי שתמחה את זכר עמלק שהוא היל"ר כשאתה מתחת השמים ר"ל כשאתה חי צעוה"ז ויושב תחת השמים. ולא האמר שכשתהיה תחת הארץ שם תעשה רענו ית' כי עוה"ז הוא עולם המעשה וכיון שמת האדם נעשה חפשי וכו'. וגם לא תשכח ר"ל שלא תוכל לבא שם בטענה ששכחת שטענת שכחה פשיעה היא. לכן זכור כ"ז בעודך בחיים ושוב אל להיך בכל לבבך חו"ק :

כ"ז הוא ע"ד המוסר אכן הפשט הוא כמ"ש בתחילת דרושנו שחייבא רמייה עלינו לזכור צפה מלא ענין מחיית עמלק שע"י שאנו זוכרים ענין מחייתו למטה הקב"ה מוחה שמו מלמעלה ועי"ז מהרה יחיש לגאולתו כי אין הגם שלם וכו' :

ובזה ראיתי לה' מופה"ד כמהרח"פ ז"ל צם' נפש כל חי מע' ז' אות ד' שפת' ח"ל זכור את אשר עשה לך עמלק טעם זכור הוא צוקף גדול שהוא דמות וי"ז עם ב' יודין גי' שם הי"ה צ"ה להודיע משרז"ל שאין הגם שלם עד שימחה זכרו של עמלק עכ"ד ז"ל : **ולדעתי** המעט אפשר לתת טעם בדרך מלינה כי רז"ל אמרו דמה שסמכו קריאת פ' זכור לפורים כדי כשיזכור מעשה עמלק יזכור ג"כ מעשה המן בן בנו של קרהו. וזה בא הרמז בתיבת זכור שצא הטעם יקף גדול לרמז שזכור ג"כ מעשה המן שנתלה על זקף גדול עם ענין עמלק :

ועפ"יה שאין ה' שלם וכו' ראיתי לה' הנו' צם' ברכת מו"ל ח"צ דק"ה ע"ג שג"ט למה שבאו צפ' עמלק כל הנו' פסוקים תחילתם וי"ו ובראשי שלא על חיים באו כן והרבה טעמים נתן ח"ל שם יע"ש. וראיתי מכלל כתב ח"ל עמשז"ל ע"פ זכרתי את בריתי יעקוב מלא וי"ו שנטל וי"ו מאליהו הנביא ז"ל למשכן שיבא ויבשר הגאולה והביאו רש"י ס' בחוקותי יע"ש. והרי

אין הגם שלם וכו' והגאולה תלויה במחיית עמלק לכן עדין בחתומיו באו הווי"ן לסימן עכ"ד ז"ל :

ולדעתי אפשר לתת טעם לזה עפ"י מ"ש החיד"א ז"ל צם"ה אהבת דוד ד' ב' ע"ג ח"ל אלינה נא עמך מ"ש הרא"ש ז"ל למה נכתב אזי חיים בלעוט אזי בתוספת יו"ד לרמז כי בזכות שמתפללים בני הגלות ערב וזוקר ולהרים ח"י ברכות בכל תפילה כמנין אז"י שעולים כמנין ד"ן הקב"ה ינאל אוהנו וידין האומות שנשתעבדו בנו והכי אמרי' בצ"ר א"ר חלבו וגם את הגוי אשר יעבדו דן חנכי וגם את הגוי הוא מלרייס וד' מלכיות אשר יעבדו ד"ן חנכי ר' אליעזר אומר בשתי אותיות הללו הבטיח הקב"ה לאהע"ה שינאל את בני מצ"ן האומות ע"כ. ומכאן תוכחת מגילה לכמה צ"ח שמולזין בתפילה דברים העומדים ברומו ש"ע ואינם מטובים כראוי ומתבטלים מלומר ק"ש בזמנה ומתפללים ביחיד ומלבד עונש הפרטי לכל חטא וחטא עוד יוסיפו לרה שמעבדים את הגאולה ומבטלים קדים וקדושה ואמן זה סי' אז"י א"הבה ז'מן ע'שרה. אהבה שגריך כל א' וא' קודם תפילתו לקבל מלות ואהבת לרעך כמוך כדי לכלול תפילתו עם כל ישראל כמ"ש האר"י ז"ל. זמן שגריך לקרות ק"ש בזמנה. עשרה שיהיה בלבור. ומה נענה ומה נאמר כבר דברנו בזה כמה פעמים ומי שיש לו לב ימחד לשוב ולהתפלל בזמן הראוי בלבור והוא רמז בתיבת אז"י כי בא הרמז לח"י ברכות כמ"ש הרא"ש ז"ל עכ"ד יע"ש. דברי אהים חיים לך נא ראה ויערב לך. והנה ע' ווי"ן יעלה מספרם ד"ן לרמז שע"י שמתפללים ג' תפילות כראוי שעולים כמספר ד"ן עי"ז ימחה זכרו של עמלק מן העולם וימחה יחישה לגאולתו כאמור שבה תלוי גאולתנו כמ"ש הרא"ש ז"ל. ולכן בא הרמז צפ' עמלק ע' ווי"ן שהם כמספר ד"ן לרמז לזה שע"י התפילות שמ"ע שהם ד"ן ברכות ימחה זכרו ש"ע מן העולם ויהיה הגם שלם והכסא שלם יה"ר שיהיה בעגלה וכו"ק חכ"ר : **הדר"י** כי לנושאי מקדס אחת בשנה מדם חטאת הכפורים אחת בשנה יכפר עליו לדורותיכם קדש קדשים הוא לה'. שם רמז עפ"י מ"ש בקוטב דרושנו שחייבא רמייה עלינו לקרות פ' זכור מדאורייתא בלבור והסמכות לפורים כדי שמכור גם מעשה המן. וידוע שבזמן עמלק ההללה היתה ע"י משה אהרן חור יהושע ובזמן המן היתה ע"י מרדכי חרבונה הדסה. ושניהם נרמזו צפ' כי מח"ה אמח"ה. מח"ה טוט' מ'רדכי ח'רבונה ה'דסה. אמח"ה טוט' א'הרן מ'שה ח'ור ה'ושע. וידוע דבימי המן הגם היה ע"י שבלילה ההוא גדה שנת המלך. ולכן כתבו הפוס'

הנרות והתלואות אשר עזרו על ראשיתו משאר מלכיות חלה עליה על כולנה מלכות אדום הרשעה אשר הרשו לנו מכל מלכי האדמה ואעפ"כ לא נגזר עליהם שממות עולם כמו שנגזר על הכר הזה ולנו לדעת ע"מ וע"מ כל החרדה הזאת :

וכדי ליישב זה נק' לפ' טו' הפ' פ' בשלח ויהמר ה' אל משה כתוב זאת זכרון בספר ושים בזאת יישוב כי משה אמחה את זכר עמלק מתחת השמים ויבן משה מזבח ויקרא שמו ה' נסי ויהמר כי יד על כס יה מלחמתי לה' בעמלק מדור דור. ויל"ד זהו טובא. חרף מה אומרו כתוב זאת מאי זהה דקאמר. גמ"ש כי משה אמחה מהו הכפל וגם למה חד משה וחד אמחה. ורז"ל דרשו משה מלמטה אמחה מלמעלה. גמ"ש ויבן משה מזבח ויקרא שמו ה' נסי מהו כונת השם הזה שקרא משה למזבח. גמ"ש אח"כ מלחמה לה' בעמלק למה לא אמר כ"ח דוקא שם הוי"ה ב"ה. **אגב** נבין עעס כעיקר למה לא נבחרו למלחמת עמלק כ"א משה אהרן חור יאשיע דוקא אלו וכמו שדרשו דורשי רשומות בפ' כי מח"ה אמח"ה שנרמז בו אנשים שנעשה הנס על ידם בימי עמלק והמן והם מח"ה ר"ת מ'רדכי ח'רבוה ה'דסה. אמח"ה ר"ת א'הרן מ'שה ח'זר ה'ושע. לנו לדעת טעם הדבר למה דוקא אנשים אלו ולא אחרים :

אבן יובן בהק' מה שראיתי לה' בני יששכר ד' ק"ח שתי' לחקירה זו דמ"ש עמלק מכל האומות. והוא בהק' את הידוע ענין ד' מיתות ב"ד המבוארים בתו' לחופאים שהם סקילה שריפה הרג חנק שהם כנגד ד' אותיות הוי"ה ב"ה. סקילה לפי"ס אות יו"ד. שריפה לפי"ס אות ה' ראשונה. הרג לפי"ס אות ו'. חנק לפי"ס אות ה' אחרונה כל א' כפי מה שפגם בחטאו גזרה עליו ההו' שנגש בכדי שיהוקן הפגם שפגם ויזכה לחיי העוה"ב. והענין הוא שהאדם ע"י חטאו מעורר הקלי' ונדבקת בו. ויש ד' קליפות כנגד ד' מיתות ב"ד וח"כ סרים מן החוטא עד שיקבל עונשו כפי הראוי לו. ובזהר פקודי היתא דכולהו שולמטתא דקטרוגא בישא. סקילה בגין דהויה אבן ניגף. שריפה לור מכשול השא תקיפא. הרג דה' חרב חדה תאכל צער דשלטא בצשרא. חנק בגין דהויה קללת להיס הוא דשלטא על חטוקא ועל לליבו. יע"ש. הרי דד' בחי' אלו הם המקורנים על האדם בחטאו עד שבו ובשארם דבוק בהש"ת וכמש"ה ואתם הדבקים בה"א וכו' דכיון דהאדם דבוק בשמו ית' היינו ד' הותיות שם הוי"ה ע"י התורה והמלות אין מצוה לד' קליפות אלו לשלוח בו משח"כ כשח"ו מפריד ע"י חטאו ד' הותיות

השם

הפוס' לריך לאומרו בקו"ר דבי היה עיקר הנס. חכו שרמתי אחת בשנה ר"ל לריך לזכור מחיית עמלק פעם א' בשנה אשר הלתינו היתה ע"י ארבעה הרמחים בר"ה מ'דס ח'טאת ה'כפורים אחת שהם מ'שה ח'זר ה'ושע א'הרן. וגם ר"ה מ'דס ח'טאת ה'כפורים מ'רדכי ח'רבוה ה'דסה. ועיקר גם המן. בשנ"ה ר"ת ב'לילה ה'הוא ל'ודה ש"ת המלך וענין זה היא לדורותיכם ר"ל לדורות עולם כמשו"ל כל המועדות עתידים ליבטל חוץ מפורים חכו לדורותיכם כאמור ודו"ק :

שוב חזרתי ואמרתי יכפר עליו לדורותיכם קדש קדשים הוא לה'. שם רמז על גאולתנו ועל פדות נפשנו. כמ"ש לנו כל הקנין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה ומע"ט. וע"י התשו' יחזרו הותיות ו"ה של הוי"ה וא' של כסא למקומן ויבנה לנו בית קדשו ותפארתו. חכו שרמתי ע"י שתחזרו בתשו' או יכפר עליו לדורותיכם שיכפר לכם עונותיכם ועי"ז יבנה ביהמ"ק שהוא קדש קדשים. וגם הוא לה' הותיות הו"א יחזרו למקומן ויהיה ה' שלם יה"ר שיבנ"א אה"ר :

דרוש ד' לשבת זכור

יום ה'גדול והגורא ה'זה אשר ליונו יזכרנו מטה דאורייתא. אנהירנהו לעיינין הכא הרגימו נהורית'. לקרות פרשת זכור בלבוז והוא מלוא מדאורייתא. למחות זכר עמלק מתחת השמים בכל שנה ושנה מקהי אקהיית'. והוא ענין הכרחי מאד וכל א' וא' מישראל חייב לזכור בפה מלא ענין מחיית עמלק כמ"ש במגילת ד' י"ח זכור את אשר עשה לך עמלק יכול בלב כשהוא אומר לח' השכח הרי שכחת הלז אמור הח' מה אני מקיים זכור בפה ע"ה. וכתב הרמב"ן ז"ל זכור בפה שנקרה פרשת עמלק בלבוז וכ"כ צ"ס החיטך פ' כי הלא סי' תרכ"ו דעל סמך זה נהגו כל ישראל לקרות פ' זכור בשפת הסמוכה ללבות צמן המן הרשע שהוא פורים לקרות אותה בלבוז הוא מפני זה דכתיב זכור בפה ע"ש :

אלא דלע לדעת דמחו הרעה הגדולה אשר עשה ה'לך הזכור עמלק ראש לרים מכל האומות אשר השי"ת גזר עליו שממון ואבדון עד עולם וכדיכול אין השם שלם וכו' עד שיהיה ה'לך הזה לשממון וימחה זכרו מן העולם והלא כל המלכיות הרעו לו יותר ויותר אשר חילו היו כל הימים דיו וכל אנשים קלמוסים א"ח לכתוב כל

סקילה. לר מ'כשול שהיה שריפה. וחנק שהיה ח'נוק ולליצה. וה'רג שהיה חרב חדה. והוא שורש לד' קלי' הללו לכן נבחרו אלו הד' להכניע כחו. א'הרן להכניע קלי' הראשונה שהיא א'צן ניגף. מ'שה להכניע קלי' השניה שהיא מ'כשול. ח'זר כדי להכניע קלי' ג' שהיא ח'נק. ה'ושע להכניע קלי' ד' שהיא ה'רג חרב חדה ודוק כי נטן הוא :

זדרו טו' הפ' עיני המיד אל ה' כי הוא זולת מרשח רגלי. הכונה עפ"ה שפ"י ישראל מיוחדים ד' אותיות הוי"ה ע"י ההירה והמנוח עי"ז מכניעים כח ד' קליפות הנו'. והנה אותיות קליפה יעלו גי' רכ"ה ארבע פעמים רכ"ה יעלו השש מאות גי' רש"ת. חכו כו' הפ' עיני המיד שאסגל הו' ומנוח שעי"ז יתייחדו ד' אותיות הוי"ה ז"ה חכו אל ה' ועי"ז כי הוא זולת מרש"ה רגלי שילגו מד' קלי' הללו שארבע פעמים קליפה יעלו גי' רש"ה כאמור :

זדרו הטעם שאמר הפסוק ויחלוש יושע את עמלק ואת עמו לפי חרב. דלנו לדעת מהו כוננו באומרו לפי חרב. אכן צ"ל לרמוז דיהושע הוא הכניע קלי' שהיא הרג חרב חדה לכן אמר ויחלוש יושע את עמלק ואת עמו. והעיקר הוא שהכניע קלי' הד' שהיא ה'רג חרב חדה ח"ש לפי חרב ודו"ק :

מעשה חצין טו' הפ' בחילה קאמר ויחלוש יושע את עמלק ואת עמו לפי חרב לרמוז אל האמור שהכניע קלי' רביעיה שהיא חרב חדה. לכן ויאמר ה' אל משה כחוב זא"ם ר"ה ז'כור אל ה'שכה ר"ל פרשת זכור תקראו אותה בספר חכו זכרון בספר שזכרו אותה צפה בס"ת. והט' כי מחה אמת'ה שהוא שורש לד' קלי' הללו שהם ר"ת אמת'ה א'צן מ'כשול ח'נק ה'רג שהם נגד ד' מיתות ז"ד ונגד ד' מלכויות לכן נריך שבכל שנה סזכרו אותה צפה כדי שחניעו כחו וסחברו ד' אותיות הוי"ה שהם נגד אלו. ולכן ויבן משה מצב ויקרא שמו ה' נסו ה' דייקא שכ"ז מסיבה שהפירו ד' אותיות הוי"ה כאמור ולכן ויאמר כי יד על כס יי שאין השם שלם ואין הכסא שלם לכן נריך מלחמה לה' דייקא כדי שיתחברו ד' אותיות הוי"ה ויוכנעו ד' קלי' הנו' ועי"ז יהיה ה' שלם וכסאו שלם כאמור ודו"ק :

באוי ראייתו לה' ייטב לב ז"ל ד' ו' ע"צ שפי' כו' הפ' הנו' כחוב זאה וכו' בדרך נאות. והוא צהק' מה שפי' ה' שני אליהו ז"ל כו' הפ' והיה הדם לכם לאות על הבחיים אשר אתם שם וראייתו את הדם ופסחתי עליכם. שדקדק ביון שהכל גלוי וידוע לפנוי למה נריך לאות

השם אז מעורר אותם הקלי' הממונים על ד' מיתות ז"ד. ולעח"ל כשיחוקק העולם אז יחבטלו כל הקלי' ומחה ה"ה דמעה וכו' ויהיה השם שלם והכסא שלם אהיה בני' הכס"ה כמדוע ע"כ כתיב הוי"ה אהי"ם. **ובמזן** שנמסרו ד' מיתות אלו לענוש בהם את היחיד כל א' כפי עגבו כדי שיבא לחיי העוה"ב. כן הקב"ה חשב מחשבות לבדתי דת ממנו נידח דן את הצבור הם ישראל כפי חטאם ומסרם ביד ד' מלכויות לפיכך ית השם הנכבד הם ד' אותיות הוי"ה. שד' מלכויות הם נגד ד' קלי' הנו' שהם ממוני' על ד' מיתות ז"ד שמפרידים את ענמם בחטאם מן דבקות השם הנכבד. צבל נגד אות יו"ד. מדי נגד אות ה' ראשונה. יון נגד אות ו'. יהוש להקן אות ה' אחרונה. ונלות מלרים הוא שורש הכל נגד קוץ היו"ד בסוד ויקלו' מפני בני'. וכתיב האר"י החי זוק"ל שו"ש פרעה הן רבים פתה רבי"ם ר"ת רומי צ'בל יון מדי יע"ש. וכת' הרב צבל ע"מ ז"ל דשורש עמלק כלול מכל ד' סטרוין הממונים על ד' מיתות ז"ד הנו' צוהר אבן ניגף וכו' וכולם נרמזים בשמו הרע כאשר יוחסר בכל פעם אות משמו ומתחילים בחסרון אות האחרון. דהיינו כאשר תחסר אות אחרון שהוא הקוץ משמו נשאר עמ"ל היה קלי' אבן ניגף הנורם לסקילה כמזאת צוהר צלק שנקרא עמ"ל ולא ראה עמ"ל בישראל. ובהחסר אות שלישיה נשאר עמ"ק נגד קלי' שניה הנורמה שריפה שהיא כמו שריפה ניהכס שנקראת שאל עמוקה. ובהחסר אות השניה נשאר על"ק לשון עלוקה השואבת הדם היא הקלי' הנו' הנורמה להרג חרב מלאה דם. ובהחסר אות הראשון משמו נשאר מל"ק נגד קלי' הד' הנורמה לחנק שהיא מליקה בלאר ע"ש הטב. מפניה חצין שהן צטון ע"י שישראל ניסו את ה' ואמרו הים ה' בקרבנו וכו' והפירו דבקהס לשעה מד' אותיות הוי"ה ז"ה גרמו ויבא עמלק שהוא כלול מד' קלי' שהם נגד ד' מיתות וד' מלכויות וגלחם עם ישראל כשפיו ובאחיזה במרכבה הטמאה וגרם מה שגרם בהתעוררו כל הג"ל. ולכן נטעונו להעבירו ולמחות זכרו בכל שנה ושנה כדי לבטל כחו הגדול האתח צד' קלי' הנו' שהם נגד הד' מלכויות ועי"ז יהיה ה' למלך ע"כ הארץ ויבולע המות שהיא קומה הסט"א לנח ואז יהיה השם שלם והכסא שלם זה"ד ז"ל ע"ש דברים נפלאים :

מעשה חצין בטו"ו למה שנבחרו למלחמה עמלק אלו הד' האנשים דוקא הרמזים בחיבת אמת'ה שהם א'הרן מ'שה ח'זר ה'ושע כנו'. הטעם הוא שכיון שעמלק הוא אחו צד' קלי' אלו שהם א'צן ניגף שהיא

לאות הזה להם על הצמים כדי להגיל את ישראל. ומה הלשון חומרה להם. יהיה מפרש לה כמה בחקר ח"ח ע"מ עבה ה' ככה לזיות לישראל לקנות הקרבן פסח מעשור לחדש דצני בני היו בסכנה גדולה. הן אחת דלה יכלו לפנות פה אך היה הדבר גם גדול והין סומכין על הנס. ובה אל הסיב עפ"י מ"ש ה' חבק סופרים ז"ל בפירוש דברי רב פפא לחבי מ"ש קמחי דמתרחיב להו מסא ומ"ש הין דלה מתרחיב לן ניסא וכו' וחילו רב יסודה בד שלף חד מסאנה וכו' חתי מתרה והין קא מוטרין נפשין וליוחין ולית מין דינגח בן. חמ"ל קמחי סו מסרי נפשייהו עק"ה הין לא מסריין נפשין עק"ה. ע"כ. והק' הרז"ל דמה זו טאלה והלה כמה נסים וגפלות עושה עמני הקב"ה בכל יום כמו שאנו חומרים ועל נסין שבכל יום עמנו. ואיך הלה הדבר במסירה נפשם עק"ה דמי הלחם זכ"ו. ותי' הרז"ל דלה יכחד רב פפא דחומה ישראלית הין לה קיום והעמדה אלה ע"י נסים וגפלות מהקב"ה בכל יום. הלא דשאלתו היתה דלקמחי היה הנס נעשה בעצורם ובשבילם שביל כבודם. הבל הנחתי הלה פה עם היות הקב"ה מטיב חסדו עמנו חיינו בעצורנו הלא בעצור שמו הגדול. וזה היתה שאלתו של ר"פ מ"ש קמחי דמתרחיב להו ניסא להגדילם ולהאדירם מח"כ לנו. רחיה לדבר דרב יסודה היה נענה בהפלתו בד שלף חד מסאנה אחת מתרה להודיע שהנסים הנעשים להם היה בעצורם לגדל שמש ולהניח נכעם בעולם. והין לוחיין ולית מין דינגח בן. לזה הסיב לו חבי קמחי היו מסרי נפשייהו על ק"ה לגדל שמו ית' בעולם ולכן גם הקב"ה היה עושה הנסים בעצורם לגדל שמש בעולם. הין דלה מסריין נפשין עק"ה גם הקב"ה חיינו מגדל את שמי להודיע שהנסים היו בעצורנו חת"ד ז"ל. והכה בענין הק"פ שנייה הלי"ת ליקח מעשור לחדש שה לבית חבות. איך שהיה חשב סכנה בדבר מסרו עמנו עק"ה בזה זכו לעשות להם גם בזכותם ובעצורם. איך חבתי לה יחמינו המלריים חס לא כש שחפו חותו ציוס י"ד בכנפיהו ונחמו את הדם על המשקוף לעין כל שמי שלא ראה השחיטה יראה הדם ואז היה ק"ה שמסרו נפשם לקיים מאמרו ית'. לכן לזיה ה' לעשות כן כדי לעשות להם גם בעצורם ולגדל שמש שגם זה היה לאות ולזכרון שבעצורם נעשה להם הנס. ח"ש והיה הדם להם לאות על הצמים כלומר דם זה יהיה לסיומן ולאות ולזכרון להם שיאמרו הדורות לפי שאתם שם ראיתי את הדם ופסחתי עליכם ר"ל לפי שמסרתם עלמכם עק"ה לפת הדם מבחון לעין כל רואה וקדשתם את שמי זה היה סיבה שראיתי את הדם שפשיתי וריחמתי עליכם

יב

וזרחו כו' הפ' בעמלק שהיתה החטובה ע"י יחושע ונתן לו הנלחין בדכתיב ויחלוב יחיבם את עמלק ואת שמו לפי חרב כדי לגדל שמו בעולם שמסר עלמו עק"ה להלחם עם עמלק הרשע. ח"ש ויאמר ה' אל משה כתוב זאת זכרון בספר שיחושע מחה את שם עמלק דהיינו פסוק ויחלוב יחושע את עמלק ויהיניו לכבוד ולתפארת ליהושע בגלוי. הבל שים בלחי יחושע שבשביל כבודו עשייתו זאת לתלות הנלחין בו חבל בחמה כי מחה חמחה חגי את זכר עמלק ולה נגמר שאלתו ומחייחו מן העולם הלא על ידי. הין בעצור כבודו חיינו מפרסם לכל עם הקהל הלא לו לבדו וכל ישראל יחמו מה שגבתו בחו' ויחלוב יחושע ח"ד ז"ל :

אשר בזה הפ"ל כו' הפ' רבות עשית חתה ה' נפלאותיך ומחשבותיך חלינו וכו' או חמרתו הנה באתי במגילת ספר כחוב עלי לעשות רעך להי חפלותי וכו' בשרתי נדק בקהל רב וכו'. דיל"ד הדה מהו חומרו רבות עשית וכו' וי' לא ידע בכל הלה. גם חומרו נפלאותיך ומחשבותיך חלינו הו ודתי פשיעה דההלתיט היא על הנפלות שעושה עמנו. גם חומרו או חמרתו הגה באתי על מי נאמר זה. גם מהו פי' הנה באתי לסיבן בתי. גמ"ש במגילת ספר כחוב עלי הין לו הבנה. הין עפ"י ה יע"ן ובהק' עוד מה שפי' ה' ז"ל שם עפ"י הק' זו כונת רז"ל במגילה ז' גלחה חסתר לחכמים כחבוי לדורות שלחו לה הלא כחבתי לך שלישים ולא רבעים עד שמלאו לה מקרא מן החו' כחוב זאת זכרון בספר. זאת מ"ש חתן ובמ"ה. זכרון מ"ש בגביהו. בספר מ"ש במגילה כחגתי וכו' דל"ל מהו כונת חסתר בזה ומה הנאה יש לה ומחי כחבוי דקאמרה הול"ל כחבו את הנס לדורות ותו מחי עד שמלאו לה. ותו למה סמכו חתי קרה דוקא כחוב זאת וכו' יותר מבאר פסוקים. איך עפ"י נוחא דחסתר המלכה דינה קא בעייה כיון דקד היא מדתו ית' לפרסם ולכפוז הגם על שם מי שמסר עלמו עק"ה כדי להגדיל שמו. ח"כ גם גם זה של המן שמסרה נעשה עק"ה שבביל הללח ישראל כמבואר בכחובים כל איש ואשה אשר לא יקרה וכו' ואני לא נקראתי וכו' והיא דחקה וגכנסה הין לך מוסר נפשו עק"ה יותר מזה ובכן דין הוא שתטול סכנה לכפוז זכרונה

זכרונה בספר תהיב זאת לדור אחרון. ח"כ רחמיני בספר לדורות פי' כתבו לי בעל ידי נעשה הגם כי כך היא דרכה של תורה, ושלחו לה הלא כחצתי לך שלישים ולא רבעים שכבר כתוב הגם של עמלק ג"פ וזה להקטב על שמה לא שמענו. עד שמלאו לה מקרא מן התו' דייקי לומר שמלאו לה כלו' לכתוב שמה מה"ת דרך היא מדתו של הקב"ה מפסוק כתוב זאת וכו' דתחילה אמר ויחלוש יהושע דמכר הגם על שמו דמכר נפשו עק"ה ודין הוא לכתוב הגם על שמה, והשתא דתתית להכי השכחו לדרוש חו זה בפסוק זה דרך כיון הקב"ה במאמרו למרע"ה לכתוב זכרון יהושע לרמוח לכתוב גם גם המן ע"כ הסתר ודייקי בדברי הא"ת כתוב זאת זכרון בספר דהם תיבית יתירות דהיה די לומר ויחלוש יהושע ולא עוד מזההר"ך כ"כ היינו לרמוח דך לר"ך להגו לדורות לזכור שם בעל הגם והיינו כתוב זאת דיהושע. והיינו מ"ש כאן, זכרון מ"ש בנביאים ע"ש שמואל ושאול. בספר הגם של הסתר שתכתב על שמה ח"ד ז"ל חיים וקיימים. והפסד דזהו העטם שקראו המגילה מגילת הסתר ולה מגילת מרדכי העטם הוא לפרסמה ולהגדילה על שמסרה עלמה עק"ה להללה ישראל לכן קראוה על שמה מגילת הסתר ודו"ק :

בעיה נבא לכו' הפ' רבות עשית וכו' דהוא מדבר בלפי הסתר הלדקה שהיה תומרת רבות עשית אהה ה' שאתה עושה עמנו נסים ונפלאות רבות. ואף שאתה הוא העושה עכ"ז נפלאותיך ומחשבותיך אלינו שאתה כותב הגסים והנפלאות צהורה ומכנה אותם אינו שאנחנו עשיתו כמו ויחלוש יהושע וכו'. לכן כיון שידעתי מדתך שאתה כותב הגם ע"ש האדם שמסר עלמו עק"ה לכבדו ולרוממו. לכן אז אמרתי ר"ל אמרתי לחכמים כתבתי לדורות שהכתבו הגם על שמו והעטם הנה בחתי ר"ל שמסרתי עלמי עק"ה ובהתי אל המלך אשר לא דת ולכן לריך שיהיה במגילת ספר שהיה המגילה כתוב עלי ר"ל על שמי שנקראת מגילת הסתר לא מגילת מרדכי והעטם משום לעשות רעוק שאתה רוצה שימסור האדם עלמו עק"ה חני חפתי בזה ובסרתי לך שהיה התשובה בקהל רב שאמרתי למרדכי לך כגום את כל היהודים וכו' לכן ראוי והגון שהיקרא המגילה על שמי ודו"ק :

ובדרה"ך זה יובן כו' הפ' בישעיה ס"ג חסדי ה' הזכיר תהלות ה' בעל כל אשר גמלו ה' ורצ עוב לבית ישראל אשר גמלם כרחמיני וכרוב חסדיו ויאמר אך עמי המה בניס לא יסקרו ויהי להם למושיע ע"כ. הסוג' שאומר הנביא חסדי ה' הזכיר תהלות ה' שאני מודה ומשבח ומהלל על חסדי ה' שעושה עמנו. והוא כעל כל

אשר גמלני ה' שהוא הגומל ועושה רצ' טוב לבית ישראל אשר היה גמלם כרחמיני וכרוב חסדיו. ועכ"ז ויאמר אך עמי המה שאומר שעמי הם שעשו ותולה הגם והתשוב' על שםם ואומר שעמי הם שעשו ולא אני ויהי להם למושיע להם דייקה שתולה את תשובה ישראל על שםם כחמיני. וזהו ג"כ כו' הפ' ידו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם. ר"ל ידו לה' שהחסד שהוא עושה עמנו שהנפלאות הם נפלאותיו וכותב אותם ע"ש בני אדם ונפלאותיו לבני אדם ודו"ק. וזהו ג"כ כו' הפ' לעשות נקמה בגוים וכו' לעשות בהם משפט כתוב הדר הוא לכל חסדיו הללויה. הכונה שהקב"ה הוא העושה נקמה בגוים לעשות בהם חסד ונפיה משפט כתוב ועכ"ז עושה כבוד וזכר לעמו שכותב הגם ע"ש חסדיו לכן הללויה ודו"ק :

באופן שחיובת רמיית עלינו לזכור צפה מלה בכל שנה ושנה ענין מחייה עמלק לקיים מלות תמחה את זכר עמלק מתחת השמים ועי"ז מוחים שמו מלמעלה כמ"ש ע"פ כי מחה אמהה מחה מלמעלה אמהה מלמעלה : **אשר** בזה פי' מיה"ר מארי דארתין הרב אהרן יעקב ציינן ז"ל ס' הלה"ר של המן שאמר ישנו עם אחד וכו' אס על המלך טוב יכתב לאבדס ודח"ל שאמר המן לאחשורוש יכתב לעבדס ואח"כ המן כתב לאבדס. ונ"ל מהו סוגתו שאמר לעבדס. אכן פי' הרז"ל והוא דהתו' אמרה והיה בהניח וכו' תמחה את זכר עמלק ומפשט הכתוב נראה שכשהיו ישראל במנוחה מחוייבים לאבד זרע עמלק. והנה כשנשא אחשורוש לאסתר המלכה כתיב ויעש המלך משתה גדול והגחה למדינת עשה. ואז המן הרשע כשראה שנתן להם מנוחה אז יראה ופחד בה בלבו דחז מחוייבים הם למחות שמו מן העולם. נושר"ה קס וסיפר עליהם לה"ר על ישראל וכה אמר ולמלך אין שיה להניחם ר"ל שיתן להם מנוחה משום שפי"ז יקומו עליו ויאבדו אותו מן העולם ולכן אס על המלך טוב יכתב לעבדס שתמיד יהיו בעבודת פרך בחופן שלא יהיה להם מנוחה ועי"ז ימנעו למחות זכר עמלק והמן הרשע מרוב שנאחו כתב לאבדס במקום לעבדס והקב"ה השיב לו גמולו בראשו. שכשאמרה אסתר למלך כי נמכרנו וכו' ואילו לעבדים וכו' החרשתי שהדון עמו שכיון שהם עבדים ואין להם מנוחה לא ימחו זכר עמלק. אבל להשמיד וכו' זו לא שמענו. אז אמ"ל מי זה וכו' שגם אני לא אמרתי אלא לעבדס ככו' אז אמרה לו המן הרע הזה והשיב לו גמולו בראשו ודו"ק אה"ד ז"ל :

בא"א אפ"ל כו' המסך הפ' וכה תוארם וכל עבדי המלך אשר בשער המלך כרעים ומשחוחים להמן

להמן וכו' ומרדכי ל"י ול"י ויהמרו עבדי המלך אשר בשער המלך למרדכי מדוע חתה עובר את מלכות המלך ויהי כאומרם אליו יום ויום ולא שמע אליהם ויגידו להמן לראות היעמדו דברי מרדכי כי הגיד להם אשר הוא יהודי. ויצו בעיניו וכו' ויהמר המן למלך אחשורוש יבנו עם אחד וכו'. וכל העובר בדברי הפסוקים הימה יקרה. ה' מ"ש מדוע חתה עובר דחיבה חתה יסור נפיש. ועוד דרו"ל דרשו דהמן עשה עלמו חלום וא"כ ל"ל מאי דעתייהו של עבדי המלך שהיו ישראל כמשרז"ל שימרו למרדכי שיצוד ע"ז דחמו להם מי הותרה. גמ"ש ויהי כאומרם אליו יום ויום היבה יום ויום לכאורה לישנא יהירה הוא דהול"ל ויהי כאומרם אליו ולא שמע אליהם. גמ"ש ויגידו להמן לראות וכו' כי הגיד להם אשר הוא יהודי ג"ל כיון דעבדי המלך ישראל היו כאמור וכי עד עתה לא ידעו שהוא יהודי גמ"ש יירא המן כי אין מרדכי סרע ומשהחיה לו חיבה מרדכי ותיבה לו הס יסור נפיש דעלייהו קא משמע. ולדקדוק יום ויום. פי' החיד"א ז"ל בנחל אשכול וז"ל הגה צמ' מנוה הלוי הביא מהתוספתא שטר מכירה המן לעבד למרדכי והמורס הוא שהמן נמכר למרדכי לעבד ליום אחד בשבוע כל ימי חייו וא"כ המן חליו עבד וחליו צ"ח דשירה הדין דעבד חת רבו יום אחד וחת עלמו יום אחד וכן המן עובד למרדכי יום אחד בשבוע ושהר ימי השבוע עובד חת עלמו והתקנה לא שייך בו. ויש סברא צירושלמי קידש חתה ציוס רבו אין מושבין לקדושו חת ויגוה יושבי שער עם מרדכי דהי דציוס שהמן לריך שיצדנו דהיינו יום ה' בשבוע לא ישחיהו חבל בשאר ימי השבוע הם של עלמו. ח"ש ויהי כאומרם אליו יום ויום דחמרו דין חליו עבד וחליו צ"ח שהוא עובד יום ה' לרבו יום ה' לעלמו חתו יום ויום וה"נ הו"ל להסתחות צימים של עלמו. ולא שמע אליהם דאין הלכה כסברא שיש צירושלמי חלל בין ציוס רבו בין ציוס עלמו חוששים לקדושו וסדיר חתה ציה נד עבדוה ונד חירות ע"כ :

ובזה פי' שם משם חתם אחד כו' אומרם כי הגיד להם אשר הוא יהודי בדרך לחות דכיון דהמן היה עבד למרדכי חס היינו צא"י היינו מלין ומבולין חותו לבס עבדוה וחייב בכל המלוה שהגשים חייבות וה"כ אפשר שמרדכי חמ"ל שהוא עבדו ודין עבדי ישראל למוט ולטבול ולקיים מלוה שהגשים חייבות ואם היה המן צא"י וידינו הקיפה היה יהודי. ח"ש כי הגיד להם אשר הוא המן יהודי כדן העבדים חת"ד ז"ל :

אכן כדי ליישב כל הדקדוקים נק' לפ' כו' הפ' צפ' השא ויהמר ה' אל משה לך רד כי שיחת וכו'

סרו מהר וכו' ועתה הניחה לי וכו' ויחל משה וכו' שוב מחזקו אפק וכו' וזכר לאברהם ליגחק ולישראל וכו' וינחם ה' וכו'. יל"ד זהו מובא. ה' מ"ש הקב"ה סרו מהר וכו' עשו להם וכו' למה כפל הדברים דבאומרו סרו מהר ד' צ' מ"ש ועתה הניחה לי וכו' ואעשה אותך וכו' ודרז"ל יה"ה צמי חני מקיים שבועתי שגשבעתי לאבותם כך חני מקיימה. לנו לדעת כיון דידוע דשצט לוי לא עפ"ז ח"כ היאך עלה על דעתו הקב"ה ללכותם עם שאר ישראל שעפ"ז. וח"ה שגוגת הקב"ה לא היחה חלל דוקא על ישראל שעפ"ז לא על שצט לוי ח"כ למה לא מלא הקב"ה מי שיקיים שבועתו כ"ה מרע"ה והלא כל שצט לוי לא עפ"ז ח"כ יקיים שבועת האבות בהם. ג' מ"ש למה ה' יחרה אפק צעמך הול"ל יחרה אפק צישראל. ד' מ"ש אשר הולאה מאר"מ מה לו עתה להזכיר ולי"מ ה' מ"ש זכור לאברהם ליגחק ולישראל עבדך אשר נשבעת להם כך מהו ענין להזכיר שבועת האבות כיון דכבר חמ"ל הקב"ה. שיקיים השבועה בו. ועל הכל לנו לדעת במאי פליגי הקב"ה ומשה רפיח מהימנח :

אמנם כדי ליישב הכל צמ"ד נקדים מה שפי' ה' חתי וראש ז"ל ד"צ כו' מאז"ל במגילה י"ב ח"ל שאלו תלמידיו לרשב"י מ"מ נסחייבו שגאיהם ש"י שבחיותו הדור כלייה. חמ"ל חמרו חתם. חמ"ל מפני שנהנו מסעו של חותו רבע חמ"ל ח"כ של שושן יהרגו. חמ"ל חמור לו חתה. חמ"ל מפני שהשחחו לללם. חמ"ל וכו' משה פנים יש בדבר חמ"ל הם לא עשו חלל לפניו וכו' ע"כ. ודקדק ה' ז"ל מה הלשון חומרה מפני מה דמשמע שכבר ידעו פעמו של דבר חלה דקשה להו שחנים חייבים עפ"י הדין. והו מ"ש ישראל שבחיותו הדור הול"ל צימו אחשורוש. וה' קו"י ז"ל פי' לפי דרשו ד' ישראל צמ"מ מורה על הכשרים. והו מ"ש חמרו חתם חליו היו יודעים לא היו שחלים. וחו מ"ש מפני שהשחחו דה"נ חוכא למפרך של צבל יהרגו דוקא. ומהרש"א והרי"פ ז"ל כתבו כי צלוחו פרק כל ישראל היו שם :

אכן פתר לה ה' ז"ל צהק' מה שפי' ה' מהרי"ח ז"ל צמ"ה מערבי לצ ח"צ דר"ז ע"צ כו' מארז"ל צמס' פסחים דפ"ז ע"צ ח"ל חמר הקב"ה. להובע בניך חתאו חמר לפניו רבש"ע כל העולם שגך היא העצירם צחומה חחרה והול"ל בניך בני צחוניך בני ח"י גלגל רחמיך עליהם לא דיו שלא חמר כן חלל חמר העצירים צחומה חחרת חמר הקב"ה מה חעשה לזקן זה חמ"ל לך וקח לך חשה ע"כ. ודקדק ה' ז"ל דלנו לדעת דבמאי פליגי הקב"ה והושע. ועוד כולל חמ"ל הושע העצירם צחומה חחרת הרי

הרי ארז"ל בנגורא ע"פ אה ה' האמרת היום וה' האמירך
 הייס דנשבע ישראל להקב"ה שלא ימירו אותי בל אחר
 והקב"ה נשבע להם שלא יעבירם באומה אחרת וא"כ
 אפי' אם ישראל חטאו היאך הותר לו כ"י לעבור על
 שבועתו עד שאמ"ל הושע העבירם באומה אחרת. נמ"ש
 הקב"ה מה אעשה לזקן זה אין לו מוצן דלמה כינה אותו
 בשם זקן. אכן פי' הרז"ל בהק' מ"ש מרן ז"ל בב"י יו"ד
 סי' רל"ו ח"ל כתב רי"ו בשם המפ' ז"ל שנים שנשבעו
 לעשות דבר אחד ועבר אחד מהם על שבועתו הבטי
 פטור ואין לריך החרה על שבועתו ואח"כ הביא תשו'
 הרב משאק ז"ל דס"ל כן בענין שדוכין. אך זקן אחד
 חלק עליו ואמר דלא נפטור השני משבועתו. ומרן ז"ל כתב
 בסו"ד ודברי רי"ו וקבלת הר"ש נכונים בטעמם ודברי
 הוקן הוא אפשר לפי מנהג מקומו יע"ש. הרי דמרן
 ז"ל ס"ל כס' רי"ו והשני פטור. אבל מהרי"מ ז"ל כתב
 דדברי הוקן יש בו פגם וקנים יע"ש. וכת' הרז"ל אפשר
 דבהא פליגי הקב"ה והושע דכשאמ"ל הקב"ה להושע
 בניך חטאו אמ"ל העבירם באומה אחרת דס"ל דבין
 דישראל והקב"ה נשבעו ז"ל ועברו ישראל שעע"ז אף
 הקב"ה פטור משבועתו כס' רי"ו ומרן ז"ל ולכך אמ"ל
 הושע העבירם באומה אחרת שנס אתה פטור משבועתך.
 לא כן הקב"ה דעמו דכאן לא שייך דין זה בין שהם
 בניס וקשר האב עם הבן לא ינתק לעולם ע"כ דבר פשע.
 ועוד דהשבועה לא להם היתה אלא לאבותם אי"ו ככה"ג
 השבועה במקומה עומדת. וז"ש הול"ל בניך הם בני חנוכה
 ובין שהם בניס הרי אמרו בקדושין ד' ל"ו כי פלחו
 ע"ז נמי מקרו בניס וא"כ קשר האב עם הבן לא ינתק
 לעולם. ועוד בני א"י שהשבועה להם היחה וככה"ג
 שבועתו במקומה עומדת ואין לי מקום פטור. מלבד כ"ז
 מה אעשה לזקן זה דסברת הוקן כתב מהרי"מ ט"ח ח"מ סי'
 א' דיש בו פגם וקנים ח"ש מה אעשה לזקן זה ר"ל
 לסברת הוקן דכאמח יש לחוש לסברת הוקן דהשני שבועתו
 עומד ומה אעשה לזקן זה שהוא הושע שאין בו טעם
 וקנים ח"ד ז"ל :

להשקיע במדינה באי השות' המ' ונתפשרו עם היסודים
 שיפרעו ב' למאה. אך בזה שיקבלו עליהם חרם שיאמרו
 האמת מכל הסחירות ולא יוכל שום אחד מהם להעלים
 שום דבר. וקנה מהגבי הקהל עברו על שבועתם שהעלימו
 מהמכס. וע"ז דן מהרשד"ם ז"ל שהשות' המ' הרי הם
 פטורים מן השבועה עפ"י ס' רי"ו ומרן ז"ל המ'. אכן
 הפ"מ ח"א סי' כ"ה חמה עליו כמה שפטר את המוכס'
 מן השבועה מכל וכל אף לגבי האנשים שלא העלימו
 המכס דהתייג לגבי האנשים שהעלימו ועברו על שבועתם
 לגבי דידיה המוכסים פטורים אבל לגבי אחרים שלא
 העלימו למה יהיו פטורים יע"ש. וז' מהר"ם מפאדווה
 ז"ל כתב עוד דע"כ ל"ק רי"ו והשני פטור אלא בשנים
 שנשבעו אבל רבים לה. וכת' ה' משפט נדק ז"ל דאף לפי
 סברא זו דאם רבים נחקשו שבועה לא הותרו הנשאר'
 ה"ד כשלא עברו רובא דרובא אבל אם עברו רובא
 דרובא הא ודאי לכ"ע הותרו הנשארים ומלתא דמסתבר
 היא יע"ש. עו"ן מ"ש ה' מערכי לב ז"ל שם דכלל מאי
 דנשבע הקב"ה שלא ימירם באומה אחרת היינו ג"כ שלא
 יעשה בהם כלייה ח"ו. עו"ן את הידוע דישראל שבאותו
 הדור שנמלחו בשושן כמעט רובא דרובא עברו חק הפרו
 כריה באתו משחז' כמש"ל ד"ח אלק היו באתו משחז':
והש"ת זהו סי' המאמר דתלמודי רשב"י הוה ס"ל
 ושמיע לכו מרצם דמה שנשבעו ישראל שבאותו
 הדור מפני שנהנו וכו' אלא דהוה ק"ל בפעם זה דהיאך
 נתחייבו ישראל שבאותו הדור כלייה ישראל דייקא דהיינו
 הכשרים כמ"ש ה' קו"י ז"ל והיינו דבין שנשבע ה' וגם
 ישראל נשבעו אף אם נאמר דכל שעברו ישראל על שבועתם
 האתרה שבועתו כ"י כס' רי"ו ז"ל מ"מ התייג דהותר
 לו דוקא לגבי החוטאים. ברם לגבי מי שלא חטא שבועתו
 קיימת וכס' הפ"מ ז"ל וא"כ אפי' לגבי הכשרים הנמלאים
 בשושן שבועתו קיימת. וזה היחה עיקר שאלתם מ"מ נתחייבו
 ישראל הכשרים שבאותו הדור כלייה דס"ל כס' הפ"מ ז"ל
 וא"כ איך הותר לו לעבור על שבועתו. ולזה אמ"ל רשב"י
 ז"ל אמרו אתם דהבין מתוך שאלתם שהם עושים בחיזה
 טעם שאינו לפי האמת ולכן הוק"ל ככ"ל ולז"ח אמרו אתם
 מחיזה טעם עד שהוקשה לכם קן. ולכן השיבו לו מפני
 שנהנו וכו' והיינו דהם הקשו דלמה נתחייבו הכשרים
 דלגבי דידיה לא הותר לו כ"י לעבור על השבועה ולכן
 אמ"ל בתחילה א"כ שבשושן יהרגו וכו' דעדיפא מינה היה
 לכם להקשות של שושן יהרגו וכו' והיינו דהם הק'
 למה נתחייבו הכשרים עדיפא מינה ה"ל להקשות דאף
 דכל הנמלאים בשושן יהרגו משום שעברו רובא דרובא
 ולב"ע

ולכ"ע כזה הוהו הנשחרים מ"מ הדבר ק"ע של כל העולם לא יכרנו כיון שהם לא עברו ולגבי הדיבור הדין הוהו לו ית' לעצור. וזה אמ"ל תלמידיו אמרו לנו אתה אמ"ל מפני שהשתחוו לאלים ובחיותו פרק היו כל ישראל עם כמ"ש מהרש"ה והר"פ ז"ל וזה נתייבזי כלם דאף דיק כשרים שלא עברו הוה מיהא ריבא דרובא עברו וממילא הקב"ה פטור משבועתו. לזה הוק"ל לתלמידיו לחידך גיסא דא"כ היקד נטלו וכו' מביא פנים ים בדבר כיון שהקב"ה פטור משבועתו לזה הביז להם דמדינא לא מלי ה' לעצור על שבועתו והיינו דכבר כהבנו מהם מהר"ו ז"ל דכל דעבר האחד בחונם השני שבועתו הוה עומד וכאן ישראל ח"ו לא עברו כ"ה בחונם ולפי"ז שבועת ה' קיימת ח"ש הם לא עשו אלא לפניו וכו' עת"ד בקיטור נמרץ :

אשר עפי"ז יזכר כו' מארז"ל במגילה כיון שהגישה אסתה לבית הללמים נסתלקה ממנה בכינה אמר' לפניו רבש"ע כלום אתה דן חונם כרעין יבונג כמודי אי אי למה עוצתני ע"כ. וכל המפ' כל ה' לדרכי פנה ולדרכיו ח"ש והוא דר"ל כיון שהגישה אסתה לבית הללמים הכינה שהכינה וגמרה דעתה דמה שנתחייבו ישראל כלייה הוה בשביל הללמים ר"ל שהשתחוו לאלים נבוכדנצר ולכך נסתלקה או בכינה ממנה או אמרה רבש"ע כלום אתה דן חונם כרעין וכו' דאף לס' רי"ו ז"ל דכל שהאחד עבר על שבועתו השני פטור ה"ד אם עבר כרעין אבל אם עבר בחונם אליבא דכ"ע השני חייב. ויא"כ ה"ג חף שישראל עברו על שבועתם והשתחוו לאלים עב"ז לא הוה להקב"ה לעצור על שבועתו כיון שהיה בחונם ח"כ אי אי למה עוצתני דעפ"י הדין בכה"ג אהה עדיין בשבועתך עומד ודו"ק :

בוע זה נכח אל הציבור דו היתה מחליקה עבדי המלך ומרדכי דעבדי המלך ס"ל כס' רי"ו ומקן ז"ל דשנים שנשבעו לעשות דבר ה' ועבר ה' מהם על שבועתו השני ג"כ פטור וה"כ ה"ג דכל ישראל נשבעו שלא לעע"ז ועברו הנשים מהם בעע"ז גם שאר ישראל הוהו משבועתם ולכן אמרו למרדכי מדוע אתה עובר את מצות המלך אתה דייקא ר"ל שכולם השתחוו להמן ועע"ז יא"כ גם אתה הוהו לך להשתחוות לי דדינא הוה כס' רי"ו ומקן ז"ל דהשני פטור וא"כ מדוע אתה עובר את מצות המלך. חן מרדכי הגדיק רוח אחרת אתו דרנה לתפוס ס' הזקן דהשני חייב וא"כ חף בכל ישראל עברו על שבועתם עדיין הוה משבועתו עומד. וחשב בדעתו שאם יתפוס השני כס' רי"ו ז"ל דהשני פטור ח"כ

ב

גם הקב"ה יכלה הוהו מן העולם בטענה זו דאף דנשבע שלא ימירם בחומה אחרת וכלל ג"כ שלא יכלה הוהו ח"ו פ"ד חס לא יעברו הם על שבועתם. חן כשיעברו הם תחילה הדר דינא דהקב"ה ג"כ פטור משבועתו ומאבד הוהו מן העולם ח"ש ויהי כאומרים אליו יום ויום ולא שמע אליהם ר"ל ויהי כאומרים אליו דלמה לא תתפוס ס' רי"ו חס"ל השני פטור. בשביל יום ויום לכך ולא שמע אליהם ר"ל בשביל שבועת ה' שנשבע לישראל שלא יכלה הוהו כדכתיב את ה' האמרת היום וכו' האמריך היום ח"ה יום ויום לכך ולא שמע אליהם לתפוס השני כרי"ו דהשני פטור ויעע"ז דא"כ גם הקב"ה יתפוס סברא זו ויהבד הוהו מן העולם דעפ"י סברא זו הוהו לו כ"ו לעצור על השבועתם לכך לא רנה לתפוס אלא סברת הזקן דס"ל דהשני חייב כדי שגם הקב"ה יתפוס סברא זו ולא יכלה הוהו ח"ו. או כדבריו עבדי המלך שהוה חייב רונה להשתחוות להמן וכה עיין דס"ל כס' הזקן. או ויגידו להמן לרחוה היעמדו דברי מרדכי כי הגיד להם אשר הוה יהודי ר"ל שהגיד להם הגדה של חכמה כי הוה יהודי וחינו רונה לעע"ז דס"ל כס' הזקן שהשני חייב. ועמון ברמו אשר הוה יהודי ר"ה עולים גי' י"ז כמספר זק"ן צמ"ק עם ג' אותיות. לכן הגידו דעו להמן כדי לרחוה חס הדין עמו בסברא זו או לא. או יירא המן ר"ל שהבין בדעת מרדכי לתפוס ס' הזקן דהשני חייב וזה חינו רונה לעע"ז. אבל ראה כי חין מרדכי כורע ומשתחוה ר"ל שכולם עע"ז ולא נבחר כ"ה מרדכי דוקא ח"כ כעג"ד הלוכה דכ"ע השני פטור ח"ש יירא המן כי חין מרדכי דוקא כורע ומשתחוה או ידע דהוה משנאתו הוהו ח"ש לו. דעפ"י הדין כעג"ד חף הזקן חויל ומודה דהשני פטור ולכך וימלא המן חימה דכיון דהוה נחמה בנאה דוקא דעפ"י הדין השני פטור לכך נתמלא חימה. חן ויבזו בעיניו לשלוח יד במרדכי לבדו ויבקש להשמיד את כל היהודים וכו' ר"ל דכיון דעמד על החמה דהם עברו רובא דרובא לכ"ע השני פטור ח"כ כיון שישראל עברו רובא דרובא ועע"ז ח"כ גם הקב"ה כ"ו הוהו משבועתו ויכול לכלה הוהו מן העולם דכעג"ד דרובם עברו חף הזקן מודה דהשני פטור לכן ויבקש להשמיד את כל היהודים דעפ"י הדין הקב"ה פטור משבועתו אליבא דכ"ע ויכול לאבדם ואין עליו חומר שבועה כלל. אבל חשב שהם יחמרו כן לאחשורוש יבא עליו בטענה דאין הקב"ה יכול לאבדם דכ"ו לא נאמר דהשני פטור אלא דוקא לגבי חס אחר אבל קשר האב עם הבן לא ינתק לעולם. לכן הקדים לו לאחשורוש כדי לבטל

לבעל לו טענה זו וכה אמר בלה"ר ישנו עם אחד
 כמו"ל ישנו מן המנות ולכן מפחד ומפחד בין העמים
 שהגלה הוהם מעל אדמתם וכיון שהם עברו על שבעתם
 ח"כ גם הקב"ה פטור משבעתו ויכול לאבדם. וכ"כ דהם
 בניס וקשר האב וכו' זה אינו ואת דתי המלך אינם עושים
 שאינם מקיימים הו' והמנות ולא איקרו בניס אלא דוקא
 בשבעתם דש"מ שפושט מעשה בניס אצל כשאינם עושי'
 רש"מ לא איקרו בניס כס' ר"י בקדושין ד' ל"ו וא"כ
 הדר דינא דהקב"ה פטור משבעתו ויכול לאבדם ולכן
 ולמלך אין שוה להניחם. אך אמנם הקב"ה רוח אחרת
 אהו דאף שהם אינם עושים רש"מ עכ"ז איקרו בניס כס'
 ר"מ שאמר בניס והפי' משחיתים הם נקראים בניס. ח"ש
 אם על המלך טוב יכתב לאבדם ר"ל דא"ס ר"ת ח"פי'
 מ'שחיתים ח"ש ח"ס ח"פי' משחיתים עכ"ז על המלך מש"ע
 טוב שהם עושים ובניס מקרו לכן יכתב ל"א בד"ס דהדר
 דינא דכיון שהם בניס קשר האב עם הבן לא יתקן לעולם
 ואף ר"י מודה בכה"ג שהשני בשבעתו עומד לכן לא
 עלתה לי מחשבתו אשר חשב עליהם אלא נכתבה הגזירה
 בטיי לא בדם כיון דדינא הוא דאין הקב"ה יכול לאבדם
 וכאמור דו"ק :

בועתה הנה נבא לסדרן של כתובים שאמ"ל הקב"ה
 למשה לך רד כי שיחה עמך אשר הולאת מאר"מ
 סרו מהר מן הדרך אשר נתינים וכיון שהם עברו חמיל'
 על שבעתם שנשבעו שלא לע"ז והם עע"ז ח"כ גם אי
 שנשבעתי שלא אמיר אותם ובכלל ג"כ שלא אכלה אותם
 כמ"ש מהר"ח ז"ל דינא הוא דפטור אי משבעתי וכס'
 ר"י והר"ש ז"ל דהשני פטור. וכדי שלא תאמר אמר
 ס"ל כס' הזקן דס"ל דהשני חייב ואין אי יכול לעבור על
 שבעתי זה אינו מצטע דעשו להם עגל מסכה וישחחוו
 לו וכו' ולא אמר הזקן שהשני חייב אלא כשעבר הרשעון
 בשוא"ה אצל בכה"ג שיעברו בקו"ע אף הזקן מודה דהשני
 פטור וח"ש עשו להם וכו' ר"ל שעברו בקו"ע וכיון שק
 דלכ"ע השני פטור ח"כ ועתה הגיחה לי ויחר אפי' בהם
 ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול ודינא הוא דפטור אי מן
 השבעה אליבא דכ"ע ויכול אי לאבדם ומקיים אי שבעתי
 שנשבעתי לאבות בן. ח"ש ואעשה אותך לגוי גדול כמ"ש
 רז"ל. או הבין משה מדברי הקב"ה שאמ"ל שיקיים השבע'
 זו שהו' רוצה ב"מ לאבד את כל ישראל גם שצט לי
 בכלל דאי לחו"ה הול"ל שיקיים שבעתו בשבט לוי ח"ז
 דהוא רוצה לאבדם עם שאר ישראל. מזה הבין שרצה
 לחפוש השיטה כס' מהרשד"ם ז"ל דפטור את המוכסים
 משבעתם מכל וכל אף לגבי שלא חטאו. לכן ויחל משה
 ויאמר למה ה' יחרה אפך בעמך דייקא שהם שצט לי
 שלא עע"ז שעדיין נקראים עמך דהחינה לגבי שאר ישראל
 שעע"ז אהה יכול לפטור עלמך מן השבעה ולכלות אותם
 אצל לגבי שצט לוי שלא חטאו עדיין השבעה במקומה
 עומדת זכמו שחמה ה' פ"מ ז"ל על מהרשד"ם ז"ל שרצה
 לפטור את המוכסים מכל וכל. ועוד דאשיקרא דדינא אף
 לגבי שאר ישראל שעברו על השבעה אין אהה יכול לפטור
 ח"ע מן השבעה ולאבדם ח"ז והט' אשר הולאת מאר"מ
 הולאת דייקא שאחה בעלמך הולאת אותם והט' משום
 שהם בניס ואב מטמא לבטו וכיון שהם בניס קשר האב
 עם הבן לא יתקן לעולם ועדיין שבעתך במקומה עומדת
 כמ"ש מהר"ח ז"ל. לכן טוב מחרון אפך דדינא הוא
 דשבעתך קיימת ואין אהה יכול לאבדם ח"ז. וכ"כ דס"ל
 כס' ר"י שאמר דלא איקרו בניס אלא כשהם נוהגים מנהג
 בניס לא כן עתה שעע"ז לא איקרו בניס וא"כ הדר
 דינא דאחה פטור מן השבעה כס' ר"י ז"ל. עכ"ז זכור
 לאברהם לילחק ולישראל עבדך אשר נשבעת להם ובכנו"ד
 שהשבעה לאבות אף שהבנים עברו עדיין שבעת האבות
 קיימת וכמ"ש מהר"ח ז"ל וא"כ אליבא דכ"ע השני חייב
 ושבעתך במקומה עומדת ואין אהה יכול לאבדם ח"ז או
 וינחם

ובדי להבי כו' הפ' דבי תשא גריבים הנחנו להק'
 עוד מ"ש ה' אחי וראש ז"ל שם משם מהר"מ
 מפאדווה ז' וכדי ליישב סברת הזקן דס"ל דהשני חייב.
 דהנה ר"י הביא רחיה לדבריו ממ"ש פ"ק דסוטה ע"מ
 שאמר הפ' גבי שמשון והוא יחל להוסיף את ישראל מיד
 פלשתים ח"ר ח"י"א בר אבא הוחלה שבעתו של אבימלך
 דהתיב אם תשקור לי וכו' ופרש"י הוחלה בטלה לפי
 שפלשתים עברו החילה את השבעה יע"ש. וכת' ה' הנו'
 ליישב ס' הזקן כי היכי דלא היקשו עליה מהאי סיגייא
 וכו"ד ה' מ"ך ח"ז ס' מ"ח ופי' כונתו דבא לחלק בין
 כשעבר בקו"ע לכשעבר בשוא"ה דר"י והר"ש ס"ל דאף
 כשעבר בשוא"ה השני נפטור משבעתו. אכן לדעת הרב
 הזקן ס"ל כל בה"ג שעבר בשוא"ה ואיכה למימר כי אולי
 ישוב זו ויחזור בהשבעה או השני חייב אצל איס עבר
 בקו"ע אף הזקן מודה דהשני פטור. ובזה לא קשה לס'
 הזקן מההיא דסוטה דשאינו החם שעברו הפלשתים בקו"ע
 ע"ש. עי"ן את יהודע דמיל"מ מוכח דישראל דין בניס
 איה להו ממה שבעינינו ראינו שירד ה' בכבודו ובעלמו
 כדי להוסיף אף שהיתה מל' מלאה גלולים דאב מטמא
 לבנ כידוע כ"ז בספרי המפ' יעו"ע. עו"ן משו"ל דישראל
 אם עושים רש"מ נקראים עמו של הקב"ה לא כן כשאינם
 עושים רש"מ נקראים עמו של הנביא :

ויגחם ה' וכו' מאחר שהכרתו לו משה רבינו מהימנא דחין לך התר לעבור על השבועה בשום נד ויחפן שבעולם וכמדובר דו"ק :

ואם כניס אלו בזה יובן כי הפ' רבים חומרים לגפשי וכו' ויחה ה' מגן בעדי וכו' קולי אל ה' אקרא וכו' הני שכנתי ואישנה הקיטתי וכו' דרו"ל דרשו פ' זה על חוה"ע שאומרים לישראל חומה שמעשה צסיני וכו' ולסוף מ' יום וכו' כלום יש להם תקנה. ונ"ל מאי דעתייהו דחוק"ע לומר שאין להם תקנה בהדבר ידוע שאין לך דבר שעומד בפני ההשו'. גמ"ש ויחה ה' מגן בעדי כבודי ומרים ראשי בזכות חבתי כמ"ש במד' מאי אהייה בזה לבטל מענת חוה"ע. ועוד מה שסמך הני שכנתי וכו' אין לו מובן. חקן לפי"ה יע"ן ובהק' טיד מ"ש ה' מערתי לב ז"ל שם דהכח לב"ע אין התר לשבועת הקב"ה דלא נאמר זה אלה בין אדם לחבירו שאם בל חבירו לעבור על שבועתו אין צידי למונעו שלה יעבור. ברם לגבי הקב"ה שצידו למונעם שלה יעברו בכה"ג חף חס הם יעברו על שבועתם אין לך לומר שהתרה שבועתו. עי"ן חח הידוע משו"ל דמח"ה מוכח דישאל דין צניס חית לכו :

מערתה ז"ה רבים שהם חוה"ע חומרים לגפשי אין יבועתה לו בלתיים סלה חומה שמעשה צסיני וכו' ולסוף מ' יום עשו דייקה דהיינו שצברו בקו"ע וכיון שהם עברו גם הקב"ה פטור מן השבועה כס' רי"ז ומרן ז"ל דס"ל דהשני פטור וא"כ יכול הקב"ה לאבדס וא"כ ודאי דחין להם תקנה. אבל ויחה ה' מגן בעדי להילגי מטענתם דבכנ"ד השני חייב כמ"ש ה' מהרי"ח ז"ל דזה לא נאמר הלה בין אדם לחבירו אבל ויחה ה' שצידך למונעם שלה יעברו מגן בעדי להילגי מטענתם דבכנ"ד השני חייב. ועוד כבודי ומרים ראשי בזכות חבתי שם רמז דהשבועה היחה לחבתי וכוה כ"ע מודו דהשני עדין בשבועתו עומד. וגם מנ"א הני שכנתי ואישנה הקיטתי שם רמז לחח"ה דמינה מורה דחננו צניס להקב"ה וקשר האב עם הבן לא ינתק לעולם ומכל הני טעמי חריזי לא חירא מרצבות עם אשר סביב שמו עלי לחבדני בטענתם וכמדובר :

ובזיון כי מארז"ל בבתרא אמ"ל משה להקב"ה כמה תרום קרנס של ישראל אמ"ל כני השא חח רחש בני ישראל ע"כ ופירש"י שיתנו דקה. ולנו לדעה כו' מרע"ה והחשבה שהשיב לו הקב"ה דמהו כונתם. חקן לפי"ה יע"ן ובהק' עוד חח הידוע מ"ש המפ' ז"ל דמנתינה דקה ומן השבח ומן ההו' ומנחינה הארץ מכולהו מורה דישאל צניס להקב"ה כידוע. וזהו ששאל משה להקב"ה

כמה תרום קרנס של ישראל שאף שעברו חת העגל ועברו על שבועתה עכ"ל לא חוגל לפטור חת עלמך משבועתך אלה עדין במקומה עומדת ולא יחברו ישראל ח"ו. לכן אמ"ל הקב"ה כני הש"א ר"ת תורה ש'צת ח'קן ופירש"י ג"כ שיתנו דקה דמטלהו מורה שהוא סובר שאנחנו צניס למקום וקשר האב עם הבן לא ינתק לעולם וכמדובר :

עוד יראה בזכות הלה"ר של המן שאמר ישנו עם אחד וכו' עפ"י מה שראיתי לה' בני יששכר ז"ל ד' ק"ה ע"ד שפי' משם ס' מעשה ה' כו' הפ' ויאמר המלך לחכמים יודעי העתים כי כן דבר המלך לפני כל יודעי דח ודין וכו' ויאמר ממוכן וכו' חס על המלך טוב יאל דבר מלכות מלפניו ויכתב בדתי פרס ומדי וכו'. דלנו לדעת מהו כונת ממוכן זה המן בעלה זו ובפרט מ"ש יאל דבר מלכות וכו' מהו כונתו. **ובזוה"ר** עזרא הכהן עראב י"י פי' לה בדרך נסן במש"ל חין שלפון ציוס המות כמ"ש ויקרבו ימי דוד למות ולא אמר המלך דוד. וכוה פי' מ"ש אגב חקן סר מר המוח דכששמע שאמר שמואל הביאו חת אגב מלך עמלק וקרא חותו מלך לכן אמר סר מר המוח שאילו היה רולה להמיתו לא היה קורא חותו מלך שאין שלטון וכו'. והנה אחשורוש רולה שיהפכו בזכותה ולא לדונה במיתה ורמז להם זה במ"ש דח מה לעשות במלכה ושהי שקרא חיתה מלכה לרמז להם שידיונה לכות ויקרא עדין שם המלכות עליה לזה השיבו ממוכן לא על המלך לבדו עתה ובהי המלכה כדי לזכותה ויקרא שמה מלכה כי ע"כ הגשים וכו' וא"כ היא חייבת מיתה בלי ספק. לכן חס על המלך טוב יאל דבר מלכות ר"ל הדיבור שקראח חיתה מלכה יאל דבר מלכות מלפניו ולא יקרא עוד שמה מלכה אלה ויכתב בדתי פרס ומדי אשר לא חבא ושתי דוקא כי היא חייבת מיתה וחין שלפון ציוס המוח. ומלכותה ר"ל היבח מלכה יתן לרעותה הטובה ממנה ח"ד י"ו וש"י מד"ן :

אכן ה' מעשה ה' פי' דהכונה היא דמבאר הכחוב למה הולרך לגחול פי החכמים והלא מלך הוא ודבר מלך בלפון ומי יאמר לו מה חעשה לז"א כי כן דבר המלך לפני כל יודעי דת ודין ר"ל כן היה דחי פרס ומדי אשר אפי' היה דבר הגונע למלך לא היה המלך יכול לשפוט הוא בעלמנו רק היה מוכרח להקריב משפטו לפני כל יודעי דו"ד. והנה חס היה נשאר כן בדתי פרס ומדי הנה בעת אשר הגיע זמן המן הרשע לחברו מן העולם כרגע בליווי המלך הנה המלך היה מוכרח להליע דבריו לפני כל יודעי דו"ד ובדתי כפי הטבע היו נושאים לו פנים

תרעלה. נתה לירחויך גם להתנוסס מפני קושט סלה למען יחלען ידריך הושיעה ימויך וענני אהים דבר בקדשו העלמה החלקה שכם ועמק סוכית חמדד. והפסוקים הללו הם קשי הכונה. ה' מהו חומרו יין תרעלה למה דימה לרהס לבוס יין תרעלה. ב' מ"ש נתה לירחויך גם להתנוסס היל"ל עבית עונהס חסד מהו גם וכו'. ג' מהו חומרו מפני קושט סלה מהו הסונה. ד' מ"ש הושיעה ימויך למה כינה התשובה לימין. ה' מ"ש אהים דיבר בקדשו העלמה על חייה עת דיבר הכתוב עליוה ה' שנעלח. ו' מ"ש החלקה שכם חין לה מיכן. ז' חומרו ועמק סוכית חמדד מהו כוונתו :

זכן יוכן צמה בראייה לה' זרע שמשון ז"ל צפי למנילה חסתר ד' כ"ד ע"כ ח"ל פעם למה המן בחר לו יוכ י"ג לחדש אדר דוקא ולא אחר כהב ח"ל עוד בדרך אחרת במ"ש המקו' שיש כ"כ אותיות צהורה ויש כנגדם כ"כ נטרות בעולם ובמנ"ע חופן קע"ה כחב כי סוד יבכב במקום ההוא ר"ל ויש כ"כ שיעקב היה דור כ"צ לאה"ר ובמדרשים מלאנו ויש כ"כ אותיות שזכות התי' הגיעה על יעקב ואו ראה מה"ת במ"ש והנה סול"ס זה סיכוי יכ"כ בכנפי יונה וינהגו בכבודו אותיות כ"כ וד"ת ר"ל כדה של תורה שהיא כלולה מן כ"כ אותיות והעולם מהנהג ע"י כ"כ גיורות שהם כנגד כ"כ אותיות. ונדע שהאותיות מהל"ף עד יו"ד הם האחדים שמורים על האחדות הייחוד והרחמים והח"כ היו"ד כלולה מעולם ויהי אית ראשונה של השם שמונות רחמים פשוטים וחח"כ באים אותיות כל"ס שהם אותיות מל"ך למפרע והם ג' ו' והוא סוד מ"ה שמו ומ"ה הם צנו. והמן נתחון במספר י"ג לפי האלו הג' אותיות עם העשרה הראשונים הם י"ג אותיות ואלו הג' אותיות מורים על הכלייה דהיינו כל"ס. והקב"ה הסיף ב' אותיות אחרות ועשה ג"ס דהיינו גו"ן וסמ"ך. ולפי דעתינו זהו השעם שתיקנו על גם זה ב' ימים לעיירות ולכרכים שלפי שהמן מנה י"ג אותיות והקב"ה מנה לישראל ע"ז אותיות ועשה להם ג"ס שהם אות י"ד וע"ז. ואתי נמי הטעם שפיר למה מגילה נקראת י"ח י"ב י"ג למה ג' ימים קודם דוקא ולא קודם. ולא אח"כ לפי שהמן סמך עלמו על ג' אותיות דהיינו כל"ס דמשמע כלייה והקב"ה הסיף ג"ס משו"ה קצצו ימים אלו דוקא. ועוד ייחא שהמן מורע עמלק ועשה להם הקב"ה גם וגקס מהמן זרע עמלק רמו למה שהצטיח כי יד על כס י"ה מלחמה לה' בעמלק. צו"ז מ"ש הפוס' שחילקו מנהו זו בין עיירות לכרכים לתלוק כבוד לא"י. וק' מה שבח הוא זה לא"י חרצה העיירות הם ראשונים שששים זים י"ד והכרכים אחרונים

פנים כיון שהיה גדול ע"כ השמים והעמים. מה עשה הא פוטל יצועה הקדים הרפואה שנתן בדעתו ענה זו והוא ויאמר ממוכן זה המן אשר כרה לגפשו שוחה חס על המלך טיב ינה דבר מלכות מלפניו ר"ל חין זה כבוד למלך שיטעך למשפטו לשחול את פי יודעי דו"ד ומאיוס הזה והלחה ישנה החק והדה אשר דבר נולכה ינה הדון מלפניו ולא יטעך להחיען עם שום דין ויכתב קן מהיוס והלחה דרתי פרס ומדי אשר המלך יעשה דין לעלמו כפי מה שיחפון. וייטב הדבר בעיני המלך והשמים ויעש המלך כדבר ממוכן היינו שגכה קן דרתי פרס ומדי אשר כל דבר מלכות ינה מלפניו דוקא. הנה טובה גדולה פעל המן בעשותו זאת שצנהיע זמנו ליעקר מן העולם כרגע או ויאמר המלך תלוה עליו בלתי שום התווכחות ושהלה ליודעי דו"ד ויתלו את המן כרגע קן יאכדו כל חויבך ה' הכי"ר חת"ד ז"ל :

ובזה אפשר שזכו כוונה המן בלה"ר שלו על ישראל שהוא רוצה לאבדס מן העולם ואם היה מקריב משפטן לפני כל יודעי דו"ד אפשר חומה שלימה כזו לה ימלא מי שלמד עליהם וזיה לכן חמ"ל ישנו עם אחד וכו' ואת דתי המלך חניס עושים וכנו"ד שהם עושים בזיון למלך ומגעים בכבודו ח"כ הם חייבים מיתה ולכן ולמלך חין שיה להניחם אבל זאת העשה שלה תקריב משפטן לפני יודעי דו"ד אלה תדון אותם אתה בעלמך ח"ש חס על המלך טיב יכתב לאבדס חו"מ מצלתי שתקריב משפטן לפני הדיינים. ואת היתה בעוכריו שגמר דינו למיתה עפ"י המלך עלמו שאמר תלוה עליו וחו"מ ויתלו את המן דו"ק :

ודרו כי הפ' ועת לרה הוא ליעקב וממנה יושע ודרו"ל וממנה אותיות וממנה. הסונה היא ועת לרה היא ליעקב צעה לרהס שאמר המן חס על המלך טיב וכו' והיתה עת לרה לישראל. אז התשעה באה להם עיהמן עלמו שיען בענין ושהי ובלה"ר שלו על ישראל בכל דבר הגונע למלך ידון אותו הוא בעלמו מזה באה התשועה לישראל שהקפ שאמר המלך תלוה עליו ויתלו אותו מצלי שיקריבו משפטו לדיינים חסו וממנ"ן עלמו יושע כאמור. חסו ג"כ כו' הפ' אמר עם הספר ישוב מחשבתו אשר חשב על היהודים ר"ל שאמר למלך לאבדס עפ"י עלמו מצלתי שיקריב משפטן לפני הדיינים היא היתה על ראשו שהקפ שאמר המלך תלוה עליו חו"מ והלו אותו ואת בניו על הען מצלי שיקריבו משפטם לפני הדיינים כאמור :

באו"א חפ"ל כו' הפ' המ' בדרך נחות בהק' לפ' כו' הפ' בזהגים הראית עמך קסה השקיחנו יין

אחרונים שעושים יום ע"ז ואיפכא מסתברא. הלא לפי שהג"ן רומז על הגפילה והסמ"ך על הסמיכה כדכתיב סומך ה' לכל הנופלים וכו' יבא עורך מקדש ומליון יסמך וממלאו זה שכן גדול לה"י שמס דוקא בזה השבוע ולכן הם עושים יום הז' שהיא נגד הסמ"ך והעיינות עושים זום י"ד שהוא נגד הג"ן וה"ד ז"ל. עו"כ טעם ב' שישראל קבלו עליהם מאהבה תוסב"כ ותוסבצ"פ שהם נגד ו"ה שבשם וגרמו יחוד ו"ה לכן הסיף להם הקב"ה בני ארתיה נ"ס שהיה עבר פעמים היא גו"ן והוא"ו עבר פעמים היא סמ"ך וה"ד ז"ל חיים וקיימים יע"ש. עו"ן מ"ש רז"ל הדור קבלה בימי ההבוכה חזרו וקבלו עליהם תוסב"כ ותוסבצ"פ ברטון טוב מבלי שום זכר הוגס כלל. גם ידוע דקבלו עליהם בימי מרדכי ואסתר לעשות אותם ימי משחה ושמחה ומבלות מנוח ומתנות להציונים כדן שהיו העניים ג"כ שמחים וטובי לב. גם ידוע דעיקר הגזירה היתה צעבור שנהנו וכו' ופתו יין נסיכם כידוע במדרש ב"רדק :

ביעריה נבא"ה באומר דהע"ה צעד כללות יבא"ל שהיו צוהו הדור כל מרדכי ואסתר הרחיה עמך קשה ארתי בזמן שהסקינתו כום המרורים צעון יין הרעלה שמהו יין נסך. הכן נצרו רחמין שהמן נזר עליהם כל"ה נגד ארתיה כל"ס לכן נזר ציום י"ג כנגד י"ג ארתיה של ה"ז הכל אהה ברוב רחמין נהה לירדך כל"ס טעמיה עמהם נ"ס בארתיה גו"ן סמ"ך כנגד הגו"ן שהיה גפילה נהה להם סמ"ך שהיא סומך ה' לכל הנופלי. והטעם מפני קובץ כלה צעורה שהדור קבלו את התורה שהיא תורה אמת קבלו אותה בהמה ועי"ז למען יחלטן יירדך שנמלנו יירדך מלרה ע"י מרדכי שנקרא ה"ב ימיני והו' הושיעה ימיך רמו למרדכי שנקרא ימיני. וצעבור זה גהיס דיצר נקדשו שהיה מגילה הסתר אשר צדוק"ק נהמרה והיה מן הכתובים הנקראים קדש. דיצר העלמה לבחוח צפורים ולעשות אותם ימי משחה ושמחה. ולא די שמי אבמח הלה החלקה שכם שיחלקו מנוח חלק טוב משלוח מנוח ה"ב לרעהו וגם מתנות להציונים שזה החלק הטוב והגמור שלוקח האדם לעוה"ב כמש"ה לרק לפניו יהלך כי אדם להכל דמה כלל ימינו עלי ארץ ימי שופטיו בהם ע' שנה וכו' וכ"ז רמו צמדיה הסוכה שהיא ז' על ז' בנוכה עטרה שם רמו דהאדם ימינו ע' שנה ובנוכה עטרה שהם מאה כאלו הוא מה ובין שכן נרדך להכין לידה לררכו וציוהר במלות נדקה לעניים לכן קבלו עליהם מנוח ומתנות להציונים וז"ש ועמך סוכות אמד שמענין מדידת הסוכה ידע האדם כ"ז ודו"ק :

כא

ואפשר דזכו כו' הפ' ציום אשר שיצרו תויצי יהודים לשליט בהם ונהפוך הוא אשר ילטו יהודים המה בשונאיהם וכו' דהכונה דהמן צמר ציום י"ג שהוא כנגד ארתיה כל"ס הקב"ה הפך ארתיה כל"מ לארתיה מל"ך למפרע ועי"ז כלולה ההוא מדה שנת המל"ך. והמן ידע זה שלמפרע יעלו ארתיה מל"ך אכן משב צדעהו שכיון שאינם צווה לא אפשר שיהיה זה ולכן אמר כל"ה ר' שלו ישנו עם וכו' וזה דתי המלך וכו' ולמלך הן שיה להנימם. נגונו בזה דארתיה מלך לא יצאוו צבוק הכלל ארתיה כל"ס הם צווה לכן הם על המלך טוב יכתב לאדם. וז"ש ציום אשר שיצרו וכו' שהיא יום י"ג אדר שמשב המן שהיא נגד ארתיה כל"ס ונהפוך הוא הקב"ה הפך ארתיה כל"ס לארתיה מל"ך ועשה מה שצפה ועי"ז אשר ילטו יהודי' וכו' ודו"ק :

ביעריה יוכן כו' הפ' אמר עם הספר יבוב מחשבתו אשר השב על יהודים לכלותם צעבור ארתיה כל"ס כאומר תשוב על ראשו שהוא יכלה מן העולם. מה האמר דארתיה כל"ס הוא כנוי לרבים והמן היא יחיד ולא יצאו עליו ארתיה כל"ס. עו"ק דגם' הלא יצאו ארתיה כל"ס לרבים ומי הם הרבים ותלו ארתיה צנוי ה"כ יצאו ארתיה כל"ס על נכון לו ולצניו כן יאבדו כל תויצי ה' כשיב ה' שבות עמו יגל יעקב צב"ה :

ביעריה חנכי הרוחה שהערתה על עש' מו"ר הדרי כי לנכחי מקדש. המשפט על לבו צוהו אל הקדש לזכרון לפני ה' תמיד. שם רמו למטה היום שנקרא פרכת זכור בצבור לזכור מחיית עמלק בכל שנה. וידוע בעיקר ציהו היתה צעבור נסותם ה' ה' לאמר ה"ס ה' בקרבנו חס מין. ויאמרו צמד' חס מהרהרים חנו כלצנו וכו'. וזהו ברמזי המשפט שנעשה בישראל צביחה עמלק הוא על לבו ר"ל צביחה לבו שהמרו ה"ס ה' וכו' חס מהרהרים חנו כלצנו וכו'. אכן צוהו אל הקדש שנתקדשו יבא"ל וחזרו בתשו' חו לזכרון אמר ה' למשה כהוב זהה זכרון וכו' והיא תמיד כמ"ש מלחמה לה' צעמלק נזכור דור וזהו לפני ה' תמיד ודו"ק :

ישוב חזרתי ואמרתי המשפט על לבו צוהו אל הקדש לזכרון לפני ה' תמיד ונתה אל חוסן המשפט. שם רמו לנס שנעשה בימי הנן דידוע דהמן נהלצש צו ס"מ שהיא נח"ש הקדמוני והוא ארתיה חשן. וזהו ברמזי חשן' שהיא נח"ש רמו להמן. היה המשפט חרוק על לבו להשמיד וכו'. אכן צוהו אל הקדש שחזרו ישראל בתשו' ונהקדשו לפני ה' חו לזכרון לפני ה' תמיד בעלה זכרונו לעיבה לפני ית'. וגם רמו צוהו אל הקדש שהוא מרדכי כצמיחה

שבמיתו הארה יחד דאצח הנקרה קדש כידוע בשנתלית
 בחי' זו ע"ז עלה זכרון לטובה וע"ז לפני ה' תמיד שבת'
 זו היא גשמה תמיד לעולם ועד שביום פורים התגלה
 בחי' זו שהיא לפני ה' מלך פני ז"א. וע"ז ונתח אל הש"ן
 שהיא גמ"ש רמו להמן נתח לו המשפט מחשבתו אשר
 תשב בבה אליו ותלו אותו וכו' ידו"ק :

שוב חזרתו יאמרתי חסן המשפט על לבו בצואו אל הקדש
 לזכרון לפני ה' תמיד. שם רמו על גאולתו ועל
 פדות נפשו דידוע מש"ל כלו כל הקנין וכו' וזהו שרמתי
 הימתי יהיה זה שיחזיר העטרה ליוסנה ויחזור כ"ג
 וחזן המשפט יהיה על לבו כשישראל ישוב בתשוב' חבו
 בצויה אל הקדש אזי לזכרון לפני ה' שהוא זכרנו לטובה
 וימרה יחובה לגאולתו והגאולה תהיה תמיד ר"ל גאולה
 שלמית יה"ר שיצ"ח חי"ר :

דרוש ה' לשבת זכור

י'ם הגדול והנורה ה'ז קדוש הוא לשאיעו אהא
 דשמייה. אשר קדשנו במטותיו וכו' לזכור צפיתו
 מחיית הנר הנורה שחיק עמייה. הוא עמלק ראש נרים
 אשר עמד עלינו לבלותנו עבד כלייה. לולי ה' שהיה לנו
 מידו הילנו הללה מעליה. ע"כ ליונו יונרנו למחות שמו
 מלמטה בכל שנה ושנה לקרות פרשת זכור בכטופייה.
 וע"ז הוא מוחה שמו מלמעלה יפקוד ה' על לבא המרום
 ה'ן עזרתו צי ותושיה. וכמאח"ל ע"פ כתוב זאת זכרון
 בספר ושים באזני יהושע כי מחה אמתה את זכר עמלק
 דבא הכפל מחה אמתה לומר ר"ל ע"י שאתה זוכרים
 הנה מחייתו למטה אזי אמתה את זכרו מלמעלה כידוע :

אלא דלע לדעת כו' הפ' דמהו הומרו כתוב זאת זכרון
 בספר דמה כל האריכות הזה. גמ"ש ושים באזני
 יהושע מהו כונה ולמה באזני ישים דברים אלו ולא
 ידבר עמו דברים אלו צפרהסייה לעיני כל ישראל :

אבן החיפה לה' נהר"ח א"ל צס"ה עה"ח שפי' כו'
 הפ' הנו' משם ה' מהר"א למח ז"ל והוא צהק'
 מ"ש פ"ק דמגילה דר"א ס"ל כתוב זאת מ"ש כהן זכרון
 מ"ש צמכה תו' בספר מ"ש צנביאים ומגילת הסתר לא
 ניתנה ליכתב. ור' יהושע סבר דניתנה ליכתב ודרש כתוב
 זאת מ"ש כהן ובמ"ת זכרון מ"ש צנביאים בספר מ"ש
 במגילה. כמלא דקרא גופיה אחד הקורא יסבוק עלימו
 כי מגילת הסתר ניתנה ליכתב או לא. וזה עלמו פי'

הפסוק ויאמר ה' אל משה תזכר לכתוב סתם זאת
 זכרון בספר ולא הפרש להם פירוש זאת חס הכונה זאת
 מ"ש כהן או מ"ש כהן ובמ"ת לפי שאם תאמר צפיתו
 זאת מ"ש כהן ובמ"ת א"כ בספר מ"ש צמגילה ובהגיע
 זמן מרדכי ואסתר שוב יתייחסו ישראל לעשות תשובה
 ותפילה כי יאמרו שאין הדבר תלוי בתשוב' מאחר שכבר
 כתב להם מרע"ה צהורה שימחה זרע עמלק צימו מרדכי
 ואסתר כי ע"כ אזי מלוה לכתוב סתם דבזה ע"כ יעשו
 תשובה. ואולם שים באזני יהושע בסוד נכמס שפי' הפ'
 הוא כס' ר' יהושע ו"ש ושים באזני סדרת ר' יהושע
 דס"ל דתיבת בספר הוא מ"ש צמגילה א"ד ז"ל :

ובזה פי' ה' גשמת חיים למהר"ח ז"ל כו' הפ' פנה
 אל תפילה הערער ולא ציה את תפילתם תכתב
 זאת לדור אחרון ועם נצרה יהלל יה. ודרז"ל לדור אחרון
 דור מרדכי ואסתר. ואין לו מוצן מהו הכונה. חק עפי"ה
 ח"ש וה"ק בא וראה כמה חביבה לפני המקום תפילתם
 ש"י שהרי כביכול נופה ומציט למרחוק ומבקש שלדקי
 שיתפללו לפניו. תדע שק שהרי תכתב זאת הכונה שכתב
 צהורה סתם זאת זכרון בספר סתם על צלי הגיד חס
 זאת מ"ש כהן או מ"ש כהן ובמ"ת. וח"ת מנ"מ בזה.
 לז"ה כ"מ עובא כדי שלדור אחרון צימו מרדכי ואסתר
 כמז"ל עם נצרה יהלל יה מחמת שאין יודעים אי זאת
 מ"ש כהן ובמ"ת וכשאר בספר לחיות הדור או שמה זאת
 אינו הלה מ"ש כהן ולא מ"ש כהן ובמ"ת וגשאר בספר
 למ"ש צנביאים ומגילה לא ניתנה ליכתב וע"כ יעמדו
 לפני לבקש תפילה על זאת והבן א"ד ז"ל :

אשר עפי"ז הפ"ל כו' הפ' צתהלים אזי אמתה הנה
 צאתי צמגילה ספר כתוב עלי לעשות רעוק
 אהי חפנתו וכו' צשרתי נדק צקהל רב. דיל"ד מהו
 כוננו באומרו אזי אמתה הנה צאתי על מי נאמר פסוק
 זה. גמ"ש צמגילה ספר כתוב עלי אין לו מוצן. גם קשרן
 של כתובים לכחו' הם משוללי הצנה. חק עפי"ה ח"ש
 דאפבר דפסוק זה מדבר על אסתר הנדקת אשר הכניסה
 עלמה בספק סכנה משום שצמחה בה' שילל אותה ויעשה
 להם גם דתיבת בספר הכתובה צהו' רמו על הגאולה
 של המגילה ומה שלא גילה אותה צפירוש כדי שלא
 יתייחסו ישראל מן התשובה והתפילה. ו"ש אסתר אז
 אמרת הנה צאתי ר"ל שאמרתו בדעתו וצאתי אלל
 אחרות והכנסתי עלמי בספק סכנה משום שדעתתי
 צמגילת ספר ר"ל בספר הכתובה צהורה היא כתוב עלי
 ר"ל על המגילה אלא מה שלא גילת אותה צפירוש הוא
 כדי שיתפללו ישראל ויעשו תשוב'. גם אני לעשות רעוק
 אהי

לפי חכמתו שעייתי רעיון יאמרתי למרדכי לך כגוס את כל היהודים וגומו עלי וכו' שיעשו תשו' וכו' צברתי לך דק שהיא תשובה כדוע צקל רב כרעוק כאמור :
ובזיון ג"כ כו' הפ' על זאת יתפלל כל חסיד חלך לעת מלוא רק לשמך מים רבים חליו לא יעשו. דלנו לדעת מהו כוננו באומרו על זאת מה זאת דקאמר. גמ"ש לעת מלוא חין לו מיון. ובצרכות ד' ח' דרשו לעת מלוא זו תשה. גם דרשו זו תורה. גם דרשו זו מיתה. גם זו קבורה. גם לעת מלוא זו בית הכסא כיע"ש. ול"ל קשר לדברות הללו. וע"ד המליצה חפצר לרמוז כ"ז ע"ע המן שרלה להשמיד וכו' והקצ"ה עשה להם גם והגילס ע"י תשה זו חסרת הדקת. גם חז"ל הדור קבלוה בימי החשורוש כדוע. וכ"ז מחמת שכתוב בתורה כתוב זאת בסתם ולא גילה בפירוש מ"ש כאן ובמ"ה כדי שיתפללו ויחזרו בתשו' וכן עשו והקצ"ה קבל תפילתם והגילס ונהפוך הוא ששבה מחשבתו על ראשו. ח"ש על זאת ר"ל על סיבת היצת זאת שכתבת בתורה סתם ולא גלית בפירוש מהו פירוש דין גמ"ה יתפלל כל חסיד חלך ר"ל שנתעוררו ישראל בתפיל' ותשו'. יאמתי היה זה לז"ק לעת מלוא זו תשה בזמן חסרת הדקת מלוא תשה מלוא טוב שהיו ישראל בסכנת מות ע"י המן ח"ש לעת מלוא זו מיתה שגזר עליהם להשמיד וכו' וע"י שנתעוררו בתשו' הקצ"ה עשה להם גם והגילס ח"ש רק לשמך מים רבים חליו לא יעשו ר"ל שלא עלתה מחשבתו לפועל וע"ז לעת מלוא זו תורה שהדור קבלוה בימי החשורוש ככו'. ואדרבה חופר גומה בה יפול כי קבור תקברנו ח"ש לעת מלוא זו קבורה שנקבר ביום ההוא. והיה יום היה זה לז"ק לעת מלוא זו בה"כ כמ"ש במד' חסרת מה שעשה לו בהו כדוע וכ"ז ע"ד המליצה ודו"ק :

א"י שיסוד זה שצנה מהר"א למח ז"ל ככו'. הנכי העבד אחרי נע"ר לא ידעתי היכן מלך גירסתו זו בגמרא. דברי הרואה יראה בסוגייה במגילה ד' ז' שהני' הפוכה דהכי היהא ההם כתנאי כהוב זאת מ"ש כאן זכרון מ"ש במ"ה בספר מ"ש בנביאים דברי ר' יהושע ר"ה המודעי אומר כתוב זאת מ"ש כאן ובמ"ה זכרון מ"ש בנביאים בספר מ"ש במגילה ע"כ. הרי להדייה דהסברות הפוכות וליכא למומר דגירסתו כן היתה בגמ' דר"י סבר מ"ש בספר על המגילה משום דבתר הכי אמרו בגמ' מיהיבי רמ"א קהלת חינו מעמא וכו' אבל רוח ושה"ש ואסתח מעמאים את הידים ומשני הוא דאמר כו' יהיב ע"כ ופירש"י הוא דאמר כו"י דאמר לעיל זאת מ"ש בתו' זכרון מ"ש במ"ה בספר מ"ש בנביאים אבל מגילה

לא ניתנה ליכתב ע"כ. ודוחק לומר דגם בתירוק הגמ' גרים הוא דאמר כו"ה. וגם מדברי רש"י נר' להדייה דהגי' הוא דאמר כו"י שפי' הוא דאמר כו"י דאמר לעיל וכו' נר' להדייה דר"י ס"ל בספר מ"ש בנביאים אבל מגיל' לא ניתנה ליכתב. וח"כ ממילה נסתר מחמתו הפי' שפירש ופיס בלזוי יהושע ר"ל סברת ר' יהושע כמוכן. ומתקיימה על ה' עה"ח ז"ל וה' נשמת חיים ז"ל שהביאו דבריו ולא נרגשו מזה כלל שזה הפך גירסת הגמרא וכו'. עכ"פ הדרכה הדרש כאמור :

א"י עפי"ז הפ' לקענ"ד לפרש כו' מסרה חמש פסוקים היצת מו. והם מי זאת עולה מן המדבר. מי אשר חטא לי אמחני מספרי. מי זאת הנשקפה כמו שחר. מי לה' חליו. מי ירפא לך. וג"ל קשר לפסוקים חלו. חכן עפי"ה ח"ש ובהק' עוד מ"ש בגמ' למה נמשלה חסרת לשחר כמ"ה על חילת השחר ודרז"ל זו חסרת לומר לך מה שחר סוף הלילה חף חסרת סוף הנסים והק' והאיכה חטובה ומשני ניתנה ליכתב קאמרינן יע"ש. גם ידוע מ"ש ה' בריה חברה בועשה ז"ל דהמן ראה להגביר הנו"ן של נחש ולשורר עליהם עון חדה"ר. חן ע"י השוכתם כהגבר מרדכי הלדיק ושיצר הנו"ן ועשה אותה מ"י והגביר שמו שכתוב בו מ' בתחילתו ויו"ד בסופו שהם חותיות מ"י ועי"ז נשבר כח המן שרלה להגביר כח הנו"ן דנח"ש יע"ש. ב. בזו"ו כו' המסרה ח"ש מי זאת עולה מן המדבר ר"ל מכה מה שדרשו רז"ל זאת מ"ש כאן ובמ"ה זכרון מ"ש בנביאים בספר מ"ש במגילה אשר מזה דרשו כפ' זכור הוי דאורייתא ולריך לקרותה בלצור ורמוז בתופת ח"ה ב"ה ז' זכור ח"ל ה'שכח מזה נר' דישראל יגללו בימי המן והוא ימח שמו וחקרו מן העולם ח"ש מי אשר חטא לי אמחני מספרי ר"ל המן שחמרו בו מי הוא זה והי זה הוא אשר חטא והאמר לי ר"ל שאמר וכל זה איננו שיה לי אינחנו והוא רמוז בתופת בספר ח"ש מספרי ר"ל מתופת בספר שהיא רמוז על המגילה רמוז שהמחנה מן העולם חכן מה שלא גילתה התו' בפירוש כדי שישראל יעשו תשובה והפילה. לכן מי זאת הנשקפה כמו שחר היא חסרת הדקת שנמשלה לשחר כאמור חמרה למרדכי מי לה' חליו ר"ל שאמרה לו לך כגוס וכו' ועי"ז חזרו בתשובה ונחגברו חותיות מ"י דמרדכי ושיצרו נו"ן דנח"ש והמ"ן ח"ש מ"י ירפא לך מ"י דייקה שפי' מרדכי הלדיק שהחילת שמו וסופו מ"י ירפא לך כאמור ודו"ק :

א"י דלנו לדעת מהו כו' חסרת שאמרה למרדכי לך כגוס וכו' שאם כדי שיתפללו ויחזרו בתשו' הול"ל לכו והתפללו וגומו וכו' ומאוקף לזה נבין כו' הלה"ר שאמר המן

המן ישנו עם אחד מפורז וכו' אם על המלך טוב יתבז לאבדס. דלנו לדעת מהו כונתו. וזפרט לפי משו"ל שבתחילה אמר לעבדס ואח"כ כתב לאבדס. מה דעתו בזה. גם נבין מ"ש אסתר אח"כ לאחשורוש ואלו לעבדים ולשפחות נמכרנו החרשה כי אין הדר שיה במוק המלך לנו לדעת מהו כונתו בזה. ולמה היתה שותקת אילו היו נמכרים לעבדים. גמ"ש כי אין הדר שיה במוק המלך מהו פירושן של דברים אלו :

אבן שני דרכים לפני לפרש טו' הפ' הגו' הדרך הראשון הוא בהק' לפ' ג"כ מ"ש במד"ר על מגילת אסתר ח"ל כשאמר המן אם על המלך טוב יתבז לאבדס חמ"ל אחשורוש לא יכלה להאן דלשהון לא שביק לון ומספתי הנה דלא ליעבד צו כדעבד בקמאי דהו"ו מלכי דבב"י עפי מיין שביק לך מפתגמייה האלן ועכ"ז היה המן מכבד עליו חמ"ל האילן וכך נמלך בחכמים מיד שלח וקבן כל חכמי איה"ע חמ"ל רונכס שנאבד חומה זו מן העולם חמ"ל מי הוא זה ואי זה הוא שיטלח ידו בחומה זו וכו' ולע"ה שישראל נקראים בנים של בני אהם וכו' והקב"ה נקרה קרוב לישראל כדכתיב קרוב ה' לכל קוראיו והדרם שרולה לשלוח יד בקרוביו ובניו של הקב"ה ח"ך ימלט. הו חמ"ל לשהים עכשיו זקן הוא שכבר עלה נבוכדנצר והחריב את ביתו והגלה את ישראל ופירן בין החומות מיד קבלו דבריו והסכימה דעתם לאבדס עכ"ד המדרש. ולנו לדעת במאי פליגי אחשורוש והמן. וגם כ"כ היה אחשורוש חסיד שאח"ל מספתי הנה וכו' כיון שהוא כופר בעיקר מה לו לירא מלשי ישראל כיון שהוא כופר באחדותו ית' ועו"פ.

אבנב אפשר שהדברים מניעים למה שנשאל מוהרי"ק ז"ל טו' קל"א על ראוון ששלח לשמעון שלוחו בעסקיו וגנבו מן השליח בדרך ממונו וממון המשלה. והנה בעשה ראוון הובע ממונו משמעון ושמעון הובע ממונו מראובן. כת' ח"ל נר' דראובן פטור ממ"ש הרשב"ה במיוחדות סו' כ' דשאלו ממנו מי שהניע לו נזק בממון שלו מחמת שליחותו שלוחו או שהעלילו עליו עלילה והפסידוהו ממון חס על המשלה לשלם לו מקו. תשו' אין המשלה חייב בתשלומי נזק השליח שלא מלינו תשלומי נזק אלא במוי שפסע הוא בעלמו בשמירת ממונו אבל בכאן שהחזק השליח מה הויק המשלה וכ"ש אם השליח בשכר כדכתיב ואליו הוא נושא את נפשו ודרשינן שעל שכרו נתלה באילן או עלה בכוחל ולפעמים שיכול מן

האילן וימות ואלו דברים פשוטים ע"כ. הרי דהרשב"א ס"ל דהמשלה פטור. וכן יש לדקדק מדברי מוהר"ם שכת' על הכן שנתפס בשליחות אביו והראה פנים לחייב האב משום שהולך בחינם בשליחותו א"כ שאלו נופו לאביו ומחוייב לפדותו וכו' משמע דוקא משום שהולך בחינם משו"ה חייב האב הא אי הוה בשכר דליכא למימר נופו שאלו פשיטא דלא הוה מחייב האב. וכן גמי משמע דדוקא צפדין נופו אבל במקו ממונו פשיט"ל למכר"ס דלא מחייב האב ואפי' צפדין נופו כתב מוהר"ם לצסוף דל"ע אי חייב האב לפדותו היכא דאיה ליה לבן וכו' ח"ד ז"ל. וכ"כ ג"כ בשו' קנ"ה וחילק ג"כ חילוק ג' דדוקא התם שהבן לא הלך ללורך עלמו כ"ה בשליחות אביו היכא למימר דנופו שאלו אבל היכא דעיקר הליכה השליח היא ללורכו אלא באבנב נעשה שליח לזה ודאי שפטור המשלה כיון שבלאו"ה היה הולך ללורך עלמו ועכ"כ :

והנה בדברי מוהרי"ק ז"ל בשו' קל"א הגו' יש לגדד צ' נודים דהנה חילוק הא' שכת' דמוהר"ם לא חייבו לאב האל משום שהיה בחינם אבל אי הוה בשכר מודה דפטור הא ודאי פשיטא דהרשב"א חולק עליו וס"ל דבין בחינם ובין בשכר הוא פטור וזה פשוט. אבל בחילוק הב' שכת' דמוהר"ם לא חייבו רק במקו נופו אבל במקו ממונו מודה להרשב"ה ג"כ דפטור. בזה יש לומר דהרשב"ה פליגי עליו וס"ל דגם במקו נופו הוא פטור. ויש לומר דלפי חילוק זה לא פליגי כלל אלא דהרשב"א לא דיבר אלא במקו ממונו אבל במקו נופו גם הרשב"א מודה למוהר"ם דחייב וא"כ לא פליגי כלל. והנה מדברי מוהר"ם ז"ל נר' שהבין בדברי מוהרי"ק דהנה הא' שכתבו דהרשב"א פליגי אף במקו נופו והוא ממ"ש סו' קע"ו כמ"ח ח"ל מי ששלח לחבירו בעסקיו ונתפס י"א דאם הלך בשבילו בחינם חייב לפדותו דהו"ל כשאלו דחייב באונסים וי"ח. תשו' הרמב"ן סו' כ' ומוהרי"ק ז"ל קל"א עכ"ד. הרי להדיא שכתב במקו נופו וי"ח וי"ן על הרשב"ה ומוהרי"ק ז"ל נר' מזה דהכריח כהלך הא' דאף במקו נופו פליגי הרשב"א וס"ל דפטור. וכן שהבין בדבריו הסמ"ע ז"ל דבסו' קפ"ח כ' מרן ז"ל ח"ל מי שהניע לו נזק בממונו מחמת שליחותו שלוחו וכו' אין המשלה חייב. וע"ז כת' מוהר"ם וע' לעיל סו' קע"ו סמ"ח ע"כ. ופי' הסמ"ע דכונת דבריו דשם כת' מוהר"ם פלוגתא וכו' סתם ולא כת' וי"ח ע"ז תו' דדוקא שם הכריע מוהר"ם דהו' פלוגתא משום שהוא מדבר במקו נופו משו"ה ס"ל לחד מ"ד דחייב משא"כ כאן שהוא בממון י"ל לכ"ע פטור משו"ה סתם מוהר"ם כאן ולא כת' שיש חולקין בזה ע"כ מזה.

דעת הסמ"ע ומהרשד"ם ז"ל צבטו חייב האב לפדותו ובלאו"ה על הקריב קרוב מוטל לפדותו אם הוא עני וסמוך על שולחן אביו והאן עניי האן ומשולחן גבוה קח זכיון יחלוקין והקב"ה קרוב לנו ודאי שהוא חייב לפדותינו מדעתו. האן כ"ז בזמן שישראל עושים רש"מ ומתעסקים בשליחותו ית' ולה שיטת דרכי שנייה הוהם המשלח שהוא הקב"ה הו ודאי שחייב הקב"ה לפדותינו מעטמים החמורים אבל אם היגס עושים רש"מ וציטלו השליחיות וכיט את הדרך שנייה הוהם לכתת בה הו ודאי. בחיטו חייב מן הדין לפדותם הגע ענמך אם אחד בלה שליח ויהי מהעסק בשליחותו וחל"כ ציטל מעגמו את שליחותו שולחו ונתעסק בצרכי עגמו וניזוק. הו בשלחו לדרך זו וכינה את דרכו והלך בדרך מוסקו. היאמן כי יוספר שחייב משלחו במקו הו ודאי פביטתו מין שביטל השליחות הו שינה את הדרך ודאי דהמשלח פטור וזה ברור :

ע"י כל האמור נכה לביאור המדרש כשהמר המן אם על המלך טוב יכתב לאחדם שביטלו להזיק גופם להבמיד לכונו ולחדד. הו המ"ל החבורה לה יכלה להון גדיל. דלההון לה שביק להון דכיון בהם הולכי בשליחותו של הקב"ה ח"כ אם מוקו בגופם חייב המשלח שהוא הקב"ה לפדותו הוהם כס' מהר"ם ז"ל דהוי גופו שהול לנשלת וחייב באונסיו לכן כיון שמוחייב לפדותם ח"כ מכתפי הנה דלה ליעציד כי דעצד בקמחי ועכ"ז היה מוכבד עליו המן באומרו אל החוש לזה דהרי לסברה הרשב"ה גס צמקי הגוף פטור הנשלת וח"כ הין לך לירא משההון. הו המ"ל החבורה נימלך בתכמים עד שגרה מהו דעתיבה וזה. הו המ"ל החבורה למלכי חיה"ע רנוגס שנאחד חומה זו מן העולם שנאחד דייקה שזיק חוהם צנופס ותיץ עלינו ירחא מלהיהס דמחא דיגח הוה דפטור לפדותם וח"כ נעבה מה שלבטו חפן. מהו דעתיבו וזה הגידו נח את חוני. הו הביבו לו מי הוא זה יהי זה הוא שיכול לשלוח ידו באומה זו דהאן לדידן סברין כהגד הכ' שכתבו דהזק הגוף ח"ה הרשב"ה מודה למהר"ם דחייב המשלח וח"כ הליבה דכ"ע חייב הקב"ה לפדותם וכל מי שרואה לשלוח כהס יד הקב"ה מהקס ממוט כדי להויהס ולהילס מתח"ל. ולע"ה שישראל נקראו בניס שג' בניס חהם לה"ה וכיון כהס בניס כצר כתבנו מוסס הסמ"ע ומהרשד"ם ז"ל דצבטו חייב לפדותו מן הדין. וח"ה חת"ל דחינס בניס עכ"ז הקב"ה נקרא קרוב לישראל כדכתיב קרוב ה' וכו' וכבר כתב מהר"ם ז"ל דבלאו"ה על הקרוב קרוב מוטל לפדותו אם הוא עני וסמוך על שולחן אביו וח"כ מכל הגדדים

מה נה' דס"ל צמקי גופו פליגי ולהרשב"ה ח"ה צמקי גופו פטור כהמור. יכמ"ה הארכתי בזה ילה פה עתה יע"ס. ועיין להסמ"ע ז"ל צב"ה קע"י עמ"ס נור"ס וי"ח כת' ח"ל צב"ה ק"ג עיין במהר"ק שס בחילוק בין אחר וצין צנו שהיה שליח שמחייב לפדותו ע"כ. האן מן צב"י סי' קפ"ח הביא דברי מהר"ם וכת' ח"ל יוב להחייב אם מחייבו מפני שהוא צנו כדמשמע בראש התשו' הו אם מחייבו משפט שהוא שליחו כדמשמע בסוף שו' קג"ה במהריק"י ונ"ע ע"כ. האן מהרשד"ם ז"ל סי' תל"ה סמך דיו על חילוק זה וכת' בסוף התשו' יחפסר דמהר"ם לא חייבו הלה מבוט שהוא צנו וחייב כבבדו לכן חייב האב לפדותו יע"כ. עי"כ מהר"ם ז"ל דכ"ז שהמורו בחייב לפדותו הוא דיקא אם הוא עני וסמוך על שולחנו דבלאו"ה על הקריב קרוב מוטל לפדותו יע"כ :

דיוצא מכל האמור מי בשלה שליח יחזק בשליחותו אם חזק צממן לכ"ע פטור וכמו שפסק מן ז"ל צב"ה קפ"ח. והס חזק צנופו כפי הגד הו' שכתבו דברי מהריק"י לדברי הרשב"ה פטור ולמהר"ם חייב. ולפי הגד הכ' שכתבו דלה פליגי לכ"ע חייב דח"ה הרשב"ה מודה צמקי הגוף דחייב. גס בחילוק בין צנו לאחר לדברי הסמ"ע יב חילוק דצנו חייב ולדעת מוכ"ז ז"ל כמסחפק בדבר כהמור לעיל. האן מהרשד"ם ז"ל סובר דחפסר דלה חייבו מהר"ם הלה מבוט שהוא צנו. וכ"ז אם הוא עני וסמוך על שולחני דבלאו"ה על הקרוב מוטל לפדותו כמ"ס מהרשד"ם ז"ל :

דדא משהה טיבן ונדון בענין ישראל עם הקב"ה דהקב"ה שולח לנשמה משולס העליון לעי"ה השפל בשליחותו להעסק בחפציו לסגל תו' ומטה ומע"ט. וכן צעון חוללנו צביחהס לעי"ה והס מהעסקים בשליחותו על מקוב הס מוקין מכמה הרפתקי צבי דעדו עליהו. הן מלד ינה"כ. הן מלד חיה"ע שכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו הן צמקי מנוון שלוקחים ממונינו הן צמקי בגוף מהס לחרב מהס לשני וכיולא. דהנה צענין הזק ממונינו יסליס חוה"ע לימר שאין מסיירחים מהקב"ה מחמת שצמק ממון לכ"ע פטור המשלח יתיץ להס לירא מהקב"ה שהוא מחייב להילס דלפוס דינה הוא פטור לכן עושים מה שעושים. האן צהוק הגוף לריכים חוה"ע לירא מהקב"ה מחמת שצמק הגוף לדעת מהר"ם חייב המשלח. ולפי דה הכ' שכתבו גס הרשב"ה מודה דחייב המשלח וח"כ הקב"ה שהוא המשלח חייב לפדותינו מן הדין מן הקמים עלינו לרעה ובודאי שפוסה צחיה"ע נקמיה כדי להילטו. וכפרט שאנחנו בניס להקב"ה ולפי

הלדדים קצ"ח דודאי חייב הקב"ה לפדותם וי"כ חרם שרולה לשלוח יד בהם ח"ך ימלע. או שפחה המן שכולם לדבר אחד נמטונו דעפ"י הדין חייב הקב"ה לפדותם ולכן עלתם היא שלא ישלח בהם יד. או הסיחם לדבר אחר וכה היה דברו לשהיה עכשיו זקן הוא שכבר עלה כבודגלר והחריב את ביתו והגלה את ישראל ופזרן בין האומות. זה עמו"ן ברמ"ז שאל תיראו משהיהם שהיא חייב לפדותם והפינה בזמן שהיו עוסקים בשליחותו ש"מ ולא שיע אח הדרך שליוה אותם ללכת בה או יש מקום לחוש שאם שוין אותם בגופם חייב הוא להגלם לכן יש לו לירא ממנו. ח"ן עתה שריפו ידיהם מן התו' והמזות ושינו את דרכם והה' רחיה שעלה נבידגלר והחריב את ביתו והגלם לבין האומות וכו' מנעם שביעלי שליחותו ושינו את הדרך והלכו בדרך אחרת ועברו ע"ז יחינם עושים רש"מ. וי"כ כבנו"ד שהם ביטלו השליחות ומהעסקי' בלרכי עגנום הא ודאי פשיטא שאם שוין בגופם שאין חייב המשלח לפדותם לכן ח"ן לנו לירא משהיהם בלל. לכן אז בשומעם טענה זו קיבלו דבריו והסכימו בדעתם להצדק ועשו מה שעשו ודו"ק :

וזהו בעלמנו ט' הלה"ר שלו שאמר ישנו עם אחד ירו"ל ישו מן המזות ר"ל שאינם מהעסקים בשליחותו ש"מ אלא ביטלו השליחות והם מהעסקים בלרכי עגנום ורחיה ליה נפטר ימפורד בין העמים בכל מדינת מלכותך שפירסם בין האומות על שאינם עושים רטוט. לכן כיון שאה דתי המלך מ"ע ח"ינם עושים ח"כ מעתה ח"ן לנו לירא משהיהם שהיא חייב בגופי גופם ולכן מוכרח לעשות בכו נקמה כדי להגילם מאחר שהם ביטלו השליחות ח"כ לדינה פטור המשלח לכן ח"ס על המלך שיש יחבז להצדק וליכא השפא בלל כאמור :

ארא דרו"ל דרשו שבהחילה בתכ לעצדם ויח"כ כתב להצדק. טעמה שבהחילה חשב לעלמו בלה יקבלו ממוט להצדק שיחמרי לו שבמקי הגוף הוא חייב להגילם כס' הרשב"ה ומהר"ם דבמוקי גופו חייב המשלח. לכן בעלילה בה שבהחילה חמר לעצדם ר"ל נוקי ממון שיהיו להם לעבדים ויקחו את ממונם ובמקי ממון לוכח למ"ד דחייב אלה חליבה דכ"ע פטור המשלח במקי ממון וכמו שפסק מרן ז"ל כנ"ל ויח"כ העצה אותם וכחז להצדק שהוא זק הגוף לכן הן כהיום ששפחה אסתר אל המלך פיה פתחה בחכמה וחמרה כי נמכרנו חגי ועמו להשמיר וכו' וחלו לעבדים וכו' החרשהי דכיון שהוא נוקי ממון חליבה דכ"ע פטור המשלח וי"כ ח"ן להם לירא משהיהם. ח"ן עתה שנמכרנו להשמיר וכו' והוא נוקי הגוף הרי

לפי ד' הב' שכחבנו גם הרשב"ה מורה למהר"ם דבמוקי הגוף חייב המשלח לה כמו חקי ממון חליבה דכ"ע פטור וי"כ כי ח"ן חרם היה בטוק ר"ל ח"ן הדין בגוקן שוים דכמו שבמקי ממון פטור המשלח. כן במקי הגוף אלא במקי ממון חליבה דכ"ע פטור ובמקי הגוף חריב וי"כ בודאי שהקב"ה ינקום נקמתו מידכם כיון שהוא חייב לפדותו במקי הגוף כאמור ילכו חופשת חגי פן יעמד בך כדעפד בקמחי. או היה חפצתו מן הוא וכו' זה הוא וכו' ר"ל שגם חגי לא הסכמתי אלא במקי ממון חבל במקי הגוף לא הסכמתי מחמת חלמי מחירא משהיהם לכן חרה חפי ייעש בו נקמה :

ארא מחמת שבהחילה נתיירא לעלמה פן יאמר לה דמאחר שהם ביטלו שליחותו של הקב"ה וסרו מדרך טובה לדרך רעה ובכנו"ד שהשלוח שניה הדרך או ביטל השליחות והוא עוסק בעסקי עלמו לא בשליחות המשלח ככה"ג חליבה דכ"ע ח"ך במקי הגוף פטור המשלח. לכן קודם כל חמרה למרדכי לך בטום את כל היהודים ולמוט וכו' ועי"ז שיחזרי בתשו' ויתעסקו בעסקי המשלח או ודאי במקי הגוף חייב המשלח לכן כשעשו כן וחזרו מדרךם הרעה או חמרה שענתה לפני המלך כי נמכרנו וכו' ולא יוכל להשיבה שהם ביטלו השליחות כיון שבחמת הם עוסקים בשליחותו ש"מ לכן ח"ך חודה לפענתה וכחז עליו נקמה כאמור :

דעפ"י קובץ זה נוכל לומר דהוא מה שדרו"ל ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים ודרו"ל על שריפו ידיהם מה"ס דק' מהו דעתו בזה דאם הם ריפו ידיהם מן התו' מה לו ולהם להתנקם מהם ולעשות מלחמה עמהם וכו' נוכל הדם הוא. ח"ן עפ"ה ח"ס דכ"ע שהיו ישראל עוסקים בה' והם עוסקים בשליחותו של הקב"ה לכן נתיירא להלחם עמהם ולהזיקם בגופם מחמת שהוא מתיירא מהקב"ה שלא יתנקם ממנו דעפ"י הדין במקי הגוף חייב המשלח לפדותם לכן נתיירא לשלוח בהם יד. ח"ן הן כהיום שרחה שריפו ידיהם מה"ס וביטלו השליחות שלהם והם מהעסקים בלרכי עגנום או ויבא עמלק בה להלחם עמהם שעלה בדעתו שאין לו לירא עכשיו מהקב"ה דכיון שביטלו השליחות ח"כ ח"יני חייב לפדותם כאמור :

אשר בזה חפ"ל בכו' הפ' כחוב זאת זכרון בספר וכו' ויבן משה מזבח ויקרא שמו ה' נסי. והוא ע"ד מה שפי' ה' נאות יעקב ז"ל משה"ה מהר"ח שגחזי ז"ל בדרך נאות והוא עפ"י מ"ש ה' מות הלוי ז"ל דעמס שלא החכר שם הו"ה במגילה הוא משום שאין כבודו ית' להזכר

להזכר שמו על נס שלא בא עד הגליה ועדיין כס עמלק קיים עד יבא מורה לזק בב"ה. אשר מט"ו בת' ה' גליה יעקב ז"ל דהו הטעם בחין מברכים על מטה קריאת פ' זכור דכיון דפ' זכור היא מדחוייתה כמ"ב התוס' רוב פ' היה קורא היה רחוי לתקן עליה ברכה כמו כל מטה דחוייתה. הכן הטעם הוא בחין לברך על המטה הלא כענה עד הגליה כמו כנשחין שלא ייקט לברך שהחיינו משום בחין זה תכלית המטה הלא עד שיקיים מטה פור' וחו צמילת הבן מצדק שהחיינו. הן בדין גנו הך במטה קריאת פ' זכור היא מדחוי' מ"ג חין זה תכלית המטה ומטון המטה רק על המעשה למחנה כמו זכרו מן הטוב ולפיכך לא תקטו בה ברכה להורות לכל כי לא זה עיקרו של מטה הלא זכרוו חינו הלא לפה ליהי מעשה ע"ד מ"ג ה' מטה הלי ז"ל :

אמור נעשה זהו כו' הפ' כלפי שומר בתחי' ויחלש יאושע וכו' ולא נאמר ויחלש ה' את עמלק כמו בשאר מקומות והוא פלה ע"כ אמר חז"ל זאת זכרון בספר ר"ל כהוב זאת ויחלש יאושע ולא ויחלש ה' ומשום דחייב למיחש פן יאמר יאושע כתי ועולם ידי עשה את החייל הזה ולא היתה בעזרתו ית' נודלה הזכר ויחלש ה' ע"כ אמור לו מלהת' בפעמח' ושיב בחזי יאושע טעם הדבר כי משה הוזהר את זכר עמלק מהח"ה בחר מחל"ה וכיון שכן חין כדתי בזכר שמי על נס בחינו עד הגליהו. וע"כ ויבן משה מוצה ייאמר ה' נסי צהמה כי לה' המלחמה והוא החלש כה עמלק הך דכתי' ויחלש יאושע והדר מפרש טעם חינוי ויחלש יאושע ויאמר כי יד על כס ית' מלחמה לה' בעמלק מהיר דיה ולא בא עד הגליהו ח"ד ז"ל :

ויעפ"י דרכיו וכו' דטעם דקחיו ויחלש יאושע ולא ויחלש ה' הוא כדי להורות להם דעפ"י הדין הוא חינו מחוייב להגליש מידו דכיון שהם ריפוי דיהם מה"ת וביטלו בלחוייהו ח"ד לדינא פטור המבלה לכן הלי' הדבר ביהושע. וכו' פ' הפ' כלפי שומר החלה ויחלש יאושע ולא הלה הדבר בהקצ"ה להודית להם כי מדינא הוא פטור לכן חמ"ל למשה כהוב זאת זכרון בספר שתכתוב ויחלש יאושע אבל כדי שלא יאמר יאושע כתי ועולם ידי וכו' כאמור לכן ושיב בחזי יאושע והמיר לו כי משה אמחה ר"ל כי עיקר המחייב חני עשייתו אבל מה שתליהו הדבר ביהושע להורות להם שהגליתם בדרך נס לא עפ"י הדין כי לדינא כיון שביטלו השליחות דריפו דיהם מפ"ה אתו פטור ובל מה ששיתו עמהם בדרך נס זקוף לכן או ויבן משה מאצת ויקרא שמו ה' נסי ר"ל לאודיע

לישראל כלפ"ד חונס החוין להגלה ומה ששם עמלק והגליש הוא בדרך נס דוקא ח"ג ה' נסי כאמור :

דודוק הפי כתי' הפ' יבנו עם אחד וכו' והוא ביהק' מה שפ"י ה' חס הבנים ז"ל כו' הפ' צירמיה ה' חובה תאמרו חכמים חנני ותורה ה' אתנו וכו' הובשו חכמים יכו' ותכנות מה להם. וירפו את שבר בת עמי על נקלה לאמר בליס בליס וחין בליס ע"כ דהכו' היא כמ"ג ה' ראש דוד ז"ל פ' לו דש מי שרלה לומר דהפי' למ"ד פשיעה בצעלים חייב עכ"ל יש מקום פטור לישראל משעויותיהם מנ"ג הרמב"ם פכ"ה דחובות האשה ששיברה בליס בעת ששבתה מלאכתה בתוך ביתה פטורה וחין זה מן הדין הלא מן התקנה שחס אי חתה חומר מן חין בליס בתוך הבית בעולם וכתבו החזונים דהפי' חס חין בעת מלאכתה פטורה. וי"כ הך למ"ד פשיעה בצעלים חייב כיון שיש לו דין חבה ובעלה יש מקום זכות דמגד התקנה חנו פטורים משום בליס הבית זכ"ד. חקן זכור דוקא חס הם בדוים בבליס ומתענינים בבליס ח"ב את דערו או יכולים לפטור עמנם בטענה זו דאשה פטורה משום בליס הבית אבל כשיב שנ"ח ציניהם או ודתי עפ"י מדהם שהינם דלויס בליס הקצ"ה נפרע מהם משום דחין כחן בליס בלח"ה חת"ד ז"ל. ועוד התייחס חס הם שומרים התורה עפ"י החו' יש להם דין חבה ובעלה או יש להם מקום פטור משום בליס הבית אבל כשהם פקעי הקדושין ומחבו תורה ה' ודתי ליתא להם. ח"ג היו חכמים בדוים לבקש מקום פטור חובה תאמרו חכמים חנני ותורה ה' אתנו וכו' להם טעמיה משעויותיו ע"י ותורה ה' אתנו וע"י החו' יש להם דין חבה ובעלה. הברכה בלידה הובשו חכמים הנה בדבר ה' מחבו וכיון דהמרו חמרי ל' היתך יתכן להיות להם דין חבה ובעלה ותכנות מה להם ר"ל דלו חכמו יביטו זאת החכמה בלהם היא וירפו את ככ"ר בה עמי דייק לומר שבר ר"ל שרנו להביות זה לדין חבה ששיברה בליס דפטורה משום בליס הבית ח"ג על נקלה לאמר בליס בליס חרי זמני ר"ל כשם כמגד בליס הבית פטורה האשה מן בשליס ישראל הם פטורים. והלה כיון דעיקר הקדושין היה החו' והם פקעי הקדושין ע"י כי דבר ה' מחבו ח"ך ויזייד לפטור חוהם. ועיקר הקדושין חומר בחתונה מכריז וחומר וחין בליס ר"ל הפי' חת"ל דיהו שומרים תורה להיטו כתי חין בהם בליס וחין חפטור חוהם בטענה זו חת"ד ז"ל :

בזי"י כו' המן בל"ר שלו שומר יבנו עם אחד מפטור וכו' דטובהו היא יבנו עם אחד ר"ל שהו בהמולה בחתונה חסת הנכ' בפחה מפחר ומפורד בין העמים שיש ציניהם

צויהם פירוד לצבות וכל עיקר פזורה בין העמים מטעם
 בל"ח שהיה צויהם וגם ודתיים שיטה מכל עם ואלו דתי
 המלך מש"ע אינם עושים ופקשי הקדושין וא"כ והיו ולמלך
 מש"ע אין שום להניחם דאין להם מקום פטור כלל על
 עונותיהם מטעם אשה ששיצרה כלים שהיה פטורה משום
 שלום הבית לכן אם על המלך טוב יתבז לאבדם. ולכן
 אמרה אסתר למרדכי קודם כ"ד לך כיום את כל היהודים
 שיהיו בלחודות אחת כדי שפי"ז ימלאו מקום לפטור ענמם
 משום שלום הבית כחמור ודו"ק :

ובז"ו כי הנמ' צבתה חמ"ל משה להקב"ה צמה תרום
 קרנם כל ישראל צפי תהא את רחב בני ישראל
 ונתנו ע"כ. ולנו לדעת מהו שאלת משה ומה השואת
 הקב"ה. אכן עפי"ה א"כ וצחק' עיר מ"ש המפ' ז"ל
 דמטעם שזיה הקב"ה על מחנית השקל ולה שקל שלם
 הוא להורות אחרות שאין האדם נקרה שלם אלא ציט וצין
 חצירו כידוע. ח"ש צמה תרום קרנם ש"י שלא יהיה עליהם
 חיוב על עונותיהם ויהיה להם חיוב נד לפטור ענמם.
 חמ"ל הקב"ה בני תהא וכו' ביהמי מהל"ה וצוה הם
 מורים אחרות ואהבה וחיות ושלום בין איש לחצירו עי"ז
 ים להם נד לפטור ענמם משום שהיה שלום הבית כחמור :
בז"ו כי הפ' שלום רב לחובבי תורתך ואין לנו ממשול.
 וכינתו מוצאות דכשים שלום רב צויהם דמורים
 על ענמם דרודפים אחר השלום וגם לחובבי תורתך ולה
 עוזו את התו' עד שנאמר דפקשי הקדושין אלה לחובבי
 תורתך ופי"ז ים להם דין אשה ובעלה ויטולים לפטור
 ענמם בעענה אשה ששיצרה כלים פטורה משום שלום
 הבית וח"ש ואין לנו ממשול דיטולים לפטור ענמם מדוע
 כחמור ודוק :

ובזה הפ"ל כי הפ' כי מרדכי היהודי וכו' דורש טוב
 לעמו ודובר שלום לכל זרעו. די"ל מהו טוב ומהו
 שלום. אכן לפי"ה יע"ן דידוע דהתורה נקראה טוב כמש"ה
 כי לקח טוב נתתי לכם. וח"ה דורש טוב שהיה התו' לעמו
 שפי"י הדור קבלו ציוני אחרות צדקן טוב וממילא
 קיימו וקבלו הקדושין ויש להם דין אשה ובעלה וצוה ים
 להם מקום פטור לעונותיהם מדן אשה ששיצרה כלים
 שהיא פטורה משום שלום הבית וח"ש ודובר שלום לכל
 זרעו שלום דייקה ודו"ק :

בז"ו כי הפ' מה נאחו על ההרים רגלי מבשר משמיים
 שלום מבשר טוב משמיים יסופה אומר לציון מלך
 אהרן די"ל מהו אומר על ההרים ומהו הכפל שלום טוב
 יסופה כפל במלות שוות. וה' ליקטים מפרדם ז"ל ע'

ענה עפי"י מ"ש חכמו המוסר כי עיקר העניו היא
 להנשים גדולים והראשים יהיו עניו לקטנים מהם אצל
 מי שהיא בעלמנו קטן ממילא כדתי בקטנים. וי"ש מה
 העטה שמוחה בציבה מה נאחו על ההרים אלו הת'
 הגדולים ועשירי עם מהם ירחו ויעשו שחר הפס יע"ז
 ימארו רגלי מבשר משמיים שלום שפי"י העטה ירצה השלום
 צויהם וגמולן מה מבשר טוב וז התו' זה מקיים מטה
 זו וזה מטה זו והיה להודים כאלו טולס קיימו חרי"ג
 מטה ואלו משמיים יסופה יבא הנחל ה"ד ז"ל. ובי"ו כי
 הפ' הטו' כי מרדכי היהודי וצוה לגדולה זו שהיא משנה
 לנולך וגם גדול ליהודים ועכ"ז מרוב העטוה ביה"ל היה
 דורש טוב לעמו אכן טוב הלה תו' ביה מקיים מטה זו
 וזה מקיים מטה זו וגם עי"ז ודובר שלום לכל זרעו שפי"י
 העטה שהיה צו היה מרצה השלום צויהם כחמור :

ובדרק נחות הפ"ל צו"י הפ' הטו' ינדקדק עוד מהו
 אומר ורגו לרוב אחיו למה לרוב אחיו ולא לכל
 אחיו וכו"ל דרשו מה שדרשו. אכן ע"ד המליצה מכל
 שהענה היא צמה שידוע שמינה הוכחה היא מטה מופלת
 על כל איש ואיש מוצראל שחם ראה חצירו עובר על
 ד"ת לדין ביוכיחו ע"פ וכמש"ה הוכח תוכיח יס' אכן
 ים ב"ה שהם גדולים צהו' וצחכמה יעכ"ז ממעשים מלהוכיח
 מהמה שפי"י הוכחה יהיו חיה צ"ה שגאים אוחו וכמ"ש
 צננו' האו לרצח מרצקן המרחמין ליה בני מתיא משום ולא
 מוכח לכו במילי דשמיייה. וח"כ אדם המוכיח וצפרט
 כשהוא גדול בדור ימוכיח לבני דורו על עונותיהם אף
 דרוב הקהל הם שומעים לו ומקבלים דבריו עכ"ז לא פלמ
 דים חיה צ"ה שאין רועים ברוכה הם שגאים אוחו
 אינם מקבלים דבריו. וכ"ז ב"ה לאדם מחמה שיש לו נאחו
 והוא מתנאה בעלמו ואומר אני יאפסי עוד ואינו יודע
 מיעוט ערכו לכן הוא מתנאה בעלמו ואינו מקבל הוכחת
 משום אדם באומריו מי היא זה שבה להשחרר עליט
 ולהוכיחו והנה אנתו יש לו יד ושם יתיר ממט ועי"ז הם
 מנאליס דבריו ואינם מקבלים תוכחה. מה נואלו אלה
 העם האומרים ככה. הלא ידעו שהם משגיאים ענמם
 להקב"ה שהיא אומר עליהם אין אני יהא יטלים לדור
 בעולם. מה נעמו דברי הכהן הגדול ה' מדרש אליהו וע"ה
 בד' ע"פ ע"ג שכת' ח"ל ובהצונה היר והאלבשות רמז
 הקב"ה על מוסרי האדם שהראה שאין האלבשות כולם שיים
 זה ארוך וזה קצר ואין טלס שיים וכל אחת מעלה בפני
 עלמה עכ"ז כל החמשה אלבשות מחמענעים יחד ואעפי"י
 שזה גדול מזה. כך הם מדרגות האדם שיש קטנים וגדולים
 ובשודם בחיים אין אדם מכיר ערט עד שלקברות ויבלו
 ששם

שש קטין וגדול שם הוא כשם שהלוצנות צעודם זקופי' כולם מונענים עלמם ונשהם כפופים כולם שוים הין זה ארוך מזה לרמוז בהאדם בחיים הין מכיר ערפו בערך הצירו וזה שורר ע"ז וזה ע"ז עד שמחיים שאו כולם שוים. ורמוז זה בנקודה הת"י שמהים צש"ח הם הגש' ומתים צל"י הם מתים הר"י שהנקודות משומד הם הגשם מהגהים צעלמם בהצ"ח רמו על החי שומד על עמדו והליר"י רמו למה שהיה שוכן כך הם ההלוצנות צעודם צש"ח כולם מהגעניעם וצנוכלם צליר"י כולם שוים וזהו שרמו הקצ"ה בצברי הודם לתת לי מוסר השכל שילמד מגופו. מעניני בני הנגות הצריו ה"ד ז"ל חיים וקיימים. הין שיהיה נחזור לדבריני בהמוכיה לצ"ח הין כל הודם מרונים ממני הין ברוב העם מרונים עכ"ז הפסר שים צ"ה מועמים שהין מרונים צדצריו. כמו כן כשהוא מוכיה ומודצר בעניני לדרך בריה מליה גדולה עד מהד עד באפי' עני המהפנים מן הגדקה הייב ליתן כידוע ומעלה גדולה עד מהד כמפ' צהו' יצנציהים וצנחונים. צהו' נהון הקן ופי' כי צגלל וכו'. בצנחונים פיוז נקן להציונים וכו' צנציהים הלה פהים להעצ יכו' והיא מהפכה מה"ד למה"ר ומצטלה כל גיירות רעות. וצפרט צימי הפורים שחייבים לקיים מילי דחנות שכן קבלו עליהם להתהנות להציונים. והמעט נדי ביהא יד הכל בזה שכן שקבלו הימים ההלה לעשותם ימי משה ומשלות מנות וה"כ העשיר יש יכולה בידו להחיל צטר ולשחות יין ולקיים גיירתם. ומה יעשה העני שהין לו פה צסלי על פה להם יפצע מהיין לו צטר יין להגול ולשחות ולשמות. לזה קבלו עליהם ג"כ להתהנות להציונים וצפרט לעמלי הורה שהיה עיקר הנזיה כמ"ש צמד' אם צקשה לעשות לדרך עשה הוהה עם עמלי הורה יחו' יהיה יד כולם בזה עשיר ועני וה"ח הכל שוים לטובה ששים וצמחים צשמחת הפורים. צשמחה וצצירים. חזי כשדצר המוכיה מונענים כהלי הין ברוב צ"ה הם מקבל' דצריו צשמחה וצצו"ל ומקיימים את כל הכהיז וטוהים מהטות להציונים וצפרט לעמלי הורה כפי הראוי להם. עכ"ז יש צ"ח שהם קמגים קמלה וצר קמלה עשירים מקמלין ומובצים צדפהם שהם קיימים לעולם וצומעים לעלת ילה"ר המכהה חותם והינם יודעים כי אדם להביל דמה פתאום יבא חדו ועזב להחרים חילו והוא יושב על ההרץ מקום נר אשר הין דרך לנשות ימין וצמחל וחפי' זכוב אחד לא יקח צידו. וקף גם זאת ענוש יענש על קמגותו וחוק לבו והין לו צמה לפרנס ח"ע שם צעוה"ב. ומה הנאה יש לו שצעוה"ז עולם העובר הוא עשיר גדול

יצעוה"צ שהיא עולם הקיים הוא עני מרוד ולא לקח עמו מחלומה לכן החי ימן אל לבו וישב אל ה' ויעשה קרן לעוה"ב. מכ"פ צ"ח כהלו הם שוגאים למוכיה צדצ"י והינם מרונים ממנו. וידוע דהחשו' נקראת טוב צמש"ה כל תבה עון וקה טוב. והלדקה נקראת שלום צמש"ה והיה מפשה הלדקה שלום כידוע :

ביערה נבא לפי הפ' כי מרדכי היהודי משנה למלך החש' וגדול ליהודים וכיון שהיה גדול היהודי' הנזוה מוטלת עליו יורה להביהם ולהדריכם בדרך הישר. לכן ירטי לרוב החיו' ילה לכל החיו' שים צ"ח מועמים שהינם מרונים ממני. והמעט לזה הוא מחמת שהיה דורש טוב לעמו שהיה מוכיה לרשעים שיהו צחשי' מעינותיהם ולכן הרוב מקבלים ויש מועמים שהינר גוצר עליהם חינם מרונים ממנו. ויכ ודוצר שלום לכל זרעו שהיה מדבר עמם ע"ע הגדקה שנקרהה שלום לכן הגדיז מקבל דצריו צשמחה וצצו"ל. הין יש צ"ח מועמים שהם קמגים ימין ויהינם על לבם לחריהם חינם מחריים דצדצרי' ולכן חמר ורטי לרוב החיו' ולא לכל החיו' ודו"ק :

ז"ה יוצן כו' הפ' הגו' צהק' את הידוע משו"ל בירוש' שהרבנות מקצרה צעליה. והמעט לזה חו' משום שעי"ז הוא נתפס צעוגם כמ"ש ע"פ ואשימם צרחשיכם ואשחם צרחשיכם. חו' משום שנותנים צו עה"ר חו' שמקללן חוהו חם חינו מרחם עליהם. וכהתיקון לזה ארו"ל שהלדיק הגהפס צעוטה צני דורו הוה דוקא חם חינו מוכיחם חבל חם מוכיה חותם חינו נהפס צעוגם. וצשזיל עה"ר יקללה חם הוא מרחם על הצריות חינו חושש לזה וכמ"ש צהמיד ד' ל"ב דבאל חלכסמדרום מיקדון לחכמים מה יעשה חדם ויתקבל על הצריות חמרו יסני מלכות ושולטט חמר ידיר עדיפה מדידכו רחימנא מלכו ישולפן ואיעביד עיבי עם צני חגישה פ"כ. וז"ש כי מרדכי היהודי משנה למלך החש' וגדול ליהודים. וכ"ת מה צבח הוא זה אדרבה נוצרעו' נתן דצוה יהיה נתפס צעצורם וגם יחנו צו עה"ר ויקללוהו. לז"ה הין השש לזה כי לשמא יתפש צעצורם זה דוקא למי שאיט מוכיה חבל הוא היה דורש טוב לעמו הין טוב חלא השובה צהמיד היה מוכיחם ומחזירם צתשובה. ולמד עה"ר הקללה ג"כ ליכא חששא שהיה דוצר שלום לכל זרעו שכולם היו עמו צשלום מחמת שהיה מרחם עליהם ונתן להם לחם לחלו וכמש"ה השם גצולך שלום חלצ חמים ישביטך ולכן שצח גדול הוא לו שהוא משנה למלך וגדול ליהודים :

הדרן למערכה הראשונה לפסוק מה נאוו על ההרים וכו' דעפ"י חמות הקודם דיש מקום פסוק לישראל

לישראל על עונותיהם מדין הזה ששיצרה כלים פטורה
 משום שלום הבית יע"ן. ועוד נק' דהריס כתי' לה"ה
 וכמו שדרשו ע"פ וירדתי אל ההרים חלי הסנהדרין. וז"ל
 מה גאו על ההרים כמה גאה ייאה לחכמים שבשמים
 לעם ומה חומרים להם משנויע שלום ר"ל שהם פטורים
 מטענה שלום הבית. חקן ג"כ היא מצבר טוב חין טוב
 חלה תורה שהמיד מחסורין אותם על עסק התו' וע"ז לא
 פקעי הקדושין ויש להם דין חסה ובעלה ובהו פטורי'
 משום שלום הבית. או מבניע ישיעה זו להרס שיש לו
 מקום פטור ה' לחו"ה עטנת שלום בעילה היא כיון
 דפקעי הקדושין לא כן חס חונס עיביס התו' או עטנה
 חלימתה היא וגם ע"י התורה חומר לנין וכו' ודו"ק :

מערתה חנני הרוחה שהיה לנבא כמד על מע' מו"ד
 חמרתו שוב חשיב לטובאי מקדש ב' יבא בדינה
 טס"ה ויילס חותו בראשו וחמיסיתו יוסף עליו להשר היה
 לו יתנו. שם רמו למנות היום הקדים היה שהיה מנה
 פ' זכור שהיה מדחורייחא למחית זכרו מלמטה וימחה
 זכרו מלמעלה וכבר ידוע מה שחקרו המפ' ז"ל דע"מ
 וע"מ נשתנה עמלק מכל שאר החיות שכל דוד ידור וכו'
 ולא נלטינו למחית זכרם מן העולם בכל שנה ושנה ובפרט
 שלה עשה כלים במעבוי כי החליבו יחשע כמס"ה ויחלום
 וכו' וה' מחמת ששרו של עמלק היה סמ"ש וע"י נחמר
 ו"ה מהו"ה ואל"ף מקסא לכן נלטינו בכל שנה למחית
 זכרו עד ב' יבא משיח נדקט ויהוקטו הו"ה והאל"ף שהם
 חיותות הו"ה. ח"ש ויילס חותו ב' הרמו על עמלק בפרכה
 ויבא עמלק כולה חות וי"ו בפחילה הפסוק חתו ויילס
 חות וי"ו בראשו שיכז עמלו בראשו ולקרות בתו' פ' זכור
 חתו וחמיסיתו שהיא חמשה חומשי ה' יוסף עליו לקרות
 בתו' בכל שנה פ' זכור. וכו"ה חתי כלי ה'. לו"ה לשר
 הו"ה לו הו"ה דייקה שנחמר חיותות ה"ו מהו"ה ואל"ף
 מקסא שהם חיותות הו"ה לכן נלטינו למחית זכרו מה"ע
 עד ביאה משיח נדקטו ב"ה :

שז"ב חזרתו וחמרתו ויילס חותו וכו' שם רמו למחית
 המן עין עמלק משורש נחש יבא לפע אשר ביקש
 לקטקט בילתן והקצ"ה חשיב נמולו בראשו והיתה החסוע'
 ע"י מרדכי הנדיק ותלו חותו יתה בני על העץ וידוע
 מ"ב במנילה ע"פ אשר הכין לו הגה לו הכין ר"ל הכינו
 לעלמו. גם ידוע מ"ש בנמ' לבנימן נתן וכו' וחמש חליפות
 שמלות דבר שנלסער זו חותו נדיק יע"ש"ה שבשכיל בתורה
 פכים נתקנאו זו אחיו איך יוסף נתן לבנימן חמש. חלה
 רמו להם שעתיד לאלה ממט מרדכי הנדיק שילח מלפני
 המלך בחמשה דברים כמס"ה ומחדי ילא מלפסה"מ בלבוש

מלכות וכו'. חתו שרמתי ויילס חותו בראשו שהקב"ה
 הילנו מה המן ויילס לו נמולו בראשו שהלו חותו ואת
 בניו והפעם משום וחמיסיתו שהם חמשה חו"ה יוסף
 עליו רמו לתו' שהוסיפו ללמוד בחותו זמן. גם וחמיסיתו
 רמו להשו' שעבו בחותו הזמן שגרמזה בלות ה"ה כידוע.
 גם רמו למרדכי הנדיק שילה בחמשה דברים כאומר ע"ז
 יוסף עליו עליו דייקה כמס"ה וחמשה המלך תלוהו עליו.
 ולכן חיים לשר היה לו ר"ל שהעץ הוא מוכן לו כמ"ש
 לו הכין שהוא מוכן ומזומן לו והוא הבני לעלמו ודו"ק :

שז"ב חזרתו וכו' ויילס וכו' שם רמו על גהולתו ועל
 פדוה נפשינו. ויהא כמה שדוע מזו"ל כלו כל הקלן
 וחין הדבר תלוי חלה בתשו'. גם ידוע שהחולה תלויה
 בעסק התו' כמס"ה זכרו תורה משה עבדי הנה חנני כולה
 וכו' גם ידוע שהשם חסד ו"ה והכסה חסד חל"ף והם
 חותיות הו"ה וגם ידוע מזו"ל דכנפי החיות היו שם
 כנפיים ממנין פסוק שבכמלו' ובחורבן ביהמ"ק נתמשעו
 והיו חרבע כנפים ונחמרו שהים כנגד חיותות לעולם ועד
 שהם ר"ת ל"ו. חתו שרמתי חותו ויילס חותו בראשו
 שיחזור עטרה ליופנה ויהיו ישראל ראשים כשיהיה הדבר
 הזה שהוא וחמיסיתו רמו לתשו' שרמזה בלות ה"ה כנ'
 וגם רמו לחמשה חו"ה כשיסיפו ישר' בתורה ובתשו' או
 להשר הו"ה ל"ו שיחוקטו חיותות הו"ה יחיותות ל"ו שהם
 לעולם ועד החסדים הכל יתקן ב"ה כו"ה :

דרוש ו' לשבת זכור

י"ח ה' קדוש והגורא ה"ה עלינו לבצח ולהודות ולהלל
 ל' ח' נרנו ועאלנו. הדין חת דינו והיקס חת
 נקמתנו. ראשית גוים עמלק כשמו כן היא שבה ללוק חת
 דמני. לולי ה' שהיה לנו חזי חיים בלענו. ומנחם יבא לפע
 חיש לר וחייב המן הרע הזה היולה מן השמא עמה והשיב
 ה' נמולו בראשו מחשבתו אשר חשב עלינו. להשמיד להרוג
 ולאבד את כל זרע ישראל ג יטו טפינו. ברוך ה' אשר
 לא השבית לנו גואל ומחשבתו אשר חשב חזרה חלוי חופר
 גוניה בה יפול ברוך הוא שטרף לשיניהם לה נחנט. ע"כ
 הייבא רמייה עלינו. לדורי דארות שלא נשכח שאלתם לדורות
 ובכל דור ודור חייבים אגחנו. לקיים מנות זכירה שפה גלה
 נשכח בלב לזכור בכל שנה ושנה ולקרות פרשה זכור
 בשנה הסמוכה לפורים בש"ה בנבדו והיא מנה דחורייחא
 וכמ"ש הפוס' ואסמטה לפורים כדי לזכור ג"כ מעשה המן
 הרע

הרש"ו הזה אשר ילא מורשו של עמלק ולמחות שם שניהם יחד כידוע. וכמ"ס במגילה ד' י"ח ח"ל זכור את אשר עשה לך עמלק זכור צפה אתה אומר צפה או אינו אלא בלב כשהו"ה לא תשכח הרי שכחת הלב אומר האמה אינו מקיים זכור צפה ע"כ. וכת' הרמב"ן ז"ל זכור צפה שנקרא פרשת עמלק בלבוש ו"כ"כ בס' החיטוב פ' תלא סו' תקנ"ו דעל סמך זה נהגו כל ישראל לקרות פ' זכור צפה הסמוכה לפורים בלבוש הוא מפני זה. דכתיב זכור צפה יע"ש:

אִשֶׁר בזה גרל"פ ע"י הפ' פ' בשלח ויאמר ה' אל משה כתוב זאת זכרון בספר ושים בלוחי יהושע כי מזה חמזה את זכר עמלק מחמת השמים. דלנו לדעת מהו כותבו בלוחי כתוב זאת מה היא זאת. וגם מהו לוחי זכרון בספר. גמ"ש ושים בלוחי יהושע. כי מזה חמזה למה הכלל. ודורשי רשומות אמרו מח"ה לרמו לנס המן שניטלו ע"י ג' והם ר"ת מח"ה מ'רדכי ח'רצונה ה'דסה. חמח"ה רמו לנס עמלק שניטלו ע"י חרצנה והם ר"ת חמח"ה ח'הרן מ'שה ח'זר ה'ושע. לט לדעת למה רמו להם זה עכשיו דרייה ללרה בשעתה:

אִבְנֵי יובן בדרך פשוטה עפ"י ובהק' עוד מה שרמזו לה' חברה את ידו ז"ל ח"ב דקמ"א ע"ה שפי' ע' המאמר הס' זכור צפה ואל תשכח בלב דעל מה כל החרדה הזאת ומאחר שזוהי זכור צפה למה הולך להזהירם עוד ואל תשכח בלב. חכן הענין הוא עפ"י מה שפי' הרחשונים בכו' הפ' ויגחם ה' על הרעה אשר דיבר לעשות לעמו. דמי שיש לו כעס עם חבירו בהולאת דברים מפיו מפני כעסו על חבירו וכשכח להגקס ממנו אינו מויק לו הרבה כיון דנח רוגזיה קלה במה שמוניה בשפתיו דשפך כעסו בדבירו ו"ש ויגחם ה' על הרעה יען אשר דיבר וכו' וכיון שדיבר הפיו כעסו ית"ד. וה' אליהו דקן ז"ל בס' ולע"א דק"ג ע"ג פי' מאמר שרקי ר"ה מיד אמר המן בלבו למי יתפון כל זרעם של עמלק אומרים בלבם ואינם מגלים סוד צפיהם דעעם הדבר דכיון דאינם רגילים לבטל כעסם הדבר עומן בלבם כדי להזיק ולחבל ואין מגלים הסוד צפיהם יען יודעים סג"י הדבור יחמטט כעסם וצנין חב מעשו ויאמר עשו בלבם. וזה עעס הפסוק לא השגח את אחיך בלבבך דחם יב לך שכחה עם חבירך לא ההא שמורה בלבבך אלא הוניה בשפתיה מהי דבלביה צפומיה ועי"ז יתמעט צן רב למעט זה"ד דפח"ת. אמור מעתה דמסו"ה לוחה לנו סורחתי הקדושה. במחייבות של עמלק שמכור שנחתו צפוי ובלבציו לא נשכח יבא האזהרה בכלל זכור צפה ואל תשכח בלב

דלא תעלה ע"ד דכיון דלמי מזה חוקך זכור צפה יהיה מעוהד דכרוב הימים להפיג כעסכם עמו שכן דרך העולם בהולאת הדברים מפיו כמפיג עסו וכשכח להתנקס רפייה צדיה אלא דע לך דאנכי מטך ואל תשכח בלב עם היות שחוליה כעסך מפך שאתה זכור צפה כל מה שעשה לך אשר קרך וכו' ויגפ וכו' עכ"ז השגחה ההיה לצושה תמיד כל הימים בלבבך ותקופה בלב ואל תשכח כל מה שעשה לך כדי לגקוס נקמתו ומחה חמחה חתון מלמטה והנה מלעילה. והוא שיווד עפ"י מדותיו דעברתו שמה נלח ולחם לאים דכרבו דקך דרט הרעה של עשו ועמלק והמן הרע לשמור בלב ובלב ולב ידברו זה"ד ע"כ: **אָמֹר** מעתה דזהו ע' הפ' ויאמר ה' אל משה כתוב זאת זכרון בספר זה"ה ר"ת ז'זכור ח'ל ת'שכח ר"ל שכתוב בתורה זכור את אשר עשה לך עמלק וגם לא תשכח כדי שפי"ז הדרשה הדרש זכור יצפה והיית זכרון בספר ר"ל שיקראו פ' זכור בספר בלבוש בלבבך וישאר לא תשכח לדרוש שכחת הלב שלה תשכחה מלבך אלא לנעיר היבחו ג"כ בלב מלבד הפה. וכו"ה כיון שאני מטך לזכור צפה למה נריך הזהרה ג"כ על שכחת הלב. לז"ק ושים בלוחי יהושע עעס לזה והוא כי מח"ה חמח"ה רמו מח"ה על המן שנמחה שמו ע"י ג' מ'רדכי ח'רצונה ה'דסה. חמח"ה רמו על עמלק שנמחה שמו ע"י ד' ח'הרן מ'שה ח'זר ה'ושע כאמור בא הרמו דלא תעלה ע"ד כיון שאני מטך זכור צפה יהיה מעוהד דכרוב הימים להפיג כעסכם שכן דרך העולם בהולאת הדברים מפיו דמפיג כעסו וכשכח להתנקס רפייה צדיה לכן אנכי מטך אל תשכח בלב עם שאתה מוליה מפך כל אשר עשה לך עכ"ז השגחה תהיה תקיפה בלבך כל הימים כדי שפי"ז מחה חמחה חתון מלמטה והנה מלמעלה יהי' שיווד עפ"י מדותיו עשו ועמלק והמן לשמור בלב כמס"ה ויאמר המן בלבו צן צנו של עשו שאמר ויאמר עשו בלבו לכן רמו מחה על המן חמחה על עמלק שזה דרכם כסל לכן כמדהם השב להם שלא תשכח בלב כדי שפי"ז תמיד מחה חמחה צפועל כאמור. ולכן בא צרמו צפסוק כהו"ב זה"ה וכו"ן: צפס"ר ושים בלוחי ס"ה ג' שצ"ה בדרקוק לרמו שפיקר קריחת פ' זכור צפה תהיה צבנת דיקא כאמור: **אֵלֶּיךָ** דלנו לדעת למה תיקט לקרות פרשת זכור צפה דיקא דקן חמת דבחרו צבנת בלפני פורים מטעם כדי לסמוך מחיית עמלק לחיית המן דשייכי אהודי חכן הו"ל לקצוע לקרות פ' זכור צפוי פורים עלמו ילמחות שם שניהם יחד המן ועמלק ולמה קצבו אותה דיקא צבנת. הן חמת דלפי הפשט גר' דקצבו לקוראה

דקוה"ש השלים הזמן. וכתבו המפ' ז"ל דזכו דוקא חי
 אמרין דשראל בניס להקב"ה או א"ש דקוה"ש השלים
 הזמן. אכן חי דין עבדים. הית להו לא יבא חי זה ע"ן.
 יודע דמן השבת מורה דשראל בניס למקום כמ"ש המפ'
 ז"ל דכיון דהקב"ה שומר שבת אף אנו שובתין והרי
 ק"ל המכתמים בשרבישו ש"מ ח"מ א"י דשראל בניס וכן
 משתמש וכו'. מעשה יובן דלכך תיקו לקרות פ' זכור
 דיקא בשבת ולא צפורים עלמו לאורו דכיון דמן השבת
 מורה דהס בניס א"כ צ"ח עמלק שבת לערער על
 יציאתם קוה"ז שלא כדן היתה דשפיר נכ"ל דקוה"ש
 השלים הזמן ולכן נלטינו למחות זכרו מן העולם. ולכן
 תקנו לקריאה דוקא בשבת ודו"ק :

עוד אפ"ל טעם כשיקר למה תקנו לקרות פ' זכור
 דיקא בשבת ולא צפורים. דהק' לפרש בו' מאמר
 ילקוט שמואל ב' ס' כ"ב ח"ל יליגי מאיבי עו זה פרעה
 אמר חייב. ומשגחי כי אמנו ממני אלו המלכיים. יקדמוני
 ביום חדי זה עמלק ומכולם ויהי ה' למשען לי ויוציאתי
 למרחצ בנפן לי את המורה ע"כ. דק' למה כינה לחייב
 כסס עו דיקא. גם מה ענין פרעה ועמלק ומה"ה דנקט
 דיקא ולא דברים אחרים. אכן יובן דהק' מ"ש ה' הגרא
 דכלה ז"ל פ' נח צפסוק וישלח את העורב ח"ל את
 לרבות גס הקל' שהיא קל' עורב כדודע וע' בס'
 הקדמים וצפ' דן ידן ורחה נח צרוב"ק כי הוהה הקל'
 יהיה לה התגברות באחרית הימים בגלות המד ופילחה
 מעל פניו להחיש כחה וזה ירמוז ויולא יולא ושוב עד
 יבוסה המים מעל הארץ. ואידי דאח"ה לדיני קל' עורב
 ימא בה מלהת ידוע דקל' עשו הוא עורב וקל' ישמעל
 היה זרזיר ורמוז ח"ל לה לחנם הלך זרזיר הלל עורב וכו'
 ידוע דאלו הכ' הם למעלה מכל הע' שרים ל"ה מימין
 ועליהם ישמעל ל"ה משמאל ועליהם עשו. חד"ק במג"ע
 ויקח לו את כל אלה ויצטר חותם. בתוך לישראל וגרמו
 צה דארי יוס אידס של קל' ישמעאל עושים ציור ו'
 מימין ס"ק ויוס אידס של קל' עשו ציור א' משמאל
 השבת וישראל עם קרובו קדושת תורתם ביום ס"ק ע"ש
 במג"ע. וידוע דאלו הכ' קל' כוללים כל הע' אחרים.
 וידוע מש"ל אלמלא שמרו ישראל שבת כראוי מיד נגאלין
 לרמוז זה שמאל עורב"ז ורז"ר בני' שצ"ת כי בשמירת שבת
 נגלים ישראל מן הרז"ר והעורב"ז ומכ"ש מכל הע' ענפי'
 אחרים ולמ"ש ח"ל ב' שבתות אפשר נגד התכללותם
 זכ"ו חצ"ו והבן עכ"ד ז"ל :

מעשה יע"ן דכבר כתבנו דבפ' כי מחה אמתה גרמו
 גם מחיית המן ושניהם המן ועמלק מורשו של
 עשו

לקריאה בשבת דיקא עפ"י נו"ש המפ' ז"ל דע"מ וע"מ
 הפלגה תורתו שזכרה מחיית עמלק דיקא חבה לה עשה
 כן לכל בני שבט דירידה עומדים עלינו לכלותנו והקב"ה
 מילני מידס ולא ליה לנו לומר מעביהם תמיד כאשר
 ליה לנו על עמלק ולנו לדעת מה נשתנה עמלק מכל
 אומה ולשון. וכמה עממים נאמרו ביה יחד מנייהו היא
 דשיקר הזכרה היא לומר תמיד העצירות אשר עשו בחייהו
 זמן עד שגרמו לציאתו להלחם עמיהם כמ"ש צרפדיס
 על שריפו יהושע מה"ת. חי קרי צרפדיס על פדוד
 לצנות אשר היה צניטה. ועל כולם חילול שבת בכו"ס
 בה עמלק כמ"ש ויהי ציור א' ילוי וכו' יבחי צרדיה
 ויבא עמלק. וכלשה אלה קדמותיו חילול שבת ופירוד
 לצנות ורפי' ידס מה"ה הן הנה סיבה לחידך גליהו
 כידוע ולכן ליה לוי חי' לומר תמיד מחיית עמלק
 והשיקר הוא לומר הסיבות שבצורה בה עמלק כדי
 שעי"ו נסוד בטהו' מהס' ונעסוק בה' וצפדי' ציור שבת
 שלא ניתנו שבתות אלה לעסוק בה'. דתתנו חותמו
 שמירת שבת כהלכתו ועסק החי' וצוה הני מחייתם כה
 עמלק למעלה ועי"ו ימחר יחשה לנחלתו וזה עיקר המל'
 שהקפידה החו' צורית מחיית עמלק כדי שיהיה בין עיניו
 לזכרון תמיד עסק הקריה ושמירת שבת כהלכתו :

אשר בזה יבטו צנ"ט לקריאת סס לשבת זה שבת זכור
 דה"ל לקבוע שמו שבת עמלק. אלה היא העטם
 דבאו לרמוז דשיקר טעם הזכרון של מחיית עמלק הוא
 דוקא כדי לשמר שבת כהלכתו ולכן קראו שנו שבת זכור
 ר"ל דשיקר הזכרה היא לומר השבת דוקא. ובה ח"ש
 העטם דתיקני לקרות פ' זכור דיקא ביום שבת ולא ביום
 פורים כדי לאורו ששיקר הזכרה היא לומר שציאתו
 היתה בעבור חילול שבת ובעבור זה נשמור עלמנו מכהן
 ואילך לשמור שבת כהלכתו. ולכן בא הרמוז בס"ה כהוב
 זאת זכרון צפדי' ויס' בחוגי ס"ה ע' שבת בדקדוק
 כאומר לרמוז ששיקר קריאתה בנצור היתה ביום שבת
 דוקא לא ביום פורים כדי שעי"ו יזכרו בשמירת שבת
 דו"ק :

עוד אפ"ל טעם כשיקר שתיקנו קריאתה דיקא ביום
 שבת ולא צפורים עלמו. הוא לאורו דמן השבת
 מוכח דציאתו על ישראל שלא כדן היתה ולכן ליהנה חי'
 למחות זכרו מן העולם. והוא עפ"י מ"ש הכנה"מ פ'
 אבא שעמלק בא לערער על יציאת קוה"ז והוא היה
 מחחילה המניד לפרעה כמ"ש ויגד למ"מ כי צרה העם
 פ"י צר"ח גי' עמלק צר"ח גי' רד"ז שילאו צרד"ז ע"ש
 והנה ידוע שח' מן החי' שחי' המפ' על יציאת קוה"ז

עשו אשר הוא קלי' עור"ב וכלול מקלי' בן האמה שהיא זרז"ר אשר עיקר שפלותם תהיה ע"י שמירת שבת שהיא צג' זרז"ר עור"ב ולכן תיקנו דוקא לקרות פ' זכור שרמזו בה מחייה עמלק והמ"ן שהם קלי' עשו ביום שבת דוקא לארזות שהשפלתם תהיה ע"י שמירת שבת שהיא צג' זרז"ר עור"ב כחומר הדו"ק :

ובזה נבא לביאור מדרש ילקוט הגו' בהק' עוד משו"ל
 ע"פ הקול קול יעקב וכו' דבזמן שהקול קול יעקב שהם עוסקים בתורה ח"ן הידים ידי עשו. וכו' הטעם לזה דהתו' נקראה עו כמשה"ה ה' עו לעמו יתן ותיבת עו"ר ר"ת ע'ורב ח'רזיר שהם קלי' עשו וכן האמה ולכן ב' שישר' עוסקים בהו' שגק' עו מנינה עליהם מב' קלי' אלו ולכן ח"ן הידים ידי עשו שאין עשו שהוא קלי' עור"ב וכלול בו קלי' בן האמה יכול לשלוב עליהם. ח"ש ילגו מאויבי עו"ר ר"ת ע'ורב ז'רזיר שהקב"ה הילגו מיד בני קלי' אלו שהם ר"ת ע"ז שבהם החחיים פרעה אמר אויב ומשנאוי כי חמנו ממני אלו המגריים וגם יקדמוני ביום חדי זה עמלק שקידם לבא על ישראל שהוא בן בנו של עשו שהוא אחו' בקלי' עורב ומסלס ויהי ה' למשפט לי וחיילתי למרחצ ע"י שנתן לי את התורה שע"י התו' שנקראה עו ר"ת ע'ורב ח'רזיר הוכנע כה' ב' קלי' אלו שבהם החחיים פרעה ועמלק והקב"ה הילגו מידם הדו"ק :

באו"א חפ"ל בדרך דרש כו' המד' הגו' ילגו מאויבי וכו'. והוא בהק' לפרש כו' מ"ש בפר"ה פ' מ"ד ח"ל אמרו ישראל למשה משה רבינו כהוב ה' אומר זכור את אשר עשה לך עמלק וכהוב ה' אומר זכור את יום השבת לקדשו היאך יתקיימו שניהם זה זכור וזה זכור. אמ"ל אינו חזמה כוס של קונדיטיון לכוס של חומץ זה כוס זה כוס זה זכור לשמור ולקדש את יום השבת זה זכור להשמיד ולהכריע את כל זרעו של עמלק בג' זכור את אשר עשה וכו' ע"כ וקשה מהו אומרם היאך יתקיימו שניהם ולמה לא יתקיימו שניהם. ומה היא כונת השו"ב מרע"ה. הכן חפ"ל בהק' מה שפ"י ה' דרכי אים ז"ל ס' הפ' זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בלאהכס ממל'. והוא בד' כ"ב כו"ע"ה כה' ח"ל הרמב"ן ז"ל הקר מה חורי האף הגדול הזה במחייית עמלק יותר מכל האומות. וניח"ל דהט' שבא מארץ רחוקה להלחם בישר' עובר ומהעבר על ריב לא לו. וה' ע"כ ז"ל ההפלא מאד דאך כהב שבא בלא שום סיבה הי"ל סיבה שבא ליטול חלק בדרך שזה נר' משו"ל ויבא עמלק מהיכן בא שבא ליטול ענה מזלעם אמ"ל לא הלחם בישראל שהם באים בזכותו של אברהם אביהם נס אחה בן בנו והיינו

ליטול חלק בדרך דה"י מוחזקה מאבותינו. ויישב דק"ל ח"י אינה מוחזקה מאבותינו ע"ש וראיה לזה דה"י נטלו ישראל בשביל שעבוד מלרים כמ"ש צב"ר ח"ל וילך אל ארץ מפני יעקב ר"ה אומר מפני שט"ח כי נר יהיה זרעך והיאתה בבפרי פ' חוקת זה אמר אחיך ישראל מה ראה להזכיר כאן אחיה אלא אמר החיים אנחנו בני אברהם שנאמר לו כי נר יהיה זרעך ועל שנינו היה החוב לפירשו נעברה נא בדרךך ח"ן לך לעורר על הירושה של ח"י כשם שלה פרעת החוב ע"כ. וכו' מ' הפ' דמרתה קא רתח זכור את אשר עשה לך עמלק וכ"ה מאן לימא לן דהיה לאויב ותהעבר על ריב לא לו דילמא דינא קא צעי דמימר אמר דביקש לעירר בירושם הארץ דה"י מוחזקה. לז"א דהא ליתא דהא סמוך ונראה מי"מ וכו' בדרך בלאהכס ממל' ומשם מוכח דנטלו ח"י בשכר עבודה ח"ד ז"ל :

עו"ן מ"ש המפ' ז"ל דענין השבטים עם יוסף הלוי ה'י אמרי' וי"ו להוסיף או וי"ו לחלק דה'י אמרי' וי"ו לחלק השבטים חייבים במכירתו דקרא כהיב וההעמר בו ומכרו או זה זה והם מכרו אותו חף שלא נשתמשו בו חייבים. הכן ה'י אמרי' וי"ו להוסיף השבטים פטורים דה"י חייב עד שישתמש בו וימכרו והם לא נשתמשו בו. והיא היתה סדרת השבטו' ולכן אמרו לנו ונמכרנו לישמעאלי וידינו אל ה'י בו כ"ל נמכר אותו דוקא ולא נשתמש בו וע"ז חנו פטורין כידוע. ובה הלוי ענין יו"מ קוה"ז דה'י אמרי' וי"ו לחלק ח"כ האע"ה קנה את הארץ דהקב"ה אמ"ל קום ההלך בדרך לארצה ולרחבה והוא לא הלך אלא לארצה ועכ"ז קנה דהו זה או זה קאמר וח"כ ח"י מוחזקה לנו מאבותינו וליבא למימר משולד יתק החיל הגרות וח"כ עמלק שבא לירש בח"י מכח שא"י מוחזקה מאבותינו והיא שייכה ליעקב ועשו הדין עמו. לא כן ה'י אמרי' וי"ו להוסיף ח"כ האע"ה לא קנה את הארץ וח"כ ח"י אינה מוחזקה לנו מאבותינו אלא לקחט בפרשון החוב והוא שלה פרע החוב אינו מן הדין שיטול חלק בדרך ושלא דדין בא עליהם וראוי למחוח זכור מן העולם דנמלא עובר ומהעבר על ריב לא לו. ח"כ מכח שליטת ה' פרשת זכור שנמחה זרע עמלק נראה דהוי"ו להוסיף והאע"ה ל"ק את הארץ ושלא דדין בא עליהם וכאמור. ח"כ לפי"ז השבטים לא חטאו במכ"י דקרא כה'י והעמר בו ומכרו ולריך שניהם להתחייב והם שלא עשו אלא אחת פטורים. עו"ן מ"ש בזו"ח דשמירת שבת היא לכפר על מכ"י דהוא לדיק בשביעאה אחיד כידוע. עו"ן מ"ש המפ' טעם אחר לשמירת שבת והוא העיקר לארזות

על

על חידוש העולם ולהאמין שהקב"ה ברא את עולמו יום
מחין בששה ימים וישבות ביום הז' ע"כ בירך ה' את יום
השבת ויקדשהו וכמ"ס צמורה להדיח :

הלא מטתה גבה לכו' המאמר אמרו ישראל למשה כתיב
זכור את אשר עשה לך עמלק והטעם שזויתנו
במטתו זו למחית זכר עמלק ייתר מכל האומות משום
שהיה עובר ומתעבר על ריב לא לו וכמ"ס הרמב"ן ז"ל
וק' והלא היא בה דבין ליקח ירושה בא"י דאח"כ קנה
את הארץ ואף דכתיב לתרצה ולרחצה והוא לא הלך אלא
לתרצה עב"ז הי"ו לחלק וא"י מוחזקת לנו מאבותינו
וראוי עשו ליעול חלקו ובה עמלק ליעול חלק בארץ וא"כ
דבין בה וחינו עובר ומתעבר וכו' ולמה צוית לנו זכור
וכו' ה"י משום שהאמת הוא הי"ו להוסיף ואח"כ ל"ק
את הארץ וא"י חיינה מוחזקת לנו מאבותינו אלא בשכר
שעבוד מזרים לקחתו חותה ועשו שלא פרע בחוב חין לו
חלק בה"י וא"כ עמלק נמלא עובר ומתעבר וכו' ולכן
לנטינו זכיר וכו' למחות זכרו. וא"כ כיון דמזה מוכח
דהו"ו להוסיף א"כ השבטים לא חטאו במכ"י דקרא
כתיב והתעמר זו ומכרו והם לה עשו אלא אחת והם
פגורים ואי רוחים שאתה צויתנו זכור את יום השבת
כדי לכפר על מכ"י מזה גר' דהשבטים חטאו דהו"ו לחלק
ואו זה ח"י זה קאמר ולכן הולרט לשמירת שבת לכפר
על מכירתו. א"כ היאך יתקיימו שניהם דמזכור של עמלק
גר' דהו"ו להוסיף וא"כ השבטים לא חטאו ואין צריכים
לשמירת שבת ונמה שזויתנו זכור את יום השבת לכפר
גר' דהו"ו לחלק וא"כ עמלק דבין בה ואין נריך למחיה
א"כ שני צוויים הללו הם סותרים זה את זה והיאך יתקיימו
שניהם. לכן השיב מרע"ה זה כוס וכו' אינו דומה וכו'
זה זכור לשמור ולקדש את יום השבת ר"ל דלעולם הו"ו
להוסיף והשבטים לא חטאו ועיקר שמירת שבת היא
להזכיר על חידוש העולם וכמ"ס ע"כ בירך ה' את יום
השבת ויקדשהו וז"ל לשמור ולקדש כלשון הפסוק שאמר
ויקדשהו. זהו עיקר שמירת שבת ולעולם השבטים לא
חטאו דהו"ו להוסיף וכיון דהו"ו להוסיף א"כ אח"כ
ל"ק את הארץ וא"י חיינה מוחזקת לנו מאבותינו כדי לבה
עמלק ליקח ירושה בה דעבור פרעון החוב של מזרים
לקחתו חותה ועשו לא פרע ואינו כדון ליקח חלק בארץ
וא"כ עמלק נמלא עובר ומתעבר על ריב לא לו ולכן
כתיב זכור את אשר עשה לך עמלק ולאבדו ושפיר יתקיימו
שניהם וכמדובר :

ובזה יובן ט' המאמר יללנו מאויבינו וכו' בהק'
עוד מ"ס הרב ען חיים אגיל ז"ל פ' חיי שרה

דממה שזויתנו טו' לישראל נראה דהשבטים לא חטאו
והיא עב"ז מ"ס צמד' שהחזיר הקב"ה התורה לזרע
בן האמה שיקבלו אמ"ל מה כתיב בה אמ"ל לא חטבו
אמ"ל הם גנבים ואין ראוי להם שיקבלו וזויתנו לשרש.
וא"כ אם השבטים יש עליהם עון גניבת יוסף שגנבואו
מן הראוי שלא יקבלו הם את התורה כמו זרע בן האמה
שלא קבלו מפני שהם גנבים ח"ו דהשבטים לא חטאו
במכ"י שמכרו חותו בעבור שהגיה עליהם לה"ר ולכן
ראויים הם לקבלת התו' יעש"ב. וז"ל מאויבינו
זה פרעה ומשוגחי כו' חמנו ממני הם המזריים שהגילט
הקב"ה מידם מטעם דהו"ו להוסיף וז"ל דאח"כ ל"ק
את הארץ דקרא כתיב לתרצה ולרחצה והוא לא הלך אלא
לתרצה וא"כ ח"י חיינה מוחזקת לנו מאבותינו ושפיר
נכ"ל דמשטלד יחזק הסחיל הנרות ולכן הילל את עמו
מתחת ידם. ומה נמשך כיון דהו"ו להוסיף וא"י חיינה
מוחזקת לנו מאבותינו ח"כ עמלק שבה ליעול ירושה
בארץ מתמת שהיא ירושה לנו מאבותינו טפגתו בטילה
היא אלה ח"י לקחת חותה בשכר שעבוד מזרים והוא שלא
פרע החוב חין לו חלק בארץ ונמלא עובר ומתעבר וכו'
ולכן אמר דמכח שהגילט מיד פרעה ומזרים מזה נמשך
ידמוני ביום חדי זה עמלק שבה עליהם שלא כדון
והגילט הקב"ה מידו. יר"ת מחין לומר לן דילי"מ היתה
מטע"ז דהו"ו להוסיף וא"י חיינה מוחזקת ומשטלד יחזק
מנין עד שהאמר שעמלק בה שלא כדון דילמה לעולם וי"ו
לחלק ואח"כ קנה את הארץ ועמלק כדון בה ומה שילאט
ממל' קוה"ז היא מטעם קוה"ש וכו' דכיון דהו"ו לחלק
ח"כ חו עבדות חו עניו והם שעשו שתיקן לכן ילאו קוה"ז
ולעולם עמלק כדון בה. עו"ק דהא ליתא דראיה ברורה
חית לן דהו"ו להוסיף ויהי ה' לי למשען ויוליאתי למרחב
שנתן לי את התורה ונמה שזויתנו טו' לישראל ולא לזרע
בן האמה מזה מוכח דהו"ו להוסיף דכיון שזרע בן האמה
לא רנו לקבלה מטעם שהם גנבים אין ישראל קבלוה כיון
שהם ג"כ גנבו ליוסף ומכרוהו. ח"ו דהשבטים אין עליהם
עון מטעם דהו"ו להוסיף ולכן זיתנו טו' לישראל ח"כ מזה
גר' דהו"ו להוסיף וא"כ אח"כ ל"ק את הארץ ועמלק
שלא כדון בה ולכן חודה לאל שהגילט מידו כאמור דהו"ק.
ואם כניס חנו בזה אפ"ל כו' מד' ח"ל כשאמר המן
לחשורוהם אם על המלך טוב יכתב לאבדם אמ"ל
הקב"ה שופט שבטולם אלו לא מת משה יפה אמרת עכשו
שמה משה ותלו חותו וחת בניו על העץ ע"כ. וק' דמה
תלוי זכ"ל. חכן עפ"י"ה יע"ן ובהק' עוד מ"ס המפ' ז"ל
דמה שנגש משה שלא נכנס לארץ הוא על שסירב
בשליחותו

חיות לא אכילה ולא שתייה אלא שהוא נלול והוא משקה וקרי ליה לא תאכל ש"מ שתייה בכלל אכילה. והו' פי' המד' הו' בשעה שחטא אדה"ר ושחה מן העגבים שסחטה לו חוה ביקש לההנלל ולומר שלא עבר בלום דשתייה לאו בכלל אכילה או פרחא ממנו חוה א' ונשאר ממנו דם להורות לו שמן הדם ילפינן שתייה בכלל אכילה כמ"ש עכ"ד ז"ל :

והנה ממה שראינו שנענש משה שלא יכנס לארץ על שסירב בשליחותו של מקום נראה מזה דדרשינן אה ארץ דשלוחי מלוא חניס נאקים ומשה שסירב שהיה ירא מפרעה ולא דריש אה נענש שלא יכנס לארץ ולפי האמת דדרשינן את ואל"כ אדה"ר יש לו הו' דכיון דדרשינן אה ח"כ שתייה לאו בכלל אכילה והוא ששחה שתייה שסחטה עגבים ונחנה לו חין עליו עון אשר חטא כלל. עו"ן מ"ש ה' שמי ידות ז"ל ד' ס"ג ע"א משס רביט האר"י זוק"ל שהמן היה רוצה לעורר עליהם החטא של אדה"ר והו' שרמו דוד בקום עלינו אדם ברמו נאמר על אדה"ר ע"כ :

בעתה ז"א כשאמר המן אס על המלך עוב יכתב לאבדס שרנה לעורר עליהם עון אדה"ר. אמ"ל הקב"ה שוטה שבעולם חילו לא מת משה ר"ל שלא היה נענש ע"מ שסירב בשליחותי שהדין עמו משום שהיה ירא מפרעה דלא דרשינן את ארץ דשלוחי מלוא חניס נאקים. או יפה חמרה לחייבם משען אדה"ר דכיון דלא דרשינן אה ח"כ שתייה בכלל אכילה ואל"כ ששחה מעה"ד יש עליו עון אשר חטא. אכן עכשיו שמת משה ר"ל שנענש על שסירב בשליחותי מזה מורה דדרשינן את ארץ הטפל לארץ דשלוחי מלוא חניס נאקים והוא שסירב נענש וכיון דדרשינן את ח"כ שתייה לאו בכלל אכילה ואל"כ חין עליו טוב עון אשר חטא כלל והוא שרוצה לחייבם משען זה כיון דשלא כדן בא עליהם תשוב מחשבתו על ראשו והלו אותו ואת בניו ודו"ק. ובזו"ו כו' מארז"ל שלא נא ביד תשלח ביד רע"ק. ידוע דרע"ק דריש את והו"ה כמבואר ודו"ק :

ובזו"ו כו' מסרה חמש פסוקים ואתה. ואתה הלוה אל בני ויקחו חלך. ואתה קח לך את אהרן אחיך לכהנו. ואתה תדבר אל כל חכמי לב. ואתה דבר אל בני אהרן שצטותי תשמורו. ואתה קח לך בשמים ראש מר דרוז. ולנו לדעת קשרן של פסוקים אלו. ועפ"ה יע"ן ובהק' עוד משז"ל דעל שסירב משה בשליחותו ש"מ נענש שניטלה ממנו הכהונה וניתנה לאהרן ידוע. עו"ן מה שדרז"ל ע"פ את ה"א הירא לרבות ת"ת. גם ידוע מ"ש

במדרש

בשליחותו ש"מ ינעם סיריבי הוא הסבר דעדין לא נשלם הזמן ומוכרח לומר דענש סירובו היה דס"ל דזו"ו לחלק ואל"כ קנה את הארץ וליכא למימר דמשטלד ינחק התחיל הגרחה. וממה שראינו שנענש על שסירב מוכרח לומר דהקב"ה ס"ל דזו"ו להוסיף יאל"כ ל"ק אה הארץ ואל"כ חניס מוחזקת ומשטלד ינחק מניין וכמו שאמרו במד' שכן השיבו הקב"ה לעמאל. ה"כ כיון דזו"ו להוסיף ח"כ השבטים לא חטאו וחין עליהם עון אשר חטא והמן שצא לעורר עליהם עון מכ"י תשוב מחשבתו על ראשו. ח"ש כשאמר המן אס על המלך עוב יכתב לאבדס בעון מכ"י אמ"ל הקב"ה חילו לא מת משה ר"ל חלו לא נענש על שסירב אלא היה הדין עמו דזו"ו להלק ואל"כ קנה את הארץ וליכא למימר משטלד וכו' ועדין לא נשלם הזמן וסירובו כדן היה. ח"כ יפה חמרה דכיון דזו"ו לחלק ודתי דהשבטים חטאו ויכול לעורר על ישראל עון מכ"י. אכן עכשיו שמת משה ר"ל שנענש על שסירב נר' שהדין הוא דזו"ו להוסיף ואל"כ השבטים לא חטאו והוא שחשב לאבדס בעון זה תשוב מחשבתו על ראשו והלו חוה וכו' ודו"ק :

באז"א אפ"ל כו' המד' הו' והוא במ"ש ה' לק"י ז"ל ע' משה סו' ה' דמה שנענש משה שלא יכנס לארץ משום שסירב וכו' ובערך הו' סו' י"ב כה' דמה שלא רצה משה לילך בשליחותי משום שהיה ירא מפרעה וק' ע"ז והלא שליחי מלוא חניס נאקים לא בהליכתו ולא בחזרתו דכתיב לא יחמוד איש את ארץ את הטפל לארץ מלמד שהיתה בהמה רועה באפר וחינה טוקת ומה ממנו מכ"ש גופו ונ"ל דמשה לא דריש את עכ"ד. עו"ן מ"ש ה' הו' ע' אדה"ר סו' ד' ונ"ל אדה"ר יש לו פי' שהקב"ה חילו חיותו שלא יאכל מעה"ד וחיה סחטה עגבים ונחנה לו וכו' אה שתייה חיו בכלל אכילה וגם חיו לא דרשינן את דחיהא בגמ' חלב דבהמה טמאה דחסור מנלן דכתיב אה הגמל הטפל לגמל אבל או אמרו דשתייה בכלל אכילה לא כדן אה עכ"ד. אשר צוה רחמי לה' שער החגר ז"ל ד' פ"ה ע"ה שפ"י משס מהר"י מפחנה ז"ל כו' מארז"ל הוצא בס' של"ה בשעה שחטא אדה"ר פרחא ממנו חוה א' ונשאר דס שב' ונרנן מפריד חלוק ע"כ. דל"ל למה חוה א' דוקא פרחא משמו ולא חוה אחר משאר חיותיה שמו. אלא הענין הוא עפ"י השיטה דעירובין ושבועות דילפינן שתייה בכלל אכילה שבר שבר ממזיק. והק' הו"ס' לר"י דלא ס"ל ג"ש זו שתייה בכלל אכילה מנ"ל יהו' דס"ל כהירושלמי שאמרו לא האכל כל דס ה"ד חו' קרוש והתניא דס שהוא קרוש

המלך. ועוד מ"ש מי הוא זה ואי זה הוא וכו' אוי וחזוי
 מלך עפש השכחה דברך שאמרת להמן הכסף נתון לך
 והעם לעשותו כו כעוב צעיניך ומסר לו טבעתו לכתוב
 ולתתו כרעמו ואיך עשה עשה עלמו כאיש אשר לא יודע
 הא ודאי אחמכה. גם מהו אומרו אשר מלאו לבו לעשות
 כן הול"ל לעשות הדבר הזה ומהו היצת כן שאמר :

אבן כדי להבין זה נקדים לפרש בו' הפ' שאמר המן
 למלך אחשורוש ישנו עם אחד מפחד וכו' ודתיסה
 שונה וכו' וזה דתי המלך אינם עושים ולמלך אין שיה
 להניחם אש על המלך טוב יכתב לאבדס וכו' ויאמר
 המלך הכסף נתון לך והעם לעשותו כו כעוב צעיניך.
 דהיי"ל למידק זהו טובא חרה מ"ש ישנו עם אחד מהו
 טנאו באומרו אחד גמ"ש ולמלך אין שיה להניחם דרז"ל
 אמרו דכ"מ שנאמר במגילה מלך כהם על ממ"ה הקב"ה
 נאמר וא"כ ככאן מהו כונה אומרו ולמלך אין שיה וכו'
 גמ"ש אש על המלך טוב יכתב לאבדס ודרז"ל בתחילה
 לעבדס והוא אח"כ החליף עי"ן באל"ף וכתב לאבדס ול"ל
 מהו כונה ציוף הזה עם המלך שהוא שאל ממנו
 לעבדס ואח"כ ציוף וכתב לאבדס. גמ"ש אח"כ והעם
 לעשותו כו כעוב צעיניך מהו היצת צעיניך דקאמר :

אמנם אפשר שהדברים מניעים למ"ש במס' קמ"ה ד'
 כ"ז ע"א אמר רבה הגיה לו נחלה על לבו
 ומה פטור על בגדו ושקף חייב. אמר רבא תרויבי
 הגיעהו על לבו דתקן כבש עליו לתוך האור או לתוך המי'
 ואיני יכול לעלות משם ומה חייב דחאו לתוך האור או
 לתוך המים ויכול לעלות משם ומה פטור. בגדו דתקן
 קרע את כסותי שזר את די חייב ע"מ לפטור פטור.
 צעי רבה הגיה נחלה על לב עבדו מהו כנופו דמי או
 כממונו דמי אה"ל כנופו דמי שורו מהו דר פשטא
 עבדו כנופו שורו כממונו ע"כ בגמ'. ונחלקו רש"י והאוס'
 בפירושא דהאי סוגיית דהנה רש"י ז"ל פי' על לבו ומה
 פטור שהי"ל לסלקה. חייב דהא דלא סלקה סזר אחצעיניה
 ליה צדיגא ויפרע לי. כבש עליו שהקפו שם עד שמת.
 עבדו כנופו דמי ואם הגיה אדם נחלה על לב עבדו פטור
 שהי"ל לעבד לסלקה. שורו כממונו שאין בו דעה לסלקה
 וחייב ע"כ. הרי דרש"י ז"ל מפרש לה בעבד ושור שאינם
 כפופים ולכן פטור לה בגמ' דעבדו כנופו שהוא פטור
 משום שהי"ל לעבד לסלקה וכמ"ש בגמרא בתחילה הגיה
 לו נחלה ע"ל ומה פטור והיא מן המשנה שאמרה דחאו
 לתוך האור וכו' ויכול לעלות משם ומה פטור כיון שהיה
 יכול לעלות משם. אכן שורו כממונו שאין בו דעה לסלק'
 וחייב. אכן האוס' ז"ל בד' כ"ב ע"כ אהא דאמרו בגמ'
 המדליק

במדרש דדרשין אך את שבתותי השמירו מתעבה את
 דרשיק תוספה מחול על הקדש. גם ידוע מה שדרז"ל
 מרדכי מה"ה מניין דכתיב ואתה קח לך בשמים ראש מר
 דרור ומתרגמין מירא דכיי"ה. צי"ו בו' המסרה הכו'
 ואתה תלוה את בני ר"ל שתהיה לבג"י דדרשין את
 ח"ש תלוה את דייקא וראיה לזה דדרשין את ואתה קח
 לך את אהרן לכהו שניעלה ממך הכהונה וייתנה לאהרן
 בעבור שסירבה בשליטתו ולא דרשה את לכן ניעלה
 הכהונה ממך וייתנה לאהרן. מזה נראה דדרשין את.
 וגם ראיה דדרשין את ואתה תדבר אל כל חכמי לב
 רמו למה שדרז"ל את ה"א תירא לרבות ת"ח ח"ש תדבר
 לשון דב"ר ומניח אל כל חכמי לב. וגם ראיה דדרשין
 את ואתה דבר אל בני אך את שבתותי השמירו את
 דייקא להורות שדרך להסוף מחול על הקדש. וא"כ
 כיון דמכל אלו מוכח דדרשין את ה"כ אה"ר לא חפה
 דשתייה לכו בכלל אבילה והמן שבה לעורר עליהם עון
 אה"ר תשוב מחשבתו על ראשו ואדרבה ואתה קח לך
 בשמים ראש מירא דכיי"ה רמו למרדכי שנעשה ראש וראה
 נקמתו כהמן ששבה מחשבתו על ראשו ופלו הומו וכו'
 ונעשה מרדכי ראש כאמור ודו"ק :

ועפ"ה לעיל דמה שנחתיבו ישראל צימו המן היה
 בעבור חכ"י כמש"ל אמר הקב"ה לבצטים
 אחס מכרחה צנה של רחל לישמעאלים מתוך מאכל
 ומשפה חייבם שחרו נמכרים להשמיד וכו' מתוך מאכל
 ומשפה. אשר ציה פי' הרב מהר"ה אמריליו ז"ל ה"ד
 ה' אשד הנחלים דל"ג ע"ה כינה אהרן באומרה כי
 נמכרנו חני ועמי להשמיד וכו' ואלו לעבדים וכו' החרשתי
 כי אין הלך שיה וכו' דהסנה אל האמור שכבר ידעה
 אהרן שכ"ז הגער מפני שמכרו את זוסף. ברם דה עקא
 כי אין המדות זות דהתם מכרוהו לעבד ברם הכא להשמיד
 להרוג ולאבד ולפי הדין לא הי"ל להקב"ה למכרם רק
 לעבדים ולזה אמרה ואלו לעבדים וכו' החרשתי כי היו
 המדות שוות ברם הן עשה כי נמכרנו חני ועמי להשמיד
 וכו' כי אין הלך שיה במק המלך מש"ע כי אין המדות
 שקולות ע"כ :

באו"ה אפשר לקע"ד בו' הפ' ואלו לעבדים וכו'
 החרשתי כי אין הלך וכו' ויאמר המלך אחש'
 מי הוא זה ואי זה הוא אשר מלאו לבו לעשות כן ויאמר
 אהרן איש נר ואויב המן הרע הזה. דיל"ד זהו טובא.
 חדא להבין כונתה שאמרה ואלו לעבדים וכו' החרשתי
 ולמה החרים ולא תחאפק על עם בני הגוונים ביד
 אדונים זרים. גם מהו כונתה כי אין הלך שיה במק

המליך את הגדים והיה גדי כפות לו ועבד המוך לו
 וגשף עמו חייב עבד כפית לו וגדי סמוך לו וגשף עמו
 פטור. ופירש"י וגשף עמו חייב חגדי וחגדיש שאין לו
 דין מיתה כשציל העבד שה"ל לברוח עבד כפות וגדי
 סמוך פטור חגדי וחגדיש דקל"ג מ שהורג עבד נהרג וכו'
 ואידי דנקט גבי עבד כפות וסמוך נקט גמי גבי גדי
 כפות וסמוך ואש"ג דגדי אין לומר ה"ל לברוח שהרי
 אין בו דעת ואם אינו כפות חייב כדאמרי' בשלהי פירקין
 שורו כממונו ע"כ. אהא כהבו התוס' ד"ה והיה גדי וכו'
 חימה דליתני ברישא גדי ועבד סמוך וכסיפא גדי ועבד
 כפות ופי' רשב"ס דגדי גמי ה"ל לברוח ורישא דקתני גדי
 כפות ועבד סמוך דוקא ככה"ג חייב וכסיפא גדי סמוך
 ועבד כפות פי' או עבד כפות וה"פ גדי סמוך ועבד ג"כ
 סמוך פטור אש"ג דלא קל"ג מ משום דה"ל לברוח ועבד
 כפות וגדי כמו כן כפות פטור אש"ג דלא ה"ל לברוח
 דק"ל בדרבה מניה וההיא דסו"פ עבדו כנופו שורו
 כממונו היירי בעבד ושור כפות והבעלים עומדים אללם
 וכשהניח גחלת על לב עבדו פטור שמחשב בלבי שהאדון
 יסירנה אבל שורו אינו חושב האדון להסירה וכו' ע"כ.
 הרי דלדעת רשב"ס דאם אינו כפות המניח פטור לפי שיש
 בו דעת לברוח מן האש ואינו חייב אלא בשור כפות וחייב
 אפי' הבעלים עומדים אללו וכה"ג בעבד פטור לפי שהמניח
 חושב שיסירנה אדוניו. וכ"כ התוס' בד' כ"ז בקיטור בד"ה
 הניח גחלת על לב עבדו כשעבד כפות ורבו עומד אללו
 איירי כדפרישית לעיל וכו' ע"כ. והטור ז"ל בסו' הי"ח
 כת' ח"ל ועבדו כנופו ושורו כממונו ופרש"י אפי' אינו
 כפות חייב המניח לפי שאין בו דעת להסירו אבל רשב"ס
 פי' דאם אינו כפות המניח פטור לפי שיש בו דעת לברוח
 ואינו חייב אלא בשור כפות וחייב אפי' הבעלים עומדים
 אללו וכו' וכה"ג בעבד פטור לפי שהמניח חושב שיסירנה
 אדוניו וכו' וכ"כ א"ה הרא"ש ז"ל ע"כ. וכ"כ הטור סי'
 שפ"ג ח"ל הניח גחלת על לב שור חבירו וגשף חייב אבל
 הניח גחלת על לב עבד חבירו וגשף פטור ולקמן יתבאר
 שאינו חייב בהנחת גחלת על לב שור אלא בכפות ועבד
 פטור אבל אם אינו כפות בשור גמי פטור. וכ"כ מרן
 ז"ל בשו"ע סי' שפ"ג ח"ל הניח גחלת על לב שור חבירו
 כשהוא כפות חייב וכו' יע"ש :

לא היה שתיק לפרש שאפי' רבו עומד אללו וכו' ע"כ.
 וק' דאיך כת' דעבור בסו' זה אין שם כשהוא כפות דהרי
 להדייא כת' בסו' זה ולקמן יתבאר שאינו חייב אלא
 בכפות וכו' ואיך כת' דעבור בסו' זה אין שם בכפות.
 והילרך לומר שהוא טעות. וזה שהק' שה"ל לפרש שאפי'
 רבו עומד אללו. עיין בפרישה בסו' זה שכת' ח"ל מוצא
 שם דהיינו דוקא שיראה בעליו אללו וכו' ודו"ק :

והנה מפשט דברי התוס' בד' כ"ז נראה דס"ל דאם
 העבד כפות ורבו עומד אללו והניח לו גחלת על
 לבו ומה פטור אבל שורו חייב כן נר' מפשט דבריהם דאפי'
 מה העבד פטור המניח שמחשב בלבו שהאדון יסירנה ובהכי
 מיירי מ"ש בסוף הפרק דעבדו כנופו ר"ל כמ"ש לעיל
 בגופו דאם אינו כפות ומה פטור והביאו ראה ממ"ש
 במשנה כבש עליו להוך האש ויכול לעלות משם ומה פטור
 כן גמי אפי' כפות אם רבו עומד אללו ומה פטור אבל
 שורו כממונו וחייב דסמך התשלומין וה"כ מוכרח לומר
 דמ"ש התוס' בד' כ"ז בד"ה הניח גחלת וכו' ח"ל כשרבו
 עומד אללו והעבד כפות ומיירי שלא מה העבד אלא
 החק ולהכי מספק"ל שמה לה יחוש הרב לסלקו מפני
 שישלם לו דמי נוקו ע"כ. לאו למימרא דאם מה הוא חייב
 וסוגיין איירי כשהחק ולא מה. דהרי בד' כ"ז נר' מדבריהם
 להדייא שאפי' מה פטור וה"כ מוכרח לומר דבין מה בין
 חוק פטור ומה שפירשו בד' כ"ז דהחק מיירי משום לדדי
 הבעייה ולעולם בין מה בין החק פטור כן נר' לומר בדעת
 התוס' וכן כת' הרא"ש להדייא שאפי' מה פטור וכן ראיתי
 להפרישה ז"ל שהבין כן בדעת התוס' כיע"ש. אה שמדברי
 הנ"ל ז"ל נר' שהבין בדעת התוס' דדוקא בהחק פטור
 אבל במה העבד חייב אפי' רבו עומד אללו שכת' ח"ל
 עבדו כנופו דמי הו' בעבד כפות מיירי ודאי לאו לענין
 מיתה צעי דפשיטא דההורג עבד חייב ואשפ"י שאדוניו
 לפניו שיכול לסלקו אלא לענין נוקין צעי וכנון שאדוניו
 לפניו שיכול לסלקה. ואי בעבד שאינו כפות פשיטא דלענין
 מיתה פטור וכו' יע"ש הרי להדייא שכת' דאי בכפות
 מיירי כמ"ש התוס' ודאי לאו לענין מיתה צעי דפשיטא
 דההורג עבד חייב אלא לענין נוקין וכו'. ואחרי התאבקי
 בעפ"ר ק"ל דמלבד דמפשט דברי התוס' בד' כ"ז נראה
 דס"ל דאף לענין מיתה פטור כשאדוניו עומד אללו כיע"ש.
 עוד בה דמן הסוגייה בעלמא מוכח דאף אם מה פטור
 מיתה והוא ממ"ש עבדו כנופו ובגופו אמר רבה לעיל
 הניח לו גחלת על לבו ומה פטור ועלה אמר רבא תק
 כבש עליו להוך האור ויכול לעלות משם ומה פטור. הרי
 בגופו אמרי' להדייא דאפי' מה פטור המניח משום שהיה
 יכול

יכול לסלקה. וה"כ עבדו חף שהיה כפות כיון שחדונו
 חללו הו"ל כחיו כפות ופטור המניח ועלה קאמר עבדו
 כגופו וחיך כח' הר' דחי בכפות ודחי דלענין מיתה חייב
 חף שרבו עומד חללו הפך ממה שגמ' פשט הסוגייה
 והתוס' הגו' :

אשר בזה ג"כ ק"ל למה שראיתי להדרישה בסי' תי"ח
 בכה' בסי' ה"ל וז"ל ורבינו שהתחיל וכת' הגיה
 להזכירו גחלת ע"ל ונשקף פטור וכו' ק"ק הא תוס' וכו'
 כתבו דמירי בהזק ולא במיחה וגיפו דומייה דעבדו
 קאמר הגמ' הו' זה מיידי בהזק גם זה מיידי בהזק
 מיהו יכ ליישב ע"כ. ודבריו אחרי נע"ר תמיהים דחיך
 חפ"ל דגופו מיידי בהזק מאחר דבהדיה קאמר רבה
 לעיל הגיה גחלת על לבו זמה פטור וחומר רבא עלה
 הנין כגש עליו לתוך האור ויסל לעלות משם ומה פטור
 הרי להדיה דגופו קאמר ומה וחיך לחומר דחי זה בהזק
 חף זה בהזק וכו' :

היוצא לנו מכל האמור דהגיה גחלת על לב עבדו
 של הזכירו דלפשיטא בגמרא עבדו כגופו
 ופטור וזכור כממנו וחייב. לדעת רש"י ז"ל בחינו כפות
 מיידי חבל בכפות פשיטא דחייב ולדעת התוס' בכפות
 ורבו עומד חללו חייבי ועלה קאמר עבדו כגופו ופטור
 וזכור כממנו וחייב. חלה דלפי פשט הסוגייה ודברי התוס'
 שבד' כ"ב נראה שחפי' מה העבד עכ"ז פטור המניח
 וה"כ בין מה בין הזק פטור כיון שרבו עומד חללו הו"ל
 לסלקה. חכן לדעת הגמ' ז"ל שחם מה העבד פשיטא
 דחייב חפי' רבו עומד חללו וכהמור. וכן ראיתי בש"מ
 שהביא משם ר"פ דפסק דזמת חייב המניח יע"ש :

הלא מפתה עינין וגזון בענין ישראל בין חוה"ע דהרי
 דין זה דומה לגלותו שחופ"ע נותנים גחלת חם
 על לבביו מכוזב הגלות ולדעתם שכיון שהקב"ה עומד
 חללו וכוזב כל מה שפושט לבו וחטו כפותים ועומדים
 בכבועה שלא נמרה מתחת יד חוה"ע ח"כ בטענה זו
 יפטרו חוה"ע מכל כוזה הגלות בחומרם שמאת ה'
 היתה זחה שבידו להליל וחטו מליל. ובפרט לפי מ"ש
 הרמ"ש ז"ל הטעם שהמניח פטור לפי דחושב שישירנה
 חדונו כיון שהעבד חייב בזמנו ולא יסמוך על התשלומין
 וח"כ הרי ישראל מחוייבים בזמנו וחפי"ה חינו מליל ח"כ
 הוא הגירסא ואנחנו פטורים. והא תינח לפירש"י ז"ל שפי'
 הסוגייה בחינו כפות חבל בכפות חייב ודחי דזרייהם לנו
 והם בטלים ועתיד הקב"ה להפרע מהם. כיון שאנחנו
 כפותים תחת ידו ודחי שהם חייבים. חכן לפי דברי
 התוס' שפירשו הסוגייה בכפות ורבו עומד חללו או פטור

ח"כ ה"כ חוה"ע יכולים לעשות שהם פטורים כיון שיכול
 הקב"ה להלילם ולא להילם. חכן כ"ז חם שבדו בישראל
 והזיקו חותם הזק גוף דוקא או חמרי' דעבדו כגופו והם
 פטורים. חכן חם המיחו כ"מ מישראל חף שלדעת התוס'
 ולפי פשט הסוגייה ג"כ מוכח דחפי' מה העבד פטור.
 מ"מ הא חכא סברה הגמ' ור"פ ז"ל דכברי דזמת העבד
 פשיטא דההורג עבד חייב חפי' שבעליו עומד חללו. ולא
 עוד חלה חפי' בהזק הא תינח חם חם חוה"ע מודים
 בלחיותו ית' שהוא משגיח בתחתונים וירחיס חת' ה' או
 יכולים לפטור עלמס בטענה זו שבידו להלילם ולא להילם
 וח"כ הם פטורים. חכן כיון שהם מפרים בהקב"ה
 וס"ל שחטו משגיח בתחתונים וחטו בעל היכולת ומכחישין
 בזמניהו ה' או דחיי חין טעם לדעתה זו. וכמ"ש ה'
 מתפיה ז"ל הכי"ד ה' דרכי חוה"ע ז"ל ד' ד' ע"ג שהביא
 חקירה זו ותי' דכיון שהם מכחישין מלחיותו ית' ודחי שהם
 חייבים. ועוד הוסיף טעם כ' כפי דברי המור והרמ"ש
 שכתבו שכיון שחייב בזמנו חין סברה שיניח חת' עבדו
 לישקף חו"ל שחם ישראל ג"כ ח"ו חייב מחמינים
 בהקב"ה וסוברים דחין חייבים בזמנו או חין להקב"ה
 להילם וחייבים חוה"ע יע"ש :

אשר בזה ייבן כו' הפ' שפוך חמקך אל הגוים אשר לא
 ידעוך וכו' כי חבל חת' יעקב וכו' אל תזכור לנו
 עונות ראשונים וכו' עזרנו לה' ישענו ע"ד כבוד שמך.
 הכנה שאומר דהע"ה צעד כללות ישראל שפוך חמקך על
 הגוים המשעבדים בישראל ומזירים אותה שפוך חמקך
 עליהם להפרע מהם. וכ"ה דים להם טענה להליל עלמס
 שהם פטורים מטעם דכיון דהקב"ה רואה מעשיהם הי"ל
 להילם מתחת ידו וכיון שבידו להליל ולא הליל ח"כ הם
 פטורים. עז"ק חת' תינח חם הם מודים בזמניהו ה' חבל
 הם אשר לא ידעוך וחייב מחמינים בשמך אשר בשמך לא
 קראו וכיון שחבל חת' יעקב וזהו טוהו השמו והגרו לישראל
 וחייב מודים בזמניהו ה' ודחי שהם חייבים לכן שפוך
 חמקך עליהם. חכן בזמנותה מניה דאל תזכור לנו עונות
 ראשונים ר"ל שלא תחייב חוה"ע מטעם הכ' שכיון
 שישראל חוטאים זס"ל שאינם חייבים בזמניהו ח"כ חוה"ע
 חייבים חלופתו היא שלא תזכור טעם זה שזה זולתה
 ח"ו לישראל. חלה תפוש הטעם לחייבם מטעם הרמ"ש
 שאינם מודים בזמניהו והם טופרים בשמך וזהו עזרנו
 לה' ישענו ע"ד כבוד שמך ודו"ק. וע' לה' דרכי חוה"ע ז"ל
 שם שפי' זה הפ' חבל לא דרכו דרכי כאשר יראה
 הרוחה ודו"ק :

ובזה פי' ה' ז"ל שם כו' הפ' שאמר פרעה לא ידעתי
 חת

הת ה' וכפר בהשגחתו ית' וה"כ לפי דעתו ח"ן לו פ"פ לפטור עלמו דכ"ן דכ"ו להל"ל ולה ה"ל ח"כ ודאי דניח"ל דכפי סברתו דכ"ו בהשגחה לכה למימר הכי ואפי"ה הרשיע לומר וגם את ישראל לה השלח ודייקא תיבת וגם ר"ל הפ"ג דלא ידעתי את ה' והי"ל שלה לשעבד בישראל הפי"ה וגם את ישראל לה השלח ומכ"ש כשאמר מרע"ה שהי העבדים נקרה עלינו בלי המשגחה עלינו צפין חמלתו הוי חזר כגבר חלזיו בעיניה לומר דמעיקרה לא היינו מכבד כ"כ העול עליהם דח"ן בעיניה למה ח"נו מילס כ"ן דכ"ו צעיקר ועשה דרתינו דמשגחה בהחמישים וח"נו מילס ח"כ ודאי דניח"ל לכן תכבד העבודה וכו' ולכן בה הרשומה ישראל על משה והה"ן ית' ה' וכו' אשר הבשחתם וכו' לתה חרש וכו' דעד עכשיו לא היו מכבדי' פלס עלינו דעכ"פ ירחיס פן יענשו ח"ך הגה בעתה דחמרתה שהקב"ה משגיח עלינו ומלאו פתח להכבד עלינו העול. וע"כ ושב משה אל ה' ויאמר וכו' ומלאו באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה מכה עשנה זו נהחוק מטעם והול לא הללה את עמך כלו' דחתם חומרי' דהקב"ה משגיח למה הגל לא הללה ומכח זה הרע לעם הזה עכ"ד וכו' :

והלו לעבדים וכו' ההרכבה דלוי הוי הזק ובהזק העבד חמרי' עבדו כגופי דמי ואלהם פטורים. ח"ן עתה שנמכרנו למיתה ח"ן הנר שיה צמק ח"ן לרת המות שיה לרת המזק ואלהם הייבים יבדחי עתיד הקב"ה שיפרע מכס. אז חרה אפו של החשורש ויאמר מי הוא זה ואי זה הוא אשר מלאו לבו לעשות כן כי הני מתחילת דברי חמרתו לעבדס דוקא כדי שעי"ז חנתנו נוללים משוגש כ"ן דכ"ו להילס ח"ן להבדס לה עלה ע"ד דבדחי ח"ס מה העבד חייב כס' הנ"י והר"ף ז"ל. חו השיב חמריה המן הרע הזה שהוא החליף חות ע' ב"חית ח' אז חרה אפו ושבה מחשבתו על רחשו ודו"ק :

באו"א הפסד לרמח בכו' הפ' מי הוא זה ואי זה הוא וכו' דלמה כפל הלשון מי הוא זה ואי זה הוא. ח"ן חפסר צהק' לפ' כו' הפ' וכל זה ח"ינו שיה לי בכל עת וכו' דל"ל מהו חנהו בחומרו וכו' ח"ינו שיה לי. וכו' ליקומים מפרסם ז"ל כה' ח"ל שמעתי עפ"י מ"ש בהחיות מספר חיותות שמוחס י"ג והאמחות ג"כ י"ג ב"ן הכל שס הוי"ה חיותה מגן ע"י שס ה' ציניהם. וכן מרדכי ואסתר במ"ק י"ג ו"ג ושס הוי"ה ציניהם והיה להם לישועה. וחשב המן ג"כ שהוא חרש חשבו במ"ק כ"ו ח"ך המן במ"ק י"ד חרש במ"ק י"ג שח"ט כמרדכי ואסתר שכל ח' י"ג חלה משונים שורש ג' זה. ואח"כ שהמן במ"ק י"ד כמס' סמ"ל במ"ק י"ד חרש במ"ק י"ג כמס' לילי"ה במ"ק י"ג. ח"ש וכל זה ח"ינו שיה לי שח"ן שמו ושס חשבו שוים י"ג י"ג חלה משונים שורש ג' ז"ה ח"ה וכל זה זר"ש כמגין ז"ה ח"ינו שיה לי שהני י"ד והיה י"ג ח"ינו כמרדכי ואסתר שהס שוים י"ג י"ג עכ"ד :

אשר צוה הפ"ל כו' הפ' מי יקן עהור מעמא לא חחד. הכינה מי יקן עהור שהוא מרדכי ואסתר מעמא שהוא המן חרש שרלה להגביר נש"ט כמגין טמא עו"ק לה חחד ר"ל שח"ן מספר שמו ואשמו י"ג י"ג כמגן חחד כמרדכי ואסתר שמספרם שיה י"ג חלה הוא י"ד והיה י"ג ועי"ז נולו בזכות החיות והאמחות שמספרם ג"כ י"ג י"ג כמס' חחד :

אכן צה"ה יזבן כו' הפ' הנז' וכ"ז ח"ינו שיה לי וכו' צהק' מה שפי' ה' חברהם את יתו ז"ל ח"צ ד' קמ"ג ע"ד כו' הפ' ואת המטה הזה תקח בידך וכו' ואת צהק' מה שפי' ה' יוסף שאלתיס ז"ל משס המפ' ס' הפ' בשופטים ג' ח"ס שהיס צה אלי ולא שאלתיכו אי מזה הוא ואת שמו לא הגיד לי במ"ש האר"י ז"ל דלמעלה בסטרה דקדושה כולם מספר י"ג י"ג צרוף הוי"ה י"ג מזלות

דל"א מפתה נכה לכו' הפ' ויאמר המן למלך החשורש ישנו עס אחד ר"ל עס שהס טיבדים לא אחד והוא משגיח עליהם ח"ך שהס מפורד ומפורד ב"ן העמים עכ"ז הוא משגיח עליהם ייחל להילס מטעם ודתייהם שויות מכל עס שהס חייבים במלות וה"כ ח"ס חנתנו משעבדים בהס ומזיקין חיותה ח"ן עלינו עון אשר העל מטעם ולמלך שהוא מלכו של עולם ח"ן שיה להניחם תחת ידינו שיש לו להילס ואס לא הילל חנתנו פטורים לכן ח"ס על המלך טוב יכהו להבדס ודח"ל שנתחילה חמר לעבדס בעי"ן ר"ל לשעבד בהס וחק' ח"ס נזקו חנתנו פטורים ולה רנה לומר להבדס דלדעה הנ"י ור"ף ז"ל ח"ס מה העבד המניח חייב לכן חמר לעבדס שהוא הזק בעלמא והליבא דכ"ע חנתנו פטורים. אז יהודה לו צוה החשורש וחשב שלא יזיק ויכתוב חל"ף תחת עי"ן לכן חמ"ל הכסף נהון לך והעס לעשות צו דייקא להעבדים דלוי יש לנו מקום פטור ח"ס החקו לה להמיתם חלה כעיוצ בעיני' דייקא ר"ל חכתיב לעבדס בעי"ן חתי בעיני'ך לא צהל"ף. ולכן כשהגיד לה מרדכי את פרשת הכסף אשר ניתן בשוין להשמירס אז פיה פתחה בחכמה וכה חמרה להחשורש כי נמכרנו ח"נו ועמי להשמיר וכו' וכ"ן שנמכרנו למיתה עתיד הקב"ה להפרע מכס שחתם חייבים כמ"ש הנ"י והר"ף ז"ל דח"ס מה העבד ודאי חייב וחי' רבו שומד לפניו.

מלות וכיוצא חקן בסע"ה הם י"ח בסוד והתסרתו מעט וכו' י"ח סימני הקטורת. ועו"כ האר"י ז"ל דמלחמי קדוש' ככרים בשמש כי יש בסוף שמויהם ל מיטל וכיוצא חקן סע"ה לא יש ל. ונ"ס איש שהיה בא אלי ולה שאלתיו חי מזה הוא אם הוא מסע"ה דהוא ח"י או מסערה דקדושה מו"ה גי' י"ב. וכ"ס הרי מהשם ניכר אם יש ל בסוף לו"ה והוא שמו לא הגיד וז"ד דפח"ת. בזה פי' בו' מש"ה קום עשה לנו שהיה אשר ילכו לפנינו כי זה וכו' דהע"ד ידעו מה שעשה משה במל' והיו חושבים המזריים שהיא מלך סע"ה שהם מס' י"ה ולפי האמת היה מסערה דקדו' ועשה הע"ר חזרו לסודם לזכור הרע והאמרו אשר ילכו ר"ת י"ה ילכו לפנינו כי ז"ה משה דעשה הכל מלך הקדו' במס' ז"ה לא ידענו מה היה לו וכיון דנבקשו ולא נמלה אלו תוהים לילך אחר סע"ה. וכו"ז בו' הפ' צוניה ויחמרו הגידה נח לנו למי הרעה הואה וחי מזה עם הנה ויחמד עברי חנני ר"ל מעערה דסע"ה שהיא ח"י או מו"ה דקדו' ויחמד עברי חנני והק' להי השמים חני ירח ואני מו"ה לי ואנוהו אשר עשה את הים י"ב קרעים מלך הקדו' ע"י המטה והוא היצשה שכולם במס' ז"ה. ולכן מחילה אמ"ל הקב"ה ואת המטה הו"ה דייקה מסערה דקדו' לא כמו ממות שלהם שהם י"ח ואחרי ח"י שהיו חת"ד ז"ל. צו"ז בו' אומרו מי הוא זה וחי זה הוא וכו' ותאמר איך נר ואויב וכו' ר"ל מי שעשה זאת הוא מבט' דקדו' ונ"ס מי הוא ז"ה אוו"ה זה ר"ל מלך סע"ה שהיא י"ה חיה וח"י ז"ה הוא ותאמר ח"ש נר וכו' שהיא מלך סע"ה. ונ"ס וכל זה שהוא מרדכי מסערה דקדו' שהיא ז"ה חנינו שיה לי לסע"ה סע"ה היא י"ה כאמור ודו"ק: וכו"ז המן הרע הוא למה לא אמרה כ"א תואר זה הרע. חקן ירמוח להקדמה מפוארה שהביא ה' צריח חברהם בושערה ז"ל ד' קס"ע ע"ג סג"ש לדבר לעלת המן לאחשורוס לעשות להם משה ולהאכילם מאכלות אסורות. ח"ל עפ"י מ"ש ברמו הפסוק למי הגערה הואה כי הגבורה הקלי' שהיא נקראה נחש הנוטל צביחה משיחנו כי מספר משי"ח נח"ש שהתחלק הנו"ן דנחש והיה מ"י והוא שרמו צוען למי הגערה הואה שעתיד ללאת ממנה משיח שבשמו נתלקה הנו"ן דנח"ש וחזרה להיות מ"י. ואפשר שלכן עשה המן עץ גבוה ו' אמה כי כל מגמתו היה להשאיר הנו"ן דנחש משום דאיתו מסע' דנחש כמ"ש גורי האר"י ז"ל שלכן ביקש להאכיל את ישראל מאכלות אסורות בדרך שעשה הנחש שהאכיל אדם מעט"ד ח"ד ז"ל. ואפשר כפי דבריו שלכן ביקש להאכיל מ"ה באתו שולחן הרע להפוך איתיות שלחן לנח"ש להגביר רע"ה

הנחש ולכן ביקש להשאיר הנו"ן דנחש כמו שהיה שלא תתחלק ואדרבה רצה לחלות בו. את מרדכי שהוא מורע שאל שהיה משיח שנמשח ע"י שמואל כדי שח"ו תיכסף מ"י דמשיח תחת נו"ן דנח"ש. ח"ש והמן עמד לבקש וכו' כי ראה כי כלתה אליו הרעה הפך מה שחשב הוא להגביר נחש ולכפוף משיח אדרבה חזרה אליו הרעה ונחש עפר שהכל דשים אותו גם קבורה לא היתה לו. והוא שנאמר פה אשר הכין למרדכי כי באתו המן אשר עשה גבוה ו' אמה ו' דנחש הכחשה בסוף שמו באתו הן' עגמה נהן ע"י שנחלקה לאיתיות מ"י מ"ס בראש שס מרדכי וז"ד בסוף שמו ברחוק מקום משעם שלא יתחבר להיות ו' שלימה אם היו קרובים זל"ו. ולכן בא הפרס ביניהם ג' איתיות כשיעור נחש שלא יגע בהם הנחש ואיתיות שצביעה הם איתיות דר"ך כענין שנאמר הגומן צ"ס דר"ך שנתן איתיות דר"ך חוץ איתיות י"ס ונעשה מרדכי כמספר רב חסד להגביר החסד להשיעו ואיתיות שצביעה דר"ך ע"ד ואדריכס צאפי וצוכות זה דרך רשעי' כהפילה וזהו אשר הכין למרדכי הנו"ן דנחש הוכנה והיאקנה לגובה והיתה למרדכי למ"י. ולכן תיקמו צוטה צרכת הגם מ"י שעשה נסים שהגם היה שנהפכה הנו"ן דנחש להיות מ"י ונסים פי' כ"ס י"ס ע"ד הנותן כ"ס דר"ך ועי"ז אירע הגם. ולכן נקרא פורים ולא פי"ר כדי להזכיר עיקר הגם שנהפכה הנו"ן להיות מ"י והוא פורים פור י"ס ע"ד הנותן צ"ס דרך שכתבנו למעל' שכלו איתיות דרך צאמלע י"ס בשם מרדכי כדי שעי"ז יהיה נח בידו לדרוך את אויביו. ועכשיו רואה חני כי באו איתיות דרך צאמלע י"ס בהגרה גדול כדי לתת כח בו להנקם מחותו שנאמר בו אשר קרך בדרך ויתלו את המן על העץ נעשה הגם הגדול הזה בתגבורת המ"י דמרדכי על הנו"ן דראש ג' חש וסוף המן שרצה להיות מוקף צו"ן בראש נחש כמ"ש גורי האר"י ז"ל וגם נו"ן דסוף שמו המן והעפ"י"כ גבר מ"י דמרדכי ויתלו את המן על העץ: וכו"ז כי כלתה אליו הרעה כי מרדכי מספרו רע"ד וזה שיכוד הפייטן שהיה עז"ר לאנו ביקר כי צוטה מרדכי גי' עז"ר חס רחמנא על עדר ה' שגשבה והולם המן הרע חשב היצת מרדכי עם הסלל גי' רע"ה וחשב ששמו גורם שחיה רעה בימיו ח"ו והוא לא ידע כי אדרבה המספר הוא הוא לבטל כלב הר"ע ולהשיב הרעה על ראש המן וזהו כי כלתה אליו הרעה ר"ל האחד שמוסף על מס' רע"ד להשלימו למספר רע"ה היתה אליו להשיב הרעה על ראשו אבל לישראל לא היה אלא רע"ד לבקר עז"ר לאנו וזהו כי כלתה אליו פי' נשלב החשבון להיות רע"ה

ע"כ. וגפיקו לה ממ"ש בגמ' זכור צפה יכול בלב כשהו"ה
 לה תשכח הרי שכחה הלב אמור הא מה אני מקיים
 זכור צפה ע"כ. וכה' הרמב"ן ז"ל זכור צפה שנקרא פ'
 עמלק בלבוז וכ"כ בס' החינוך פ' תלח סי' תקנ"ו דעל
 סמך זה נהגו כל ישראל לקרות פ' זכור בצפת הסמוכה
 לפורים בלבוז הוא מפני זה דכתיב זכור צפה יע"ש:

אשר בזה פירשתי בדרך רמז כו' הפ' בתהלים או
 חמרתו הגה באתי במגילת ספר כחוב עלי לעשות
 רנוך לתי חפלותי ותורקך בתוך משי בשרתי נדק בקהל
 רב הגה שפתי לא חבלה. והדקדוק מבוחר בתחילה מאי
 סבר שאמר ותורקך בתוך משי ותוב"ד חזר ואמר בשרתי
 נדק וכו' גם מהו אמרו הגה שפתי לא חבלה. אכן
 עפ"י יע"ן ח"א או חמרתו הגה באתי לבהכ"נ לשמוע
 פ' זכור מבוס במגילת ספר כחוב עלי ר"ל מפני שחוב
 בתורה כחוב זהה זכרון בספר אשר מכאן הוניהו רז"ל
 לקרות פ' זכור בס"ה בלבוז. וכ"ס מאן לימא לן שחיובא
 רמייה לזכור צפה דוקא דילמא זכירה בלב. עז"ק הן
 תמה דבתחילה יהיו סבור לעשות רנוך לתי חפלותי
 ותורקך בתוך משי דוקא ר"ל בלב. אכן הדרי בינוסדר'
 זו חלה בשרתי נדק בקהל רב והפ' הגה שפתי לא חבלה
 ר"ל מסיבה לא תשכח דכתיב בתי' דשכחה הלב אמור
 ה"כ מה ת"ל זכור צפה. ח"ש הגה שפתי לא מכה תיבת
 לא נראה דזכור היא צפה דוקא לכן הגה שפתי לא חבלה
 כאמור והו"ק:

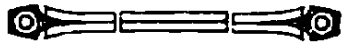
ובז' ו' כו' הפ' פנה אל הפילה הערער ולא בזה את
 הפילה תכהז זאת לדור חמרון ועס נכרה יהלל
 יי כי הבקוף ממרוס קדשו ה' משמים אל הכך הביע
 לבמוע הגה חסיר לפתח בני המוהה לספר בליון שס ה'
 ותהלתו בירובלס ע"כ. והדקדוקים רביס. ה' מהו אמור
 אל הפילה הערער. גמ"ש תכהז זאת וכו' והרז"ל דור
 חמרון דור מרדכי ואסתה ועס נכרה שהס נכרהו בריה
 חדסה. לט לדעה מהו זאת דקאמר. גמ"ש לספר בליון
 שס ה' ותהלתו בירובלס. התמהה וכו' דוקא בליון ובירובלס
 יספרו תהלתו ובמקום אחר לה. אכן עפ"י יע"ן ובהק'
 עוד משו"ל דעס שסמכו קריאה פ' זכור בצפת הסמוכה
 לפורים די לזכור ג"כ מעשה המן הרע הזה אשר ילא
 מורשו של עמלק בן בנו של קרהו אשר ביקס להשמד
 להרגו ולאצד את כל היהודים אנשים ונשים ונף והקב"ה
 הניגטו מידו ונהפוך הוא שנתלה הוא ובניו וקצבו לזכר
 הגס ימי הפורים י"ד לפורים וט"ו למוקפים חומה מימות
 יהושע ו' טון כדי לחלוק כבוד לירובלס שלא היתה מוקפת
 בימי מרדכי ואסתה כידוע. ולכן תיקנו לקרות פ' זכור

בצפת

רע"ה ללרכו של המן שימלה ודאי כלתה לבן גמר ע"ד
 כלות מלכתך ביום השביעי את"ד ז"ל. וזהו שרמזה
 המן הרע הזה דקדוק תיבת הרע להודיעו למלך שכל
 סוגת המן להסיף אחד על עז"ר ויהיה רע"ה אהיות
 הר"ע והו"ק:

ועפיד'ק הפ"ל כו' הפ' וכל קרני רשעים הגדע
 תרוממה קרנות לדיק. הכינה וכל קרני
 רשעים שהס נו"ן דנחש וגי"ן דהמן שנו"ן דנחש בראש ונו"ן
 דהמ"ן בסוף שרנה המן להגביר נו"ן דנחש ונו"ן דהמן
 ולהגביר עליהס עין נחש הקדמוני כנו"ל. הגדע ר"ל
 אשבר והיךך אשבר הוהס ולא יוכל להגביר הוהס הוא
 ע"י תרוממה קרנות לדיק ר"ל ע"י הקרנות של הגדיק
 שהוה מרדכי שהס הוה מ"ס בראשו ויו"ד בסופו ועי"ן
 נחש כח נו"ן דנחש והמן ונעשה מ"י כח מ"י דמרדכי
 ועי"ן נלוו ישראל ותלו הוהו וכו'. והו"ק:

והבב' ז'ל פי' כו' הפ' הנו' כמה שידוע שאין ה' בלס
 ואין הסכא בלס עד שימחה זרע עמלק מן
 העולם וזהו וכל קרני תיבת רשעים שהס רי"ש בראשה
 ומ"ס בסופה שהס בני' ר"ס גי' עמלק' כשאגדע גין
 עמלק או תרוממה קרנות תיבת לדיק שהס ק"ן תיבת
 קן משיח נדקטו וינאלטו גהולת עולס בצ"ה כיר"ה:

דרוש ו' לשבת זכור

יישתבה ה' צורה ו' תעלה ה' יולר אשר בחר בישראל
 עס קדוש עמו ונחלתו. ותמיד היה משגיח
 עליהס ומילס מכל לר וגזק באהבהו ובחמלתו. ובכל
 דור ידור נצרו. נפלחיהו וחסדיו עמט עמו ונחן מרשיהו.
 שכל דור ודור עומדים עלינו לכלוהנו והקב"ה מנילט
 מידס לחמן שמו נצר עלינו חסדו ואמתו. ראש כל נרים
 ילא לפע עמלק רהבית גייס עורר את חניתו. תשב בדעהו
 לשרס אחרינו בכל זויה ופינה העובר לורהו. לולי ה'
 שהיה לנו מחה את שמו וליוטו למחותו דור אחר דור יונח
 כהאידנה יוס בנה זכור מידי שנה בשנה שנת בצפתו.
 כאשר חכמים הנידו שמ"ע דהורייה לקרות פ' זכור בס"ה
 בלבוז כמ"ש הסוס' בצרכית ריש פ' היה קורא דקריאה
 פ' זכור היה מדאורייתא. וכ"כ זמן ז"ל בשו"ע סי' תרכ"ה
 ח"ל יש אומרים שפ' זכור ופ' פרה מדאורייתא לפיכך
 בני היסובס שאין להס מגין לריכיס לבח למקוס שיש
 מגין בשבתות הללו כדי לשמוע פרושית הללו שהס מדאוריית'

בשבת הסמוכה לפורים כדי שמכור מעשה שניהם יחד ולמחות את שם מלמטה וע"ז ימח' שם מלמעלה. וכמ"ש דרש"י בשמות צפ' כי מח"ה חמח"ה שגרמו מעשה עמלק והמן דמח"ה רמו להמן שניטלו ממנו ע"ג שהם נטו' מח"ה מ'רדכי ח'רבוניה ה'דסה. חמח"ה רמו לעמלק שניטלו ממנו ע"י ארבעה שהם ר"ת חמח"ה א"הרן מ"שה ח'ור ה'זשע כידוע. צו"ז כו' הפ' המ' פנה אל תפילה הערער לשון יחיד ר"ל שאפי' תפילה יחיד היא מקובלת חלל הקב"ה ולא בזה את תפילתם למתפללי' ביחיד שלא יש להם מגין בשאר ימות השנה ואינם חייבי' לבח' לביהכ"נ בעבור מנין. חקן תכתב זאת לדור אחרון שם רמו שצפ' זכור שגרמזה בתיבת זא"ה ז'כור ח"ל ה'שכה שחייבים לזכור מעשה עמלק והמן שניטלו ע"י מרדכי והסתר שהם רמוזים בדור אחרון כמש"ל. אז ועם נכרה יהלל יה שם רמו שלריך שיבואו בני הישועים לשמוע פ' זכור בתוך קהל עם זהו ועם נכרה יהלל יה שישמעו פ' זכור שיש בה מחיית עמלק שכתוב בו כי יד על כם יה וגם יזכרו ענין המן כי השקיף ממרום קדשו ה' משמים אל ארץ הביט לשמוע אנקה אסיר שהם ישראל שהיו אסורים תחת ידו וגם לפתח בני תמותה שם רמו לתשבר' שהיו עם מרדכי קשורים בשלשלאות עם רבם מרדכי והקב"ה עשה נס והגילס מידו לכן לריך שיבואו לביהכ"נ ולשמוע פ' זכור שהיא מדאו' למחות שם שניהם ביחד. ושמ"ת לפי"ז היה לריך לתלות הדבר במוקפין בימי מרדכי ולמה תלו אותו בימות יהושע. ע"ז בזה התשו' לספר ציון שם ה' ותהלתו בירושלם כדי לתלוק כבוד לירושלם שהיתה חריבה באתה העת כמשו"ל ודו"ק :

אלא דלטו לדעת למה תקנו לקרות פ' זכור בשבת דוקא דהן אמת שבחרו בשבת שלפני פורים מטעם כדי לסמוך מחיית עמלק למחיית המן דשייכי אהדדי. חקן הו"ל לקבוע לקרות פ' זכור ביום פורים עלמו ולמחות שם השנים ביחד המן ועמלק ולמה קבעו אותה דוקא בשבת. וכבר בדרוש הקודם הבאתי טעמים לזה כיד ה' הטובה עלי. ועתה אביא מן החדש בס"ד. טעם הא' בזהק' לפ' כו' מדרש ידוע ח"ל בשעה שאמר המן אם על המלך טוב יכתב לחבדם חמ"ל הקב"ה שוטה. שבעולם אילו לא מה משה יפה אמרת עכשיו שמת משה והלו אותו ואת בניו על העץ ע"כ. וכבר דשו בו רבים קמחי' ובתראי דמה תלוי זכ"ו. ואענה גם אנכי חלקי המעט הוא :

והו"ז מדרבנו אפ"ל בזהק' מ"ש השל"ה ז"ל פ' וישב במשו"ל ויבא יוסף את דיבתם רעה שהיה אומר לאביו שהיו אוכלים חמ"ה ותולין עיניהם בבנות הארץ חין

ח"ו השצטיים עברו ע"ז ואם לא עברו חין הגיד עליהם יוסף. ות"ז ז"ל שנמלא בקובץ ישן שאחע"ה עשה ס' יצירה ומסרו ליחזק ויחזק ליעקב ויעקב לבניו ומלינו בגמ' דסנהדרין דר"ז היה עוסק בס' יצירה ואיצרי ליה פגלא תלחא במול"ש ע"י עסק לירוף השמות דס' יצירה ובדאי זה המלך מס' יצירה עפ"י השמות ולא מלך ההולדה א"ל שחייה ומותר לאוכלו בעודו חי וקד עשו השצטיים. ויוסף לא ידע וסבור שגולד מאב ואם. ועו"ה שם בגמ' רבא ברבא גברא שדריה לר"ז ופירש"י בראו ע"י ס' יצירה ויש שמות שמלירופס נולד זכר ויש נקבה והשצטיים בראו נקבה והיו מציילין עמה ויוסף לא דע מזה והודיע לאביו כפי ידיעתו והם לדיקים היו עכ"ל. והק' בס' עמודיה ז' ע"ז דח"כלמה שנאו אותו אחיו והי"ל לגלות לו זה הענין. חקן ח"י המפ' דלעולם יוסף היה יודע זה חקן מתלוקתם היה דיוסף ס"ל דחף דמן הדין ליכא אסורא אפי"ה אסור מפני מראית העין כמ"ש בגמ' ישב לו קץ בפני ע"ז לא ישחה ויטלנו דנראה כעפ"ז חבל השצטיים ס"ל דליכא אסורא משום מ"ה ע"כ. עו"ן מ"ש במד' מגילת אסתר שהמן בא בענה על מרדכי שישתחוה לו כמו שהשתחוה יעקב לעשו אמ"ל אני באתי מבנימן שעדין לא נולד ולא השתחוה יע"ש וה' בע"מ כתב שיעחע"ה עשה אסור בזה משום מ"ה דחף שהוא השתחוה לשכניה כמ"ש ע"פ והוא עבר לפניהם והוא דא שכינתא עכ"ז הרוחה לא ידע מזה וליכא אסורא ממ"ה וא"כ מרדכי שלא רצה להשתחוה הוא משום דס"ל שיעחע"ה שלא כדון עשה ממ"ה חקן המן לא סל"ה חלל ס"ל דליכא אסורא ממ"ה ע"י כ"ז בס' אשד הכתלים ד' קי"ד יע"ש. עו"ן מ"ש המג"ע סי' קל"ג דמשה לא נכנס לא"י משום חטא השצטיים במכ"י שלי היה עיקר המכירה ומשה היה משבט לוי ונענש בשבילם ע"כ. גמלא ממה שראינו שנענש משה בסביבת נוכ"י נר' דהדין עם יוסף דליכא אסורא ממ"ה וא"כ אינו בדין שמרדכי ישתחוה להמן דליכא אסורא ממ"ה :

מערתה יע"ן כו' המד' בשעה שאמר המן יכתב לחבדם משום שלא השתחוה לו מרדכי חמ"ל הקב"ה שוטה שצעו' אילו לא מה משה חלל נכנס לארץ היה נר' שהדין עם השצטיים דליכא חממ"ה וה"כ יפה אמרת שהי"ל למרדכי להשתחוה לך ולא חיישיך ממ"ה. חקן עכשיו שמת משה כדי לכפר על מכ"י נר' שהדין עם יוסף דליכא חממ"ה והם מכרו אותו שלא בדין ולכן נענש משה כדי לכפר וכיון שכן בדין עשה מרדכי שלא השתחוה לך כמו שהשתחוה יעקב דמ"מ איכא חממ"ה וא"כ מחשבתו

אשר חשב להבדל שלא כדין תחול על ראשו ותלו אותו וכו' ודו"ק :

אִישׁר בוי"ו כו' מד' ח"ל בשעה שאמר משה להקב"ה חטאתי נא אמ"ל הקב"ה משה חטאתי קבלה את החטא ועשיתו אותה רולה ליכנס לארץ ע"כ. והוא תמוה דמה פלוג' זו? ח"ן עפ"י"ה ח"ש ובהק' עוד מ"ש ה' אשר הנחלים ז"ל שם דמה שנתן חלע"ה בצ"ח לפני המלאכים הוא שברא פר ע"י ס' ילירה וח"כ ח"ן חסור בצ"ח וח"כ ממה שראינו שבראח קבלו את החטא ולה המלאכים משום שאכלו בצ"ח כידוע ח"כ נר' דאיכא חסורה ממ"ה ולכן לא זכי בתו'. ולז"ל הקב"ה למשה חטאתי קבלה את החטא ומינה הוראה יולאה דחיישין ממ"ה ולכן קבלה את החטא לישראל ולה זכו בה המלאכים משום שאכלו בצ"ח וח"כ נר' שהדין עם יוסף ואינו בדין שחכנס לארץ כדי לכפר על מכ"י ולכן חטאתי ואתה רולה ליכנס לארץ ודו"ק : **וַיִּצְבְּ** דרכו יובן ברו"ח בהק' לפ' עוד מדרש ילקוט ח"ל אמרו ישראל למשה כתוב אחד חומר זכור את יום השבת לקדשו וכתוב זכור את השבת אשר עשה לך עמלק כנגד יתקיימו ב' מקראות הללו. אמ"ל אינו דומה כוח של קוגדישון לכוח של חומק זה זכור לקדש ולשמור את יום השבת חה זכור להשמיד ולהרוג ע"כ. והוא תמוה דמאי מקשים מזכור לזכור לזה עם זה עד אשר לא יתקיימו שניהם. ומה טעם השוואה זה זכור וכו' והדברים ברו' הסומים :

וַאִישׁר הני החמה לבארו בדרך דרש והוא בהק' מ"ש ה' שם משמולל ז"ל פ' ב' ח"ל דממה שאמרה החו' ומוכז ככ"י אשר ישבו במל' ה"ל שנה מפסוק זה מוכח דבראח קודם מה"ת דין ישראל יש להם משום דחיה' בפרשה דרכים שמציה פלוגתא בין הקדמונים חס ישראל קודם מה"ת דין ישראל יש להם חו' דין ב"ן דיש מי שסובר דיש להם דין ב"ן לכל דינים ויש מי שסובר דיש להם דין ישראל לכל דינים. והנה מפ' זה מוכח שה"ל דין ישראל דהנה חיה' בפר"ה ח"ל דהא דכתיב ומוכז ככ"י ה"ל שנה דהיינו שבמל' היו רד"ו וה' שנים קודם לכן נולדו חפרים ומנשה ומלכו התחיל השעבוד הרי רע"ו והקב"ה חשב לילות כימים הרי ת"ל שנה. וכתבו המפ' טעם לזה שלמה מחשב הקב"ה לילות כפ"ע וימים כפ"ע דחיה' במס' קדושין דעבד כנעני עובד את רבו בין ביום בין בלילה וע"ע אינו עובד אלא ביום שני כי טוב לו עמך וכו' וישראל במל' היה להם דין ע"ע ולא הי"ל לעבוד אלא ביום והמלריים היו עובדים בהם בין ביום בין בלילה ביום ע"י השלכת בניס ליהור ובלילה ע"י פרישות ד"ח

לכך חשב להם הקב"ה לילות כימים ורע"ו שנה עם הלילות שולה ח"ל וה"כ מזה מוכח דה"ל קודם מה"ת דין ישראל ובזמנם ילאו את"ד ז"ל יעש"ב :

הַיּוֹצֵא לנו מכלל דבריו דאם גאמר דבראח קודם מה"ת דין ישראל יש להם ח"כ בזמנם ילאו דע"ע אינו עובד אלא ביום והם ששעבדו בהם ביום ובלילה ח"כ הלילות נחשבים כפ"ע וילאו בזמנם. לא כן אי קודם מה"ת דין ב"ן יש להם ח"כ שלא בזמנם ילאו דעבד כנעני עובד בין ביום ובין בלילה והמלריים כדון עשו ששעבדו בהם ביום ובלילה ועדיין לא נשלם הזמן. וכבר ידוע מ"ש הרה"ס ז"ל דמתחוקה השבטים ויוסף היתה בענין זה דהשבטים היו סוברים דקודם מה"ת דין ישראל יש להם ולכן היו חולקים מן הצדקה בעודה מפורסמת דדין ישראל בשחיטה תלייה מלתא. הכל יוסף ס"ל דדין ב"ן יש להם ובמיתה תלייה מלתא. ועיין בס' דת ודין שכתב קן בחלוקה הולין עיניהם בצנות הארץ ובקורין לבני השפחות עבדים דהיו חלוקים ג"כ בענין זה ע"ש. וח"כ לסברה השבטים דדין ישראל יש להם ח"כ נשלם הזמן דע"ע אינו עובד אלא ביום הכל לס' יוסף דדין ב"ן יש להם ח"כ לא נשלם הזמן עדיין דע"כ דינו שעובד ביום ובלילה. עו"ן מ"ש הצעה"ע ז"ל ריש פ' הבח' שעמלק ב'ה לערער על יליאת ישראל ממל' קוה"ז והוא היה מהחילה המגיד לפרעה כמ"ש וינגד למלך מל' כי בר"ה העב' נ'י רד"ו שילאו ברד"ו. וגם כ"י בר"ה נ'י ר"ס כמספר עמל"ק כידוע. וידוע דעיקר גזירת המן היחה לעורר על מכ"י. עו"ן מ"ש ה' אשר הנחלים ז"ל ד' י"ח ע"ה ח"ל מה שפירש"י ע"פ מי חנכי כי הלך אל פרעה מה זכות יש לישראל להוליהם מכאן הכריעו המפ' דמשה היה סבור שהיה קוה"ז דהו' בזמנם ילאו למ"ל למחר בחר זכותא ח"ו דס"ל דקוה"ז היה ולכן היה לריך זכות גדול עכ"ל ע"ש. וח"כ ח'י אמרי' דבראח קודם מה"ת דין ב"ן יש להם ח"כ כדון סירב ואינו מן הראוי שיענש שלא יכנס לארץ חו' שהגמל ממנו הכהונה כידוע. ח"ן ממה שראינו שהעניבו הקב"ה על פסירב בשליחות נר' דדינה הוא דבראח קודם מה"ת דין ישראל יש להם והזמן נשלם דע"ע אינו עובד אלא ביום והם שעבדו בהם בלילה ולכן נענש על פסירב :

מַעֲרַתָּהּ ז"ח כשאמר המן חס על המלך טוב יכתב להבדל והוא ב'ה לעורר עליהם עון מכ"י דחיהו סובר דהדין עם יוסף דדין ב"ן יש להם לכן חולה להבדל. אמ"ל הקב"ה שטעה שבעולם חילו לא מה משה שלא היה נענש על פסירב בשליחותי אלא הדין עמו שעדיין לא

לא נשאל הזמן דדין ז"ן יש להם ח"כ יפה האמרת שהדין עם יוסף והם מכרו אותו שלא כדין וראויים הם ליענש. אבל נעשו שמה משה ר"ל שנענש על שסירב גר' דהזמן נשאל משום דדין ישראל יש להם והוא סירב שלא כדין ולכן נענש. ח"כ האמת עם השבטים שדין ישראל יש להם וכדין מכרוהו ואין עליהם עון אשר חטא כלל ולכן הוא שרואה לאבדם בעון זה תשוב מתשבתי על ראשוהו ויהי וכו' ודוק :

זכרי להבין כו' המד' כתיב זכור וכו' נריכים הנחמי להק' עוד מ"ש המפ' משם ז"ח דמה שזיה אחס הקב"ה לישראל לשמור את השבת הוא כדי לכפר על מכ"י. אשר בז"ו כו' הפ' חכמה כי עבד היה באר"מ ויוליאך ה"א משם ביד חוקה ובזרוע גטויה ע"כ ליד ה"א לעשות את יום השבת ע"כ. ולנו לדעת מה נתינת טעם בשביל שהוליאנו ה' ביד חוקה לכן לזיה אחס על השבת. אכן עפ"י יע"ן דכבר כתבנו משם המפ' ז"ל דממה שהוליאנו ה' בזה גדול מזה גר' שעדיין לא נשאל הזמן דאי נשאל למה נריך כה גדול. מעתה ח"ש חכמה כי עבד היה וכו' ויוליאך ה"א משם ביד חוקה וכו' ח"כ מזה מוכח דעדיין לא נשאל הזמן משום דדין ז"ן יש להם ועבד כנעני עובד ביום ובלילה והלילה לא יחשבו כפ"ע. ח"כ מזה גר' דהדין עם יוסף דדין ז"ן יש להם והשבטים שלא כדין מכרוהו ולריכים כפרה ע"כ ליד ה"א לעשות את יום השבת כדי לכפר על מכ"י ודוק :

עין מ"ש המפ' ז"ל דעיקר טעם שזיונו ה' על השבת הוא להורות על חידוש העולם ולהעיד שהקב"ה חידש וברא את עולמו בששת ימים וביום הו' שבת וינפש. וזהו טעם הקידוש לקדש בלילה ולהעיד שהקב"ה הוא ברא את העולם ואין לוהי מצלעו וזהו כסדרה הכופרים וחומרים שהעולם קדמון. ומטעם זה כתבו הפוס' ז"ל דחייב לעמוד בקידוש דכיון שהוא עדות לריך לעמוד דדינא הוא דעדים בעמידה מדכתיב ועמוד שני האנשים ודרשו בגמ' דבעדים הכתוב מדבר כידוע. עוד טעם אחר לשמירת שבת כדי שיקראו עם קדוש כמ"ש הפ' פ' תשא כי אזה היה ביני וביניכם לדעת כי אני ה' מקדשכם כידוע :

בעתה יע"ן כו' המד' דישראל היו סוברים דטעם השבת הוא כדי לכפר על מכ"י דוקא וח"כ מזה נראה דהדין עם יוסף דדין ז"ן יש להם ושלא כדין מכרו אותו ולכן נתן להם השבת לכפר. אכן כפ"י הוק"ל דח"כ למה לזיה להם הקב"ה למחות זכר עמלק כיון דמשמירת שבת גר' דישראל קודם מת"ת דין ז"ן יש להם

ח"כ עמלק כדין ז"ל דשלא בזמנם ילאו דאי משום ששעבדו בהם ביום ובלילה הכי דינא הכי דעבד כנעני עובד ביום ובלילה. ח"ש אמרו ישראל למה כתיב זכור את יום השבת והט' שזיה אזהנו לשמור את השבת הא ודאי כמ"ש בזו"ח כדי לכפר על מכ"י וח"כ מזה גר' דהדין עם יוסף דדין ז"ן יש להם. וכתיב זכור את אשר עשה לך עמלק דהיינו שזיה אזהנו הקב"ה לזכור מעשו שז"ל בטענה שילאנו קוד"י ולסדרתו אזיל דדין ז"ן יש להם וילאו קוד"י ולכן לזיה אזהנו הקב"ה לאבדו מן העו"ל. ואם נאמר דהלכתא אזיל דדין ישראל יש להם והזמן נשאל ועמלק ז"ל שלא כדין ולכן לזיה אזהנו לאבדו מן העולם. ח"כ הדין עם השבטים ולמה נתן לנו את השבת כדי לכפר על מכ"י כיון דהדין עממם כנראה מדליונו ה' על מחיית עמלק. לזה ז"ל וחדית להו משה אינו דומה וכו' ר"ל דלעולם דינא הוא דדין ישראל יש להם והזמן נשאל ועמלק ז"ל שלא כדין ולכן לזיה ה' לאבדו. וטעם השבת לא כמו שאחס סוברים שהוא כדי לכפר על מכ"י אלא מטעמים אחרים ח"ש זה זכור לקדש ולשמור ר"ל שהשבת הוא להעיד על חידוש העולם שהקב"ה ברא וחדש את עולמו יש מאין וברא את העולם בששת ימים וביום הו' שבת לא כס' הכופרים וראיה מן הקידוש ח"ש זה לקדש ר"ל להורות על חידוש העולם וראיה מן הקידוש שהיא עדות להעיד ע"ז זהו הטעם אשר לזיונו ה' לשמור. ועוד ז"ל ברמז זה לקדש ר"ל להורות שע"י שמירת שבת תהיו נקראים עם קדוש כמ"ש לדעת כי אני ה' מקדשכם ולכן לריך שהשמור את השבת לכן מט"ז זה זכור להשמיר דעמלק שלא כדין ז"ל ולריך להשמירו ולאבדו מן העולם ולכן אני מטה אחסם זכור את אשר עשה לך עמלק ודוק :

והנה כ"ז במונה לפי הטעם שמה שילאו קוד"י מטעם דיש להם דין ע"ע ועוד עברי אין עובד אלא ביום והם ששעבדו בהם ביום ובלילה הלילות השלימו הזמן וח"כ עמלק ז"ל שלא כדין לערער עליהם. לא כן אי דין ז"ן יש להם ח"כ שלא בזמנם ילאו ועמלק כדין ז"ל כאמור ומדובר :

אכן מלינו שהקב"ה בעלמנו טען לעחא שרו ש"מ שמתעם אחר הוליאם קוד"י והוא מ"ש בילקוט עמד

עמד עומה שרו ש"מ להחזירם למנ' כדי להשלים הזמן ת"ש
 ואמ"ל הקב"ה כלום בחר"מ אמרתי בחרן ל"ל אמרתי
 ומשגלד יחזק ההחיל הגרות יע"ש. וכחבו המפ' ז"ל דתי'
 זה לא אתי אלה כמ"ד דבחומו זמן הי"ל לישראל דין ב"ן
 ואברהם ל"ק את הארץ דב"ן אינו קונה בחזקה והוי"א
 ארץ ל"ל ושפיר אתי הי' זה דמשגלד יחזק ההחיל הגרות.
 לא כן אי אמרי' דדין ישראל יש להם א"כ ארע"ה קנה
 את הארץ והוי"א הארץ להם והכתוב חומר בחרן ל"ל
 א"ו דדין ב"ן יש להם. וא"כ לפי"ז אי אמרי' דדין ב"ן יש
 להם ומשגלד יחזק ההחיל הגרות א"כ הזמן נשלים ועמלק
 בה שלא כדין וראוי להבדו מן העולם. לא כן אי אמרי'
 דין ישראל יש להם א"כ עמלק כדין בה דשלא בזמנם ילאו.
 וכבר כתבנו דמעט השבת הוא כדי לכפר על מכ"י מזה
 נר' דהדין עם יוסף דדין ב"ן יש להם וכיון שכן ארע"ה
 ל"ק את הארץ והזמן נשלים כמ"ש הקב"ה בחרן ל"ל
 אמרתי ועמלק בה שלא כדין וראוי להבדו מן העולם.
 בזה א"ש הטעם דתיקנו לקרות פ' זכור דוקא ביום שבת
 הסמוך לפורים ולא בפורים להורות דמן השבת מורה
 דדין ב"ן יש להם ועמלק בה שלא כדין ולכן ליוגו יולגו
 למחות זכרו מן העולם ודו"ק :

עוד אפ"ל טעם כעיקר שתקנו לקרות פ' זכור דוקא
 בשבת ולא ביום פורים. עפ"י מ"ש ה' מהרש"פ
 ז"ל בס"ה נפש חיים ע' עמלק אות מ"ו משם גורי האר"י
 ז"ל שקל' עמלק יונק מיסוד ומלכות ולכן אז"ל אין עשו
 טפל אלה ביד בני צביה של רחל דיוסף ובנימן הם מבחי'
 אלו ולטע"ז היה עמלק חותך ערלותיהם של ישראל וזורקם
 כמאז"ל דחות צביה הוא מבחי' יסוד כנודע. ובזה פי'
 כו' הפ' במגילה ו' ויהמרו לו חכמיו וזרש אשתו אם מורע
 היהודים מרדכי אשר החלוה לנפול לפניו לה תוכל לו כי
 נפול הפול לפניו. ודרשו בגמ' דט"ז אי משאר שבטים
 קאתי יכלת ליה ואי משבט יהודה ובנימן ואפרים ומנשה
 לא יכלת ליה. וכן דרשו ע"פ איש יהודי דהביו מצנימן
 ואמו מיהודה. והנה ידוע דשבט יהודה הוא מלכות ושבט
 בנימן ויוסף יסוד ולכן אמרו אם מורע היהודים שהוא
 מורע יהודה מלד אמו שהוא בחי' מל' וגם הוא מרדכי בן
 ימיני שהוא מורע בנימן שהוא יסוד א"כ לא תוכל לו דעל
 ידם נפסק מקום חיותך כי נפול הפול ב' נפילות מלד יסוד
 ומל' וזה לפני דוקא לה לפני אחר דליה ציה ב' בחי' או
 את"ד ז"ל. עו"ן מ"ש ה' הכו' ד' ר"ד ע"ה משם בטר ר'
 אברהם ז"ל שרמו בנטי' שב"ת ש'קר ב'ל ת'מלא עפ"י
 מ"ש ה' מג"ע סי' קמ"ג משם ה' כנפי יונה ז"ל ע"פ
 אם תשיב משבת רגליך דבימות החול ש' של שבת היא

ונראה שזהו כו' הפ' ושמו בנ"י את השבת לעשות
 את השבת ר"ל לעשות את השבת שהחבר ש'
 עם צת לא עם שק"ר כימי החול. וע"י מה יהיה זה לז"ק
 לדורותם דרז"ל דירחם ר"ל שיטב צביה דירה שלו ולא
 ילא חנה ואנה שלא יכשל בהולאה. וע"י יתקנו יסוד ומל'
 שם רמו לשבת כמ"ש בזו"ח דהוא לדיק בשביעה אחד
 ובה יופסק חיותו של עמלק שיניקתו מיסוד ומל' כאמור.
 מעשה א"ש מה שתקנו דוקא לקרות פ' זכור בשבת להורות
 לישראל שע"י שמירת שבת כהלכתו ובפרט בהולאה
 מרה"י לרה"ר יכניעו כח עמלק שיניקתו מיסוד ומ' והוא
 בה בסיבת ההולאה כמ"ש ויהי ביום הז' ילאו וכו' שזה
 החילול שבת שעשו שילאו וע"י הגבירו כמו שיונק משם
 והנה בעתה ע"י שמירת שבת ובפרט בהולאה יפסקו
 חיותו שיונק מיסוד ומל' ולכן תיקנו דוקא בשבת ודוק :

ואפשר לומר דזהו הטעם למה שיפן המן לחשורות
 שיכשילם בזנות ומאכלות אסורות דוקא ולא
 בחטאים אחרים וכמ"ש צמד' ילקוט סי' תתרכ"א ע"פ
 ובמלאת הימים האלה עשה משפה. ארי"ן בר נפחא
 בעלילה גדולה בה המן על ישראל שג' ובמלאת הימים
 האלה עשה משפה לכל העם אין עם האמור כאן אלא
 ישראל אמר המן אהיהם של אלו שגנה זימה הוא העמד
 להם זומת ועשה להם משחה וגזר עליהם שיבואו ויאכלו
 וישתו ויעשו כרעונם של' לעשות כרעון איש ואיש מי שירצה
 יבא ומוי שירצה לא יבא כדי שלא יהיה פ"פ וכו' עמד
 מרדכי ומיחה בידם הניחו דברי מרדכי והלכו ח"י אלף
 ות"ק מיד עמד השטן והשפין עליהם ואמ"ל להקב"ה וכו'
 מיד אמר הקב"ה הביאו לי היגרות ואכתוב עליהם כלייה
 ב"מ ע"כ. דלנו לדעת מהו אמרו בעלילה וכו' ומה היא
 העלילה. ועוד מאי דעמו בזה העלה שיעמיד להם זומת
 ויאכלו וישתו ולא בחטאים אחרים. אכן עפ"י א"ש ובהק'
 עוד את הידוע דע"י הזנות פוגמים במדת היסוד אות
 ברית

ברית קדש ועי"ז גורמים שהשפע היורד מיסוד למל' הולך לחיזורים ולסב"ח כידוע. וע"י המאכלות אסורות פוגמים בנפש שהיא המל' כידוע כ"ז בדברי גורי האר"י ז"ל. ולכן המן הרשע שהיה בן בנו של קרחו זרע עמלק הרשע בן בנו של עשו שיניקתו מיסוד ומל' כמ' עשה עלילה זו על ישראל שיחייבם בזנות ומאכלות אסורות כדי שעי"ז יפגמו ביסוד ומל' דקדושה ועי"ז יגיע השפע לסב"ח אשר הוא חייהו משם. ואפשר שלכן ההללה היתה ע"י מרדכי ואסתר אשר רמוז בהם יסוד ומל'. דמרדכי שמו מורה עליו המ"ס מלכות ארתיות דר"ך שהיא כנוי ליסוד באמצע והיו"ד היא יסוד ואסתר היא השכי' מלכות שמים שהיא בני' תרס"ה ועס היו"ד הנעלמת שהיא הקדושה גי' תרע"ה כמס' שס אדנות במלואו גי' תרע"ח כידוע מדברי האר"י ז"ל ולכן היתה ההללה מהמן דוקא על ידם ודו"ק :

אלא דיל"ד במאמר הנז' עוצא. ח' מהו בעלילה הא"ל עלה רעה יעץ המן. ב' מהו גדולה. ג' מה דעתו בזאת הענה שהעמיד להם זנות ויאכלו וישתו ולא בחמאי' אחרים. ד' מ"ש ויעשו כרנוגס מהו הכונה צעה וצנונה האחת. ה' מ"ש מי שירלה יבא וכו' דנר' דקך יאמרו להם צעה הקריאה למשה שהדבר הלוי ברנוגס ולא צע"כ ומנ"מ ציה. ו' מ"ש מיד עמד השטן מהו היצת מיד :

ברטן ובכה"ג הפסדתם המנו כדעת רבינו שמחה ואכתיו את מחוקה זכרה קלה משרכת דרכי נעוריה א"ד ז"ל וש"י. נמלא דע"י האכילה ושתיה חנות דעושים עם הגוים ברטן למפרע אודח מהם טענת מגו בענין מה שעע"ז. והשתח' זהו כו' המן דידע דישאל בימי נ"ג עע"ז ובכה"ג מן הראוי היה דבאחזה שעה יתחייבו כלייה ב"מ ולמה נשתחו עד עכשיו ודאי כי לא על חנם אלא משום דטענו ישראל שבאחזה הדור דמה שעע"ז היה באונס וא"כ כאמני' בזמנו דלא עע"ז חף כלפי ה' וכדעת המרדכי לענין א"ח ומשו"ה נפטרנו זה שעתה וחיו ולא ימותו. וע"כ כדי לבצל טענתם ולמפרע יהיו חייבים על שעע"ז בימי נ"ג ביקש תחבולה להחייב את ישראל במאכל ומשתה חנות דיעשו עם הגוים ברטן דכל כה"ג אודח לה טענה מגו בענין הע"ז וחיו"מ יעניש אותם הקב"ה ויתמלא רצונו ומחשבתו שהוא רוצה להבדס. והד"ק ריב"ז בן בעלילה גדולה זה המן על ישראל והוא דתיבת גדולה האמור כאן הוא ע"ז וכמס"ה אגח חמץ העס הזה חמאה גדולה מעשה תיבת בעלילה גדולה דייקא כלומר דאחר שיש זמן רב שעע"ז ונפטרנו מכלייה בצענה אנוסים בזמנו דלא עע"ז הן עשה זה המן בדרך עלילה כדי לומר לישראל שחמאו חמאה גדולה צע"ז וחייבים הם ואין להם מקום פטור כלל ותגא ויהר מפרש דעלילה זו היא שהמר לאחשורוש אלהים שוגא זימה העמד להם זנות ויאכלו וישתו ויעשו ברנוגס מי שירלה יבא וכו' דקדק לומר שמים אלו העמד להם זנות ועשה להם משהה דוקא ולא שאר חמאים להשמיעין דדוק ע"י אכילה ושתיה חנות שיעשו עם הגוים הם חייבים וגם גזר לומר שיהיה ברנוגס כדי שלאמפרע לה יהיה להם שום פ"פ למעון דמה שעע"ז היה באונס ובצענת מגו שלא עבדו ע"ז דהא ע"י אכילה ושתיה חנות שיעשו עם הגוים ברטן למפרע המה יפסידו צענת המנו שאמרו להקב"ה. כ"ז זה המן בערמה כדי לחייבם ע"מ שעע"ז. וע"כ מרדכי שהבין כונתו מיחה בידם שלא ילכו לאחזה משהה כלל כיון שעי"ז יתחייבו ע"מ שעע"ז ולא שמשו אליו והלכו. לז"ח מיד עמד השטן דקדק לומר מיד דכיון שהלכו למשהה ברטן ח"כ למפרע חייבים על הע"ז ולכן עמד והשנין והסכים הקב"ה ע"י שיכתוב כלייה ב"מ עליהם :

בזוה פי' שם כו' המאמר במגילה שגו תלמודיו לרשב"י מ"מ נתחייבו ישראל כלייה אמ"ל אמרו אחס וכו' דק' דכיון דלדעת רשב"י מה שנתחייבו מפני שהשתחוו לאלים למה המתין להם כ"כ זמן ולא הענישם הו"מ צעת שהשתחוו אלא המתין להם עד ימי המן הרשע. ח"כ לפי"ה

לפי"ה א"ש דאמ"ל רש"י לתלמידיו דמה שהמתין להם הקב"ה כ"כ זמן עד ימי המן ויחשורוש צמה שנהנו וכו' על שהשתחוו לללם בימי נ"ג ולא נעשו בימי נ"ג עלמו או לפחות בדור שאחריו הוא משום דאוחו זמן של נ"ג הי"ל חסובה דהיה צאונם וכה"צ אית להו טענת מנו והס פפורים. ברם עתה שנהנו מסעודתו של אוחו רשע ואכלו ושחו וזנו בצנות הארץ ככה"ג אודח להו למפרע טענת מגו צמה שע"ז בימי נ"ג וכמדובר עכ"ד ז"ל :

והנה חף שאין משיבין על יהדרש והדרשה תדרש. חן לפע"ד אחרי נע"ר נר' שאין דמיונו עולה יפה

דמה דמות יערוך גדון ישראל שע"ז בימי נ"ג ואכלו ושחו וזנו בימי המן למפרע בטלה טענת המנו וכס' רבינו שמחה שהביא המרדכי ז"ל. דשאני התם במחלוקת המרדכי ורבינו שמחה דהמעשה היתה האונם והרעון צבת אחת שהלכה ונתייחדה עמהם ברעון ולבסוף נבעלה ואמרה שהוא צאונם בזה הוא דפליגי לדעת המרדכי נאמנת צמנו ולדעת רבינו שמחה כיון שהלכה ונתייחדה עמהם ברעון אודח לה טענת אונם. חן בנדון ישראל שהשתחוו לללם בימי נ"ג ולאחר כמה וכמה שנים אכלו ושחו וזנו ברעון בימי החשורוש נאמר למפרע בטלה לה טענת האונם שהיתה בימי נ"ג. הגע עלמך אם אשה אחת נבעלה צאונם ולא נתייחדה צאונה שעה ברעון שהיא מותרת כיון שהיה צאונם אם אחר כמה שנים נתייחדה עם אנשים ברעון ולא נבעלה. נאמר למפרע בטלה לה טענת האונם שהיה לה מקודם והיא אסורה. זה ודאי לא יעלה על הדעת ודוקא בנדון המרדכי שהיו האונם והרעון במעשה אחת בזה הוא דפליגי רבינו שמחה וסבר דכיון דנתייחדה ברעון בטלה לה טענת אונם וזה ברור :

אבן לקע"ד אפ"ל שנוכל לדמות גדון ישראל לגדון המרדכי. הוא עפ"י מה שראיתי לה' בני יחזק חן ז"ל ד' נ"ח ע"ד שפי' בו הפ' והשתייה כדת חן אונם כי כן יסד המלך וכו' לעשות כרעון איש ואיש וז"ל כבר ידוע מאז"ל דכל כונתו של אוחו רשע לא היתה כ"א להחטיא את ישראל שיעבדו ע"ז כרעון נפשם ולא בדרך אונם כ"ה ברעון וא"כ זהו אפשר מה שהתחכם עליהם שלא ישחו יותר מדאי דאם ישחו וישכרו שם ח"כ חף שיעבדו חח"כ ע"ז הרי הם כשונגים כיון שאינם בדעתם. ח"ש והשתייה כדת חן אונם כלו' ליוה להם שהשתייה כדת תהיה ולא יותר מדאי וזוהי אם יעבדו חח"כ ע"ז חן צו טענת אונם שידועו כאנוסים לומר יינו אנסו וזהו והשתייה כדת ולא יותר מדאי וזוהי חן אונם. כי כן יסד המלך שיעשו כן כדי לעשות הדבר כרעון

איש ואיש כלו' שיהיה הדבר ברעון ולא צאונם אה"ד ז"ל :

מערתה נוכ"ל דזהו בו המד' שאמר רילב"ן בעלילה גדולה צא המן על ישראל דחיבה גדולה רמו לע"ז כמש"ה אנה חטא העם הזה חטאה גדולה ור"ל שכל כונתו היה להחטיא את ישראל שיעבדו ע"ז ודאי שלא יהיה להם פ"פ לומר דהטסים היו לכן עשה עלילה זו שיען לחשורוש שיעשה להם משחה והביא להם זוגות והכריז עליהם חן אונם אלא לעשות כרעון איש ואיש ועי"ז לא יוכלו לומר חח"כ שיעבדו ע"ז צאונם דכיון דנתייחדו עמהם ברעון ואכלו ושחו ברעונם שוב לית להו מגו ולומר שאנוסים הם בע"ז זהו העלילה שלו ודוק :

ובן האמור בענין נוכ"ל לפרש בו המזמור בתהלים כ"ג אמר נבל נבל חן אהים וכו' הלא ידעו פועלי חן אובלי עמי אכלו לחם אהים לא קראו שם פחדו פחד לא היה פחד כי אהים פזר עלמות חן הבישחה כי אהי' מאסס מי יתן מליון ישועות ישראל בשב' ה' שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל ע"כ. והדקדוקים רבים. ראשונה מי הוא זה הנבל שאמר חן אהים. ב' מ"ש הלא ידעו פועלי חן חייבת הלא דחיק לה עלמא הול"ל לא ידעו וכו'. ג' מ"ש אובלי עמי אכלו לחם אהים לא קראו מאו כונתו ובחיזה לחם הוא מדבר. ד' מ"ש שם פחדו פחד ותוכ"ד אמר לא היה פחד ואיך ישע שניהם יחד. ה' מ"ש כי אהים בדור לדיק למה אמר לשון יחיד הול"ל בדור לדיקים. ו' מ"ש מי יתן מליון מהו כונתו בזה באומרו מי יתן. **אבן** לפי"ה יע"ן ובהק' עוד מ"ש בגמ' דמגילה דהמן בלן היה ואותיות נבל הוא בלן וא"כ חייבת נבל היא על המן דמלבד נבל הוא ונבלה עמו עוד בזה דבהיפוך אהוון היא אותיות בלן. גם ידוע מ"ש ה' דרכי אים ז"ל משם מהר"י נ' בנשהי ז"ל שפי' בו מש"פ דבר גדול דיבר אליך הנביא הלא חפשה הטובה שאמרו לו שיאמרו דבר גדול דיבר הנביא כשלא העשה יע"ש. בז"ו אמר נבל שהוא המן נבל הוא ונבלה עמו וגם אותיות בלן שהוא המן אמר חן אהים ר"ל שאהיהם ישן ואין צו יכולת להילם כמ"ש צמד' ע"פ ישנו עם אחד והטעם מפני שהשחיתו והתעיצו עול שיעבדו ע"ז הן בימי נ"ג הן בימי המן שכולם היו כורעים ומשתחוים להמן שעשה עלמו ע"ז וגם חן עושה טוב שהיא חסודה וצפת שהשתחוו לללם היו כולם יחד חוהו ה' משמים השקיף על צ"א לראות איש משכיל דורש את אהים. וראה הכל סג יחדיו גאלחו חן עושה טוב שהיא חסו' חן גם אחד שקבלו עליהם אחותו ית' אלא כולם עע"ז. לכן ראויים הם לכלייה צ"מ. וכ"ת ומה כל החרדה

כו' הפ' זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך וכו' והיה בהגית ה"א לך מכל אויביך וכו' תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח. דק' דלאו זה דלא תשכח. אין לו מקום שמטה זו שלא לשכוח אינו ציד האדם דהאדם עלול לשכחה ובפרט אם עבר זמן רב ושכח אנוס הוא א"כ מה מקום ללאו זה :

אכן פי' הרז"ל במ"ש ה' צפל העקודה ז"ל בשער ג"א וז"ל אחר שהזכרון הוא מהפעולות הנצבעות הנפקד בחדרי מוחו אם נפסד הללו מה יש לו לעשות ובמו שלא יגונה האדם אם לא יראה בדרך הרואה או לא ישמע כמו השומע וכו' כן נשפוט על כח הזכור כי אם הוא נעדר או עבר זמן רב הרי הוא אנוס בידו. אמנם כשנשים לב על מנהג התורה היא לא לזוהר דבר של זכירה שלא לזוהר דבר של מעשה שבו תקשר הזכירה ותתחייב לעלות לפניה דוקא עם המעשה כמו שהיה ענין שנה זכור את יום השבת דבק עם המעשה שמוה. ויחוד ה' עם התפלין. וכן צענין פורים והימים האלה מזכרים ונעשים וכן כל מין זכירה יע"ש :

זרזורה ככל זכירות מלאנו ראינו שנקשר מעשה בצדה כדי שעי"ז המעשה תעלה הזכירה לפניו. אבל בזכירת עמלק לא מלינו שנקשר מעשה עמה כדי שעי"ז המעשה תעלה הזכירה לפניו ולא נחמר כ"א זכור את אשר עשה לך עמלק ולא קבע שום מעשה עמו שפי' מזכור הזכירה. אכן הפ"ל שגם בזה מלאנו מעשה הנקשר עמה והיא מחייבת. זרעו של עמלק וכמ"ש בגמ' ג' דברים נלעוו ישראל בכניסתם לארץ להכרית זרעו של עמלק וכו' וה"כ אין לך מעשה גדול מזה. **ובז"ו** כו' הפ' הגז' זכור את אשר עשה לך עמלק וכו' ייקשה ע"ז ח"ד אזכור כיון שאין מעשה בצידה שפי' המעשה אזכור. לז"א מה שאהיה לך לער את עמלק ולעשות לך לזיונים וענינים שלא תבא לידי שכחה אינו הלא עד בואך לארץ. אבל כשיניח ה"א לך והיה ר"ל שמחה גדולה יהיה לך מחרי טעמי. חדא מירובם הארץ ואז אתה מלווה למחות זכר עמלק להכרית זרעו וה"כ אין לך מעשה גדול מזה. ואז בודאי שלא תשכח שהמעשה יזכירך הזכירה. וה"כ תיבת לא תשכח היא צטחון לומר כיון שבהניח וכו' אתה מלווה למחות זכר עמלק אז בודאי שלא תשכח ממנו שזוהי לך זכור את אשר עשה לך עמלק ודו"ק א"ד ז"ל :

אשר בזה הפ"ל כי' הפ' והתעבה לדעת זאת עמל הוא בעיני עד אבא אל מקדשי א הבינה לאחריתם וכו'. דיל"ד מהו זאת דקאמר שהיא עמל בעיניו. ומהו עד אבא וכו' מה בין ממקדשי א. אכן עפי"ה יע"ן דתיבת זאת

התורה הזאת והלא יכולים לטעון חנוסים היינו ונאמנים במנו דלא עע"ז וכס' המרדכי בענין א"א. וז"ש הלא ידעו פועלי און ר"ל שיכולים לטעון חנוסים במנו דיכולי' לומר שלא ידעו כל פועלי און ר"ל שלא ידעו שפע"ז והם נאמנים במנו. עז"ק דהא ליחא מטעם אוכלי עמי אכלו לחם ר"ל מכיון שראינו שבאו ברטון למשחה לאחילה ולשהייה ולזנות וז"ש אכלו לחם שם רמו לאחילה ולזנות ע"ש אכלה ומשחה פיה. וגם שהיה לה קראו שהשחתו לללם בימי ג"ג ולהמן בימי אחשורוש א"כ מעשה נהבעל המנו כיון שהלכו ברטון לאכול ולשפות ולזנות וה"כ אין יכולים לטעון עוד שהיו חנוסים כיון שנתייחדו ברטון. לכן שם פחדו פחד שפחדו ישראל מגזירה זו שמה יכתוב עליהם כל"ה צ"מ על עון ע"ז. אכן גברו רחמי ה"א"ת שעכ"ז לא היה פחד כי שהיה זמן להם בדור נדיק ר"ל באותו הדור נדיק אחד שהוא מרדכי והוא חומרו מ"י יתן ישועה ישראל ר"ל מרדכי שתחילה שמו וסוף שמו מ"י הוא הושיע אותם מלרסם ע"י הפילתו ותשובתם ועי"ז יגל יעקב ישמח ישראל! שקבלו עליהם ימי הפורים ימי שמחה ומשחה ויו"ט ונהפוך הוא שראו במפלת אויביהם הוא המן וזרע אשהו. כן יאבדו כל אויבי ה' ואז גנילה וכשמחה בישועתו ישמח ישראל יגל יעקב. צב"א :

דרוש ה' לשבת זכור

יזכר ה' יצורים ו' צורה ה' צדקאים אהי עולם ה' אין חקר לתבונתו. אשר עם צהר לנחלה חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והוא מלינו מידם צרוז השגחתו. מלינו מקב כל אויב ואויב ומשלם לעושה הרעה כרעתו. עלינו לשבח להודות ולהלל כל ישראל יודו ויבטחו וישבחו את שם כבודו ישירו תהלתו. הלא תראה ראשון לכל נר"ם הוא עמלק איש נר תול רוחו ישוב לאדמתו. משורש נחש ילא לפע המן הרשע בן בנו של קרהו כאייב דרך קשהו. ומכולם הילנו ה' חסדו גבר עלינו הודיע ה' ישועתו. ונלטינו לדורות למחות זכר עמלק מן העולם כמו שכתוב בתורתו. זכור את אשר עשה לך עמלק תמחה את זכר עמלק לא תשכח דבר בעתו. ולכן תקנו לקרות פ' זכור בצבור בשנה הסמוכה לפורים הרי בועי דסמיכי אהרדי מחיית עמלק להלית המן אשר על העץ תלו אותו. **וכאשר** ראיתי לה' הן רב ז"ל פ' הנה דרוש צ' שפי'

זאת ר"ה ז'כור ח"ל השכח והוא דקאמר דוד והתעבה לדעת זאת מה שלויתיה ההו' לזכור מחיית עמלק ולא השכח חגי חושב בדעתו בזה מה מקום למנוה זו שלא השכח מאחר שהאדם עלול לשכחה ואם הוא נעדר ממנו הזכרון או עבר זמן רב הרי הוא אונס בידו וח"כ מה מקום ללחו זה לכחורה עמל הוא בעיני חכן עד אבא חל מקדשי א ר"ל שיבואו ישראל לארץ ויבנה ביהמ"ק שחו חטו מלווים להכריח זרע עמלק בביאתם לארץ או אבינה לאחריהם שאין לך מעשה גדול מזה וחו בודחי שלא נשכח כאמור :

ובז"ו כו' הפ' ויאמר ה' אל משה כהוב זאת זכרון בספר וכיס בלוגי יהושע כי מחה אמתה את זכר עמלק מהחיה השמים. ול"ל מהו זאת דקאמר. גם מהו זכרון בספר בלוגי ספר יכוב. גמ"ש ופ"ס בלוגי יהושע למה ילחוש בלוגי ולא לדבר דב"ז בלוגי כל ישראל. גמ"ש כי מחה אמתה את זכר עמלק ויאמרו בילקוט זכר זה המן עמלק כמשמעו דהמן מהן דכר שמה עתה במחייית עמלק. חכן עפי"ה יע"ן בהק' עוד מ"ש הרב שם משם בעל העקדה ז"ל כי מחמה שמחייית עמלק בזה חוברה עליו לא השכח והוא מעוהד אל השכחה לפי שלא נקשר עמה מעשה לכן ברו חכמים וקבעו מעשה לזה ע"י זכירה מעשה המן שעי"כ העלה זכרונו לפניו ח"ד ז"ל :

ואפ"ש דהו הטעם שתיקנו רז"ל לקרות פרשה זכור בס"ה בלוגי והיה מנוה דאורייתא כמ"ש הכוס ז"ל וכן פסק מרן ז"ל בשו"ע דקריאתה פ' זכור בלוגי היא דאורייתא ולכן חייבים בני הכפרים לבה לעיר לשמוע פ' זכור בס"ה בלוגי כידוע. דלנו לדעת טעם לזה. חכן עפי"ה אפשר מאחר דגלגלנו למחיה זכר עמלק וקרא כתיב לא השכח והשכחה היא מנויה בזהם ובפרט אם עבר זמן רב עלול לשכוח ח"כ מה מקום למנוה זו לא השכח. ובשלמה כשיש אחיה מעשה המעשה חזכירהו כמו שבת והפילין וכו' כמ"ש ה' בעל העקדה ז"ל כמו חכן במחייית עמלק שלא יש מעשה עלול לשכוח ח"כ מה מקום למנוה זו. לכן מלבד שסמכו אותה לפורי' כדי שעי" מחייית המן במעשה יזכרו גם מחייית עמלק כאמור. עוד בה תקנו לקרות פרשת זכור בס"ה בלוגי בכל שנה ושנה קריאתה זו היא עשייתה דהדיבור כמעשה חשיב ויקיים בזה לא השכח ודוק העב :

ובז"ו כו' הפ' הגו' ויאמר ה' אל משה כהוב זאת ר"ל כהוב בחרה ז'כור ח"ל ת'שכח שהם ר"ה זא"ה והיטו מה שלוגי בפי' הלא זכור וכו' אל תשכח. וכ"ה מה מקום למנוה זו שלא נשכח מאחר דהשכחה מנויה

ואם חרס נעדר ממנו הזכרון או אם עבר זמן רב הרי הוא אונס בידו וח"כ מה מקום ללחו זה כיון שלא יש מעשה כדי שעי" המעשה העלה הזכירה לפניו. לז"ק זכרון בספר ר"ל שעי' שזכרים פ' זכור בספר שהוא הס"ה שקורין פ' זכור בלוגי חין לך מעשה גדולה מזו שעי" תתקיים הזכירה. ועוד וכיס בלוגי יהושע שחאמר בלוגי טעם ב' שיש מעשה בזה והוא כי נחמה אמתה את זכר עמלק ויאמרו במד' את זכר זה המן עמלק כמשמעו ר"ל שסמכו מחייית עמלק לפורים שהוא מחייית המן ואין לך מעשה גדול מזה. חכן לא החמר דב"ז לישראל בדהייא דאם ידעו בזה ברמז ברו' מחייית המן או יבטחו בזה ולא יחזרו בתבו' לכן זה הטעם החמר אותו בלוגי יהושע דוקא כמ"ש ז"ל. וגם רמז בלוגי כי מחה אמתה למה בגלגלנו בלוגי לארץ למחיה זכור ולהכריח זרעו ואין לך מעשה גדול מזה. לכן מרע"ה כיון שידע זה שרמז מחייית המן שעתיד לבה להגיד לישראל והקב"ה ימחה אותו לכן ויבן משה מזבח וכו' ויאמר כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק מדור דור ודור"ל מדור משה עד דור שחול ומדור שחול עד דורו כל מרדכי כידוע ודו"ק :

ובזה פי' החז"ל שם כו' מד' ח"ל כתיב זכור את יום השבת לקדשו וכתיב זכור את אשר עשה לך עמלק כיגד יתקיימו ב' כתיבים הללו חמ"ל זה זכור לאבד וכו' חה זכור לקדש ולשמור וכו' ע"כ. ול"ל כו' שחלחט דגרהה דחם יקיימו זכור את יום השבת חינו מן הראוי לזכור מחייית עמלק. ועוד מה חידש בתשובתו זה זכור לאבד וכו' חזיל קרי כי רב הוא. חכן הענין הוא עפי" מ"ש משם בעל העקדה ז"ל דבכ"מ במלנו ברו' זכירה קשר בלידה מעשה כדי שעי" המעשה ההוא יעלה זכרון הענין חבל בזכירת עמלק חין כוס מעשה נקשר עמה. חבל כבר חמרנו לעיל שגם בזה יש לד מעשה נקשר עמו דהיינו מה בלוגי למחיה זרעו שבוה יש מעשה שעי' זכור הזכירה. חה פשט המחמר חמרו ישראל לפני הקב"ה רבש"ע בשלמה מה דכתיב זכור את יום השבת לקדשו יחא שטייה לנו הזכירה וקשרה לנו מעשה בלידה שמור חה יום השבת. חבל כהבת לנו זכור את אשר עשה לך עמלק חין זכור בלי כוס מעשה שעל ידה יתקשר הזכיר'. והביב להם גם בזה יש לד מעשה דכמו חה זכור לקדש ולשמור והמעשה תקשר הזכירה. ח"כ זה זכור לאבד חוה המעשה שלו כאמור עכ"ד ז"ל :

בא"ה הפ"ל כו' הפ' והתעבה לדעת זאת עמל הוא בעיני עד אבא חל מקדשי א חבינה לאחריהם. דכבר דקדקו מהו זאת דקאמר. עוד יל"ד כמ"ש עמל הוא

הוא בעיני דתיבה הוא כתיב היא וקרינן הוא וז"ל מהו סוגה הכתיב עמל היא בעיני גמ"ש עד אבא אל מקדשי ל וכו' מהו טעמו. וזכרנו מ"ש מלו"ד ז"ל וז"ל לא הצנתי דרכי ה' עד אשר באתי אל המקדש אל הכהנים המהצודדים כס בעיון החכמה והנה פיהם שאלתי וכו' ע"כ. דלנו לדעת למה פרט הכהנים המהצודדים ולא אמר עד אשר אשאל אל החכמים למה אמר לפניהם. אכן יוכן צהק' לפ' ג"כ כו' הפ' שאמר המן צלה"ר שלו ישט עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים וכו' והנה דתי המלך אינם עושים ולמלך אין שיה להניחם. דל"ל מהו סוגה באומרו ישט עם אחד וצמד' ילקוט דרשו כמה דרשות ע"ז ואמרו שם דבר אחר ישט עם אחד שיגויסו רצוצין שהם מכניסים פיקה בממונו של עולם הדא לשבעה יומי שבתא וכו' ולנו לדעת סוגה ובי מדליה הנן חלנין ומה זו עין לרה שהכניס בהם שהם מכלים ממונו של עולם. גמ"ש והנה דתי המלך אינם עושים וארז"ל כ"מ שנאמר במגילה מלך סתם הוא מלכו של עולם וא"כ לנו לדעת ובי גואל הדם שלנו הוא שאין אנהו מקיימים מותיו ית' ומה לו הוא להכניס עלמו בעובדי הקוריה:

ובדאי לבשר כ"ז נק' לפ' מאמר מד"ר פ' מסעי ח"ל ע"פ נחית כללן עמך צד משה יאמרן. אר"ה נח"ה גיט' ג'סיס עשית עמהם ח"יים נתת להם י"ס קרעת להם תורה נתת להם פ"כ. ולכאוי' ק' לזוגים ג'סיס ח"יים י"ס תורה וע' להגאון החיד"ה ז"ל בס' כסא דוד דק"א וצ"ס שמע יעקב למהר"י אלגאזי ז"ל פ' בשלח מה שפ"י צ"ו מדרש זה דרך דרש. ועפ"י דרכס דרה"ק אצח"ר אנכי לפרשו לקט"ד צ"ס ד':

והוא צהק' מה שפ"י ה' יושב אהלים ז"ל פ' בשלח כו' מ"ש צהרנוס יונתן כד עברו ישראל ית ימא הנהא עמלק והגח קרבא צישראל. וז"ל מאי דעתו צוה דכיון שראה שנקרע היס צא ולחם צישראל. אכן פי' צהק' מ"ש צה"י דמגילה דכל שגאת המן על ישראל היה על הצבורה שלקחה יעקב שלא כדון וכן עמלק זקנו יע"ש. עו"ן מ"ש ה' כסג"א ז"ל דמהו שיטות עשו שמכר את הצבורה ואמר ניטל מדליה וגיחך עליה ותי' דעשותו היה משום דתחילה היתה צאונס שמכר מפני זלעפות רעב וא"כ אף שאח"כ נתרלה ועשה לו קנין וכצו"ע ס"ל דלא מהני משום דתחילתו צאונס וסופו צרעון אונס מיקרי ע"כ. עו"ן מ"ש צמד' והמים להם חומה חימה כתיב מלמד שקטרג ס"מ ואמר מה אלו עע"ז וכו' אמ"ל הקב"ה וכו' לדעתם עבדו ואתה דן אונס צרעון וכו' יע"ש. ולכאוי' ק' מה התנלות הזה והלא אמרו צמד'

ילה שמעו אל משה מקולר רוח שהיה קשה בעיניהם לפרוש מע"ז א"כ הוי צרעון ח"ו מוכרח לומר דהקב"ה סבר דתחילתו צאונס וסוב"ר אונס מיקרי. צו"ן דעמלק הוא רוצה לנקום נקמת זקנו עשו ולעורר על הצבורה דשלא כדון היתה משום דתחילתו צאונס וסוב"ר אונס מקרי. אכן אין צידו רחיה ע"ז דיטלים ישראל לומר אן ס"ל דרעון מקרי. אכן עתה דמן השמים הוכיחו צקי"ס דהשיב הקב"ה לס"מ כלום אתה דן אונס צרעון א"כ נר' דתחילתו צאונס וסוב"ר אונס מקרי לכן באותה שעה אתה והגח קרבא צישראל לנקום נקמת זקנו עשו על מצירת הצבורה דשלא כדון היתה את"ד ז"ל. וידוע מה שתי' המפ' ז"ל דאין ילאו ישראל ממל' קוה"ז הטעם משום שהגזירה היתה על יעקב ועשו וכבר זרע יעקב פרעו חלקם והנשאר מוטל על זרע עשו. אכן אם מצירת הצבורה כדון היתה לריכוס לישב צמל' רס"ו שנים משום חלק הצבורה. ח"ו דסבר הקב"ה מצירת הצבורה שלא כדון היתה דתחילתו צאונס וסוב"ר אונס מקרי וא"כ כבר פרעו חלקם ולכן עשה להם נסים ונפלאות והוליאם צד"ו שנה. עו"ן מ"ש המפ' ז"ל דכיון דיעקב חלקו העולמות א"כ אין כהנים ישראל צעוה"ז ותי' דאוכלים מחלק הצבורה שקנה יעקב. אכן הא תינח אם המצירה כדון היתה אבל אם לא היתה כדון א"כ אין להם חיים צעוה"ז כיון שהיא חלקו של עשו שגמל לחלקו ויעקב גמל עוה"צ:

עו"ן את ידוע מש"ל ע"פ ויחילו צהחיות ההר מלמד שפכה עליהם הקב"ה את ההר כגיגית ואמ"ל אם הנה מקבלים את ההו' מוטע וכו' ואמרו צגמ' זכאון מודעה רצה לאורייתא שיטלים לטעון אנוסים היינו צקבלת ההו'. וקף שאח"כ קבלו אותה צרעון ואמרו כל אשר דיבר ה' ט"ן. אי אמרי' כל שתחילתו צאונס וסוב"ר אונס מקרי א"כ הם פטורים אם עברו על ההו' כיון שתחילתה היתה צאונס אף שאח"כ היתה צרעון עכ"ז אינם מקרי. אכן אי אמרי' תחילתו צאונס וסוב"ר רעון מקרי א"כ הם חייבים צשמירת ההו' ולית להו מקום פטור ואם עברו עליה רחויס לעונש וכמוצון:

בז"ר כו' המאמר דהנה דהע"ה משצח להקב"ה דמאהבטו אותם עושה עמהם צ' הפכים צנושא אחד ומאי דהגוי להו עביד להו. ולכן אמר נח"ה כללן עמך נח"ה טערי' ג'סיס עשית להם עד שהולאת אותם ממל' וק' הא נשאר עוד ג"ו שנים משום חלק הצבורה ח"ו דתפשת השיטה דמצירת הצבורה שלא כדון דתחילתו צאונס וסוב"ר אונס מיקרי וכבר פרעו חלקם מה שעליהם לכן עשית להם

ברטן סברי דחונס מקרי וא"כ חזר הדין דמכירת הבטור' שלא כדין דהחילתו בחונס וסוב"ר לסברתם חונס מקרי א"כ איך חנון שיניחון רבצין חכלין מדיין וכו' מכת חלק הבטורה וא"כ ממ"כ הם ראויים לעונש ולכן ולמך אין שיה להניחם כאמור ודו"ק :

בזין האמור בענין פי' ה' בסג"א ז"ל כו' מדרז"ל ח"ל אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. אמר שלמה ע"כ הו' עמדותי כיון שהגעתי לפ' פרה חדומה שאלתי ודרשתי וחקרתי זה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני ע"כ. דק' מהו אומר שאלתי ודרשתי מה דרש צפ' פרה. גם אומר והיא רחוקה ממני מהו טנחו. והיבט ממני ג"כ דחיק לה עלמא דדחי ממנו ועלמה הול"ל והיא רחוקה מהו ממני. וחוק מדרכינו אפ"ל לקע"ד והוא צהק' מ"ש ה' חש דה ז"ל פ' השא דחטא דהע"ה וחטא ישראל שעשו העגל הם תלויים זצ"ל דין חז"ל לא היה דוד ראוי וכו' ולא היו ישראל וכו' חס ישראל יאמרו לחד שחטא צב"ש ולא יודו שמה שחטא הוא כדי להורות חש' א"כ גם אבותיהם דנכשלו בעגל הין לומר שעשו להורות חש' דהא מעשה דוד עם מעשה העגל בדבור א' גאמרו לא היה דוד וכו' ולא היו ישראל וכו' וכיון שהם מכחישי' במעשה דוד ממילא נהרס הבנין :

אשר בזה פי' כו' צ"ש שאמרה לחד עיני כל ישראל עליו להגיד להם מי ישב וכו' דיל"ד מה להם לישראל חס ימלך שלמה או חדוניהו. חן חס לא ימלך שלמה שבה מצה שצד נמלא שחטא דוד ואם ימלך שלמה נמלא שדוד לא היה ראוי וכו' וראויה היא לו וכו' ומה שעשה להורות חש' ה"כ גם ישראל ידעו גאמרה ג"כ שחטאם חינו חטא דמה שעשו להורות תשובה וא"כ עיני כל ישראל תלויים ועומדים שאם ימלך שלמה בודאי שלא חטא דוד וגם ישראל לא חטאו בעגל דהא צהא תליית. ועי' בס' חשד הנחליכ ד' ק"ב מה שפי' בזה. וידוע דרז"ל כ"ט לפר"ה לכפר על מעשה העגל. והנה חס נאמר דהם לה עשו כ"ה להורות חש' ח"כ חונס לריכיס לכפרה ובודאי טעם זה נבחר מחמתו אלא הפרה היא חוקה. והמבחן לזה היא מלכות שלמה ממה שמלך שלמה נראה דדוד לא חטא וגם ישראל לא חטאו והפרה חונה לכפר כ"ה חוקה חקקתי וכו' :

בזין שאמר בהע"ה כיון שהגעתי לפרשה פר"ה חקרתי ודרשתי דמה מלוה זו זמ"ט יש צה. אמרתי אחכמ' שהיא צהא לכפר על מעשה העגל כמשו"ל. חן ראיתי והיא רחוקה ר"ל שטעם זה רחוק לאומרו. והט' ממני ר"ל ממני ראיה שישראל לא חטאו כיון שאני מלכתי נראה

להם נסים וגפלות יהולאת חותם. וא"כ מכת זה היה מן הראוי שלא יהיה לנו חיים בעוה"ז כיון דיעק"ו חלקו העולמות וא"ת שהם אוכלים מחלק הבטורה הרי חתה סובר דשלא כדין היתה ועכ"ז חיים נחה להם דלגבי חיותם וקיומם מן העוה"ז תפשת השיטה דמכירת הבטורה כדין והם אוכלים מחלק הבטורה דרז"ל מקרי. יא"כ מכת זה דחפה סובר דרז"ל מקרי ח"כ טענת ס"מ מה אלו וכו' היא אלימתא והין חתה יכול להשיבו כלום חתה דן חונס כרז"ל דממה שחתה נותן להם הייס נראה דחתה סובר דרז"ל מקרי וא"כ לא היה מן הראוי לקרוע להם הייס ועכ"ז יס קרעת להם דתפשת השיטה דהחילתו בחונס וסוב"ר חונס מקרי וקרעת להם הייס ואמרה לפחא כלום חתה דן חונס כרז"ל. מכת זה היה לך לפיכך מן החו' כיון דכפיה עליהם חתה ההר חף שקבלו חותה ח"כ ברטון עכ"ז חונס מקרי וכנראה מקי"ס ועכ"ז חו' נחה להם ותפשת השיטה דרז"ל מקרי והם נענשים בעיבסם על החו'. ח"כ בכל פעם חתה הופש שעה חתה ותופש החבל בחרין רישין הו' דחיי שההבס תקועה ומאי דאהנייה' להו עבדי להו כאמור ודו"ק :

בזין כו' מד' והביתו רש"י ז"ל צפי' עה"ת צפסוק הביאמו ותעטמו בהר נחלתך הביאנו לא נאמר אלה הביאמו כאן נתנבה משה שלא יכנס לארץ ע"כ. וק' מהיכן נודע לו מקי"ס שלא יבא לארץ. חן עפי"ה ח"כ דכשראה קי"ס שטען עוחא מה אלו וכו' והשיבו הקב"ה כלום חתה דן חונס כרז"ל וקרע להם חת הייס ולה לך עוחא בעענתו ח"כ מזה נר' דתחילתו בחונס וסוב"ר חונס מקרי וא"כ מכירת הבטורה שלא כדין וישראל בזמנם ילאו והוא שסירב עמיד ליענש שלא יכנס לארץ לכן אמר כהן ר"ל מכת קי"ס נתנבה משה שלא יכנס לארץ ודו"ק :

בזין כו' הלה"ר של המן שרלה להפיש חותם בממ"ג וכה היה דברו ישו עם אחד ואז"ל דשיניהון רבצין חכלין מדיין וכהין מדיין וחף שיעק"ו חלקו העולמות והין להם חלק בעוה"ז עכ"ז הם אומר' דאוכלי' מחלק הבטורה שמכר עשו ליעקב והבטור נוטל פי שנים ח"כ נר' דסובריס דמכירת הבטורה כדין היתה דהחילתו בחונס וסוב"ר רז"ל מקרי. וא"כ לסברתם הם חייבים בקבלת החו' דחף שכפה עליהם חת ההר עכ"ז כיון שחת"כ קבלו ברטון כל שתחילתו בחונס וסוב"ר רז"ל מקרי והם חייבים לקבל תורתם ולקיימה. והנה תראה ואת דתי המלך מש"ע חונס עושים והט' דסובריס כיון דתחילה היתה בחונס שכפה עליהם חת ההר חף שסופו

נראה דהוה תבא לא תשא ח"כ גם ישראל לא תשא
דהא ביה תליא כמ' וכיון שכן למה נרביים לכפרה ח"ו
טעם זה רחוק הוא ולא ניתן ליאמר ד"א טעם הפרה
חוקה חקקתי וכו' ודו"ק :

אזן עפ"י דרכו פי' ה' כסנ"ה ז"ל והוא דכבר מוזכר
דברי רז"ל והביאו רש"י ס' חוקה הטעם של פר"א
שבא האם והקנח נואח בנה ע"ש אם יאדימו כחולע ע"כ.
ח"כ נמז"ל שפר"א היתה לכפר עון העגל. אכן לפי
דרשה רז"ל שפסה עליהם את ההר בניניה והיו מודעה
רבה לאוריינתא חף שח"כ קבלה ברטון הוי תחילתו
באונס וסוב"ר והיו אונס ח"כ תמאי נריכין להביא פר"א
לכפרה ה' אנוסים היו אלה עכ"ל תחילתו באונס וסוב"ר
הוי רטון. וד"כ השתא יקשה לך הא דכתב רחמנא לגבי
סוטה והיא לא נתפשה אסורה אבל יש לך אחרת תעפי'
שלא נתפשה מותרת וחיוו זו תחילתו באונס וסוב"ר שהיא
מותרת דהוי אונס וכיון דמוכח מפר"א תחילתו באונס
וסוב"ר שהיא רטון קשה לאיזה ילפותא כתב רחמנא והיא
לא נתפשה. ח"כ תמאי תחכמה טעם פר"א לכפר
עון העגל ותחילתו באונס וסוב"ר רטון מקרי וחייבים על
מעשה העגל לכן באת פר"א לכפר ח"כ. והיא רחוקה
ממני והיא דייקה דלפי"ז תיבא והיא שתמרה התו' והיא
לא נתפשה לאיזה ילפותא וכל לפרש תיבא רחמנא שכתב
באורה והיא דמעשה ליבא לפרושי כמ"ש והיא לא נתפש'
אסורה אבל יש לך אחרת תעפי' שלא נתפשה מותרת
וחיוו זו תחילתו באונס וסוב"ר שהיא מותרת דהוי אונס
כיון דמפר"א מוכח דהוי רטון לכן תיבא והיא רחוקה
ממני ח"ד ז"ל וכו' :

והנה רחמי ליה המופלה ח"כ ירושלם כמחר"י ישראל
ז"ל בס"ה בית היין ד' ל"ד ע"ד שהביא דברי
ה' כסנ"ה ז"ל הלו והק' עליו ח"ל וכו' לא ראה שהע"ה
סוגיה ערוכה במס' נדה ד' ג"ב ובכתובות דנ"א שאלמו
שם חמר"י ח"ש משום רי"ש והיא לא נתפשה אסורה ה' ה'
נתפשה מותרת יש לך אחרת תעפי' שלא נתפשה מותרת
וחיוו זו שקדושיה קדושי טעות ופירש"י והיא מיטוטא והכי
דריש והיא תבה סתמא שקדושיה קדושין גמורים היא דכי
לא נאנסה אסורה לבעלה יש לך אחרת תעפי' וינתה
שלא באונס מותרת לבעל ולבעל וחיווי זו שקדושיה
קדושי טעות ע"כ. ובכתובות פירש"י קדושי טעות קדושין
על תנאי ולא נתקיים התנאי ח"כ וינתה תחתיו מותרת לו
לפי שאינה תחתו ח"כ פנויה בעלמא ע"כ. ח"כ חף דנימא
דהחילתו באונס וסוב"ר רטון הוי תנעריך היא למעט
לקדושי טעות שהיא מותרת לבעלה עכ"ד ז"ל :

ולדעתי המעט תמינה ח"י מהא לא חרייה דשהע"ה
ודאי ידע לה להאי דרשא דקדושי טעות שהיא
מותרת לבעלה. אכן ידע ג"כ דהיא דלא כהלכתא וכמ"ש
בכתובות ד' ע"ד ע"א ח"ל המקדש במלוה ובעל. על
הנאי ובעל. דברי הכל נריכה המנו גט וכו' חמר"ר כהנא
מבמיה דעולא המקדש על תנאי ובעל נריכה המנו גט
זה היה מעשה ולא היה כח בכתמים להוליאה בלא גט
לאפוקי מהאי הנא דחמר"ר ח"י חמר"ר שמואל משום רי"ש
והיא לא נתפשה וכו' ויש לך אחרת וכו' וחיוו זו שקדושיה
קדושי טעות שאפי' בנה מורכב על כתיפה ממאנה
והולכת ע"כ. הרי להדייה דנגמרה פסקו דקדושין ע"ת
נריכה גט ודלא כרי"ש. וכן פסק הרמב"ם ז"ל פ"ז מה'
אישות הכ"ג דהמקדש ע"ה ובעל נריכה גט. וכתב מה"מ
והלח"מ ז"ל דהוא מסוגייה הנא' שאלמו נריכה גט ולאפוקי
מהאי הנא וכו' ע"ש. וד"כ כיון דדרשה רי"ש דדרש
והיא לא נתפשה וכו' ויש אחרת וכו' וחיוו זו שקדושיה
קדושי טעות וכו' אדחייא לה מהלכתא ח"כ חודא לה
דרשא זו לכן שפיר חמר"ר והיא רחוקה ממני כנ"ל ודוק.
ועי' להבכר"י ח"ה ע"ה ס' י"א שהביא רחיה מהאי סוגייה
למה נסתפק ה' מולל מאש ז"ל שכתב ח"כ דת ס' מ"ז
על מי שכה על ה"ה ונתעברה ממנו והח"כ העידו שבעת
שינתה כבר מת בעלה והיא היתה פנויה ח"י מותרת
להבעל. והבכר"י ז"ל הביא מהאי סוגייה רחיה להתרא.
ועי' לה' בית היין ז"ל הנא' שם שהק' עליו שכבר ה' פרי
הארץ ז"ל הביא רחיה זו והוא פלא דהבכר"י ז"ל כבר
רמו לכו' פרי הארץ יע"ש :

אלא דלפי"ז קל"ע דמאחר דדרשה רי"ש אדחייא לה
מהלכתא ופסק הרמב"ם ז"ל דנריכה גט ודלא
כרי"ש כחומר. ח"כ ח"ך פסק בה' אסורי ביאה פ"ג ה"ב
ח"ל הבה על הקטנה וכו' ואם היא בת מיאון מוכן אוחו
מכת מרדות והיא מותרת לבעלה ואפי' היה סתן ע"כ.
וכת' מה"מ ז"ל דזה פשוט שכל שאינה ח"ה מן התו' הוייה
לה כפנויה שינתה וכו' ע"כ. ועי' בכתובות דנ"א ע"כ
שם הביאו ח"ך דרשא דרי"ש. וליון בעין משפט ונר מלוה
אשר סביבות הש"ס עמ"ש יש לך אחרת וכו' מיימוניות
פ"ג ס' ה"ב יע"ש. והיינו דבריו הנא' שכתב שאם היא בת
מיאון היא מותרת לבעלה. וד"כ דברי הרמב"ם סתרא'
ניגבו דמאחר דדברי רי"ש אדחו מהלכתא כמ"ש בגמ'
דע"ד וכן פסק ח"הו ז"ל בה' אישות הנא' דקדושי טעות
נריכה גט דלא כרי"ש ח"ך בה' אסורי ביאה פסק דאם
היא בת מיאון מותרת לבעלה כרי"ש שאלמו מותרת לבעל'
שאפי' בנה מורכב על כתיפה ממאנת ולכאו' נר' שדבריו
סותרים

באז"א אפ"ל בדרך רמו ט' הפ' הנו' ואחשבה וכו' בהק' משז"ל כלו כל הקלין ואין הדבר תלוי חלל בתשו' וידוע דתשו' המעולה היא ק"ל לו"ס ממו"ן גי' זא"ת וידוע דאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק. וז"ש ואחשבה לדעת זא"ת שהיא התשו' המעולה שאני חושב תמיד על התשו' המעולה שהיא ק"ל לו"ס ממו"ן שהם גי' זא"ת והטעם משום שעמל הו"ח צעני הו"ח דייקא הם אלויות האסורים ו"ה מן השם וחל"ף מכס"א שהם אלויות הו"ח עד מתי יהיו חסרים וע"י התשו' יתוקנו ויחזור הכל לחיבתו ועי"ז עד אבא אל מקדשי א' שיצנה לנו בית קדשו ותפארתו ואבינה לאחריהם של זרע עמלק שימחה זכרו מן העולם והכל תלוי בתשו' יה"ר שיצב"א אחי"ר :

דרוש ט' לשבת זכור

ויגידו ה'נבונים ו'ישמחו ה'חכמים עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה אנשים חכמים ויודעים. הפס' אשר בחר ה' למחלה פיהם מלא תהלות לא חי חלקו זורט וגואלנו על הנסים ועל הנפלאות מפלאות תמים דעים. אשר בכל יום ויום מזילנו מיד אויבנו הקמים עלינו זרע מרעים. הלא מראש ראש לרים עמלק אשר ללחם עמנו בלאתנו ממל' ע"י מרע"ה רעי' מהימנא אביר הרועים. וה' נסי עשה עמנו גם ופלא ויילטו מידו וקצב זכרו לעולם לזכר מחיית עמלק למטה על משכנות הרועים. והקב"ה מוחה אותו מלמעלה ועלו מושיעים. וקבעו לקרות פ' זכור צם"ת בלבור ביום הקדוש הזה שבת זכור הסמוך לפורים כי מנחש ילא לפע המן הרע אשר אחו מעשה אבותיו בידיו הגה אלה רשעים. ורלה לקעקע בילתן ש"י להשמיד להרוג ולאבד כל מדינת המלך יודעים. והקב"ה הילטו מידו ונהפוך הוא וראו כל ישראל במפלתו ומפלת בניו מראות נגעים. לכן סמט לקרות פ' זכור בשבת הסמוכה לפורים למחות שם שניהם יחד עמלק והמן שבר פושעים. ולהודות ולהלל לשם ה' הגפרע לנו מזרינו יפה דודי אף נעים :

אשר בזה אפ"ל בדרך לחות טעם שבא בתיבת זכור הטעם למעלה זקף גדול אשר לנו להרים קולו למעלה הלא דבר הוא. אכן כפי"ה א"ש דבא לרמוז שאבז שזכור עמלק גם תזכור המן שזקף על זקף גדול ר"ל שסופו נתלה על עץ גבוה חמשים אמה לכן בא הטעם דוקא

עפ"י הדיבור כמ"ס ע"פ וזה דבר השמיטה וזה דבר הרוח. ול"ל מה ענין דיבור אלל מקום ביהמ"ק. ואמר מר שיוכן בהמלחה חדשה שחידש הוא במ"ס פ"ג דמעשר שני וז"ל הלשכות שבמקדש בניוית בקדש ופתוחות לחול תוכן חול. בניוית בחול ופתוחה לקדש תוכן קדש ע"כ וכ"פ הרמב"ם ז"ל פ"ו מה' בית הבחירה ואף בניוית בקדש ובחול הולכים אחר הפתח. ומוה האדם ישכיל פיהו דהוא הפתח של הגוף והגוף תומרי חול והנשמה קדש ואם האדם מדבר לה"ר ומטמא אה פיו ברית הלשון וברית המעור מכוונים הו"ל פתוחות לחול ואז נעשה תוכן חול דמטמא הנשמה שהיא קדש ונעשית חולין. אך אם פתוחות לקדש דמקיים ודברתו בס' ולא בדברים בטלים ואז"ל שלא לדבר לה"ר כלל אז כאלו קדוש שריו בתוך מעיו והוכן קדש שהכל הולך אחר הפתח. והשאת ז"ש ועשית עפ"י הדבר עפ"י הדיבור שאהה מדבר. שהתנהג בדבורך שלא לדבר לה"ר אלא באגדה של חכמה וז"ש אב"ר יגידו לך הגדה של חכמה מגיד דבריו ליעקב. וזה נלמד מן המקום הוא אשר יבחר ה' משם הלמוד דתראה הלשכות שבביהמ"ק שאף הבניוית בקדש ובחול אם פתוחה לחול הם חול ואפי' הבניוית בחול לבד אם פתח שלהם לקדש הם קדש ומוה תבין ותשכיל ושמרת היינו שומר פיו ולשונו ככל אשר יזרוך בדיני הלשכות הנו' בן תדין צפה שלך א"ד ז"ל וש"י ע"כ :

ובזיו"ו טו' הפ' הנו' בהק' עוד משז"ל דעונש לה"ר הוא לרעת ואפיקו לה ממ"ס הפ' זאת תהיה תורה המלורע תורתו של מוילא ש"ר כידוע. בזיו"ו דבפחילה קאמר ואחי נגוע כל היום שהקב"ה העניש אותי בלרעת והע' משום שסיפרתי לשה"ר וז"ש אם אמרתי אספרה שאני מדבר בלשוני לה"ר. ובחילה אופן הוא הלה"ר עו"ק כמו הגה דור בניך בגדתי ר"ל האומר על בני דורו דלעוריא כמ"ס ישעיה בתוך עם טמא שפיהם וכו' ונענש בעבור זה וז"א כמו האומר הגה דור בניך בגדתי שזה לשה"ר לכן לקיתי בלרעת שהעונש של לה"ר לרעת כמ"ס זאת תהיה תורת המלורע זאת תורה של מוילא ש"ר. אכן ואחשבה לדעה זאת ר"ל שחשבה בהאי זאת שהיא זאת תהיה תורת המלורע שמה דרז"ל תורתו של מוילא ש"ר דאחר האמת למה התמירו כ"כ דלכחו' עמל הוא צעני דדברים הדברים נינהו ולמה יענש בעונש מר. מה. אכן עד אבא אל מקדשי א' ואראה דין הלשכות הנו' אז אבינה לאחריהם שהכל הולך אחר הפתח בן נמי פה האדם לכן עונשו מר שהוא מטמא כל גופו כאמור. אז אביני לאחריהם טעם לעונש זה ודוק כי נסן הוא צעני"ת כאמור :

דוקא זקף גדול רמז על המן ג"כ שמקף על שרעה לשלוח יד בזרע ישראל. וכן אמרו זילקוט ע"פ כתוב זאת זכרון וכו' כי מחה אמחה את זכר עמלק. זכר זה המן. עמלק כמשמש. וכן דורשי רשומות דרשו מח"ה זה המן שגילו ממוט ע"י מ'רדכי מ'רבונו ה'דסה ר"ת מח"ה. אמחה זה עמלק שגולו ממוט ע"י א'הרן מ'שה ח'ור ה'ושע ר"ת אמחה. אלא דלנו להבין בכו' הפ' כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע כי מחה אמחה את זכר עמלק מתחת השמים. יל"ד מהו אומרי כתוב זאת מאי זאת דקאמר. גמ"ש זכרון בספר ודאי דזכרון בספר. גמ"ש ושים באזני יהושע למה באזני דוקא ולא אמר זה בקו"ר. גמ"ש כי מחה אמחה למה הכפל גמ"ש את זכר עמלק הול"ל את עמלק ותו לא. אף שבילקוט רמזו זכר זה המן עמלק כמשמשו כאמור ל"ל למה זכר שניהם יחד כנראה דשניהם לדבר א' נחטונו :

אמנם אפ"ל כו' הפ' הכו' בדרך פשוטה בהק' את הידוע מ"ש המפ' ז"ל דעיקר מזהו זו שליוטו ה' זכור וכו' הוא כדי לזכור העונות שבה עמלק בעבורם ולשוב מהם. וכן אמרו זילקוט סו"פ בשלח ח"ל בסו' רס"ב ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים ע"י שריפו ידיהם מן ההו' ומן המלחמה שהכתוב אומר ויקרא שם המקום מסה ומריבה התחיל הקב"ה לזוה על ריב בני ועל נסותם את ה'. אמ"ר לוי למה היו ישראל דומים לה' שהי"ל בן והרכיבו על כתפו והיה מוליכו בשוק והיה הבן רואה איזה דבר ואומר לאביו קח לי דבר פ' והוא לוקח לו פעם ה' וכו' וכו'. ראה הבן אחד אמ"ל רחיה את הבא אמ"ל שטיה אתה רובב על כהפי וכל מה שאתה מבקש אני לוקח לך ואתה אומר לזה רחיה את אבי מה עשה אביו השליכו מעל כהפו ובה כלב וכשט. כך כשילאו ישר' ממו"ל הקיפס בז' ענגי כבוד. בקשו. מן נתן להם. כיון שנתן להם כל לרכיבה התחילו מהרהרים ואומרים ה"ש ה' בקרבנו חס אין. אמ"ל הקב"ה הרהרתי עלי חייכם שהני מודיע לכם הרי הכלב בה ונושך אחכם והיזה זה עמלק שני' ויבא עמלק. משל למלך שהי"ל כרס והקיפו גדר והשיב בו המלך כלב נושך אמר המלך כל מי שיבא ויפרוק את הגדר יכשנו הכלב בה בנו של מלך ופרק את הגדר וכשנו הכלב כ"ז שהיה המלך רוצה להזכיר את בנו חטאו שעשה היה אומר לו זכור את שנסך הכלב. כך כ"ז שהקב"ה מבקש להזכיר הטא של ישראל מה שעשו ברפידים שאמרו ה"ש ה' בקרבנו חס אין הוא אומר להם זכור את אשר עשה לך עמלק ע"כ :

ז"ל ר' ל"ד כו' הפ' בירמיה ב' הלא זאת תעשה לך עונך את ה' להיך בעת מוליך בדרך תיסרך רעתך ומשובותיך הוכיחוך ודעי ורחי כי רע ומר עונך את ה'. הכונה היא עפי"ה הלא זאת תעשה לך עונך את ה' שאתרת ה"ש ה' בקרבנו חס אין וזה היה בעת מוליך בדרך הנמשל דומה למשל ממש דהיה אביו מוליכו על כתפו ושאל לעובר בדרך רחיה את אבא. אך הקב"ה מוליך במדבר בענגי כבוד ואתה אתרת ה"ש ה' בקרבנו. עי"ז תיסרך רעתך שבה עמלק כי עי"ז ודעי ורחי כי רע ומר מה שעשית עונך את ה' כי בכל מקום הוא רע ומר עונך את ה'. אך בעת מוליך בדרך הוא רע ומר ציטר שאת לעוזב את ה' ולומר ה"ש ה' וכו' ע"כ. ובה ברמז רע ומ"ר גי' עמלק ונחין א"ד ז"ל :

באופן שעמלק בה על שאמרו ישר' ה"ש ה' וכו' וגם על שריפו ידיהם מה"ה. וכן המן בה על שריפו ידיהם מה"ה. וכמ"ש במגילה י"א ע"א ר"ח פתח לה פתחה מהכח בעללתיים ימך המקרה בשביל עלות שהי"ל לישראל שלא עסקו בכו' נעשה שונאו של הקב"ה מן ואין מן אלא עני ואין מקרה אלא הקב"ה שאמר המקרה במים עליוטיו ע"כ. ולנו לדעת שאם ישראל ריפו ידיהם מה"ה מה שייכות יש לעמלק והמן שיבואו וילכו לישראל. והרצ בני יששכר ז"ל בד' ק"ד ע"ד ג"ע לעמלק בהק' מ"ש צם' הקרניים ז"ל דקלי' עמלק נק' זכו"ב וכו' בעה"ע ז"ל ז'כרון צ'ספר ו'שים באזני ר"ת זכו"ב. חכו"ב גי' י"ז וההו' נק' עו"ב כמ"ש אין טוב אלה סו' עו"ב גי' י"ז חכו"ב גי' י"ז הפך המצב זה לעומת זה אין הזכוב עומד הלא במקום המכה שהוא ר"ע הפך המצב. ע"כ כשריפו ידיהם מה"ה שנק' עו"ב בה עמלק הפך המצב זה לעומת זה. חכו' שאז"ל ויגב בך וכו' שהיה חוסך מילות וזרקן וכו' ומאין הי"ל הכח הזה. אכן החיד"א ז"ל כהז דע"י פגם הברית ח"ו שולטת קלי' זכו"ב שהברית הוא יסוד נק' עו"ב חכו"ב גי' עו"ב עומד על מקום הרע וההו' נק' עו"ב מצטלת קלי' זכו"ב. והנה קלי' זכו"ב שולטת ע"י פגם הברית ע"כ חתך מילות וכו' ויגב בך כל הנחשלי"ם אותיות נח"ש מיל"ה אותם שפגמו הברית שלט בהם הזכוב שהוא עמלק. ח"ש השוכמית איש אהים קדוש הוא שלא רחמה קרי בסריו ועי"ז לא רחמה זכו"ב בשולחנו כי הא תלייה בהא עכ"ד ז"ל :

ואני צרנליו העצורה לתם ע"א לציחת עמלק על שריפו ידיהם מה"ה. דמה שייכות יש לעמלק בזה. והוא בהק' הק' נפלאה הידועה שבת' הגאון מהר"ש מאסטרפולי ז"ל כי חוה ע"י פהויה להדה"ר ואכלו מעה"ד עו"ר גרמה

גרמה שהוסיפה פ' על י"ה ונעשה ג' פ"ה כי אדם נחלק לשלשה פעמים י"ה והיא הוסיפה ג' פפ"ן ועי"ן הגבירה ג' קל"י שיש בהם ג' פפ"ן והם א"ף של"ף קל"ף וג' פפ"ן גי' מ"ר לכן גרמה מות לעולם שהוא מר ח"ס הפ' ומולא חגי מר ממות את האשה. ועי' לה' גדול דורנו כמהרי"ח ז"ל שהביא הק' זו בספרו אדרת אליהו פ' בחקותי בחרכה ובנה עליה מלודים לז"ים ופרחים מחוקים מדבש ונפח לופים יע"ש שפת' בתור"ד שע"י עסק ההו' יתקנו הג' פפ"ן הגו' בסוד מ"ש כי חיים הם למונחיהם ה"ת למונחיהם אלא למונחיהם צפה דייקא שע"י שמונח ד"ה צפוי יתקנו הפפ"ן הגו' שהם בגי' מ"ר ויתפך מ"ר לר"ס יע"ש. ובכן הגה לפניך פעם גטן שכ"ז שהיו ישראל עוסקים בתו' צפה היו משוקנים הפפ"ן הגו' שהם גי' מ"ר ואין לעמלק שהוא בגי' מ"ר לבא עליהם ולהלך להם. הגה בעתה שישראל ריפו ידיהם מה"ה וכתבנו הג' קל"י שהם א"ף של"ף קל"ף אשר הם בגי' מ"ר לכן דין גרמא שבא עליהם עמלק שהוא בגי' מ"ר ודו"ק:

וַיַּעַב להמן ג"כ שבא על ביטול תו'. נר' בהק' לפ' כו' הפ' צפ' החזינו הם קגאוני בלא א כעסוני בהבליהם ואני חקניהם בלא עם בגוי נבל חכעיסם כי אש קדחה באפי ע"כ. ולנו לדעה אומרו בלא א הול"ל הם עבדו ע"ז גמ"ש ואני חקניאם בלא עם מהו כוננו. גמ"ש בגוי נבל חכעיסם למה כינה להגוי בשם נבל ולא בשם רשע או חויז וכיונא למה אמר נבל. גמ"ש כי אש קדחה באפי מהו כוננו. חכן אפשר שיוכן בהק' מה שפי' המפ' ז"ל כו' מארז"ל בשעה שהשתחוו לללס ונהגו מסעודתו של חותו רשע נעשו מ"ך ור"ש ע"כ. וק' מהו כוננה בזה. חכן פי' ז"ל צב' אופנים. חופן הא' עפ"י מ"ש המקו' שמיכאל הוא שר של ישראל ובשעה שחוטא' ישראל מסתלק שם א"י מישראל ונשאר ר"ש ושם א"י ממיכאל ונשאר מ"ך. וז"ש בשעה שחטאו ישראל לללס ובסעודה נעשה מ"ך ור"ש שנסתלקו א"י ממיכאל ונשאר מ"ך וא"י מישראל ונשאר ר"ש וזה אמר' אחר הנדקה בתפילתה צ"פ א"י א"י למה עזבתי ר"ל שם א"י מישראל ושם א"י ממיכאל למה עזבתי ועי"ן רחיק מישועתי. חופן ב' מ"ש מ"ך ור"ש. והוא דידוע כל המודה בע"ז כאלו כופר בכל ההו' כולה והם שהשתחוו לללס כאלו עבדו ע"כ ההו' כולה. וידוע משז"ל מאן מלכי רבנן שנקראים מלך ע"י שלומדים בתו' ונשבעו ההו' ועע"ז הוסרה הלמ"ד מן מלך ונשאר מ"ך. וגם ע"י ההו' נקראים ראש וכשע"ז וכפרו באל אחד הוסרה הא"ף

מתיבתא ראש ונשאר ר"ש שאל"ף רומזת לה' אחד ח"ס נעשו מ"ך ור"ש. ובזה פי' כו' חסתר הגו'. שאמרה לי לי למה עזבתי. לי האחד רמז להקב"ה וא"י הב' פי' אל"ף למ"ד שלי למה עזבתי ואל"ף נסתלק מן תיבת ראש והלמ"ד מתיבת מלך שישראל נק' מלך ונק' ראש ורמזו בתיבת ישראל לי ראש. וחזרו האל"ף והלמ"ד ע"י מדרכי וחסתר מדרכי שהקהיל כל תשצ"ר ועסקו בתו' חזרה הלמ"ד שהיא מורה על הלמוד לתיבת מ"ך והיתה מלך וחסתר שמסרה עלמה עק"ה בשביל ישראל נוי אחד ועובדים לאוה אחד החזירה האל"ף לתיבת ראש ונעשו מלכים והיתה להם הרמת ראש חת"ד ז"ל. הן עוד נביא מה שפי' החיד"א ז"ל בפנ"ד כו' הפ' מה חורי האף הגדול הזה וחמרו על אשר עזבו וכו' והוא צמ"ש צס' חכן חיים ז"ל קודם שברא ה' את עולמו היו אוחיות אלפא ביהא במילואן והאל"ף כתובה א"ף בלא למ"ד וראה הקב"ה שאין העולם מתקיים באף והטיל למ"ד ונעשה אל"ף וכשמעלים ההו' מסתלקת למ"ד ונשאר אף ואפשר בז"ש מה חורי האף הגדול הוא דכבר ראה הקב"ה שאין העולם מתקיים באף והטיל למ"ד. לז"א על אשר עזבו את ברית ה' שביטלו התו' ולכן נסתלק הלמ"ד ונשאר אף וזהו חורי האף ע"כ :

ובזה פי' ה' ז"ל בנח"ק כו' הפ' פני יש צבס חיש או חשה חשר לצבו פונה וכו'. והוא דכת' רבינו אפרים ז"ל חשר לצבו פונה ר"ה אל"ף ר"ל כלא עבר ע"כ התו' כולה שניתנה לאלף דור. ולדרכנו יובן שזה שמע שהקב"ה הטיל למ"ד ונעשית אל"ף והוא סמך ע"ז שכבר נתבעל האף שהרי הקב"ה הטיל למ"ד באף ונעשית אל"ף וזה רמז חשר לצבו פונה ר"ה אל"ף כי ע"ז סמך. לזה לא יאבה ה' סלות לו כי אז יעשן אף בהסתלק הלמ"ד וישאר אף והחול על ראשו עכ"ד ז"ל :

בועתה נבא לביאור הפ' הם קגאוני בלא אל וכו' הכתוב מדבר על גזירת המן. ח"ש הם קגאוני בלא אל ר"ל ע"י שהשתחוו לללס וכל העו"ז כאלו כופר בכל ההו' לכן גרמו שנסתלקו אוחיות ה"ל ממקומם אל"ף מראש ולמ"ד ממל"ך ונשחרו מ"ך ור"ש ח"ש קגאוני בלא אוחיות ה"ל שנסתלקו אוחיות ח"ל כמו' והיינו משים שביעסוני בהבליהם ר"ל שעע"ז שהיה הכל הבלי' הכל המה מעשה העתועים. ואני חקניאם בלא עם ר"ל שיבא עליהם אחד ויקנה הותם להשמיד וכו' ולה יהיו עם בעולם. ומי הוא זה לז"א בגוי נבל חכעיסם נבל זה המן נבל הוא וגבלה עמו וגם נבל' אוחיות בל"ן שהיה אומותי בלן כמ"ש בגמ'. הוא אמר יבטו עם אחד

ה"י יעלו פה"כ גי' תרי"ח בזה יכניעו כח ס"מ ופ' שהיא גי' תרי"ח לכן מעלה עליו כאלו פדלתי וכו' אח"ד ז"ל :

אשר

בזה חפ"ל מה שאנחנו תומרים בטוסח אהבת עולם והאחר עינינו בחורחך הכי דבור בכו' שהיא גי' תרי"ח וגם ודבק לבנו במאחריך נגד המעשה שהיא גי' תרי"ח ויחד לבנו לאהבה וליראה את שמך נגד מחשבה שהיא יר"ח שמים גי' תרי"ח וע"י ג' אלה לא נבזת ולא נכלם מחמתהינו. והט' משום ולא נכשל באין בנו מכשול שאח"י ית"ד שנקרא מכשול כיון שהיה"ר נכנע בג' אלה במחשבה דבור ומעשה ודו"ק :

ובזה כ"פ ה' בני יששכר ז"ל ד' ק"ד ע"ד למה שגלפוינו במחייית עמלק ג' מלות אחת במחשבה שהיא לא תשכח שהיא שכתת הלצ' וא' צפה כמ"ס זכור צפה וא' במעשה תמחה את זכר עמלק וכל א' נחשבה למילה א' ממנין תרי"ג מלות. הפעם לזה דיווע דעמלק הכר שלו הוא ס"מ ופ' הסללים כל קומה שיסור הסט"ה שהס חב"ד תג"ח נה"ס וחננו לריפוס לבטל כל שיסור קומה הנ' שהס מחשבה דו"מ לכן נלכוינו בג' מלות אלו לא תשכח מחשבה בלצ' זכור צפה והיה כהניו וכו' תמחה במעשה אח"ד ז"ל :

מקתדה נבא לביאור הפ' בהק' עוד משו"ל ג' מלות נלכוי ישראל כניסוקן לארץ וחדת מנייכו למחוי זכר עמלק כמ"ס והיה כהניו וכו' תמחה וכו' כמ"ס בסנהדרין ד' כ' ע"ב. וכפסקה הרמב"ם ז"ל פ"ה מה' מלכים יע"ש. ודוע דמרע"ה וכל הדור יהוא כולם מהו במדבר ולא נכנסו לארץ כ"א יואשע וכלכ שנגמבו לארץ. בזו"ו כו' הפ' דאחר שאמר ויחלוש יואשע וכו' אמ"ל הקב"ה למשה מאחר דעמלק כמו גדול דסמח"ל הוא שרו לכן חודיעך דלריך לפשות ג' דברים במחשבה דו"מ כדי לבטל כמו מכל קומה הסמ"א כמו' לכן כהוב זא"ת ה"ה זכור אל ת'שכח שהיא שכתת הלצ' נגד המחשבה. וגם זכור צפה והימתי יכרו אוחו צפה זכרון בספר ביקראו פ' זכור בחורה בלכור וזהו זכרון בספר נגד הדבירה. ונגד המעשה שהיא מחיייתו לא תפרסם הדבר לישראל עכשו כיון שהס אינס נכנסים לארץ אלא וביס בחזו יואשע שהוא המניסס לארץ תאמר לו שזכורו לארץ כי מחה יעשה המעשה שהיא מחיייתו ועי"ז יוכנע כמו במחשבה דו"מ והו' עי"ז המחיה את זכר עמ"ק כיון שכתבטל שיסור קומתו בג' אלה כאמור ודו"ק :

באר"א פ"י מחמת"א ז"ל כען החיים פ' בשלח כו' הפ' הס' משס מהר"א למח ז"ל והוא בהק' מ"ס פ"ק

וכו' חס על המלך עוב יכתב לאבדס. וכ"ה על מה כל התרדה הזאת. לז"ק כי חס קדמה בחפי ר"ל ע"י שביעלו הסו' שנק' חס כמ"ס מימינו חס דת למו עי"ז נרמו שנסתלק הלמ"ד מהאל"ף ומשאר ח"ף וביזה נרמו חרון חף עד אשר שבו וקבלו הסו' ברטון כאמור ודו"ק :

ובכן תראה פו"ע לביאה המן על דיטול תו'. הפעם לזה כי כ"ו שסיו עוסקים בכו' היתה הלמ"ד בכוף האל"ף. חקן עתה שביטלו את הסו' נרמו שנסתלק הלמ"ד ומשאר ח"ף. והכפ' ח"ף מלאה אל"ף פ"ה גי' קו"ך. וגם המן מלאה ה"ה מ"ס גו"ן גי' קו"ך. לכן כשביטלו את הסו' ונסתלקה הלמ"ד מן האל"ף ומשאר ח"ף שהיא במילוחה גי' קו"ך בא עליהם המן שהוא במילוחו ג"כ קו"ך מלא מין את מינו. ולכן כשחזרו ועסקו בכו' והחזירו הלמ"ד בכוף האל"ף כמ"ס במד' שהקביל כל הפב"ר ועסקו בכו' נרמו שהמן שהוא גי' קו"ך כמספר ח"ף שהיא גי' קו"ך נחלה הוא וכניו על הפק שהיה אוחו ען קו"ך כמ"ס במד' ודו"ק :

בר"ב כדי להבין כו' הפ' כחוצ זאת וכו' נק' מה שפ"י החידו"א ז"ל בכפ"ד ד' כ"ה ע"ה מ"ס בגמ' כל העוסק בכו' ובג"ח ומתפלל עם הסביר אמר הקב"ה מעלה אני עליו כאלו פדלתי לו ולבני מבין אי"ע ע"כ. וכן אמרו השריהם ישראל שהס עוסקים בכו' ובג"ח ועי"ז יגרס מסור בידס. הפעם לזה דהנה רז"ל אמרו דתו' היה תגלן לילה"ה. הפ' דס"מ חוננו פ' שהס מקור ית"ד יעלו בגי' תרי"ח ולכן העוסק בכו' עיטול מהס כי תורה גי' תרי"ח ולכן אמ"ל הקב"ה חס אחס עוסקים בכו' אין אחס נחסרים בידו כי תור"ה שהיא גי' תרי"ח מרחקת ס"מ ופ' שהס גי' תרי"ח. וזהו הפעם שאמרו בגמרא אין לו להקב"ה בשלמו כ"א חונר יראת שמים כי מי שיש לו יראת שמים מכניעס כי קן ירא"ה גי' תרי"ח. וכן העוסק בג"ח מכניעס כי נמילוח הסד"ס גי' תרי"ח ולכן ליוע יוגרנו שיהיה לנו יראת שמים ולעסוק בכו' ובג"ח והפעם כדי לבטל כח ס"מ ופ' במחשבה דבור ומעשה. במחשבה להיות לבו מלא יראה שמים שהיא בלב. וכן הפה עמר תלמוד תורה שהיא בדבור. ובמעש' הס ג"ח שכולס גי' תרי"ח ועי"ז ג' אלה במחשב' דבור ומעשה מכניעס כח ס"מ ופ' מן המחשבה דבור ומעשה. ולז"א אשריהם ישראל שהס עוסקים בכו' ובג"ח ועי"ז יגרס מסור בידס. גם אמרו כל העוסק בכו' שהיא גי' תרי"ח וגם בג"ח שהיא גי' תרי"ח ומתפלל עה"ן שו היא תפילה המשולה והיא עבודה שבלב שהיא נגד יר"ס גי' תרי"ח וגם תפיל"ס במילוי כה תי"ז פ"ה ז"ד למ"ד

בתוך משי בשרתי לדק בקהל רב וכו'. והכתוב מדבר כלפי אסתר הנדקת שאמרה אז אמרתי הנה באתי אלל אחשורוש ונכנסתי בסכנה בעבוד הללתי ישראל. הטעם הוא בעבור שראיתי שבמגילת ספר כתוב עלי ר"ל תיבת בספר האמורה בתורה היא עלי על זמן מרדכי ואסתר דעיקר פי' הפ' הוא כתוב זאת מ"ש כאן ובמ"ת זכרון מ"ש בנביאי' בספר מ"ש במגילה. אלא מה שלא גלית זה בפירוש בתי' הוא בעבור שיעשו תשו' ויעקו אל ה'. לכן גם אני לעשות רעוק להי חפנתי ולא גליתי דב"ז אלא ויורטך בתוך מעי. לכן בעת הגדה בשרתי לדק בקה"ר לדק זו תשו' כמ"ש במד' ע"פ ערואות בלדק הענוו. שאמרתי למרדכי לך כנוס וכו' ולומו וכו' ו"ש בשרתי לדק בקה"ר שיחזרו בתשו' גם אני הנה שפתי לא אכלה ועי"ז ה' אתה ידעת והללתי מיד חויב ודו"ק כי נכון הוא בעה"ת :

אשר בזה ראיתי לה' נשמת חיים למהרח"א ז"ל שפי' כו' הפ' במגילה ויכח מרדכי ואסתר וכת' כל עבדי המלך וכו' יודעים אשר כל איש ואשה אשר יבא אל המלך וכו' אחת דהו' להמית לבד מאשר וכו' ואני לא נקראתי לבא אל המלך זה שלשים יום וכו' ויאמר מרדכי להשיב אל אסתר אל תדמי וכו' כ"ח החרש תחרישי בעת הזאת וכו' ואת וביה אביך תאבדו ומי יודע אם לעת הזאת וכו' ותאמר אסתר להשיב וכו' לך כנוס וכו' ע"כ. והקדוקים רבים. ראשונה מהו כונתה בלומרה זה שלשי' יום מג"מ אם שלשים יום או חסר או יתר עכ"פ אשר לא יקרא אחת דהו' להמית. שנית אומרה ואני היא שפת יתר כיון דבדידה קא משתעי וגראה דהיא לא נקראה אבל אחרים נקראו ז"ל מהו כונתה. ועי"א בעת הזאת ומי יודע אם לעת הזאת אין להם הבנה. גם אומרו ואת וביה אביך תאבדו מה לו להזכיר עון הצויה :

וברי להבינס נק' לפ' כו' הפ' בשמואל ח' ע"ו כה אמר ה' לצחות פקדתי את אשר עשה לך עמלק עתה לך והכית את עמלק והחרמתם כל אשר לו ולא תחמול עליו מאיש ועד חשה וכו' וישמע שאל את העם וכו' ויד שאל את עמלק וכו' ויתפוש את אגב מלך עמלק חי ואת כל העם החרים ויחמול שאל על אגב ועל מיטב הלחן והבקר ויהי דבר ה' אל שמואל ניחמתי כי המלכתי את שאל וכו' כי שב מאחרי ואת דברי לא הקים וכו' ויבא שמואל אל שאל ויאמר שאל ברוך אתה לה' הקימותי את דבר ה' ויאמר שמואל ומה קול הלחן הזה בלחני וקול הבקר אשר אנכי שומע ויאמר שאל מעמלקי הביחוס כי חמל העם על מיטב הלחן למען זבוח לה' וכו' ויאמר שמואל ולמה לא שמעת בקול ה' ותעט אל השלל וכו' ויאמר

פ"ק דמגילה ר"א סבר כתוב זאת מ"ש כאן זכרון מ"ש במשנה תו' בספר מ"ש בנביאים ומגילה אסתר לא ניתנ' ליכתב ור' יהושע סבר דניתנה ליכתב ודריש כתוב זאת מ"ש כאן ובמ"ת זכרון מ"ש בנביאים בספר מ"ש במגיל'. נמלא דקרא גופיה אחד הקורא יספיק עלימו כי מגילת אסתר ניתנה ליכתב או לא. וזה עלמו פי' הפ' ויאמר ה' אל משה תזהר לכתוב סתם כתוב זאת זכרון בספר ולא הפרש להם פירוש תיבת זאת אם הכונה זאת מ"ש כאן או מ"ש כאן ובמ"ת לפי שאם תאמר בפירוש זאת מ"ש כאן ובמ"ת א"כ בספר מ"ש במגילה ובהניע זמן מרדכי ואסתר שוב יהייאשו ישראל לעשות תשובה ותפילה כי יאמרו שאין הדבר הלוי בתשו' מואחר שכבר כתב להם מרע"ה בתו' שימחה את זרע עמלק בימי מרדכי ואסתר. כי ע"כ אני מזה לכתוב סתם דבזה ע"כ יעשו תשו'. ואולם שיש בלחני יהושע בסוד נכמס שפי' הפ' הוא כס' ר"י ו"ש וסיס בלחני סברת ר' יהושע דס"ל דתיבת בספר הוא מ"ש במגילה את"ד ז"ל :

ובזה פי' ה' נשמת חיים למהרח"א ז"ל כו' הפ' פנה אל הפילה הערער ולה בזה את הפילתם תכתב זאת לדור אחרון ועם נבא יהלל יי'. ודח"ל לדור אחרון דור מרדכי ואסתר. ואין מובן לטענה ז"ל. הכן עפי"ה ה"ש. והכי קאמר בא וראה כמה חביבה לפני המקום תפילתם ש"י שבכיבול לופה ומציע למרחוק ומצקס טלדקי שיתפללו לפניו ולשמוע ועקתם. דעע שקן שהרי תכתב זאת הסנה שכתב בתו' סתם זאת זכרון בספר על בלי הגיד חי זאת מ"ש כאן או מ"ש כאן ובמ"ת. וה"ה מג"מ בזה. לז"א כ"מ עובא כדי שלדור אחרון בימי מרדכי ואסתר כמש"ל עם נבא יהלל יי' מחמתה שאין יודעים אם זאת מ"ש כאן ובמ"ת יגשאר בספר לדור או שמא זאת אינו אלא מ"ש כאן ולא מ"ש כאן ובמ"ת יגשאר בספר למ"ש בנביאי' ומגילה לא ניתנה ליכתב וע"כ יעמוד בתפילה לבקש מלפניו על זאת את"ד ז"ל :

ובדרוש אחר לשבת זכור הרגשתי אני הדל על ה' מהר"ה גנוח ז"ל דהמעין בסוגיה דמגילה יראה דהסברות הפוכות דר"ה סבר זאת מ"ש כאן ובמ"ת זכרון מ"ש בנביאים בספר מ"ש במגילה ור' יהושע סבר זאת מ"ש כאן זכרון מ"ש במ"ת בספר מ"ש בנביאים ומגילה לה ניתנה ליכתב כיע"ש בסוגייה ומההימה על ה' עס"ח וה' נשמת חיים ז"ל שלא נרגשו בזה כיע"ש. מ"מ הדרשה תדרש דברי אהים חיים :

ובזה פירשתי כו' הפ' אז אמרתי הנה באתי במגילה ספר כתוב עלי לעשות רעוק להי חפנתי ויורטך

ויאמר שאל שמעתי בקול ה' יאלך בדרכ אשר נחתי ה' ויביא את אגג ויקח העם מהשלל לזבח וכו' ויאמר שמואל החפץ לה' צעלות וזבחים הגה שמוע מזבח עוב ע"כ. וליכא למידק זהו טובא ראשונה מ"ש שמואל לך והכית וכו' הול"ל לך והמהה. והכל"י פי' שר"ל שלא ימיתני חקק אלא יכה הכאת מות כדי שיראו עיניו שהחרס תחרימו את אשר לו בעודו חי וחי"כ והמתה מאיש וכו' מיתה ממש וכיונא בזה פי' מ"ש ויתלוש יהושע שלא רצה להמיתם חקק אבל החליטם בתהילה וחי"כ ימותו :

עוד זה אומרו הקימותי את דבר ה' איך דיבר כזה מחחר דעין רואה דלא צא לכלל הקס. ועוד חזר ואמר שמעתי בקול ה' ויביא את אגג חי והיו תרתי דסתקן אהרדי. וחק גס זאת לא מניט שנתרעס שמואל עליו כ"א על הנקן והצקר דנראה דעל מה שהייתה את אגג לא מלאה הקפידה מקום לגוח ואין אהנו יודע על מה :

ואכן עפי"ה יע"ן והוא דפס גבן לחקור דמאחר דנר' דהקצ"ה הסכים דפי' הפ' הוא זאת מ"ש כאן ובמ"ה זכרון מ"ש בנביאים בספר מ"ש במגילה א"כ מה כל הכעס הזה על בחיר שבנביאים שאל מלך ישראל שהייתה אגג מלך עמלק מאחר כי כן דבר המלך מש"ע אל מרע"ה כהוב זאת וכו' כנז' ואס לא ישאר ממנו שורש ועקב אמאן תרמייה מאמרו ית' בספר כיון דהוי חסר המגילותה שלא נשאר בהם עד אחד :

ואכן נר' דחק דהמסקנא היה דחייתר בספר למ"ש במגילה מהגראה דלא הספיק מחייתו להשמיד שורשו ממעל וברשו מתחה בפעם א' אידי דהקף חיליה הוא : עין הוא ינה"ר וכו' וע"כ צאה האזהרה להלחם בעמלק פעם א' וב' וג' חולי חוכל נכה צו ע"ד מעט מעט חגרשנו וכו'. והנה הלא מראש בימי משה ירדנו להלחם צו ולה הספיק זמנה הצותינו זולת להחליט כמו וכמ"ש ויתלוש יהושע וכו' ומיד אמ"ל הקצ"ה למשה כהוב זאת זכרון בספר ושיס צאזני יהושע כי מחה חמחה. הסונה דלפי טעה די לכס במחייה זאת מ"ש כאן דהיינו להחליטו ושזב הנה ימים צאים זכרון מ"ש בנביאים ובספר מ"ש במגילה והז מחה חמחה ב' מחייות ובכ"ה חוכל לו כי לא הוכל לו אשר לא ישאר לו שורש ועקב. והיינו שדקדק שמואל צבס ה' ואמר לך והכית וכו' כל' הגיע עה ממחייתו זאת השניה אחר שחלש בימי מרע"ה וביאר חופן מחייתו דהיינו להחרים את אשר לו ולהמית את אנשיו מאיש ועד אשה עד אשר לא ישאר ממנו רק את נפשו לקיים את דברי חגרת הפורים בימי מרדכי ואסתר. חמ"ש שאל לשמואל בחזרתו מן המלחמה ברוך אתה לה' את

הקימותי את דבר ה' כל' אל תחמה על החפץ כמה שהצאתי את אגג מלך עמלק חי כי כן דבר ה' לקיים המחייב האחרת להחם ולכלה עיקר שורשיה בימי מרדכי ואסתר. ושמואל צשומעו העב חרה לו הוא אמר דלא ע"מ שהביא אגג חי היתה תלונתו דכל כי הא כדן עשה למדקדק בדברי השי"ת בתי' ובנביאים דבר דבור על חיפשו כמ"ש וכל תלונתו חיטו אלא ע"מ שקל הלאן צאזניו וחורו ליוהו להמית כל אשר לו ולא ישאר ממנו מחומה. וזו השיב לו שאל אשר חמל העם הסונה דכל כי הא חביאה הקבל הוא ולא עליו תלונתו. והשיב לו דה"ג דחגיגה הקבל הוא אבל הא מיהא כיון דיש בידו למחות נפש הוא צשוגס וראש שבטי ישראל אתה והיה בידך למחות. ע"ז הודה ואמר כי טעה בזה אחרי ראיתו כי העם לא להנחת עצמם כיוט רק לזכות לה' ובאה החשו' החפץ לה' צעלות ודו"ק :

הר"א מעשה נבא אל הביאור דמשקרא עלה ע"ד אסתר לומר דאעפ"י דמלחמה עמלק גופה ראויה היא למחור עלה נפשה בסכנה וכמו שהיה בימי משה ויהושע ושאל מ"מ חיטו אלא בספק סכנה וכדרך אנשי מלחמה שיורדים למלחמה חס להרוג או ליהרג לא כן צבניסתה לחר בית המלך הפנימית דהייול ודחי סכנה חזר רמזה בצומרה אחת דהו להמית בלי ספק. ושזב אמרה עדיפא מיהה דחק שמניט לראשונים הצות הצותיה שלא חששו לסכנה ע"ממה כזו. מ"מ יחקן מפני שהיא היתה עפ"י הדיבר וכה"ג סמוך לבו לא יירא לצא ליד סכנה. משא"כ צדידה שלא נלטייה מאתו ית' שהרי צהדי"ה קאמר הלא כתבתי לך שלישים ולא רבעים חמ"ש ואני לא נקראתי ר"ל ואני משונה אני ממה שקדמוני כי איהם שקדמוני הם קרואים מלח המלך מש"ע להלחם צו וכבר היתה כזאת ג"פ ועכשיו זאת פעם ד' וזה רמזה בצומרה ואני לא נקראתי למחייה זו זה שלישים יוס אל הקרי שלישים אלא שלישים ומשום דכצורה היתה דזאת מ"ש כאן זכרון מ"ש צמ"ה בספר נביאים וה"כ זו הללה ד' וקרא לוח כנגדה שלישים ולא רבעים. ומרדכי הבין מאמרה שמינעפה זאת היתה מביס דכצורה דזאת מ"ש כאן וכו' ולא חייתר בספר למגילה כע"כ שלח חליה לחמר כ"א החרש החרישי צעה הזאה הסונה מואת הכהוב צהורה ודעתך שזמן זאת הכהוב חיטו הלא מ"ש כאן ולה צמ"ה ולא חייתר לך למגילה. דעי ורתי שהס את סוצרת כן ומטו"ה ראוי למטע עלמך מהגר זה הצדה תקותך מעפה בלא ימנע מהחלוקה שהס הפי' כמו שהת סוצרת דזאת מ"ש כאן ולא צמ"ה מה הפני ביום שיהצב כך עון אציק שהייתה את

נר' דחק דהמסקנא היה דחייתר בספר למ"ש במגילה מהגראה דלא הספיק מחייתו להשמיד שורשו ממעל וברשו מתחה בפעם א' אידי דהקף חיליה הוא : עין הוא ינה"ר וכו' וע"כ צאה האזהרה להלחם בעמלק פעם א' וב' וג' חולי חוכל נכה צו ע"ד מעט מעט חגרשנו וכו'. והנה הלא מראש בימי משה ירדנו להלחם צו ולה הספיק זמנה הצותינו זולת להחליט כמו וכמ"ש ויתלוש יהושע וכו' ומיד אמ"ל הקצ"ה למשה כהוב זאת זכרון בספר ושיס צאזני יהושע כי מחה חמחה. הסונה דלפי טעה די לכס במחייה זאת מ"ש כאן דהיינו להחליטו ושזב הנה ימים צאים זכרון מ"ש בנביאים ובספר מ"ש במגילה והז מחה חמחה ב' מחייות ובכ"ה חוכל לו כי לא הוכל לו אשר לא ישאר לו שורש ועקב. והיינו שדקדק שמואל צבס ה' ואמר לך והכית וכו' כל' הגיע עה ממחייתו זאת השניה אחר שחלש בימי מרע"ה וביאר חופן מחייתו דהיינו להחרים את אשר לו ולהמית את אנשיו מאיש ועד אשה עד אשר לא ישאר ממנו רק את נפשו לקיים את דברי חגרת הפורים בימי מרדכי ואסתר. חמ"ש שאל לשמואל בחזרתו מן המלחמה ברוך אתה לה' את

הא' אג' כי ה"ל להמיתו מיד אשה לא ישהר ממנו שורש ועקב כלל. וה"ל דיש זכות הולכה לו דפי' זאה מ"ש כאן ובמ"ה ובספר מ"ש במגילה הקולר פלגי בתיאך כי בה הקן להשמד פרוי ממעל ושפשו מתחמ ויהינן שפיט ומי יודע אם לעת כזאת דייקא הפונה דיתכן דזאת דקרא הגיע עפשו בפירוט זאת מ"ש כאן ובמ"ה ואייתר בספר לזמן הזה כמובן. ואסתר נקשמעה את דבריו נתחכמה ואמרה בדעתה דאין ספק דפי' זאה דקחוב בקרא היינו כמ"ש מרדכי דלפי פירוטה ק' אמאי פעלים הפחוב ופש רמו בנ' פעמים אלא בזאת זכרון בספר נפתר ומה חסר המקרא שלא לכתוב זמן זמנס בפירוט. הכ' לא שנאמר בהכרח דהעיקר כמ"ד דזאת מ"ש כאן ובמ"ה וחייבה בספר למגילה דלפי' ז' יציא מלפא דנעלם דבר בנ' תיבית אלא זאת זכרון בספר דאם היה מפרש בהדיא בספר מ"ש במגילה היו נמנעים מללעזוב ולשוב אל ה'. לכן כאשר שמעה מאמר מרדכי השיב אמרה לך פנוס וכו' דאין ספק דבעבור זה העלימה התי' ולא פירשה דזאת מ"ש כאן ובמ"ה זכרון מ"ש בנביאים בספר למגילה כדי שלא ימנעו מן הכשו' לכן כיון דזה העיקר לך פנוס הוהס וזמנו עלי ג"י ואל האכלו ואל תשחו וחזרו בהשו' הטעם כדי שיעלנו ה' ויושיענו מלרעהו והו"ק :

ובתבאר

בזה כו' הפ' ומאמר אסתר קיס דברי הפורים האלה ונפתח בספר. הכונה מאמר אסתר שאמרה לך פנוס וכו' הוא היה קיוס לדברי הפורים ולמדה בן ממה נכתב בספר דייקא דהיינו מ"ש בפירוש כחוב זאת זכרון בספר על בלי הגיד הכ' בספר מ"ש בנביאים או במגילה דע"י שאמרה לך פנוס הסכימה דעת' דבספר היינו מ"ש במגילה וזוהי נמשך לקייס את דברי הפורים האלה לנקוס את נקמתו בן ה"ה ישמיע ישועה ומחה להיס המעה חכ"ר ח"ד ז"ל חייס וקיימים ע"ש :

ועפ"ד ה' פי' ה' השד הנחלים ז"ל כו' מארז"ל במגיל' זכרה ה' ברעון עמך אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע בשעה שהעשה השועה ע"י מרדכי יחסה זכרנו. וז"ל מה ענין לזה חלל מרדכי ואסתר. אכל עפ"ה א"ש דידוע משו"ל שהע"ה לא הרג לשמעי מבוס שעתיד מרדכי ללאת ממנו לעשות השועה בישראל. ברס כל ישראל היו מרגנים אחרי דוד למה לא הרגו כיון שהיה מחוייב מיתה ודוד טעמו ונמיקו עמו מבוס שעתיד מרדכי כאמור. ברס לא היה יכול לאומרו דבאים להתייחס מן השאו' כאמור. ולכן אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע לעת כזאת חון אתי ברעון עמך על הריגת שמעי והס אומרים דלא כדון עשיתי שלא הרגתי אותו. אכן זכרנו ברעון

עמך בשעה שהעשה השועה ע"י מרדכי ואסתר דאז ידעו פולס דברין עשיתי כמה שלא הרגתי אותו עכ"ד ז"ל :

ובזה אפ"ל כו' הפ' ובבואה לפני המלך אמר עם הספר ישו' מחשבתו הרעה אשר חשב על היסודים על ר'הו. הינה ובבואה אסתר והכניסה עלמה בסכנה עלומה. מטעם אמר עם הספר שהקב"ה אמר כתוב זאת. זכרון בספר ותיבת בספר רמו למגילה לכן הכניס' עלמה בסכנה דשמכה על תיבת בספר הכתובה בתורה שהקב"ה ילל חיבה וכן היה יסוב מחשבתו וכו' על ראשו ותלו חותמו יהו"ק :

וזהו ג"כ כו' הפ' מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך חוש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת בפרוח רשעים וכו' להשמדש עדי עד. דק' מהו כו' מאד עמקי מחשבותיך מה היא המחשבה שהוא משבח להקב"ה בה. גמ"ש חוש בער וכו' מי הוא זה הבער עד שלא די שקראו בער אלה גם כסיל ואמר לא יבין את זאת מהו זאת דקאמר. אכן עפ"ה א"ש דהכונה היא מה גדלו וכו' מאד עמקו מחשבותיך שכתבה בתו' סתם כחוב זאת זכרון וכו' ילה פרשה מה שכתוב במגילה הטעם הוא כדי שיבטי השו'. אכן חוש בער שהוא המן לא ידע וכסיל לא יבין את זאת דמאי דתיבז זאת מ"ש כאן ובמ"ה וחייהר בספר למגילה הוא לא הבין ולא ידע דרשא דזאת דחילי ידע דנרמזה מחייבו בתו' לא היה נכנס בעובי הקורה. אכן מחמה שהוא בער וכסיל ולא ידע דרשה דזאת. דין נרמזה בפרוח רשעים שהס המן וכמו וילינו כל פיעלי חון היה היה לטעה כדי להשמדש עדי עד כמשו"ל גדולה המן לרעתו. ולכן ואתה מרוס הללתי מידו ועלינו להודית ולרומס לה' להיטו בפורים ולעולם ה' דכל המיעדים עתידים ליבעל חון מפורים וז"ש לעולם ה' יהו"ק :

ובז"ו כו' הפ' בזאת ידעתי כי חפלה בי כי לא ירע חייבי עלי וחתי בהומי המכה בי ותליבני לפניך לעולם ברך ה' אלהי ישראל. בהק' עוד מ"ש הריב"ה ז"ל דיעלע"ה רמו ענין המן בהפילתו שאמר ה'ילוני ג"א מ"ד חתי דר"ה ה'ילוני ג"א מ"ד חת"ן. גם אלו נאמר ברמו לעמלק בתיבת חח"י שהוא ר"ה ח'הקן ח'ור י'הושע. וז"ל מומן יעלע"ה כבר נרמו בהפילתו ענין המן ועמלק ה"כ מוכרח דמ"ש כחוב זאת וכו' סתם פירושו הוא כתיב זאת מ"ש כאן ובמ"ה זכרון מ"ש בנביאים בספר מ"ש במגילה ומגילה מיתה לכתוב ומה שלא ביאר אותה בפירוט בתורה כדי שלא יתייחסו מן התשובה. וז"ש שהוא מדבר כלפי אסתר הלקה שאמרה בזאת ר"ל בתיבת זאת הכתובה

לחזק זכר ישראל צ"מ חזי חיים בלעו וכו' וגם אז
 עבר על נפשנו המיס הזדוניס שהוא המן הרשע וטמו
 ברמזו כ'פשו מ"ס ה'זדוניס ר"ת המ"ן כי ה"ה"א שמושית.
 וגם המ"ס גי' המ"ן. ח'כן ברוך ה' שלא נתגו ערק
 לשיניהם והגילנו מידם. ח"ס נפשנו כלפור נמלטה מפח
 יוקשים שנים עמלק והמן והנג וגם הפ"ח שהוא המ"ן
 נשבר והנחנו נמלטנו והרדפה נהפכה לו שלייתו ע"פ.
 וכ"ז עשה ה' לנו ועזר אוחנו וזה עזרנו בשם ה' עושה
 שמי"ס שהגילנו ע"י הדיקים הללו הרמזים בתיבת שמי"ס
 שהם ר"ת ש'מואל מ'שה י'הושע ג'רדכי שהם ר"ת שמי"ס
 והגילנו ה"י"ה על ידם כאמור ודו"ק :

אלה דלנו לדעה ברמז הזה שחמך יע"ה"ה ה'גילנו
 כ"ח מ"ד ר"ת המ"ן למה אמר מיד וכי בידו היה
 הפס. והם לרמז ר"ת המ"ן הול"ל ה'גילנו כ"ח מ'אחי
 ויבא ר"ת המ"ן מהו מיד. ח'כן אפשר ע"ד המליצה בזה
 מ"ס ה' מדרש תלפיות ז"ל ח"ל אמרו המפ' שהגורל שהפיל
 היה ע"י זאה"ר שבחקים בו והפור הזה יש בו נקודות.
 מלד שיש בו ג' נקודות כנגדו למטה יש בו ד'. ומן הלד
 שיש בו ו' נקודות יש כנגדו למטה נקודה ח'. והוא הפיל
 פעם ח' ד' ושיייה ו' ובלשייה ד' והם כמנן דו"ד ונגדס
 למטה כנגד נקודה ד' יש ג' ונגד השני שהוא ו' יש
 כנגדו למטה נקודה ח' וכנגד השלישי שהוא ד' יש כנגדו
 ג'. ובתחילה כשהפיל הגורל עלו ח"ג למעלה ושחח כי
 עלה למעלה ורלה להפכס לראות מה למטה ומלא מנין
 דו"ד נמלא דבהופכס נשאר הוא למטה ודוד למעלה. וזה
 רמז המד' הפיל פור הוא הגורל עליו נפל הגורל ופשוט :
ובזיה פי' ה' הן רב ז"ל כו' הפ' חס מורע היהודים
 מרדכי אשר החילות לנפול לפניו לא הוכל לו.
 דבגמרה אמרו ח"ס יהודי דמיהודה קחתי שבה מורע דוד
 וח"כ אתה גרמה לעמך שבחילה היה חג למעלה וע"י
 שאתה החילות לנפול שהפכה הגורל עי"ז עלה דוד
 למעלה וח"כ לא חוכל לו :

ובזיה פי' ה' חסד הגחלים ז"ל כו' הפ' ציוס אשר
 שיצרו וכו' וע"י שנהפוך הוא שהפך הגורל עי"ז
 נשאר דוד למעלה ולכן אשר שלטו היהודי' המה בשונאיהם.
ובזיה פי' מוה"ר עזרה הכהן עראש יל"ז כו' הפ' הפוך
 רשעים ואינס וצית לדיקים יעמוד. ר"ל ע"י
 הפוך שהפך הגורל זה גרם רשעים שהם המן וצניו ואינס.
 וצית לדיקים שהם מרדכי ואסתר וכל ישראל יעמוד ודו"ק :
נבן לנו לדעה ח'ך לא ידע זה המן שכיון שהפך הגורל
 ח"כ דוד למעלה וכל צית ישראל יעמוד ויבדחי
 שסופו רע. ח'כן כחז ה' מד"ת ז"ל והצ"ד ה' כמורה"ח
 ז"ל

הכתיבה בזה' כתוב זאת זכרון בספר ידעתי כי הפירוש
 הוא כתוב זאת מ"ס ח'ן ובמ"ה זכרון מ"ס צנצח"ים
 בספר מ"ס במגילה ואתה חפלה כי לעשות הגם על ידי
 ועי"ז לא יריע חייבי עלי שהוא ח"ב נר וחייב המן הרע
 לא יריע לא יעשה עמנו רעה אלא תגילנו מידו. לכן ואני
 בתומי נכנסתי בסנה ואתה לאי חפלה בזה והמכה כי
 והלאתי מידו ועי"ז והצנינו לפניך לעולם שהמגילה ניתנה
 ליכתב ולא תיבעל לעו"ס כמז"ל כל המועדות בטלים חוץ
 מפורים כאמור. וכ"ז גרם לו הפילה יע"ה"ה. לכן חני
 אבך ברוך ה' לאי ישראל שהוא ישראל סבה קדישא
 שהוא חבינו יעקב שרמו כ"ו בתפלתו והפלתו עשתה
 פירות כאמור ודו"ק :

ואם כניס חנו בזה נוכל לומר דהו כו' אסתר במזמור
 חילת השחר שהמרה לי לי למה עזבתני בלרה
 זו אקרא יומס וכו' ואתה קדוש יושב תהלות ישראל
 שהוא ישראל סבה יע"ה"ה שכבר רמז בהפלתו ענין
 עמלק והמן. וח"כ צימי עמלק כך בטחו הצוהינו בטחו
 ותפלטמו. צימי שמואל ח'ך זעקו ונמלטו וכו' וח"כ
 ואנכי הולעה ולא ח"ס הנחתי ביד חרפה חדם חדם
 ולא מלך זה המן שהוא צווי עס. ועי"ז כל רוחי ילעניו
 לי ר"ל ילעניו עלי יפטירו בשפה ייעשו ראש ידברו עלי
 על שנקנסתי בסנה חלל הראש שהוא החשירוב אחיו של
 ראש. לכן חחלה פניך ה'גילה מ'חרב כ'שני ר"ת המ"ן
 שהגילנו מידו מ"ד כלב יחדתי מ"ד גי' ד"ן המן למה
 שזכר המן ד"ן פעמים במגילה. וה"ה"ה לא בזה ולא שיקן
 ענות עני וכשועו חלנו שמע והגילנו מידו ועי"ז קיבלו
 עליהם יחלו עניים וישבעו וישמחו שקבלו עליהם ימי
 הפורים שמחה ומשחה וגם יהללו ה' דורשיו זו קריאתה
 המגילה שקריאתה זו הללה. וזו עומדת לעד שלא תיבעל
 לעולם וזהו יחי לבצבס לעד כאמור ודו"ק :

ובן האמור בענין יובן כו' המו' שאמר דהע"ה לולי ה'
 שהיה לנו יאמר נח ישראל וכו' עד נמר המו'. וח"ן
 להחריך בדיקוקים ומעצחיר יוצנו. הסנה היה בחמך
 דהע"ה כמערכה אל הדרוש שסיבת הללה ישראל מעמלק
 והמן היא היתה תפילה יע"ה"ה שהקדים תפילה ללרה
 ואמר ה'גילנו כ"ח מ"ד ר"ת המ"ן. ח"ח"י ר"ת ח'הרן
 ח"ר י'הושע. זו שעמדה לנו וגולגנו מיד עמלק והמן
 ע"י מ'שה ש'מואל י'הושע מ'רדכי ר"ת שלהם עולה
 שמי"ס. ח"ס לולי ה' שהיה לנו והגילנו מידם והיתה
 הסיבה יאמר נח ישראל שהוא ישראל סבה יע"ה"ה
 שאמר הגילנו נח וזהו יאמר כ"ח דייקא שאמר יעקב
 הגילנו נח. לולי זה חזי בקום עלינו חדם שהוא עמלק שבה
 ז"ל

עם הנקודות וזוה שבה מחשבתו על ראשו וניולו ישראל
כן יחזרו כל הויצי ה' וה' יהיה בעזרתו ויילנו מיד כל
הקמים עלינו לרעה ויגאלנו גאולה עולם כצ"ח :

דרוש י' לשבת זכור הרע"ד

י' סוד ה'יסודות ו'עיקר ה'אמונה לעם כנ"י זרע קדושי'.
זרע אברהם יצחק ויעקב בני שלשים. לקשור
הזבת ה' ויחודו והשגחתו ית' ע"כ רס ונשא ושלל אנשי'.
והוא משניה צפרע על עמו ונחלתו ישראל קדושים.
להגילס מיד הויציהם ומצקשי רעתם אשר הם כעקרבים
וגחשים. ובכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו מטילים
חלשים. והקב"ה מילטו מידם בדרך גם וצדק טבע ואנחנו
מחשים. הלא תראה עמלק ראש לרים בא עלינו באף
ובחמה עלי דרך במקום שאין אנשים. ומגזשו ילא לפע
כן צנו של קרבו איש לר ואויב המן הרע אשר ביקש
להשמידנו טף וגשים. ושהינו מרחם באהבתו ובחמלתו
גאל חיותו מידם ויילנו חכמים. ובחורתו ליונו למחות
זכרו בכל שנה לקרות פרהש זטר בלצור בסוד קדושים.
ואסמכוה לשבת שקודם פורים לזכור מעשה לרי"ס אהדי
עמלק והמן אשר אורחותיהם עקשים. וכ"ז כדי להזכיר
את עלמיתו ולשוב מנוונותו ועי"ז הקב"ה מסייע חותנו
ומוחה את שמו מלמעלה מן הגזע ומן השרשים :

אשר זוה אפ"ל כו' הפ' זכור את אשר עשה לך
עמלק בדרך בלחכס ממל' אשר קרך בדרך
ויזב כך כל הנחשלים אחריך ואתה עיף ויגע ולא יר"א
והיה בהניח וכו' תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא
תשכח ע"כ. ויל"ד באלו הפ' עובא. ה' מ"ש זכור בטעם
זק"ג שהוא משמיע קול לריך טעם למה. ב' מ"ש אשר
עשה לך עמלק בדרך היבש בדרך יחירה הול"ל אשר עשה
לך עמלק בלחכס ממל' וגם אח"כ אמר אשר קרך
בדרך למה אמר בדרך ב"פ. ג' מ"ש אשר קרך ודרז"ל
קרך ולינק וכו' ל"ל מהו הליען והקריחות מאיזה דבר
הוא. גמ"ש ויזב כך וכו' דברים אלו אין להם מובן. ד'
מ"ש ולא ירא אהים למה פרט שם אהים ולא הוי"ה. ה'
מ"ש והיה בהניח וכו' למה חלה מחיית עמלק בכניסתם
לארץ. ו' מ"ש תמחה את זכר עמלק מתחת השמים הא'
פשיעה שנמחה את שמו מתחת השמים וכי היעלה על
הדעת שנעלה לרקיע ונמחה את שמו דמי יעלה לו
השמימה וא"כ מהו אומרו מתחת השמים. ודרשי רשומות

ז"ל כס' קרן ישועה כת' ח"ל חקן שמעתי שטעוהו היה
שהוא חשב דמה פעלה אח"כ דוד למעלה אין הרמו על
דוד כ"ח שהשב שהוא על עלמו כי דו"ד מספרו י"ד והמ"ן
במ"ק י"ד ח"כ השב שבחילה עלה חג"ג למעלה שהוא
זקנו ואח"כ עלה המן במ"ק למעלה שהוא י"ד ח"כ למעל'
ולמטה מידה עליו ולכן שמח. והוא איש צער לא ידע
שמספר דוד הוא מספר פשוט חקן מספר המן הוא מ"ק
ואינו פשוט. ועוד אחריות דוד שוים עם הנקודות ארבע
ושם וארבע כאחריות דוד. אבל המן אינו שוה עם
הנקודות הפי' שחשוב אותו במ"ק הם חמשה וארבעה
וחנוכה ואינם שוים לנקודות לכן זו היתה מפלתו :

ובזה פי' ה' כמהרי"ח ז"ל שס כו' הפ' יול מים
מדליו חרשו צמים רבים וירוס מאנג מלכו
ותנשא מלכותו. רמו על מרדכי ואסתר וחו יול מים שהם
חסדים מדליו שנמשכו חסדים מלמעלה ונמתקו הגבורות
והוא ע"י חרשו שהם ישראל צמים רבים רמו לתורה
שע"י שעסקו בתו' זה הזכות גרם כי וירוס מאנג מלכו
שנהפך הגורל ועלה דוד למעלה מן חגג זה גרם ותנשא
מלכותו של מרדכי ונטלו ישראל. וזדה כו' הפ' לדיק
מלרה נתלך העעם הוא משום ויבא רשע שהיה חגג תחתיו
של דוד. וז"ל אסתר ואילו לעבדים וכו' התרשתי וכו'
עינו העעשו בראה הגורל פעלה למעלה כמספר המן לו"ק
כי אין ה"ר שוה ר"ל דאדרבה הי"ל לידע מן הגורל
שהוא רמו על דוד שמספרו שוה עם הנקודות אבל הכר
שהוא המן אינו שוה עם הנקודות. ח"ש ג"כ וכל זה אינינו
שוה לי והוא פשוט ח"ד ז"ל עש"ב :

מערתה ח"ש הרמו שרמו חזינו יעקב סבה קדישה
במ"ש ה'לילי ג'ה מ'יד ר"ת המ"ן שביקש
מהקב"ה להטיל את בניו מגזרת המן שכל גזירתו היתה
מי"ד ר"ל מחמת שראה המספר פעלה למעלה שמספרו
י"ד ולא ראה כי הוא אינו מספרו שוה כמספר דוד שהוא
שוה ממש לנקודות וא"כ הרמו בא על דוד שהוא למעלה
מאנג כהמור. ובה ברמו ג"כ בהיבט מי"ד מספרו ד"ן
רמו לד"ן פעמים שזכר המן במגילה כידוע. ולכן רמו
בחורה פ' ויבא עמלק שהיה ט' פסוקים שחילתם אות
ו' דתשעה פעמי' ו' יעלו ד"ן רמו לד"ן פעמים המן
שנכתבו במגילה שהוא מורשו של עמלק שמלוח עלינו
למחות שס שניהם צידו. וזהו העעם ג"כ שנותנים לדיק
ומתחת לאביונים צידו. וגם ציוס י"ד הכל הוא לזכור שכל
כונה המן היתה על מספר י"ד שחשב שמספר הנקודות
שעלו למעלה מספרם י"ד שהוא רמו עליו שמספרו י"ד
במ"ק. והאמת שהם מכוונים למספר דוד שמספרו שוה

הלל מוכרה שהוא ע"ס וג"ל תה"ן כאמור ודוק הטב :
כזה הבין ג"כ שחורבן בית ב' היה שלשה אלפים
 תתכ"ח ליגירה שהרי ג"א של"ח נחרב בית א'
 כנ"ו ובצעים של גלות ככל ות"ך שנים שטמם בצנינו הרי
 ת"ך פ"ס של"ח יהיו ג"א תתכ"ח שנהרצ בית ב' וכ"כ
 רש"י ז"ל במס' ע"ז ד' ע' ע"א ד"ה כי מעיינת וכו'
 כי ב"ה התקל"ח היה בנין בית א' ובית א' ת"י הרי ג"א
 של"ח וגלות ככל ע' הרי ת"ח וימי בית ב' ת"ך הרי תתכ"ח
 וכו' יע"כ. והולכתי לזה לפי שראיתי בשה"ד דד' ס"ב
 פ"ג שכת' ו"ל חורבן ירושלים ע"ה"ק ובית ב' ע"י פיוס
 ג"א תתקל"ח ת"ך לבנינו. רש"י ע"ז ע' ע"א פ"ג.
 והוא תימא ה"ך כהב מס' רש"י ז"ל תתקל"ח נחרב
 דמלבד דלפי החשבון הוא ג"א תתכ"ח בדקדוק עוד זה
 דרש"י ז"ל כהב ק' להדיח שחורבן בית ב' היה תתכ"ח
 כאמור. ובהכרח לומר שהוא ע"ס וג"ל ג"א תתכ"ח לא
 תתקל"ח ודו"ק :

איך שיהיה נחור לביחור הפ' זכור וכו' שיובן בהק'
 ג"כ לפ' כו' הפ' ביהלים ק"מ וכ"ה הללני ה'
 מהרס רע מאיש המסים הגלרני אשר חשבו רעות כלב
 כל יום יגורו מלהמוה שנטו לשונם כמו נחש וכו' שמרני
 ה' מידי רשע וכו' טמנו גאים פח לי וכו' מוקשים שחו
 לי סלה וכו' אהים אדני עוז ישועתי סכותה לראשי וכו'
 ימוטו עליהם גחלים וכו' איש לשון כל יסון בארץ איש
 חמס רע יגדנו למדחפות ידעתי כי יעשה ה' דין עני וכו'
 הך לדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך ע"כ.
 ודקדוקי הפ' הללו רבים הם. א' מ"ש הללני ה' מהרס
 רע למה כינה אותו צדס אדם כיון שהוא רע הול"ל
 מאיש רע לא מהרס שהוא לשון חשיבות שבשמות האדם
 כידוע. גם למה כפל הדברים מאיש המסים וכו'. גמ"ש
 אשר חשבו רעות כלב ק' אס לא עשו מעשה בפועל
 למה יעגשו על המחשבה. גמ"ש שנטו לשונם כמו נחש למה
 דימה אותם לנחש לא לצריה אחרת המוקת כמו עקרב
 וכיולא. גמ"ש אהים אדני עוז ישועתי כיון שבהחילה אמר
 שמרני ה' מידי רשע צדס הוי"ה למה חזר ואמר שס
 אהים. גמ"ש איש לשון כל יסון בארץ על מי נאמר זה
 ולמה כפל איש חמס רע יגדנו וכו' על מי נאמר זה.
 ועל הכל מה שסיים אך לדיקים וכו' מי הם אלו הדיקים.
 ומהו תומרו את פניך :

אכן כדי להבין כ"ז נקדים מה שפי' ה' בני יששכר ז"ל
 ד' ק"ו ע"א ס' מד' וז"ל זכרונכם משלי אפר
 חמ"ל הקב"ה לישראל הו' זכירין בשתי זכירות תמחה
 את זכר עמלק תמחה את זכר עמלק אס זכיתם הרי
 תמס

דרשו שמיום שנכבדה פרשה זו עד זמן מרדכי והסתר
 תתקל"ח שנים ככת"ף שנה לי"מ צנה שהע"ה את הבית
 ועמד הבית ארבע מאות ועשר שנים הרי ת"ף ות"י
 תת"ך ובשנה ס"ה לגלות ככל היה ענין מרדכי והסתר.
 וז"ש תמחה את זכר זה המן ואימתי זה מהתה השמים
 ר"ל אחר מספר תיבת השמים שעולה מספרה התקל"ח
 דהמ"ס סהומה נחשבת לת"ר. ע"י צס' לקוים מפרדס
 ז"ל ערך פורים ד' מ"ב ע"ה משם המפר' כהב ק' ע"ש :
הנדה החשבון הזה שמומן עמלק עד שנה מרדכי
 והסתר שנמחה המן הוא התקל"ח שנים וגרמו
 צתיבת השמ"ס כאמור. לא יכולתי לכין החשבון הזה.
 כי המעיין צס' הדורות יראה שעמלק זה צנה רחשונה
 שולחו ממל'. וידוע שיל"מ היתה צנה שני אלפים תמ"ח
 ליגירה. וארבע מאות ושמונים לי"מ צנה הבית ועמד
 הבית ת"י שנה וח"כ מיום י"מ עד חורבן הבית הס תת"ך
 שנים וחורבן הבית היה שלשה אלפים של"ח ליגירה.
 והחשורוש מלך ג"א של"ב ליגירה והסתר נלקחה להחשוריש
 ג"א של"ח ליגירה. א"כ משל"ח לחורבן עד של"ח להסתר
 הרי ס' שנים עם תת"ך מיום י"מ עד החורבן יעלו הכל
 תתק"ן שנים לא תתקל"ח וזה צדור. וה"כ ילד גרמו
 צתיבת השמ"ס שבסוף תתקל"ח יהיה מחיית המן. אס
 לא שנאמר שהרמו הוא בלסוף תתק"ן שנים כמספר שמ"ס
 דוקא לא תתקל"ח כמספר השמ"ס ודו"ק :

והחשבון הזה מלבד שהוא צדור גרמו צס' הדורות
 ז"ל ד' כ"ב ע"ג שכת' וז"ל י"מ צ"ה
 תמ"ח כניסתן לארץ צ"ה תפ"ח עמידתן בארץ תת"ך שנה
 עד שהגלס ג"ג והחריב הבית והוא מ"ש הרפתת רל"ה
 לירידת מל' המ"ה לפקידה תפ"ח לכניסת של"ח להריסה
 ע"כ. **א**ר"ה מ"ש הרז"ל דעמידתן בארץ תת"ך שנה. ג"ל
 דהוא ע"ס צדאי וז"ל עמידתן בארץ תת"ך שנה לא תת"ך.
 והעעס מלבד שכן ארז"ל בגמרא"ה ע"פ וישקוד ה' על
 הרעה לדקה עשה הקב"ה שהקדים צ' שני' ליושנהס ר"ל
 דונושנהס היא ג' תהג"ב הקב"ה עשה לדקה והחריב
 הבית צגנת תת"ך א"כ מזה גר' שתת"ך שנים ישבו בארץ
 והס ת"פ שנים מיל"מ עד בנין הבית ות"י שנים שעמד
 הבית הרי תת"ך עולא מהס מ' שנה שיסבו צמדבר נשאר
 תת"ך שנים מיום כניסתן לארץ עד חורבן הבית. עוד זה
 שלפי חשבונו שהביא מ"ש הרפתת תפ"ח לכניסת של"ח
 להריסה ר"ל שני אלפים תפ"ח שנכנסו לארץ ושלשה
 אלפים של"ח שנחרב הבית א"כ משני אלפים תפ"ח
 שנכנסו לארץ עד שלשה אלפים של"ח שנחרב הבית יעלו
 תת"ך בדקדוק א"כ איך כהב שעמידתן בארץ תת"ך שנים.

אתה בני אברהם שאמר ואנכי עפר ואפר ואם לאו
 לגבי חומר גביכס הזמינו את עמכם לשעבוד מצרים ע"כ.
 והמד' פנה אומר דרשוני וחיו דמה תלוי זכ"ל. אכן פי'
 הר' ז"ל ח"ל יתפרס הענין עפ"י מה שפי' צכו' הפ' פ'
 ואר"ה וידבר להים אל משה ויאמר אליו אני ה'. והוא
 במ"ש צמד' ע"פ תשית לראשו עטרת פו עתיד הקב"ה
 להלביב עטרה שלו למלך המשיח דכתיב ביה בקוב"ה
 ראשו כהם פו וכתיב במשיח תשית לראשו עטרה פו ע"כ.
 להענין הוא כמה שידוע שהקב"ה מושיב את עלימו בשהו
 הגבוה הגבוה נסיית שלא נטבע המוטבע מבראשית
 והגבוה טבעיית הסודרה מבראשית. והנה הנהגה הנסיית
 מורה לכל בתי עולם בראשית שנוי סודרי בראשית יודעים
 כי יד' ה' עשהה זאת. אבל הנהגה הטבעית נוי שאינו
 שלם באמונה סובר כי הכל הולך עפ"י הטבע והכוכבים
 והמזלות ואין כאן השגחה עליונה רק הכל בטבע המוטבע.
 והנה זה עיקר יסוד החו' לידע שהכל בהשגחה עליונה
 הוא מניע הגלגלים והמזלות כדלוגו ואין שום חטעה
 ורפרוף עין מבלעדי יכולתו ושעשו והשגחתו ית"ש הגם
 שזה בטבע המוטבע הנה הוא כעין המלך המתלבש
 בלבושו עכ"ל נוף המלך בתיכס. וזהו ראשית נתינה
 החו' אמר הקב"ה אנכי ה' וכו' דהנה ישראל בהיותה
 במצרים בגלות היה גלות הדעת לא ידעו את ה' כי היו
 שקועים במל' שהיו מוטעים בדעתם שכל הנעשה בארץ
 הכל עפ"י הנהגת המזלות בטבע מצלי השגחה העליונה
 מאת ה' המהווה כל היות ע"כ היו עיבדים במל' לעלה
 שהוא ראש המזלות והנה כאשר ירד הקב"ה למל' ושידד
 מערלת השמים וכוכבי השמים וכסיליהם בהרהיית נפלאותיו
 אשר עשה במצרים. אמר וידעתם כי אני ה' וגם וידעו
 מל' כי אני ה'. כי הנהגה הנסיית הגיבחה לעין כל
 יודעים כי יד' ה' עשהה זאת הוא מהיה כל היות
 ומשדס כדלוגו. משח"כ ההנהגה הנסתרת בטבע הנה
 הוא נ"כ בהשגחתו ית' אבל הוא בההלכשות הטבע כעין
 המלך המתחבר בלבושו ונוף המלך בתיכס. והנה לבושי
 ה' הנכבד הוי"ה צ"ה נקרה אני כי היותה שלפני הוי"ה
 ושלחבר הוי"ה יעלו גי' אנכי כעין לבוש המסתיר את
 הלוש לפניו ולחבריו והנה הוא גי' אנכי להורות את
 אני הוא שאני מתלבש בטבע. וח"ש הנביא אני ראשון
 ואני אחרון ומבלעדי אין להי"ש גי' הטב"ע. אין שום
 הנהגת הטבע מבלעדי רק שהוא מלוש בטבע. [וביו"ו
 כי הפ' ראו עתה כי אני אני הוא ואין להים עמדי אני
 אמיית ואחיי וכו' והרי הוא כמבואר עפ"י דר"ל].
 ולכן במל' שהודיע כמו ונפלאותיו אמר וידעתם כי אני

ה' וידעו מל' כי אני ה' להורות שגם הטבע הוא
 בהשגחתו וזקא. ולכן בגילוי שכינתו בסיני אמר אנכי ה'א
 שגם בהנהגת להים שהוא הנהגת הטבע אנכי הוי"ה
 צהונו והכל בהשגחתו והולאתוך מאר"מ שהיית שם בגלות
 הדעת כמלדיים אשר היו שקועים במצרה זו שהכל בהנהגת
 המזלות הנה אנכי ה'א אשר הולאתוך וכו' באותיות
 ומיפתים לידע כי אני ה' ככו'. והוא הנרמז בפ' ראשו
 כהם פ"ו גי' אנכי ה' ועתיד הקב"ה להלביב עטרה זו
 למלך המשיח תשית לראשו עטרה פ"ו :
והנה עמלק מצח' דעת דסע"א כבלעם שהתפאר
 בעלמו וידע דע"ת עליון היינו שהיה מן הדעת
 דסע"א כמו להבדיל מזה רבינו בדעת דקדושה אשר ידעו
 ה' פח"פ ובלעם ועמלק קשורים זכ"ל צ"ל צ"ל. והנה
 ע"ד אשר העו את ישראל לספרות אלו ער"ב ר"ב גי'
 דע"ה אשר עד היום בקרבנו סילון מן נחש הקדמוני.
 שהם חקרו בדעתם הים ה' בקרבנו אם אין. ואם החטא
 הראשון הבא מן נחש הקדמוני עה"ד עו"ר ונרמז בפ'
 הנחש השי"ת אוחיות י"ש אין. מיד ויבא עמלק שהוא
 מצח' דע"ה דסע"א ונתגבר שוב הדעת דסע"א אשר נחלם
 ביום לאתנו ממל' אשר אז נגלה כבוד ה' ואמר אני ה'.
 הנה ליום השי"ת לזכור ולקרוא בכל שנה מחיית עמלק
 דעת דסע"א ואמר ואם לאו חומר גביכס אני מחזיר
 אתכם לשעבוד מל' שהיה גלות הדעת וע"י הזכיר והקריא'
 בכל שנה אתו נלוים מדעת הסע"א שהוא שעבוד מל'
 ואנחנו נשחרים באמונה לומן דעתה הקדושה וידע"ה
 היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים ועי"כ השי"ת
 בעצמו ימחה לגמרי את הדעת הסע"א והוא תקון חטא
 אלה"ד אשר נמשך אחר עה"ד עו"ר והוא הגרלה במחיית
 עמלק אשר השי"ת ימחה את שמו מתחת השמים ואז כולם
 ידעו אותי ואמר ביום ההוא הנה לאינו זה וכו' ח"ד ז"ל :
בז"ו כו' הפ' זכור וכו' בהק' עוד את היות דכניסת
 ישראל לא"י נחודע לכל כי השגחתו ית' בכל זין
 בטבע זין ננס. כי הלא תראה בכניסתן לארץ כשעברו
 את הירדן עשה להם נסים גדולים בירדן עברו ביבשה
 וקמו המים כמו חומה עד שעברו. העמיד השמש ליהושע.
 כצבו יריחו ע"י סבוב העיר ותקיעת שופר ונפילת החומ'
 שהכל היה שלא כדרך טבע וכל העולם ידעו הנסים
 והנפלאות שעשה להם. כנגד זה כשכבשו את העי אמ"ל
 הקב"ה ליהשע שיתן אורבים מבחוק וכו' והכל היה בטבע
 אכן הכל היה במאמרו ית'. מזה נר' צורר שהכל בהשגחתו
 ית' לא בספרות הרעושות שאומרים שמסר שולמו לסיככים
 ומזלות והם מתנהגים עפ"י הטבע ולא בהשגחתו ית' :

וְזָכַר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עַמְלֶךְ הָיָה זָכוֹר מִה שְׁעָשׂוֹ
 לָךְ לַגִּפְשָׁךְ בְּדֶרֶךְ הַיָּיִן בְּדַרְכֵי הַהוֹי' וְהַאֲמוּנָה.
 בְּלֹא־הַכֶּסֶם מִמֶּנִּי מִדַּעַת הַכֶּסֶם"א וְזֹאתֶה לְדַעַת דְּקֹדֶשׁהּ
 וְהוּא אֲשֶׁר אֲחִיזְתוּ בְּדַעַת דַּסְט"א בָּהּ וּבְלִבְלֵל דַּעַתְכֶם
 שְׁתַּחֲזְרוּ לַסְבָּרוֹת הַבְּחִיבוֹת. חָזוּ אֲבָר קֶרֶךְ בְּדֶרֶךְ שְׂקִירְכֶךְ
 וְלִינְךָ בְּדַרְכֵי הַהוֹי'. וְיִזְנֶנּוּ כָךְ כָּל הַנַּחֲשֵׁלִים אֲרוֹתִיּוֹת נַח"ש
 מִלִּי"ה וְגַם קָרִי צִיָּה הַנַּחֲשֵׁים שֶׁהֵם חֲלוּשִׁים בְּדַרְכֵי
 הַאֲמוּנָה שְׂכוּלֵם הִלְכוּ בַּסְבָּרוֹת אֵלּוּ חָזוּ יֵאָהֶר עֵינֶיךָ וְיִנַּע
 וְלֹא יִרְאֶה אֱלֹהִים דִּיִּיקָא אֱלֹהִים"ג נִי' הַטְּבַע"ע בְּנִיבִיחָם הָא'
 ית' וְאִמְרַתֶּם הִיבֵה' בְּקִרְבֵּנוּ אֵת הַיָּיִן שְׂכוּלֵם כְּמוֹ חֲטִיָּה
 אֲדַה"ר ע"י הַנַּח"ש שֶׁכָּל מַעֲשֵׂי"ד שׁוֹר כְּמוֹ שְׂנַמְנוֹן בְּחִיבָה
 הַשִּׁיחֵנִי י"ש הִי"ן. לֶקַח חֲנֻכִּי מִטֶּיךְ שְׂחֹזְכֹר זֶה כָּל־כֶּסֶם
 וְשָׂקָה וְשִׁי"ז הַגָּל מִדַּעַת הַכֶּסֶם"א וְהַשְׁתָּר בְּדַעַת דְּקֹדֶשׁהּ.
 וּבְפִרְשׁוֹ וְהִיבָה בְּהִינֵחַ הִ"ה וְכו' בְּחֶרֶךְ וְכו' וְהִרְאֶה מַכְבּוֹשׁ
 הַחֶרֶךְ שִׁתְּבַרֵר לָךְ שֶׁכָּל בְּהַשְׁנַחְתוֹ ית' הַגַּם וְהַטְּבַע גַּז'ו'.
 אִלּוּ הַמַּחֲהֵה אֵת זָכַר עַמְלֶךְ שְׂחֹמֵר דְּזִיקָה הַגְּסִיית בִּידוֹ ית'
 אֲבָל הַטְּבַע מַסֵּר אֲרוֹתוֹ לְכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְהַמְּזֻלּוֹת ח"ש
 תַּמְחָה אֵת זָכַר עַמְלֶךְ שְׂחֹמֵר דַּעַת דַּסְט"א שְׂחֹמֵר שֶׁכָּל
 מַסַּחַת הַשָּׁמַיִם שֶׁמַּסֵּר עוֹלָמוֹ לַטְּבַע הָאֵלֶּה הַאֲמִין בְּאֲמוּנָה
 שְׁלִימָה שֶׁכָּל הוּא בְּהַשְׁנַחְתוֹ ית' וְכֹאמֹר. וְאִפְשָׁר שֶׁזֶהוּ
 הַטְּבַע שֶׁחִיבָה זָכוֹר בָּהֶם בּוֹקֵף גְּדוֹל לְרַמּוֹן גַּם לְהַמֵּן
 שֶׁנִּתְלֶה וְזִיקָק עַל עַן גְּדוֹל בְּגַם הוּא מַעֲבִיז כַּמַּעֲשֵׂה יִקְטַן
 עַמְלֶךְ כְּמוֹ שִׁתְּבַרֵר כַּס"ד :

וּבְמֵן הַאֲמוּר בְּעִינֵי פִי הַרְזוֹל ד' ג'ה' ע"ה כו' מֵאֲמַר
 הַגַּמ' רִיב פ"ב דְּבִינֵה ח"ל הַרְזוֹה שִׁתְּקִימוֹ נַכְסוֹ
 יִטַע בְּהַם הָדָר וְכו'. דַּהֲכוֹ הִיָּה דַּהֲגָה בְּמֵן נִהְיָה לְכָל
 הַעוֹלָם כִּי הַשִּׁי"ת מַשְׁדֵּד הַמַּעֲרָכוֹת בְּמֵה שְׁעָשָׂה גַסִּים
 וּנְפִלְאוֹת שֶׁלֹּה בְּדֶרֶךְ טְבַע אֲבָל הַגְּהִנֵּת הַטְּבַע חֵיךְ הַשִּׁי"ת
 מִנְהִיג בְּהַשְׁנַחְתוֹ ע"כ פִּרְט וּפִרְט הַכָּל בְּהַשְׁנַחְתָּה נְפִלְאָה
 לֹא נִתְאֲמַת עַדִּין לְכָל בְּחִי עוֹלָם לֵאמֹר שְׁחִינֵם בְּנֵי הוֹי'
 וְהוֹי סוֹבְרִים שֶׁמַּסֵּר עוֹלָמוֹ לַטְּבַעִים הַמֵּה כּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם
 וְהַמְּזֻלּוֹת וְע"י מַהֲגִינֵה הַגְּהִנֵּה הַטְּבַעִיָּה כְּפִי שְׁלִימָה
 הַמְּזֻלּוֹת זוֹלָה כְּשֶׁעוֹלָה בְּדַעַתוֹ ית' לְבַדְּדֵם בְּדֶרֶךְ גַּם. וְהִנֵּה
 בְּהִינַע הַגַּם שְׁנַעֲשֵׂה בְּאֲדָר שֶׁהִיב הַגַּם טְבַעִי בָּלֹה שְׂדוֹד
 הַמַּעֲרָכָה וְאִעֲפִי"כ נִתּוֹדַע לְכָל בְּחִי עוֹלָם שִׂיד ה' עֲשֵׂהָ
 אֵת לֹא נִשְׁתַּפֵּק שׁוֹם אֲדָם לֹמֵר שֶׁהִיב הַעֵינֵן בְּמַקְרָה
 זוֹלָה בְּהַשְׁנַחְתָּה הַמַּשְׁנִיחַ אִזִּי נִתּוֹדַע לְכָל בְּגַם הַגְּהִנֵּת הַטְּבַע
 הִיב כוֹלֵה בְּהַשְׁנַחְתוֹ ית'. מֵזֶה יֵצֵן הָאָדָם שֶׁכָּל עַסְקֵי
 הָאָדָם בְּמוֹ"מ בְּעוֹשֵׂר וְזִמְזוֹן וְנַכְסִים הַכָּל הוּא בְּהַשְׁנַחְתוֹ
 ית' וְלֹא יוֹסִיף וְלֹא יִגְרַע הָאָדָם בְּחִירְיוֹתוֹ מִמֵּה שְׂקִיב לוֹ
 וְלֹא יֵאֲמַר הָאָדָם כְּחִי וְשׁוֹלֵם יְדֵי וְכו' שֶׁכָּל בִּידוֹ ית'
 וְהוּא הַנוֹתֵן לוֹ חֵיל וְשׁוֹשֵׁר וְכוּלָּה כְּמוֹ שְׂגַר' מִנֵּם שְׁנַעֲשֵׂה

בְּאֲדָר בְּטַבַּע וְע"כ' הִכִּירוּ וַיִּדְעוּ כָּל הַעוֹלָם שֶׁהוּא בְּהַשְׁנַחְתָּה
 נְפִלְאָה. וְזֹאת יֵאֲמַר הָאֲמוּר כְּחִי וְשׁוֹלֵם יְדֵי וְכו' לֹא
 יִתְקַיְיֵמוּ נַכְסוֹ. חָזוּ שְׂרַמְזוּ רז"ל הַרְזוֹה שִׁתְּקִימוֹ נַכְסוֹ
 יִטַע בְּהֵן אֲדָר הִינֵנו יִתְקַע בְּהֵן עֵינֵן הַגְּהִנֵּה בְּאֲדָר שֶׁהִיב
 גַּם מוֹפְלַג בְּטַבַּע וְהִידִיעַ שֶׁהַכָּל בְּהַשְׁנַחְתָּה נְפִלְאָה וְזֹמֵה
 נִקְיָם לְכָל עַנְיִים הַנַּעֲשִׂים בְּטַבַּע א"ד ז"ל :

אֲשֶׁר עִפִּי"ז אֲפִ"ל בְּדֶרֶךְ רַמּוֹ כו' הַגַּמ' בְּהַשְׁנִיחַ כ"ט
 ע"ה כֶּסֶם שֶׁמַּשְׁנַכֵּם אֲבָל מִמַּעֲטֵין בְּשַׁמְחָה כָךְ
 מִשְׁנַכֵּם אֲדָר מִרְבִּין בְּשַׁמְחָה וְכו' וְהַבִּיחָה הַבְּחִי"ט ס'י'
 תַּרְפ"ו. וְעִי' לַהֲר"ר ז"ל ס'י' תַּרְפ"ה שֶׁהִבִּיחַ נוֹסַחַת הַגַּמ'
 מִהוֹפְכָה יע"ש. דַּהֲכוֹ הִיָּה עִפִּי"ה דַּהֲשִׁיחָהּ חֲאֲמִין שֶׁכָּל
 בְּהַשְׁנַחְתוֹ ית' הֵן הַגְּסִי הֵן הַטְּבַעִי עִי"ז לֹה יֵאֲמַר כְּחִי
 וְכו' הָאֵלֶּה הוֹלֵה בְּחִימוֹ בְּהַקְב"ה שְׂכוּלֵם הַנוֹתֵן לוֹ כַּח וְעִי"ז
 הוּא עוֹסֵק בְּחִי שְׁעִלִיָּה לֵאמֹר פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרָאֵל מִשְׁמִי
 לְבַ וְגַם מִהַפְּלֵל כִּרְאוֹי שֶׁהִיב הַעֲבֹדָה לֵב' שְׂנַחְתָּה בְּה'
 עֲבָדוֹ אֵת ה' בְּשַׁמְחָה. לֹה כֵן אֵת חִימוֹ מֵאֲמִין בְּהַשְׁנַחְתָּה
 וְהוֹלֵה הַכָּל בְּטַבַּע עִי"ז הוּא רִזְחָף אַחַר עַסְקוֹ וְזִמְזוֹ
 וְהִיב גַּמְגַּם בְּזֶה מַהוֹי' וְהַפִּילָה שֶׁהֵם מִשְׁמַחִים אֵת הָאָדָם.
 חַד"ק מִשְׁנַכֵּם אֲבָל ר"ל כְּשִׁיכֵם הָאָדָם בְּדַעַתוֹ שֶׁכָּל חִימוֹ
 בְּהַשְׁנַחְתָּה הָאֵלֶּה בְּטַבַּע חָזוּ ר"ה א"ב חִימוֹ ב'הַשְׁנַחְתָּה. א"ב
 חִי"ה ב'טַבַּע. ע"י"ז מִמַּעֲטִים בְּשַׁמְחָה שֶׁהִיב הַהוֹי' וְהַתְּפִיל'
 כְּאֲמוּר. כָּל לַעֲשִׂיָּה זֶה מִשְׁנַכֵּם אֲדָר כְּשִׁיכֵם הָאָדָם
 בְּדַעַתוֹ שֶׁהִיב הַטְּבַע הוּא בְּהַשְׁנַחְתוֹ ית' וְרִאִיָּה מִמֵּה
 שְׁנַעֲשֵׂה בְּחֵדֵם אֲדָר כַּס"ש הַר' ז"ל ע"י מוֹרְבִים בְּשַׁמְחָה
 ר"ל שֶׁהוּא עוֹסֵק הַמִּיד בְּחִי' וְהַפִּילָה שֶׁהֵם מִשְׁמַחִים
 כְּאֲמוּר. וְזֶה נַעֲמֹ לַפִּי"ז דְּבָרֵי רַשִׁי"ז ז"ל שְׁפִי"ש בַּס' בַּגַּמ'
 ח"ל מִשְׁנַכֵּם אֲדָר יְמֵי נַסִּים הוּוּ לִישְׂרָאֵל פּוֹרִים וּפְסַח
 ע"כ. דְּבָה לְרַמּוֹ שְׂנֶרֶךְ שִׁחְמִין שֶׁכָּל בְּהַשְׁנַחְתוֹ ית' הַגְּסִי
 וְהַטְּבַעִי חֵה לְמַדְנוּ מִנֵּם פּוֹרִים שְׂחֹמֵר בְּטַבַּע וְבְהַשְׁנַחְתוֹ ית'
 וּמִנֵּם פִּסַּח שֶׁהִיב גַּסִּי ע"י שְׂדוֹד הַמַּעֲרָכוֹת כְּאֲמוּר וְדו"ק:
בְּעִירְתָּהּ גְּבָה לְבִיחֹר פְּסוּקֵי תַהֲלִים הַגַּמ' דַּעֲפִי"ה יע"ן
 וְכַהֲק' שְׂדוֹ מ"ש ה' בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ז"ל הַגַּמ'
 בְּכַמָּה מַקּוֹ' דַּמְגִיר זְדוֹן שֶׁהוּא עַמְלֶךְ אֲשֶׁר עַמְדָּה לְקַק
 מִמֵּחִיר לְבִיב יִשְׂרָאֵל יֵלֵה נֶפֶשׁ שֶׁהוּא הַמֵּן וְרִנָּה לְהַשְׁחִית
 וּלְבַלַּע נַחֲלָה ה' וְלַהֲבִיר דַּעַת הַכֶּסֶם"א אֲשֶׁר הוּא אַחַח
 בְּה כְּמוֹ עַמְלֶךְ וּפּוֹעַל יִשׁוּעוֹת הַעַמִּיד לְהַם לְדִיקִים וּנְרַדְכִי
 וְהַסְתָּר שֶׁהַבְּיָרוֹ דַּעַת דְּקֹדֶשׁהּ וְכַמִּש"ה וּמְרַדְכִי יד"ע לַדַּע"ה
 אֵת שְׁלֹם אֲסַתֵּר וְעֵשָׂה לְהַם נַסִּים וְהַמֵּן וּבְנִיּוֹ אֲשֶׁר אַחֲחִים
 בְּדַעַת דַּסְט"א סְפּוֹ הַמּוֹ כַּרְגַּע. חָזוּ הַטְּבַעִים שֶׁהַמֵּן הִלְךְ
 הַגּוֹרֵר הִיב כְּחִי מֵן הַנַּחֲשׁ הַקְּדוּמוֹי אֲשֶׁר פִּיתָה לְאֲכוֹל
 מַעֲשֵׂי"ד שׁוֹר כֵּן הִיב גַּרֵם בְּעַלְמוֹ שִׁיחֵלְוֵי יִשְׂרָאֵל מִסְעוּדָתוֹ
 שֶׁל אַחֲשׁוֹרֵשׁ וְנַחֲחִיבוֹ שְׂגִיחִים ע"י כְּלִיָּה כַּמְבֹאֵר בְּכַבְּי
 הַחַר"י

האר"י ז"ל שנתעורר חטא ארדה"ר ונקנס עליהם מיתה כמו ארדה"ר שחלל מעה"ד עו"ר. ויולר כל הוא להינו ראה בעניינו והגילגל מידו ע"י תשובתו כידוע. היולל לנו מן האגוד שעמלק והמן שבאו מדעת דסע"א רצו להגביר דעת דסע"א ולהתגבר על ישראל והקב"ה ברוב רחמיו הפך הקערה והגביר דעת דקדושה וגור אומר שבכל שנה ימחה שמו של עמלק והמן נתלה על העץ כן יאבדו כל חייבי ה' הכ"ר :

מעשה זכנו כו' הפ' שאמר דהע"ה בעד כללות ישראל חלגני ה' מאדס רע שס רמו לעמלק והמן דתיבות מאדס רע ר"ת שלהם מ"ר גי' עמל"ק ויהי מאדס רע רמו להמן שדרו"ל בקום עלינו אדם ולא מלך הוא המן אשר אמרה עליו אסתח המן הרע הזה ויהי מ'אדס ר"ע זה המן ומאיש חמסים הגלגלי שהיא עמלק. וחור לבאר דמה עשו לישראל ופתח בעמלק ואמר שיעקר ביאתו היתה מעטס אשר חשבו רעות בלב ר"ל שישראל הרהרו בלבס ואמרו הים ה' בקרבנו אם אין ותקף בא עמלק וכל יום יגורו מלחמות. וכ"ת דמה כל החרד' הזאה דבשביל שהמרו הים ה' שיבא עליהם איש זדון עמלק ראש גרים ימה לי ליכנסם בעובי הקורה. לו"ק שגנו לשונם כמו נחש בא לרמוזו דהטאס היה כמו חטא הגחש שפיתה אותם להטיל מעה"ד עו"ר וליכנס בחקירות י"ש ואי"ן אשר נרמוזו בתיבת השיח"ל י"ש אי"ן. ולכן עמלק שהיא מדעת דסע"א בא עליהם ורצה להגביר דעת דסע"א ולבלבל את דעתם בספרות כוזביות אלו שאומרים שהעולם בטבע בלי השגחתו ית' כאמור. זהו ענין עמלק. ועתה בא לרמוז ענין המן והאמר עמנו גאים שהם המן ואחשורוש כמשו"ל משל לבעל התל ובעל החרין כתייענו יחד ע"י פ"ח רמו ללה"ר שאמר המן ישנו עם אחד וכו' שיש בי פ"ח אופיות כזה (ישנו עם אחד מפור ומפרד בין העמים בכל מדינות מלכתך ודההם שניה מכל עם ואת דתי המלך אינם עשים ולמלך אין שיה להניחם) יש בהם פ"ח אופיות וזהו פ"ח לי שיען לאחשורוש לעשות סעודה ובעבור שהטו ישראל נתעורר עליהם עון ארדה"ר שפיתה אותו הגחש להכול מעה"ד עו"ר וזהו מוקשים שחו לי סלה. חק אמרתי לה' אי אתה האזינה ה' קול תחנוני שהוא שס הוי"ה המהיה הוי"ת שלה כדרך טבע וגם להים ארדי עוז ישועתי להי"ס גי' הטבע ר"ל שהאמינו בה' שהכל בהשגחתו ית' בין גם בין טבע והגביר דעת דקדושה ועי"ז גרמו ומוטו עליהם גחלים שנהפכה הקערה על פיה ובאש יפילם לעמלק והמן ומה נעשה בהם איש לשון שהוא המן שדיבר לה"ר כל יכון בארץ אלא נתלה על העץ

ואיש חמס רע שהוא עמלק יולדנו הקב"ה למדחפות רבות שבכל שנה ליוט יולרטו למחות שמו מלמטה והוא ית' ימחה שמו מלמעלה. וכ"ז בעציר שידעתי כי יעשה ה' דין עני משפט חביונים שהם ישראל, ובה גרמו אך לדיקים שהם מרדכי ואסתר ותלמידיו יודו לשמך שהוא שם הוי"ה ב"ה שמהיה הוי"ת. שלא כדרך טבע וגם ישבו ישרים את פיך פנים של הוי"ה מימין ומשמאל שהם גי' אג"י שהוא רמו שגם הטבע הוא בהשגחתו ית' דוקא וכמוזכר ודו"ק :
באו"א אפ"ל כו' המד' הוו זכירין בשתי זכירות וכו' ואם לאו התקינו עצמכם לשעבוד מל' הגו' דמה תלוי זכ"ו. ומטרף לזה נבין ג"כ מאמר פר"א ח"ל אמרו ישראל למשה כתיב זכור את השבת לקדשו וכתיב זכור את אשר עשה לך עמלק כיצד יתקיימו ב' כתיבים הללו אמ"ל אינו דומה שם של קונדיטון לכוס של חומץ זה זכור לקדש ולשמור את יום השבת זה זכור להשמיד וכו' שג' זכור וכו' וכשהבא לארץ לא תשכח ע"כ. והוא תמוה דמה כינת ישראל כיצד יתקיימו וכו' דנראה דכונתם היא לומר דהם תרתי דסתין ולכן שואלים הלכו כיצד יתקיימו ולנו לדעת מהו סתירתם. גמ"ש זה זכור וכו' מה תירש להם בזה דפשיטא דהשבת זכירה לקדש ועמלק זכירה למחות ועכ"ז הם שואלים כיצד זכו וכו' וא"כ מה תירץ להם מרע"ה. ועל הכל מה שסיים וכשהבא לארץ לא תשכח מה ענין ביאת הארץ למחית עמלק. וכדי להביט נבין ג"כ מארז"ל ע"פ אי אי למה עוצתני אמרה אסתח לי בים אי בסיני למה עוצתני ע"כ וק' דנר' מדברי האדוקס דמכה הים וסיני נר' דאין עליהם עון אשר חטא וראויס להללה ולכן היא תמהה למה עוצתני ולנו לדעת מה תלוי זכ"ו. גם נבין משו"ל וייבא עמלק ויילחם עם ישראל ברפידים על שריפו ידיהם מהתו'. ולנו לדעת טעמו של דבר דעל שריפו ידיהם מה"ת בא עמלק. ולהבין כ"ז נק' לפ' כו' הפ' פ' ואסתחן והיה כי ישאלך בקך מה העדות וכו' ואמרת לבקך עבדים היינו וכו' ואותנו הוליא משם לתת לנו את הארץ וכו' ע"כ. ולנו לדעת ס' השאלה מה העדות ובפרט מ"ש אסתחן דתיבת אסתחן מאי אסתח למעט ובפרט דבבן חכם משתעי קרא ל"ל מהו חכמתו בשאלה זו. ומה התו' ואמרה עבדים וכו' גמ"ש ואותנו הוליא משם לתת לנו את הארץ מה ענין יל"מ ונתינת הארץ לשאלת הבן על התו' :

אמנם הכל יבא לכלל ישוב צס"ד. והוא בהק' מה שפי' ה' יוש"א ז"ל פ' בשלה כו' מד' ח"ל ויושע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מל' וכו' ביד מל' היו. אלא אותה שעה פתח עוזא שר מל' לפני הקב"ה ואמר

ואמר רבש"ע חומה זו שהולכת ממל' יש לי עליה דין
 חמ"ל הקב"ה למיכאל לך וזון עמו פתח עזאז ואמר
 חמה גרמה על חומה זו ששתעבדו תח"י חומה שלי ת"ש
 ולה עבדו כ"א רד"ו תן לי רשות ואחזירם נשתתק מיכאל.
 אז השיבו הקב"ה כלום נתחייבו בני אלה בשביל דבור
 ה' שאמר חברהם במה אדע וכו' משגלד יחזק התחיל
 הגרות חותה שעה הלילס מיד מל' הה"ד ויושע ה' וכו'
 ע"כ. ולבו לדעה דבמאי פליגי עזאז והקב"ה. פי' הרז"ל
 בהק' מ"ש הש"כ ז"ל עה"ה דהט' שזו המלריים בישראל
 יוהר משאר החומות משום דמלריים סמוכה לא"י וכו'
 בהם מנח דין בן המלר. והק' עליו בזה ממ"ש הרשב"א
 ז"ל בהשו' הביאה מיר"ס ז"ל בסו' קע"ה ח"ל מי שמכר
 שדה לזמן ולה לחלוטין ליה ביה דדב"מ. ותו' דדעת
 הרשב"ה ז"ל כמ"ד ק"פ לאו כקה"ד. אבל למ"ד ק"פ
 כקה"ד חף במוכר לזמן אית ביה דדב"מ. ער"ן מ"ש
 בתנחומא והביאו רש"י ז"ל פ' בראשית ח"ל אר"י לא
 היה לריך להתחיל את התו' אלא מהחדש וכו' ומ"ט פתח
 בבראשית כדי שלא יאמרו חוה"ע לסטיס אהס וכו' הס
 יאמרו העולם ומלואו של הקב"ה ברטונו נתנה להם וברטונו
 נעלה מהם. ומקשים הכא וכו' קך שורת הדין עותן אס
 נתן מתנה לחבירו חכה ביה יוכל לחזור בו אח"כ. ותו'
 דהקב"ה לא נתנה לחלוטין. לכנענים אלא לק"פ וק"פ
 לאו כקה"ד ע"כ. ובזה יע"ן דודאי לא נעלס מעימי מיכאל
 ועזאז שר מל' שהגזירה בארץ ל"ל ולא אמר במל' אלא
 דס"ל כמ"ש הש"ך ז"ל חטו בהם המל' מדדב"מ והיו
 כאלו כהיב במלריים וס"ל ג"כ כמ"ד ק"פ כקה"ד ח"כ
 שלא מכרן הקב"ה לחלוטין יש למלריים בהם דין בן המלר
 משו"ה בא בטענה זו להחזירם. ולזה בא הקב"ה והכריח
 לו דהלכתא כרשב"א דמי שמכר שדה לזמן לית ביה דין
 בה"מ וכמ"ד דק"פ לאו כקה"ד. ח"ש כלום נתחייבו לא
 בשביל דבור ה' שאמר חברהם במה אדע וכו' והא לדיך
 דס"ל דק"פ כקה"ד ואפי' במוכר לזמן אית ביה דד"מ
 ח"כ לא חטא חברהם כלל במ"ש במה אדע וספיר שאל
 חוה ע"ז כיון שכבר זכו בה הכנענים ואף דלא יש להם
 בה כ"א פירות לדיך ק"פ כקה"ד. ח"י מדהענשתי
 אותו על דבורו ח"כ ש"מ דק"פ לאו כקה"ד וממילא אין
 טענה למלריים שאומרים שזכו בישראל מדין בה"מ
 דהמוכר לזמן אין בו דד"מ וכמ"ש הרשב"א ז"ל וא"כ ספיר
 חני יטל לומר כלום באר"מ אמרתי בארץ ל"ל אמרתי
 ומשגלד יחזק התחיל הגרות עכ"ד ז"ל :

אשר בזו"ו טו' רחב שאמרה ידעתי כי נתן ה' לכם
 את הארץ וכו' כי שמענו את אשר הוביש ה'

את מי י"ס מפניכם בלא תכנס ממל'. דל"ל מה נתחדש
 לה מקי"ס שפי"ז היא מודה ואומרת דה' נתן להם את
 הארץ. חק עפי"ה ח"ש דבמאי היו סבורים לאין יטל
 הקב"ה להיטיא את הארץ מן הכנענים וליהנה לישראל
 מחמת שכבר נתנה להם חף דלא נתנה אלא לזמן סברי
 דק"פ כקה"ד. חק כיון ששמעו קי"ס שלא לך עזאז
 בטענתו מזה נתברר להם דק"פ לאו כקה"ד. ח"ש ידעתי
 כי נתן ה' לכם את הארץ ואין אהנו יכולים לזכות בה
 לעולם מטעם דק"פ לאו כקה"ד. וראיה לזה כי שמענו
 את אשר הוביש ה' את מי י"ס וכו' ואי הלכתא כמ"ד
 דק"פ כקה"ד איך לא לך עזאז בטענתו דשלא בזמנס
 ילאו ולריכס לחזור. ח"ו מזה מוכח דק"פ לאו כקה"ד
 וספיר כו"ל משגלד יחזק וכו' וה"כ מזה מוכח דה' נתן
 לכם את הארץ בלתי שום ספק ודו"ק :

ועפ"י דברי הרשב"ה ז"ל הללו שכת' דמי שמכר שדה
 לזמן ליה ביה משום דד"מ דק"פ לאו כקה"ד.
 פריך יתב' ה' מט"ה ז"ל בס"ה לחס עוני הבי"ד ה'
 פרסומי ניסא ד' ס"ב ע"ב לטענת המלאכים שמענו
 תנה הודך על השמים שרטו לזכות בתו' מדד"מ כתב
 הרז"ל דיש תי' על זה דכיון דארז"ל דהמנות בטלות
 לעת"ל ח"כ הו' האי דינא כמי שמוכר שדה לזמן שכת'
 הרשב"ה ז"ל דליה ביה דדב"מ דק"פ לאו כקה"ד וא"כ
 ה"כ הקב"ה מכר את התו' לישראל לזמן דלעתיד יבטל
 המנות ולכן אין למלאכים טענה בה"מ כיון דהיא לזמן
 וק"פ לאו כקה"ד עכ"ד יע"ש :

אשר בזו"ו טו' סמיכות התו' נעון סופה בתחילתה
 לכל האותות וכו' בראשית. דהבשה"טו ז"ל כת'
 דנוט' בראשית ב' ראשונה ר'אה ח'לים ש'יקבלו ישראל
 פ'ורה. מעשה ז"א לכל האותות וכו' אשר עשה משה
 לעיני כל ישראל דהיינו שהולחם קוה"ז והוא מטעם
 דאשיקרא דדינא לא זכו המלריים בישראל משום דדינא
 הוא דהמוכר שדה לזמן ליה ביה דד"מ וק"פ לאו כקה"ד
 ויכולים לומר משגלד יחזק וכו'. וכ"ת מאן לימא לן דדינא
 הכי דלמא הלכתא היא דק"פ כקה"ד ועדיין לא הניע
 הזמן. לז"ק בראשית ב' ראשונה ר'אה ח'לים ש'יקבלו
 ישראל פ'ורה ישראל דייקא ולא המלאכים דלא זכו בה
 מדד"מ והט' דכיון דהקב"ה נתן התו' לישראל לזמן ליה
 בה דד"מ דק"פ לאו כקה"ד וא"כ ה"כ י"ל דאשיקרא
 דדינא לא זכו המלריים בישראל ובזמנס ילאו דמשגלד
 יחזק מנין וכאמור :

והנה הבשה"טו פ' הבא כת' שעמלק בא לערער על
 יי"מ קוה"ז והוא היה מתחילה המגיד לפרעה

כמש"ה ויגד למלך מל' פי צרח העם שילאו צד"ו גי' צר"ח וגם כ"ו צר"ח גי' עמל"ק. וגם כח' הרז"ל שם שמלך צה' להלחם עם ישראל לעבדם מלצא לא"י יע"ש. ומלבד פשט הדברים שהאחה נמשכת מחזרתה שכיון שילאו קיה"ז ממילא עדיין לא יש להם זמנה צחקך דקך היה וטוע"ה ת"ש וכו' ודור רביעי יסובו הגה לכן ע"י פרעור יל"מ חוזר ונעור עיכוב ביאתם לארץ. עוד זאה ארבע דפעי"ה הם קשורים יחד פרעור א"י ויל"מ שפיכן יחד. דכיון דינאו קיה"ז מטעם דמשגולד יחזק מנין א"ב גר' דאעיקרא לא זכו בהם המל' דהמזכר שדאו לזמן לית ביה דד"מ וק"פ לאו בקה"ד וא"ב שפיר יב לו זכיה צארן. אכן עמלק הרשע סדר דק"פ בקה"ד והמלריים זו בהם מדון בה"מ ולכן צא לערער עליהם כי צר"ח העם שילאו צד"ו. ומה נמשך לו עוד לעבדם מלצא לארץ מטעם דזו בה הכנענים וק"פ בקה"ד. אכן אכן גידון קי"ל ק"פ לאו בקה"ד וישראל בזמנא ילאו ושפיר זכיס צארן ולכן הוא ית' ליה למחות זכרו מן העולם ודו"ק :

ואם לאו שלא המחו זרע עמלק ותאמרו שהדין עמו א"ב הכינו עמלכם לשעבוד מל' דכיון דק"פ בקה"ד א"ב שלא כדון ילחם וא"ב הכינו עמלכם להשלים הזמן ודו"ק. וזהו ג"כ בו' הפ' של ואלהתן כי ישאלך בנך בן חכם מה העדות וכו' אשר ליוה ה"א אתכם דייקא ולא למלאכים מאחר דהמלאכים דינא קא צעו מדון בן המלך. ואם נאמר משום שנתנה לזמן וכחצ הרשב"א ז"ל דהמזכר לזמן ליה צה דד"מ זהו דוקא אי אמרי' ק"פ לאו בקה"ד ומאין לימא לן דהכי הלכתא דילמא הלכה כמ"ד ק"פ בקה"ד ובפיר דקו המלאכים בטענתם שיש להם דבה"מ. לז"ה ואמרת לבנך תי' מספיק דינא הוא ק"פ לאו בקה"ד ור"ה לזה עבדים היינו וכו' ויולחנו ה' ולא דק עמא בטענתו דשלא כדון ילאו אלא משגולד יחזק מנין וק"פ לאו בקה"ד. ועוד ואלהינו הוינא משם להה לנו אה הארץ דמה ר"ה ג"כ דק"פ לאו בקה"ד וא"ב שפיר זכו ישראל צבורה ולא המלאכים ודו"ק. ושו"ר לה' פרסומי ניסא ז"ל ד' ע"ז ע"ה שפי' בן בו' הפ' המ' ושו"ש שכינותי לדעהו ז"ל :

וזהו כ"ל הטעם למ"ש בצנהדרין ד' ב' שלם מזה נלשו ישראל בכניסתן לארץ וחזא מנייהו להכריח זרעו ש"ע דמה נשתניה מזה זו שנגשוו הקף בכניסתן לארץ להכריח זרע עמלק. אכן לפי"ה ה"ש והוא דהקף בכניסתן לארץ שיקחו אוהה מיד הכנענים דמזה מורה דק"פ לאו פקה"ד חו הקף נלשוו להכריח זרע עמלק שצא עליהם בטענה דשלא בזמנא ילאו משום דס"ל ק"פ בקה"ד דמנתינה הארץ מורה הפך סברתו לכן מלויים למחות זכרו מה"ע דשלא כדון צה ודו"ק :

אכן כדי להבין מארז"ל אי בים וכו' לריכס אנתנו להק' עוד משרז"ל דמה שנתחייבו ישראל צימי המן היה צביל מכ"י כאח"ל אמר הקב"ה לשבטים אתם מכתתם בנה של רחל מתוך אכילה חייבם שיהיו נמכרים להשמיד וכו' מתוך אכילה ושהיה אשר בזה פי' מהר"א אמריליו ז"ל ה"ד ה' אשד הנחלים ד' ל"ג ע"ה כי אכתיב באומרה כי נמכרתו אני ועמי להשמיד וכו' והלו לעבדים וכו' החרשתי כי אין הלך שיה צמק המלך. דהסנה אל האמור שידעה אכתיב שכ"ז קאמר מפני שמכרו את יוסף צרם דא עקא כי אין המדות שוות דהתם מכרוהו לעבד צרם הכא להרוג וכו' ולפי דקין לא הי"ל להקב"ה למכרם רק לעבדים ח"ש ואלו לעבדים וכו' החרשתי כי היו המדות שוות צרם הן עתה אין הלך שיה צמק המלך מש"ע כי אין המדות שקילות ע"כ. שו"ן מ"ש ה' ברכה אברהם דס"ח ע"ז הבי"ד ה' פרסומי ניסא ד' ס"ז ע"ה ע"מ שאמר יוסף לאביו שהיו קורין לבני השפחות עבדים הוא מפני שאחי יוסף היו סוברים שהגם שלאציהם או"ל צבלהה וזלפה ק"פ הלכה כמ"ד ק"פ לאו בקה"ד וכיון שכן לא היה יכולה ביד אציהם לשחררם וא"ב היו בני שפחות. ויוסף ס"ל דהלכה כמ"ד ק"פ בקה"ד ובודאי שאציהם שחררם כיון שהיה יכולת בידו לשחררם עכ"ל. וא"ב אי אמרי' הלכתא כמ"ד ק"פ לאו בקה"ד א"ב דקין עם השבטים והמן שצא לחייבם צביל מכ"י שלא כדון צה עליהם בטענה זו. אכן אי אמרי' דהלכה כמ"ד

ובזו"ז בו' מארז"ל צרפידים על שריפו ידיהם מה"ה. דעפי"ה יע"ן דשלא ח"ס היו עובקים בהו' ובמלוא שמתנה מורה דק"פ לאו בקה"ד ולכן לה זכו בה המלאכים א"ב אין לערער על יליאתם ממל' קיה"ז ועל ביאתם לארץ דכדון ילאו משום דאעיקרא דינא לא זכו בהם המל' מן דין בה"מ דהמזכר שדאו לזמן לית ביה דד"מ ומשגולד יחזק מנין. וגם כדון יקחו ח"י מן הכנענים דתרוייהו חד טעמא אית להו. אכן עתה שריפו ידיהם מה"ה ודאי משום דס"ל דתחו' מן הראוי שהגן למלאכי' מדון בה"מ ואף שהקב"ה נתנה להם לזמן ק"פ בקה"ד ולכן ריפו ידיהם מה"ת לכן צה עמלק עליהם לערער על יל"מ קיה"ז ועל כניסתן לארץ ולפי סברתם דק"פ בקה"ד א"ב שלא כדון ילאו ולא יזכר בא"י באמור :

וזדורו ג"כ בו' המד' המ' או זכרין צשהי זכרות הללו מחה אמתה אם זכיתם אתם בניו של אברהם וכו'

כמ"ד ק"פ כק"ד ח"כ הדין עם יוסף והייבים על מכירתו ושפיר צ"ה המן לחייבם על מכ"י. וכבר כתבנו דמתינתה הו' לישראל ולה' למלאכים מוכח דהלכה ק"פ לאו כק"ד ולכן לא זכו בה המלאכים מדין כה"מ דכיון דתינתה לזמן ק"פ לאו כק"ד ולית בה דד"מ. וכן מוכח ג"כ ממה שנקראת הים לישראל ולה' לך עמח בטענתו מוכח דק"פ לאו כק"ד :

מעשה ח"כ כו' המחמר שאמרה הסתר לי בים לי בסיני למה עזבתני. ר"ל דהסתר ראתה בחכמת' דכ"ז הנער בנתיבותיו בימי המן היה בשביל מכ"י. ולז"ה לי בים דמק"ס מוכח דישאל בזמנא ילחו ולה' לך עמח בטענתו דהלכה כמ"ד ק"פ לאו כק"ד ומשגולד ילחק מינין. ונס לי בסיני דמתינתה הו' לישראל בסיני ולא זכו בה המלאכים מורה ג"כ דק"פ לאו כק"ד וה"כ כיון דמשה'ס הלו מוכח כן ח"כ הדין עם השבטים והיגס חייבים במכ"י ח"כ למה עזבתני בנער הזה בשביל מכ"י דאחר האמת הדין עמהם דק"פ לאו כק"ד בדמובח מק"ס ומתינתה הו' ח"כ למה עזבתני ודו"ק :

ובז"ו כו' הפ' לופה רבע שהוא המן לגדיק שהיה מרדכי ועמו ומצקם להמיתו. שבת' להרוג ולהבדל את כל ישראל בטענה שהם הייבים על מכ"י שהדין עם יוסף דק"פ כק"ד והם חייבים במכירתו. חכן ה' לא יעזבו בידו ובה מחשבתו על רחבו דאחר האמת הדין עם השבטים דק"פ לאו כק"ד. ורחיה לזה קוה אל ה' ושומר דרכו שהיה הו' שזכו בה ישראל ולה' המלאכים. ועוד רחיה אחרת וירוממן לרעה חרן שהיה ח"י דמינה מוכח דק"פ לאו כק"ד ולכן זכו בה ישראל ולה' הכנענים. וגם בהכרה רשעים שהם המלריים תראה שנקרתו וגהדרו מן העולם ולה' לך עמח בטענתו ח"כ בתלתא הוי חזקה דק"פ לאו כק"ד הפך סברתו והדין עם השבטים ולא הועילה מחשבתו לבלום אלא אדרבה והלו חופו וכו' ודו"ק :

וזהו ג"כ כו' הפ' כי רדף חויב שהוא המן שנקרה חויב כמשה'ס חיש נר והויב רדף את נפשי להבד' בטענה שהשבטים חייבים על מכ"י דהדין עמו דק"פ כק"ד ועי"ז הויבנו במחשבים וכו' בנייתו נגזר להשמד וכו' ולכן והתעטף עלי רוחי וכו' דבחיזה ענה הוכל לגלחו ולדחוף טענתו זאת כדי שהגלל ממנו. חכן כשוכרתי ימים מקדם כמו שפירש"י כשאזכור הנסים והנפלאות שעשית עמנו במל' הני מתנחם בזה דמזה מוכח דהדין עם השבטים דק"פ לאו כק"ד. והיגס חייבים במכירתו וטענתו לא תלדק. ועוד הגיחי בכל פעולך שהיה הו' דמינה ג"כ מוכח דק"פ לאו כק"ד מדתינתה לישראל ולא

למלאכים לכן פרשתי ידי חליך שתילגי ממנו כי טענתו בטילה. ועוד רחיה נפשי כחרן עם רמו בזה דומה לתינתה חרן לישראל ולה' לכנענים דמזה נר' ג"כ דק"פ לאו כק"ד ובה גילגלי ממנו ובה מחשבתו על רחבו וכאמור ודו"ק :

פ"ש גכן להבין כו' המחמר דפר"ה שאמרו ישראל כתיב זכור וכו' וכבר דקדקנו בו ככל הגורף. ועפ"י דרכנו יע"ן ובהק' עוד מ"ש המפ' משה ז"ח דמה שליוה הקב"ה לישראל לשמור את השבת הוא כדי לכפר על מכ"י. חכן יש עוד טעמים אחרים לבמירת שבת כדי להורות על חידוש העולם שהקב"ה חידש את עולמו בז"כ ושבת ביחס הו' ולכן לריכים לקדש על הכוס להעיד על אחרותו ושאחורו ית' שהוא חידש והמליח את העולם יש מחין כידוע :

מעשה יע"ן דישאל היו סוברים דטעם השבת לכפר על מכ"י ח"כ מזה נר' דהדין עם יוסף דק"פ כק"ד ובלה דין מכרו חופו ולכן נתן להם את השבת לכפר דלריכים כפרה. חכן כפיו' הוק' להם דח"כ למה ליוה להם הקב"ה למחות זכר עמלק כיון דמבמירת שבת נר' דק"פ כק"ד ח"כ הדין עמו דישאל בלה בזמנא ילאו דזכו בהם המלריים מדין כה"מ וליכח לתרוני דמשגולד ילחק מינין. וגם היגס יכולים להכנס לחרן דח"י זכו בה הכנענים דק"פ כק"ד ח"ש אמרו ישראל למשה כתיב זכור את יום השבת והט' ודחי כמ"ש בזו"ח דטעם במירת שבת כדי לכפר על מכ"י וח"כ מזה נר' דהדין עם יוסף דק"פ כק"ד. וכתיב זכור את אשר עשה לך עמלק דהיינו שליוה הקב"ה לזכור מעשיו שבה בטענה שילחמו קיה"ז ולעכבם מלהכנס לח"י ולסברתו חויל דק"פ כק"ד לכן ליוה חותנו הקב"ה להבדו מן העולם השלח דין בה' דהלכתה חולח כמ"ד ק"פ לאו כק"ד. ח"כ כינר יתקיימו ב' כחובים הללו דממ"ג סתרי אהדדי דח"ס דינא סוה דק"פ כק"ד כס' יוסף ולכן נתן לנו את השבת לכפר על מכירתו ח"כ דין בה' עמלק ולמה ליוה הקב"ה להבדו מה"ע והם נאמר דהלכתה כמ"ד דק"פ לאו כק"ד ועמלק בה' לצורך עליהם שלה דין ולכן נגטוינו להבדו ח"כ הדין עם השבטים ולמה לנו השבת כדי לכפר על מכ"י כיון דהדין עמהם כנראה מדלוינו הקב"ה על מחיית עמלק וח"כ כינר יתקיימו שני כחובים הללו דנר' דסתרי אהדדי. לזה השיב מרע"ה הינו דומה וכו' ר"ל דלעולם הדין הוא ק"פ לאו כק"ד ועמלק שלה דין בה' ולכן ליוה ה' להבדו. וטעם השבת לא כמו שחכם סוברים שהוא כדי לכפר על מכ"י אלא מטעמים אחרים ח"ש זה זכור לשמור

לשמוע ולקדש את יום השבת שהוא מלך עולמי קדוש וגם
 הגנוז לריבוי לקדשו כדי להעיד על חדוש העולם שהמלי'ה
 הקב"ה יש מאין הכל חס וחס להשמיד דשלא כדון צא
 דהדין הוא ק"פ לאו כקב"ד. וכ"מ מאן לימא לן דהדין
 קן לז"ה וכשתצא לארץ לא תשכח ר"ל דמנתינת הארץ לבס
 מורה דק"פ לאו כקב"ד וכיון שכן לא תשכח מלאכד זכרו
 מה"ע דמנתינת הארץ מורה דשלא כדון צא ועטס השבת
 אינו לכפר על מ"י אלה להורות על חדוש העולם
 וכמדובר :

ובזיון בו מארז"ל ח"ל בשעה שאמר הקב"ה למשה
 ואתה הקרב אליך את אהרן לכהני לכהני הרע לו
 חמ"ל הקב"ה מורה היתה לי ונתתיה לך ע"כ. והוא תמוה
 ללמה הרע למשה. ושו מה השיבו הקב"ה הו' היתה לי
 ונתתיה לך ובי חס נתן לו הו' ח"ן דהו' שיתן לו הכהו'
 ג"כ. ח"ן עפ"י ח"ש ובהק' עוד מ"ש המפ' ז"ל דמה
 שנענש משה שניטלה ממנו הכהונה מפני שסירב בשליחותו
 ש"מ. וכו' ה' חשד הנחלים דו"ח דמשה סבר שעדיין לא
 הגיע הזמן לכן אמר מה זכית יש בידם דהו' בזוננס ילאו
 למ"ל למחדד בתר זכיתא יע"ש. וה"כ הו' אמרו דדינא
 הוא דק"פ כקב"ד ושפיר זכו בהם המגזרים ח"כ כדון
 סירב וחיו רחוי לעונש שניטל ממנו הכהונה. ח"ן ממה
 שראינו שהעניבו הקב"ה וגמל ממנו הכהונה נר' דדינא
 הוא דק"פ לאו כקב"ד. וכבר כתבנו דמנתינת הו' לפרט
 ולה למלאכים מדון בה"מ נר' דק"פ לאו כקב"ד. מעשה
 ז"ה כשאמ"ל הקב"ה למשה ואתה הקרב אליך את אהרן
 לכהני הבין משה שזה ענינו שניטלה ממנו הכהונה על
 שסירב בשליחות נשו"ה הרע לו מפני דהו' סבר דק"פ
 כקב"ד וכדון סירב ולמה יענש דלסברתו חיו רחוי לעונש.
 לזה חמ"ל הקב"ה הו' היתה לי ונתתיה לך שתתנה
 לישראל ולה למלאכים ח"ק שמה"ש נתחוו לה מדון בה"מ
 ואם כסברתך דק"פ כקב"ד ח"כ למה לא זכו הנולאכים
 בתו' ח"ו מפני דדינא יתיב דק"פ לאו כקב"ד ולכן לא
 זכו בה המלאכים וה"כ ישראל בזוננס ילאו דמשטלה יתק
 מנין דק"פ לאו כקב"ד ואתה סירבת שלא כדון ורחוי
 לעונש שניטל ממנו הכהונה וליתן אותה לאהרן ודו"ק :

ובזיון בו הלה"ר של המן הרשע שאמר ישנו עם אחד
 מפחד וכו' ואת דתי המלך אינס עושים ולמלך
 ח"ן שזה להניחם. דק' מהו כוננו בחומרי מפחד וכו'.
 גמ"ש ואת דתי המלך אינס עושים וארז"ל כ"מ שג' צמיל'
 מלך סתם הוא רמז לממ"ה הקב"ה ח"כ מהו כוננו
 בחומרו ואת דתי המלך מש"ע אינס עושים שאינס מקיימו'
 התורה ומה איכפת ליה חס ישראל מקיימים את הו' או

לא עובר ומתעבר על ריב לא לו. ח"ן עפ"י ח"ש דכבר
 כתבנו דמנתינת הארץ ומנתינת הו' לישראל מוכח דק"פ
 לאו כקב"ד ולכן המן שפא לחייבם על מ"י וס"ל ק"פ
 כקב"ד כדי שלא יאמר לו החשודים מאן לימא לן דהכי
 הלכתא והס חייבים. לזה דמערכה אל הדרוש אמר ישנו
 עם אחד מפחד וכו' ר"ל שגלו מעל אדמתם ובשלמא חילו
 היו צה"י מינה מוכח דק"פ לאו כקב"ד ופטורים על
 מ"י. ח"ן כיון שגלו נר' דלא זכו בה דהיא לכוננים דק"פ
 כקב"ד. וגם ואת דתי המלך מש"ע אינס עושים שהיא
 הו' ודתי דס"ל דלא זכו בה ורחויי שתינתן למלאכים
 מדון בה"מ וק"פ כקב"ד וח"כ הדין עם יוסף והס חייבים
 צמירתו ולכן ולמלך ח"ן שזה להניחם דהס חייבים על
 מ"י ודו"ק :

ובזה פי' מוה"ר כמסר"ר זכור יעקב הכהן טראב ז"ל
 הו' מד' חילו לא מה נוסה יפה חמרת וכו' ר"ל
 דחילו היה הדין עם משה דק"פ כקב"ד ושלא בזוננס ילאו
 וכדון סירב ולה נענש. או יפה חמרת שהס חייבים על
 מ"י. ח"ן כיון שמה משה ר"ל שנענש ע"ז נר' דדינא
 הוא דק"פ לאו כקב"ד וח"כ אינס חייבים על מ"י
 ולכן ותלו חיותו וכו' ח"ד ז"ל :

בא"ל פי' ה' יקב יעקב ז"ל בו המד' הו' חילו לא
 מת משה וכו' בהק' משו"ל משה מה"ת מנין
 בשג"ס זה משה והיו ימיו ק"ך שנה. המן מה"ת מנין
 המן העך ע"כ. וכשהיו אומרים לו להמן שסופו ליתלות
 על העך שכן רמזו בתו' היה אומר שדרשא ח"ל היא
 ח"ו סק. ולז"ה לו הקב"ה חילו לא מה משה בן ק"ך
 שנה אלא חו' פחות או יותר וח"כ ח"ו דרשא שדרשו על
 משה בשנס זה משה היא צעילה. ח"כ יפה חמרת שגס
 דרשא שלו המן העך היא צעילה. אבל עכשו שמת משה
 ח"ו ק"ך שנה ל"פ ול"י ונתקיימו דח"ל שדרשו בשג"ס זה
 משה והיו ימיו ק"ך שנה ח"כ גם דרשא שדרשו עליו
 שסופו ליתלות על העך מתיבות המן העך היא קיימת
 וח"כ ותלו אותו ואת בניו על העך זת"ד חיים וקיימים :
א"ר בזה אפשר לרמוז ככו' הפ' מגילה ע' ובבואה
 לפני המלך חנוך עם הספר ישוה מחשבתו אשר
 כתב על היהודים על ראשו ותלו אותו ואת בניו על העך.
 דק' מהו חומרו אמר עם הספר חיוה ספר הוא ובפרט
 למשו"ל דמלך סתם הוא מלטו ש"ע ח"כ ל"ל מהו עם
 הספר. גמ"ש ותלו אותו וכו' על העך דלמה הולך לומר
 על העך הו"ל סתם ותלו אותו ואנא ידענא דסתם
 תלייה היא על העך. ח"ן לפי"ה יע"ן חד"ק ובבואה
 אסתר לפני המלך הטעם דהכניסה עלמה בסכנה ובאה
 לפני

לפני המלך שלח דת. העעם הוא משום שלפני המלך
 סתם הוא ממ"ה הקב"ה כבר אמר זה עם הספר ר"ל
 שכבר רמז תליית המן בספר סוף כלול המן מה"ת
 מניין המן העץ. ונחלמה דרשה זו עם הספ"ר גי' מש"ה
 דמחיתה מרע"ה בק"ך שנה נראה דרשה ר"ל בשג"ס
 זה משה היה אחתים ח"כ גם דרשה המן העץ היה
 אחתים ולכן צודאי יסוב מחשבתו וכו' ותלו חותו וכו'
 והנ"י על העץ רמז דתו' רמז תלייתו כתיבת המן העץ
 וזהו על העץ דייקא דו"ק :

באו"א פי' ה' זכות הרבים ז"ל כו' המד' הטו' הלו
 לה מה וכו'. והן קדם נביא מ"ש צמד' דכשאר
 המן לחשורוש חס על המלך טוב יתבז לאבדס חמ"ל
 לחשוכו ח"ך חמור לך תומה במשכמים ומעריבים
 וחומרים ה' אחד מתירא הני משהים שלח יעשה כי
 נקמה כמו שעשה בסנחריב וסיסרא וכו'. חמ"ל ישו
 עם אחד ישו מן העושים והין עושים רטוט. ועוד להיכס
 יכן הוא ועוד שכבר הוא זקן ונחיה שהחריבו ציפו
 והגלו את ציו וכו' :

אשר צוה רמזו המפ' הבי"ד ה' לקוים מפרדס ז"ל
 ד' מ"ד ע"ב סדר ח"ב דה"ת צ"ש ג"ר ד"ק
 ה"ן ו"ף ז"ע ח"ס ט"ן י"ס כ"ל מנלפ"ך לופי"ס חמרו"ס
 והוא בר"ת. ח"ת ח'תשורוש ת"מה צ"ש צ"פי ש"רים.
 ג"ר ג'דול ר'צוגס. והא' רחיה ד"ק ד'עו ק'דמונים. ה"ך
 ה'רג ל'זרריהס. ו"פ ו'צרחס פ'רעה. השיבו חיתו. ז"ע
 ז'קן ע'תה. ח"ס ח'רצו ס'וכו. ע"ן מ'יעוס צ'ובדנר.
 ולה אמר דבר. חבל האמה י"ס. יסוב מ'חשבתו. כ"ל
 כ"י ל'ז יאה העץ. מנלפ"ך מ'רדכי ג'ין ל'דיק פ'דחס
 ר'ולס. לופי"ס ל'זו ו'המר פ'ורים י'שלחו מ'עות. חמרו"ס
 ח"ים מ'תה ר'עבו ו'תשה מ'רעותה ע"כ. ע"וד חמרו
 צמד' חר"ן נפחה בעלילה גדולה בא המן וכו' והומיס
 לסטורה וכשנתנו וכו' קערג עליהס השמן וכו' וכתב
 עליהס כלייה צחותה שעה יגלה סוף מהע. פה סחורים
 ועקב צבניה ומה"ש צט. עמה דחס ישראל בעלים
 למה חנחנו לרובים. וגם חמה ולבנה חספו נהס. צחותה
 שעה קן חליבו חלל חנות העולם וכו' והלך חלל משה
 וחמ"ל משה רועה נחמן אחת הייה עומד בפרך לישראל
 מה הענה צנרה זו. חמ"ל יש לדיק צדור. חמ"ל יש ושמו
 מרדכי. חמ"ל משה לך והודיעו שיעמוד הוא משס והני
 מזקן ונבקס רחמים עליהס. חמ"ל משה הגזירה כמה
 נחמה צייט חו צדס. חמ"ל צייט. חמ"ל ח"כ לך
 והודיעו למרדכי שיתפלל עליהס. ה"ד ומרדכי ידע את
 כל אשר נעשה שידע מה שנעשה בשמים. ומתיכן ידע

שהודיעו חליבו ז"ל ע"כ. **אשר** צוה רחיתו ג"כ לה'
 לקוים מפרדס ז"ל בד' סוף שפי' משס המפ' ז"ל כו'
 מסרה ח"ב זעירתא שהיא רומת לגדת המן והללת ישראל
 ותליית המן על הקו"ך וגדולה מרדכי :

וזרו סדורה. **א'** ויקרא חל משה. **ב'** לעלוקה שתי צנות
 הב. **ג'** לבש צשרי רימה וגוש עפר. **ד'** חדס
 עשוק בדם נפש. **ה'** תולדות השמים והארץ צהברחס.
 ו' את צריתי שלום. **ז'** וזחא. **ח'** חף חכני בלא פשע.
ט' טבעו בחקך. **י'** לור ילך תשי. **כ'** ולבכותה. **ל'** לא
 חליכס. **מ'** על מוקדה. **נ'** ורגן מפריד חלוק. **ס'** צסופה
 ובשערה. **ע'** לעווה חדס צריבו. **פ'** צשפרפרא. **צ'** לוחת
 ירושלם עלתה. **ק'** קתה צחיי. **ר'** יערי חורגיס. **ש'**
 פרמשהח. **ת'** פרמשהח. **פ"ב.** וזה ביאורה ח' רמז לשיאו
 ויקרא חל משה וחמ"ל שישראל חטאו ונהנו וכו' וגם
 השתחוו לללס לכן גזרה עליהס גזירה ולהענע צגהינס
 שהיא לוחת הב. הב. וחמ"ל משה כמה נחמה הגזירה
 צייט. חו צדס וחמ"ל צייט וזהו לבש צשרי רימה וגו"ש
 עפר שהיא. חתומה צגוש עפר ויש להס תקנה לפי שחטוסי'
 מירחחס מהרינה וזהו חדס עשוק בדם נפש ר"ל שהס
 עשוקים וחטוים מחמה דס נפש. ובאותה שעה חלה
 תולדות השמים והארץ צהברחס שחמה ולבנה ומלות
 חספו נהס. וגם סוף חגרה שק וחמרה חת צריפי
 שלום וי"ז דבלוס קציעה. וכ"ז סיבצ המן חציו של וזחא.
 שחמר לה"ר על ישראל ובלה"ר שלו פ"ח אחותיו חכו ח"ף
 חכני בלי עון גדול. וחשורוש השיבו דחיט יכול להס דבלת
 תראה טבעו בחרץ שעריה צשביל כצוד החרון וכ"ש
 ישראל שעוסקים צתו. והמן השיבו כבר הזקן חליהס
 חכו לור ילך תשי' תש כחו ח"ז ועוד יש לו זכות עשו
 ובנייתו וכו' ולבכותה. חמ"ל חני מסתפי משהסן דלא
 ליעבד צי כדעבד צקמחי' חמ"ל לא חליכס תבא הרעה
 שכבר שרפו עיטוס וכ"כ חת היצלו וכו' על מוקד'ה והחביל'
 שהיתה ציינס נפרדה וזהו ורגן מפריד חלוק שנפרדה
 להבתו מהס. ומחי דצייני צייני מרדכי הלדיק היה יושב
 צסופה ובשערה. והטעם לזה שכל כגתו לעות חדס זה
 המן צריבו של מרדכי. והמן הרשע קס צשפרפרא לבא
 חל המלך להלות חת מרדכי וחזו לוחת ירושלם עלתה
 ונחנצרו הרחמים ושצ מחשבתו על ראשו וכתלה על העץ
 שהוא קו"ך ששמו עורה עליו ה"ה מ"ס טו"ן גי' קו"ך חכו
 קתה' צחיי שכל החולנות לא קבלו חלל הקקן שהוא מורס
 על שמו כאמור ובאותה שעה מרדכי ילא בלבוש מלכות
 וכו' יערי חורגיס שהיו משפחת מרדכי חורגיס
 פרוכת לציבמ"ק הנקרא יער הלצנון ואח"כ תלו חת

בניו פרמשת"א ופרשנת"א ואחיהם ברוך פודה ומגיל עכ"ד ז"ל :

נהזור לדברי ה' זכות הרבים ז"ל שפי' כי המד' אילו לא מת וכו' עפ"י המד' המ' ששאל משה לאלהיו אם יש לדיק בדור. דקדק הרז"ל וכו' אם לא היה לדיק בדור היה נמנע מלהתפלל זה לא יתכן א"כ תפילתו די והותר. ועו"א שיעמוד הוא משם ואני מכאן ודאי שכ"א יתפלל במקומו וכו' יעלה עכ"ד כי יבא מרע"ה הלל מרדכי או מרדכי הלל משה כדי להתפלל יחד א"כ תיבה משם ומכאן שפה יתר. אכן הענין הוא דישראל נתחייבו על ב' שנות א' עין הלל. ב' שנה וכו'. וההפרש שיש ביניהם כי עון הלל הוא נוגע לנפש ואינו נוגע לגוף שהגוף אינו נהנה. אבל עון הסעודה נוגע לגוף שהגוף נהנה. וע"ז לריך ב' לדיקים לתקן ב' שנות אלו האחד צנוק לתקן הסעודה והוא מרדכי הלדיק שלא נהנה מן הסעודה כלל. ואחד לתקן עון הלל שנוגע אל הנפש והוא מרע"ה שהוא משולל מן הגוף. צוה א"ש דמרע"ה ידע שעל ב' עבירות נתחייבו כל"ה וע"ז לריך ב' לדיקים לתקנס והא' לריך שיהיה צנוק ונפש לתקן עון הסעודה. ועון הלל שנוגע לנפש כבר הוא יכול לתקנו לבדו. ולזה שאל שאל הח"ש מרע"ה יש לדיק אחד צדור וכשאל"ל אליהו יש ושמו מרדכי אמ"ל לך והאדעו שיעמוד הוא משם ר"ל על הנוגע לשם שהוא עון הסעודה ואני לעמוד מכאן ר"ל על הנוגע לכאן שהוא עון הלל הנוגע לנשמה והתפלל עליהם. נמנה דאם לא היה מרע"ה מה שהיה ציד מרדכי לתקן הוא עון הסעודה לבד ועון הלל היה נשאר במקומו ולא היו ישראל נתקנים לגמרי והגזירה במקומה שומדה ח"ו. וקנת סיעהא לזה מ"ש צמד' צפ' העגל ושבת אני את המתים וכו' כמה הפילות התפלל מרע"ה ולא נענה עד שאמר זכור לאברהם וכו' מיד נענה הה"ד ושבת אני את המתים. וכאן המן הרשע חשב בדעתו לתפוש את ישראל מצ' לדידים עון הסעודה ועון הלל ואמר בדעתו אם עון הסעודה יתוקן ע"י מרדכי עון הלל במקומו עומד כי אין מי שיתקן

חיותו. לזה אמ"ל הקצ"ה אילו לא מת משה יפה אמרת שאם היה חי מה שהיה מתקן הוא על הנוגע לעוה"ז והוא עון הסעודה. אבל עכשיו שמת מרע"ה יש יכולת צדור לתקן עון הלל ומרדכי עון הסעודה וישארו ישראל נקיים מכל דבר רע לפיכך ותלו חיותו וכו' ודו"ק עכ"ד ז"ל :

אשר צוה אפסר לפ' ברוך רמז כו' הפ' צתהלים האמנם אלס לך הוצרן מישרים תשפטו בני אדם. דהטובה היא דתיבה האמנ"ס היא המ"ן א"ס ר"ל בשאר המן אם על המלך טוב יכתב לאדם חוה האמנ"ס המ"ן א"ס. הו אמ"ל הקצ"ה אל"ס שאלום פיו ולא ידבר והט' אל"ס עט' אילו לא מ'ה מ'ה והמ"ס כפולה חו לך תדברון ר"ל יפה אמרת דלא יתוקן כ"א עון הגוף שנהנו ועון הלל במקומו עומד. אכן עכשיו שמת משה יתוקנו שניהם ע"י משה ומרדכי שנרמזו בתיבה מישרים דהיינו מש"ר טט' משה ר'צט וכשאר מתיבה מישרים אותיות י"ס רמז למרדכי שהחילתו מ"ס וסופו יו"ד חוה ע"י מישרים שהם שנים משה ומרדכי יתוקנו הב' שנות וע"ז תשפטו בני אדם שם רמז ותלו חיותו וזה בני חוה בני אדם הוא המן כידוע שדרז"ל אדם ולא מלך שניהם הוא ובניו ישפטו ויגלו בניו ודו"ק :

ג יובן הפ' המ' עד"ז והוא דידוע דבהלל יש מהמן קיבלו עליהם לעשות חוהם ימי משתה ושמחה ומבלות מנה ח"ש לרעהו ומתנות לאביונים. וטעם מתנות לאביונים כדי שגם העני יהיה שמח ופזז לב צפורים וזהו האמנ"ס איתיות המ"ן א"ס ר"ל כשנולד מהמן ע"י א"ס א'סתר מ'רדכי קיבלו עליהם אל"ס טט' מ'תנות ח"ש לרעהו וגם טט' מ'תנות לאביוני' והט' כדי שמישרים תשפטו בני אדם שאם העשיר שמח ויש לו אכן העני שאין לו צמה ישמח זה ישפוט האדם בדעתו ויתן לאביונים כיד ה' המוצה עליו וזהו נשמה ונגיל כולנו יחד צביאת משיח לדקנו יגל יעקב צב"א :

מפתחות לס' דבר טוב

הפמ

ועטס לביחת עמלק על שריפו ידיהס וכו' ופי' הפ' אשקול על די וכו'. עוד ביאור הלילני וכו' ופי' הפ' אס מזרע היאודיס וכו' ופי' הפוך רשעים וכו' ופי' זל מים וכו' ועטס לנתינת הלדקה ציד וגס צום י"ד. ופי' וכו' תשיג וכו'. בענין הגורל שהוא האה"ר. ופי' הנושא ועטמט קולו וכו' ומסרה ה' פ' ואסה. בענין חילול שבת. פי' ב' בענין פורים. פי' ג' מוסר בענין תוכחה פי' ד' בענין הגחולה. ופי' הלה הוא כמוס וכו' והוא הסיוס :

דרוש' ב' לזכר. מד' ב"ז ע"ה. הפתיחה במאמר הגמ' יכול כלב וכו' ודברי החינוך וכו' דרבי היס ז"ל ביאור הפ' כהוב זאת וכו' ופי' ואחשבה לדעת זאת. ופי' מאמר פר"ח כתיב זכר וכו'. עוד ביאור המאמר הגמ'. ומד' הלי בים וכו' ומד' לורי בים וגו' ופי' בעמלק. ומד' חילו לה מה משה וכו'. ופי' הפ' ישנו עם אחד וכו' ופי' כי נמכרנו וכו'. וביאור מסרה ו' פסוקים שיש בהם ה' תיבות וכל תיבה בה שתי אותיות. ועטס על שריפו ידיהס וכו' או על חילול שבת. ועטס לפ' עמלק בסלה תחילתה אות ו' עוד ביאור הפ' ישנו וכו' ופי' המר פס הספר וכו' ופי' ע' דדברי הכ"ח ומשפט האורים ז"ל. ופי' הפ' ועט לרה היא וכו'. עוד ביאור הפ' המר עם הספר ופי' התוס' הכסף ני העץ. ופי' הגמ' כמה תרוס קרנס ש"י וכו'. עוד ביאור המאמר הגמ'. ופי' הפ' לך כנוס. וביאור מד' בשעה שתיקן שלמה ערובין וגו'. ועטס שהיחה השפועה ע"י מרדכי חרבולת הדסה ופי' כימים אשר נחו וכו' ופי' הנושא ויקרה אל משה וכו' ג' פירושים והוא הסיוס :

דרוש' ג' לזכר. מד' ל' ע"ד. הפתי' בענין פ' זכור דאורייתא ודברי המג"ח והכס"ס והרגשה בדבריהס. וחקירה המפ' דמה נשחנה עמלק. ועטס לקריאת שם שבת זכר. ורנוס ס"ח כחוב וכו' שבת. ופי' אשרי הנוש וכו' וביאור ישנו עם א' וכו'. עוד ביאור הפ' ישנו וכו' וביאור מאמר הגמ' מ"מ נתחייבו וכו' ופי' הפ' ויאמר ה' אל משה לך רד וכו' ופי' אנה חטא העס הזה וכו'. ופי' פנה הלי וחגני עוד ביאור הפ' ישנו וכו' ופי' למה פרלת גדריה וכו' ופי' אשרי האיש וכו' ופי' ואף גס זאת וכו' ופי' לך כנוס עוד ביאור ישנו וכו' מה' מהרא"י ז"ל. ופי' הפ' אשר קרך מוסר. ופי' לופה רשע וכו' ופי' פוזר נתן וכו' ופי' מגילה נקראת וכו' ופי' סלס הליך ישברון וכו' ומאמר מס' דרך ארץ אהוב את הסוה. ועטס לתיבת זכור שהיא זקף

דרוש' ד' לחשו'. מד' י"ג ע"ג. הפתי' בדברי מוסר ופי' הפ' הושיעני מפי אריה. ופי' אהבתי כי ישמע ה' עוד פי' שני עפי"ד ה' עו"א שפי' כו' הפ' כי המנוה האחת וכו' ומסרה ד' פ' ה"ה חלול. ופי' שובה ישראל. ופי' כי קרוב הליך וכו' ופי' שובי נפשי וכו'. ופי' כי המנוה האחת. עוד פי' שני מה' קו'. ופי' וילנו ה' למוב לנו. וביאור שובה וכו' מה' מהרי"ח ז"ל שפי' משס המפ'. וביאור מי אל כמוך וכו' ופי' כי המנוה האחת. ופי' כי לק"ט. ופי' הלל לקוחים למוה. ופי' כי פשעינו וחטאתינו עלינו. עוד ביאור פ' כי המנוה וביאור הגמ' דשבת כל המקלקלין פטורין וכו' ופי' שימו לבבכם לכל הדברים. עוד פי' שני בענין הדבור שהוא מחסר חייו. עוד פי' ג' בענין דבור צבה"ג ופי' ה' ילחס לכס והוא הכיוס :

דרוש' ה' לחשוב'. מד' י"ז ע"ד. הפתי' בדברי מוסר ובענין הדוי שהוא מ"ע. וביאור מסרה ה' פסוקים דבר אל בני בלתי לחומר. וביאור הפ' והאמר אל אביה אל ייחר וכו'. ופי' לנו וכשבה כי הוא ערק וכו' עוד פי' שני כמה שפי' האר"י ז"ל אל ה' ויאר לנו. ובה פי' ה' כמה"ח פאניג'יל ז"ל כו' הפ' שובו שברו לנו. עוד ביאור הפ' לנו וכשבה וכו'. ופי' יחזקאל כי פשעינו וכו' הי אמי גאים ה' שני פירושים. ופי' חייב הכימ חנוס ימך וכו' ופי' יחזקאל ל"ז העגמות האלה וכו'. ומאמר פר"ח ביון שהיחה יחזקאל את המהיס אמרה כ"י השיבו וכו' ופי' שיבנו אלד' ישענו. ופי' חודך כי עניתני. ופי' דרשתי את ה' וכו' ופי' בשטתו את עטמו וכו'. עוד פי' ה' ער"ן בענין ההפילה והביח משל נחמד ע"ז. וביאור כי המנוה האחת וכו' בענין ההפילה שגריפה בונה הלכ וענין הענוה עוד פי' כי המנוה האחת היא החשו'. ופי' הפ' וידעת היוס וכו' והוא סיוס לגחולה צב"ח :

דרוש' ו' לזכר. מד' כ"ז ע"ה. טעס למה ששמרו מחית עמלק לפורים. ועטס למה תיבה זכור הטעס שלה זקף גדול. ביאור מאמר במגילה אדם ולה מלך. וביאור המזמור איז חייס וכו' ופי' הפ' ישנו עם ה' ומ"ש בתי' לעבדס. ומאמר אסתר כי נמכרנו וכו'. וביאור מד' באדם אנו וכבהמה תושיענו ופי' הפ' כל זאת באהנו כו'. עוד ביאור המזמור. ופי' ויחלוש יחושוע וכו' כחוב זאת וכו' ופי' המד' חילו לה מה משה וכו'. ופי' אסר מעלי ננעך וכו' ופי' הלילני נא מיד ר"ח המן.

מפתחות לס' דבר טוב

קף גדול. עוד טעם שני. וטעם לפ' עמלק שדולה וויין.
 פי' הגושא אחת בשנה וכו' רמז לגם מרדכי והוא נחמד.
 פי' ב' על הגאולה והוא הסיוס :

קליפה ישמעאל ועשיו שהם עורב ורזיר כי שבת. יבנה
 ביאור מד' ילילי מאויבי עו זה פרעה וכו'. עוד פי'
 ב' במד' הגו' וביאור פר"ח כתיב סר וכו'. ומד' חילו
 לא מת משה. פי' ב' במד' הגו' בענין חי דרשיק את.
 ופי' מסרה ה' פסוקים וחסה. ומאמר אסתר כי נמכרת
 וכו'. עוד פי' ב' בפ' הגו'. ופי' ישנו עם א' בענין הגיח
 גחלת על לבו והרגשה על דברי בלה"ג והג"י והדרישה.
 ופי' הפ' שפוך תמתך וכו' ופי' לא ידעתי את ה'. עוד
 ביאור הפ' מי זה ואיזה הוא וכו' ופי' וכ"ז חינו טוב
 לי. ופי' מי יתן פיהו וכו'. עוד ביאור וכו' חינו טוב
 לי. ופי' איש אלד"ים דא חלי ולא שאלתיבו חי מזה
 הוא. ביאור מאמר אסתר המן הרע. ופי' הפ' וכל קרני
 רשעים וכו'. פי' ב' בגאולה והוא הסיוס :

דרוש ד' לזכור. מד' ל"ו ע"א. הפתי' במאמר זכור
 צפה חקי' מה נשחנה עמלק. וביאור הפ'
 כתוב זאת יכו' טעם למה נבחרו אהרן משה חור הושע
 בעמלק. ומרדכי תרבוטא הדסה בהמן. עוד ביאור הפ'
 כתוב זאת וכו'. ופי' רבות עשית וכו' או אמרתי הנה
 באתי וכו'. ופי' חסדי ה' וכו' ופי' יודו לה' הסדו וכו'
 ופי' הדר הוא לכל חסידיו וכו' ביאור ישנו עם א' וכו'
 ופי' כי נמכרנו וכו' מ"ה כמהר"י ז"ל. עוד ביאור הפ'
 וכל עבדי המלך וכו' ופי' לך רד כי שיחת עמך וכו'
 ומאמר מ"מ נתחייבו וכו'. ומאמר הקב"ה להושע מה
 אעשה לזקן זה. ומאמר כיון שהגיעה אסתר לבית הללמים
 ופי' רבים אומרים לגפשי. ומאמר כמה תרום וכו' עוד
 ביאור ישני וכו' ופי' הפ' ויאמר המלך לחכמים ופי' מוה"ר
 עזרא הכהן י"ו. ופי' ועת לרה היא וכו' ופי' אמר עם
 הספר וכו' עוד פי' ב' בדרך לחות. ופי' הראית עמך
 קשה וכו' ופי' ביום אשר שיצרו וכו' ופי' הגושא חושן
 המשפט על לבו שני פי' פי' ג' על הגאולה והוא
 הסיוס :

דרוש ז' לזכור. מד' כ"ח ע"א. הפתי' בענין פי'
 זכור דאורייתא. ביאור הפ' או אמרתי הנה
 באתי. ופי' פנה אל תפילת הערער. טעם למה בשבת.
 ביאור. המד' חילו לא מת משה. ומ"ד החמול קבלת
 את התו'. פי' ב' חילו לא מת משה. וביאור פר"ח כתיב
 זכור וכו'. עוד טעם למה בשבת וביאור הפ' ושמחו בני
 את השבת. ביאור המד' בעלילה דא המן וכו'. ופי' חך
 האמרי לא נטמאתי. ומאמר מ"מ נתחייבו וכו'. הרגשה
 על דברי ה' דר"א ז"ל. ביאור הפ' אמר בכל בלבו עד
 סוף המזמור והוא הסיוס :

דרוש ה' לזכור. מד' מ"ח ע"ג. הפתיחה פי' הפ'
 כתוב זאת משם מהר"א למח. ופי' הפ' פנה
 אל תפילה הערער וכו' ופי' או אמרתי הנה באתי וכו'.
 ופי' על זאת יתפלל כל חסיד וכו' ימה שדרשו בגמ'
 לעת מוא זו אשה וכו'. הרגשה בדברי ה' מהר"א למח
 ז"ל. פי' מסרה ה' פסוקים ביבה מי. ופי' לך כנוס וכו'
 ופי' ישנו וכו' ופי' כי נמכרנו וכו'. ומ"ד אגח מסתפי
 מאלההון. וטעם ביאת עמלק על שריפו וכו' ופי' כתוב
 זאת עוד פי' ישנו וכו'. ופי' כמה קרום וכו' ופי' שלוש
 רב וכו'. ופי' כי מרדכי יהודי וכו'. עוד פי' הפ' הגו'
 בענין הוכחה ולדקה. עוד פי' ב' בענין הרבנות. ופי' מה
 נאוו על קהרים. ופי' הגושא וסילס אותו בראשו בענין
 עמלק. פי' ב' בענין המן. פי' ג' בענין הגאולה והוא
 הסיוס :

דרוש ח' לזכור. מד' כ"ד ע"ג. הפתי' בענין פי' זכור
 בשבת ופי' הפ' זכור וכו'. ופי' ואחשבה לדעת
 זאת. ופי' כתוב זאת. וטעם לפ' זכור שהיא מדאורייתא.
 ומאמר פר"ח כתיב זכור פי' ב' ואחשבה לדעה זאת.
 ופי' ישנו עם א'. ומ"ד נחית כלאת טי' נ'סים ח"יים י"ס
 ח'רה. וביאור כד עברו ישר' ית ימא וביאור רש"י הביאמו
 כאן נהגה משה וכו'. ופי' מד' אמרתי אחכמה אמר
 שלמה ע"כ הו' וכו' מה' כס"א. עוד ביאור שני
 במד' הגו'. ודברי ה' בית היין ז"ל שהק' על הכס"א
 ומה שנגשתי בדבריו. ופי' ב' בדברי הרמב"ם ז"ל. עוד
 ביאור ואחשבה לדעת זאת בענין לה"ר. פי' שני בענין
 הגאולה והוא הסיוס :

דרוש ו' לזכור. מד' מ"ה ע"ד. הפתי' בענין קריאה
 פי' זכור בס"ה בלזכור ופי' הפ' כתוב זאת. טעם
 למה חקנו לקרותה בשבת. טעם הא' שעמלק בא על חילול
 שבת. טעם ב' שבה לערער על יי"מ. טעם ג' להכניע
 עוד

דרוש ט' לזכור. מד' כ"ז ע"ד. הפתי' בענין פי'
 זכור בשבת הסמוכה לפורים. וטעם לחיבת
 זכור זקף גדול ביאור הפ' כתוב זאת וכו' ופי' הלא זאת
 חששה לך וכו'. טעם לעמלק שבה על ריפוי ידיהם מהת'.
 עוד

מפתחות לם דבר טוב

הצ

בנוך המקום ב"ה. ביאור שני צפ' עוד נגע א'. ופ' זורו רשעים מרחס. ומאמר המגיד רשע מה הו"א. וביאור סדר קדש ורחק מוסר בענין שבת ויו"ט והוא הסיוס:

דרוש ב' לשה"ג. מד' ע"ב ע"ב. הפתיחה בטעם שם שיה"ג. וגם טעם מהאר"י ז"ל. עוד פי' ג' בענין דפ ישראל שהוא בנוי על ג' עיקרים. וביאור פ' ועשה חס שמוע וביאור מד' כרחו ברית לעשות חסד. עוד ביאור מד' זה ממחר"א ז"ל. וביאור מד' הבכיר חומה זו שחתה מוליה וכו' ופירש"י בשביל ממונס. ופי' דבר נא כדי של"י אור"ל וכו' ופ' נוסעים אהנו. ומאז"ל חס מקימים בנגד את המילה. עוד ביאור רש"י בשביל ממונס ומד' אמר משה לפרעה מ"מ חתה מתפחד. וביאור הפ' עוד נגע. וביאור כשלחו דרך מליצה. ועוד ביאור הפ' מה' מקוה מים. וביאור בלחת ישראל ממל'. עוד פי' ב' מה' פי שנים. ופ' אהה דבר הלד"ים ופ' מי זאת עולה. וכו'. ופי' סדר קדש ורחק על סדר זה. קדש ורחק. ורחק כרפס. כרפס יתן. וכעז"ד עד סופה נשן סופה בתחילתה נראה קדש. והוא הסיוס:

דרוש ג' לשה"ג. מד' ע"ז ע"ב. הפתיחה צפ' יאמרו גאולי ה'. ופ' חסדי ה' אזכיר וכו' ומשל שהביא החיד"א ז"ל בענין נסי מל' חס בשביל ישראל או בעצור שזולל בכבודו ית'. וביאור כי רולה ה' צעמו. ופ' רבים חומרים לפני וביאור המגיד היא שטמדה. ופ' הנותינו צמל' לא השכילו ופ' ויספר משה לחיהנו ממחר"א ז"ל. ופ' ועתה הגה לעקת צנ"י וכו'. עוד ביאור הפ' הנו'. ומאז"ל חומה זו שחתה מולא. ופ' אשר ל"י את יוסף. ופ' עתה תראה. ומאמר המגיד חס מה הו"א. עוד פי' ב' מהרב תיים אלישר יל"ו. ביאור פ' לא ידעתי את ה'. ומד' אל תוסף דבר אלי עוד בדצ"ר ג' יחוק. ופ' ותחזק מל' וכו' ומשל שהביא מהר"ח ז"ל. עוד פי' הפ' ועתה לכה והשלחך וכו'. הים ראה ויעם מה ראה ארונו ש"י. ומד' כרחו ברית וכו' וביאור המגיד רשע מה הו"א. עוד פי' ב' במאמר המגיד הנו'. ביאור עוד מד' כרחו ברית משם ה' פרומוי ניסא ופ' והיה מעשה הגדקה שלום. וטעם לקריאת שיה"ג. ופי' הנושא ביום הוה ליוה ה' וכו' פי' ב' על הגאולה והוא הסיוס:

דרוש ד' לשה"ג. מד' פ"ג ע"א. הפתי' בטעם שם שיה"ג.

עוד טעם ב' עפ"י דברי מהר"ם מאסטרפולי ז"ל. טעם להמן שצה"ג על ציטול הו' וביאור הפ' הם קנאו בלא אל'. וביאור מד' נעשה מ'ך ורש בב' אופנים. ופ' אשר לבבו פונה. ביאור הנמ' כל העוסק במו' ובג"ת. וביאור והאר עיינו בתורתך. עוד ביאור פ' כחוב זאת מהר"א למה ז"ל. ופ' פנה אל תפלה הערער ופ' אז חמרתו הגה בחתי. ופ' כל עבדי המלך יודעים וכו' ופ' שמואל פקדתי וכו'. ומד' זכרני ה' וכו'. ופ' אמר עם הספר. ופ' מה גדלו וכו' איש בער וכו'. ופ' בזאת ידעתי כי חפלה בי. ופ' אסתר אלי אלי וכו'. ומזמור לולה ה' שהיה לנו. וביאור הללני נא מיד. ופ' חס מרע היאודים וכו' גם רמו מיד ג' ד'ן רמו לט' פסוקים עמלק שתחלתם ו'ו והס ג' ד'ן והוא הסיוס:

דרוש י'וד לזכור. מד' ס"א ע"ג. הפתי' צפי' הפ' זכור וכו' הרגשה על המפ' שפי' מחחת השמים ג' תתקנ"ה שהשבון אינו מכון. וט"ס בדברי ס'דר הדורות צב' מקומות ביאור חלני ה' מאדס רע. ביאור הרולה שיתקיימו נכסיו וכו' ביאור המד' זכרוניכם משלי חפר וכו'. ופיר"א כתיב זכור וכו' ומד' אלי בים ו'ו. וטעם על שריפו ידיהם מהת'. ביאור פ' והתחנן והיה כי ישאלך בך וכו'. וסמיכות החו' סופה בתחילתה ופ' לפה רשע ללדיק. ופ' כי רדף חויב נפשי. ומד' כשאמר הקב"ה למשה וחתה הקרב אליך וכו' הרע לו. ופ' יטו עם א' וכו'. ומד' חילו לא מת משה. עוד פי' שני מה' ירך יעקב ז"ל. ופ' אמר עם הספר וכו'. עוד פי' המד' הנו' מה' זכיה הרבים ז"ל. ואגב רמו המס' בר"ה ח"צ דא"ת ב"ש. ופי' מסרה ח"צ זעירתא. וביאור הפ' האמנם וכו' עוד פי' ב' צפ' הנו' והוא הסיוס:

דרוש ח' לשה"ג. מד' ס"ז ע"ה. הפתיחה בקריאת שם שיה"ג עוד טעם ב'. וביאור הפ' ועתה חס שמוע וכו' ופ' על עמך יערימו סוד. וביאור הבה נהחכמה לבטל מהס את השבת. עוד טעם ג' לקריאת שם שיה"ג עפ"י דברי האר"י ז"ל. עוד טעם ד' וה' עפ"י דברי האר"י ז"ל. עוד טעם ו' מה' צנ"י ז"ל וביאור הפ' ויהי כהיום הזה וכו'. ופ' יוקם מלך חדש וגו' אשר ל"י את יוסף עוד ביאור הפ' עפ"י דברי מהר"ג ז"ל בכו' הפ' מה זאת עשינו ופירש"י בשביל ממונס שהשאלוס. ופ' עוד נגע וכו' עוד פי' ב' מה' מקוה מים. ופ' אהבי ה' שגלו רע. עוד ביאור ויהפך וכו' ופירש"י בשביל ממונס. ופ' ונחתי את חן העס. וביאור דבר נא כדי של"י אור"ל וכו'. ופ' שמוה ואני ידעתי כי לא וכו'. וביאור המגיד